

PEDAGÓGIAI PROGRAM

I. BÉLA GIMNÁZIUM,
KOLLÉGIUM ÉS
ÁLTALÁNOS ISKOLA

2013

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	1
AZ ÖSSZETETT ISKOLA (ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM)	6
NEVELÉSI PROGRAMJA	6
1. AZ OKTATÁS-NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE	7
1.1. ISKOLA STÁTUSA	7
1.2. SZEMÉLYI FELTÉTELEK.....	7
1.3. TÁRGYI FELTÉTELEK	9
2. PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK ÉS ÉRTÉKEINK	10
2.1. GYERMEKKÖZPONTÚ TEVÉKENYSÉGRENDSZER:	11
2.2. EGYÜTTMŰKÖDÉS A PEDAGÓGIAI FOLYAMATBAN RÉSZTVEVŐ PARTNEREK KÖZÖTT:	11
2.3. ÉRTÉKKÖZVETÍTÉS:	11
3. NEVELŐ-OKTATÓ TEVÉKENYSÉGÜNK CÉLJAI ÉS FELADATAI	12
4. NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGÜNK ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	13
4.1. A KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSÉT CÉLZÓ PEDAGÓGIAI GYAKORLAT FOLYTATÁSA	14
4.2. AZ INFOKOMMUNIKÁCIÓS TECHNOLÓGIÁK (IKT) ALKALMAZÁSA ÉS FOLYAMATOS NÖVEKEDÉSE.....	17
4.3. EGYÉNI TANULÓI LAPTOPOKKAL TÁMOGATOTT KÉPZÉS JÓ GYAKORLATÁNAK FOLYTATÁSA A GIMNÁZIUMBAN	18
4.4. A JÖVŐRE VONATKOZÓ PEDAGÓGIAI TERVEINK	20
5. NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK TERÜLETEI – CÉL- ÉS FELADATRENDSZER, ESZKÖZÖK ÉS ELJÁRÁSOK ...	22
5.1. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	22
5.2. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK	26
5.3. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	31
<i>Az I. Béla Gimnázium a közösségi tehetséggondozás komplex programjával működő gimnázium...</i>	<i>34</i>
5.4. A PEDAGÓGUSOK FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI.....	55
5.5. A TANULÓK RÉSZVÉTELE AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATOKBAN, AZ ISKOLAI KÖZÉLET	59
5.6. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI	61
5.7. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	65
6. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK ÉS AZ ALKALMASSÁGI VIZSGA SZABÁLYAI	65
6.1. SPORTEGÉSZSÉGÜGYI ÉS FIZIKAI ALKALMASSÁGI VIZSGÁLAT	65
6.2. TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI	65
7. A FELVÉTEL ÉS ÁTVÉTEL SZABÁLYAI	66
8. AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS TERV	68
9 . A GIMNÁZIUM HELYI TANTERVE (2. KÖTET)	70
10. AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA HELYI TANTERVE (3. KÖTET)	70
11. A KOLLÉGIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJA (4. KÖTET)	70
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA	70

BEVEZETŐ

A mi intézményünk az általános iskolába való belépéstől a középiskola befejezéséig egységbe fogja azt az időszakot, ahol a 21. század követelményeinek megfelelő tudással és képességekkel felvértezett fiatalok kell, hogy nevelődjenek. Ők már azon a globális piacon versenyeznek, ahol a képzettség az egyik legfontosabb megkülönböztető érték. Az ehhez való megfeleléshez szilárd, mintát közvetítő értékrenddel bíró iskolai közösségre van szükség, ahol a diák kezdeményezően, sokoldalú segítséget kapva tanul, egyéniségének megfelelő, hiteles és rendszerbe foglalt tudást szerez, képességei maximálisan fejlődnek.

Az új köznevelési törvény a magas minőségű működést elsősorban pedagógus - szakmai kérdésnek tekinti. Ennek értékalapját a Nemzeti Alaptanterv és a kerettantervek teremtik meg. A törvény a helyi szintű szabályozást a nevelőtestületek és az intézményvezető kezébe adja. Mindezek tudatos és távlatos felelősség-vállalást feltételeznek, pedagógiai egységet, jobbító közös akaratot és közös munkát.

Intézményünknek ezekre a kihívásokra tervezi stratégiáját.

2008. augusztus 4-től addigi középiskolai intézményünk jelentősen átalakult. Fenntartónk, Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Szedres Község Önkormányzatával Szekszárd-Szedres Közoktatási Intézményfenntartó Társulását létrehozva a korábbi gimnáziumi és szakközépiskolai feladatokat óvodai, általános iskolai és kollégiumi feladatokkal bővítette.

Intézményünk I. Béla Gimnázium, Informatikai Szakközépiskola, Kollégium, Általános Iskola és Óvoda néven közös igazgatású többcélú intézmény, amelyben gimnázium, szakközépiskola, kollégium, általános iskola és óvoda működik. Az intézményegységek óvoda, összetett iskola és kollégium – szakmai tekintetben önállóak, a székhelyen középiskolai, közvetlen szomszédságában kollégiumi feladatellátással. Szedres község területén az általános iskolai és óvodai tagintézmények működnek. A nevelésfilozófiájukban hasonló intézményegységek a 2008-2009. tanévben közös pedagógiai programot dolgoztak ki.

A 2009-2010. tanévben a TÁMOP 3.1.4 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – innovatív intézményekben” c. pályázatunkban vállalt tevékenységek sikeres megvalósítása és az intézményegységekben folyó pedagógiai innováció fenntarthatósága 2010-ben ismét szükségessé teszi a pedagógiai program módosítását. A tanév során a TÁMOP 3.1.4 pályázat megvalósítóiként a székhelyintézményben folytattuk-, a tagintézményekben pedig megkezdtuk a kompetenciaalapú oktatás elterjesztését. Emellett a program felülvizsgálata a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjának és az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának módosulása miatt a kollégiumi és az óvodai nevelőtestület jogszabályban előírt kötelezettsége. A kompetencia alapú oktatás implementációjával, az innovatív oktatás-szervezési eljárások (tantárgy-tömbösített oktatás-szervezés, a projektmódszer alkalmazása, műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása, moduláris oktatás, témahét) módszertanának beépítésével a pedagógiai programba felkészülünk azok további alkalmazására, az egyenlő hozzáférés javítására az egyes gyermek/tanulócsoportokban. A helyi tanterv átdolgozása, továbbfejlesztése pedig szükséges volt a kompetenciafejlesztő nevelési ill. oktatási programok, módszertani eljárások hosszú távú, sikeres adaptációjához. A dokumentum 2011-es felülvizsgálata során felhasználtuk az implementáció során eddig szerzett tapasztalatainkat, más intézménytől átvett jó gyakorlatot.

2012. január 1-től intézményünk állami fenntartásba került. Az óvodai intézményegység önállóvá vált, az általános iskola, kollégium és gimnázium –továbbra is közös igazgatású intézményként - Klebelsberg Intézményfenntartó Központ jogi személyiségű szervezeti egységeként folytatja pedagógiai tevékenységét.

A köznevelés szabályozási és szervezeti rendszerének átalakulása szükségessé tette a Pedagógiai Program 2013-as felülvizsgálatát.

Az egyes intézményegységek pedagógiai tevékenységének rövid összefoglalása:

*„... helytálljunk, mégis szabadon szaladjunk”
(Illyés Gyula)*

A gimnázium:

Középiskolánk az 1967-es alapítástól a 80-as évek közepéig Tolna megye egyetlen érettségit adó műszaki középiskolája volt, mely a helyi ipar változó igényeinek megfelelően többször is profilt váltott. Az 1990-es évek elején, a rendszerváltást követő társadalmi és gazdasági átalakulás hatására vegyes profilú – gimnáziumi és szakközépiskolai képzést folytató – középiskolává vált. Ekkor vette fel a szekszárdi apátságot alapító I. Béla király nevét. Megújulásra képes nevelőtestülete néhány év alatt gimnáziumként is vonzóvá tette az intézményt. A kezdetektől differenciált képzést kínáltunk, családias, az egyéniséget elfogadó légkörben. Informatikai profilunk 1996-tól informatikai szakközépiskolai és érettségi utáni szakképzési évfolyamok indításával teljesedett ki. Az Európai Unióhoz való csatlakozás és az egységes, kétszintű érettségi vizsgarendszer bevezetése 2004-től a képzési struktúra átalakulását eredményezte: a szakközépiskolai profil az érettségi utáni szakképzésre koncentrálódik, a négyéves szakközépiskolát fokozatosan ötéves gimnáziumi képzés –intenzív angol nyelvi előkészítő évfolyammal- váltotta fel.

Mára az I. Béla Gimnázium Szekszárd és térsége egyik legkeresettebb gimnáziuma. Több, mint 500 nappali tagozatos diákunk több mint fele helybéli, a tanulók közel 10 %-a a megye távolabbi településeiről érkezik hozzánk.

Diákjaink jövőbeli társadalmi és munkaerő-piaci sikerességét színvonalas és eredményes, differenciált képzéssel igyekszünk megalapozni. Mindehhez versenyképes informatikai és idegen nyelvi tudást közvetítünk, az egyéniséget elfogadó légkört és együttműködésen alapuló tanulásszervezést kínálunk és valósítunk meg négy- és öt évfolyamos gimnáziumi osztályainkban.

Az alsóbb évfolyamokon működő tanulmányi területeink (matematika-fizika-informatika, természettudomány-matematika-informatika, magyar-történelem-informatika, informatika és angol nyelvi előkészítő-informatika, sport) és ennek keretében az emelt szintű képzéseink jól megalapozzák a felsőbb évfolyamokon az egyéni tantárgy- és tanárválasztáson alapuló, emelt szintű érettségire felkészítő képzési formát.

A hozzánk érkező gyerekek tanulmányi átlagteljesítménye jó: 4 egész feletti; és ugyanilyen érettségi átlagteljesítménnyel döntő többségük felvételt nyer egyetemekre, főiskolákra. A felsőfokú felvételi eredményesség tekintetében a 970 középiskola rangsorában néhány év alatt a felső 10 %-ba jutott a gimnáziumként még fiatal intézményünk. Büszkéek vagyunk arra, hogy a tőlünk „elvárt” színthez képest a hozzáadott-érték mutatóval a legeredményesebb húsz középiskola közé jutottunk.

Gimnáziumunk szemléletében a sokoldalú tanulói támogatás, az esélyegyenlőség előmozdítása meghatározó. A 2009-2010. tanévtől megszervezzük a Hátrányos Helyzetű Tanulók Kollégiumi Programjának előkészítő középiskolai osztályát. A 2010-11. tanévtől a megye első középiskolai, közoktatási sportiskolai kerettantervre épülő sportosztályát indítottuk, gimnáziumi felkészítési lehetőséget biztosítva a spotban tehetséges fiatalok számára.

Partnereink véleménye szerint az I. Bélában az „egyéniiséget elfogadják, a tehetséget felkarolják”. A sokoldalú tanulói támogatás sajátos tehetséggondozó program működésében, a

tanári-tanulói közös alkotótevékenység ösztönzésében, természettudományos, művészeti és idegen nyelvi nemzetközi projekttevékenységben nyilvánul meg. 2008. szeptemberében az Oktatási és Kulturális Minisztériumtól pályázati úton elnyertük a „Tehetséggondozó Középiskola” címet. A címmel együtt járó feladatokat –köztük a középiskolába készülő tanulók komplex tehetségfejlesztését és ezzel az egyenlő hozzáférés javítását- évről évre nagy gondossággal valósítjuk meg.

Tanévente 10-12 sikeres pályázati program segíti az innovatív szellemű pedagógiai munkát.

Művészeti bemutatóink, az iskolagalériában megnyíló kiállítások, alkotó diákjaink előadásai, a nemzetközi találkozók, a megyei környezetvédelmi- és angolverseny, a nemzetközi hírű Neumann János Programtermék Verseny, a kompetencia-alapú képzés tapasztalatainak átadását, az egymástól-tanulást segítő bemutatók segítik azt a törekvésünket, hogy iskolánkban a tanulás- és személyiségfejlesztés olyan együttese bontakozhasson ki, amely felkelti és fenntartja a tanulási kedvet, mozgósítja a személyiség fejlődéséhez szükséges energiákat, azaz fejleszti az egész életen át tartó tanulás képességét.

Iskolánk elkötelezte magát az ismeretek és a képességek fejlesztésének egyensúlyán alapuló, kompetencia alapú oktatás és nevelés mellett. A gimnáziumi nevelésnek és oktatásnak véleményünk szerint elsősorban azokat a kompetenciákat kell fejlesztenie, melyek az alkalmazható és versenyképes tudás megszerzését segítik. Ezzel összhangban az információs és kommunikációs technikák alkalmazása képességének, a szociális kompetenciák fejlesztését segítő tanulás- és oktatásszervezési eljárásoknak is fejlődniük kell. Mindehhez azonban szükség van a pedagógiai kultúra folyamatos megújítására.

A 2005-2006-os tanévben bekapcsolódtunk a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.2-es programjába, melynek keretében öt területen (szövegértés-szövegalkotás; matematika; angol nyelv; életpálya-építés; informatika) a 9-10. évfolyam egy-egy osztályában (vagy egy osztály létszámának megfelelő két tanulócsoporthoz) teszteltük a kompetencia alapú oktatást, és vállaltuk évfolyamonként egy osztályban a 11. évfolyamon a kompetencia alapú oktatás továbbvitelét. A Nemzeti Alaptanterv 2007-es felülvizsgálatával az iskoláknak át kellett tekinteniük pedagógiai programjukat, és a szükséges változások átvezetésével meg kellett teremteniük az oktatás-nevelés központi és helyi szintű szabályozásának összhangját. A pedagógiai program 2007-es felülvizsgálata megerősítette a gimnázium elköteleződését a kompetencia alapú képzés tartalmi és tanulásszervezési eljárásainak alkalmazása terén. Bár a kompetencia alapú oktatás belső elterjesztéséért sokat tettünk, a teljes intézményi lefedettséget a HEFOP 3.1.2. pályázat fenntartási időszakában vállalásunknak megfelelően nem biztosítottuk.

Gimnáziumunkban a pedagógiai kultúra további megújulásának, a kulcskompetenciák fejlesztését előtérbe helyező pedagógiai gyakorlat megerősödésének, ezzel a gimnáziumi jövőkép megvalósulásának további keretet adott a TÁMOP 3.1.4 pályázatunk, mellyel újabb pedagógusok és tanulócsoporthoz számára alakítjuk ki a kulcskompetenciák fejlődését célzó oktatás-nevelés gyakorlatát, korszerű pedagógiai módszertan alkalmazását.

Érettségi vizsgára épülő szakképzésben rugalmas szakképzési profilunkat folyamatosan a változó piaci igényekhez és feltételekhez igyekeztünk alakítani. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Pollack Műszaki Karával együttműködve folytatjuk a műszaki informatikai mérnökasszisztens képzést, valamint segítségükkel lokális oktatóközpontjává váltunk a Cisco Hálózati Akadémiának, amely nemzetközileg elismert a hálózatfejlesztő szakemberek körében. A szakképzés regionális megszervezésének megvalósulásával a szakközépiskolai (érettségi utáni szakképzés) a 2009-2010. tanév zárásával befejeződött.

Partnereink igényeinek mind teljesebben szeretnénk megfelelni. Ezért 2001 óta ISO 9001-2000 szabvány szerint kiépített minőségbiztosítási rendszert működtetünk, hogy alkalmazásával a partnerközpontú működést egyenletesebbé, megbízhatóbbá tegyük, minőségcéljaink pedig elérhetővé váljanak. A minőség iránti elkötelezettségünket mutatta, hogy 2008-ban már a

harmadik sikeres tanúsító audit zajlott le iskolánkban. Ekkora már az ISO 9001-2008 szabvány elvárásainak is sikerült megfelelnünk.

A gimnáziumban a kompetencia alapú képzés implementációjával összhangban egyre inkább teret nyer a digitális kompetencia fejlesztése, digitális tananyagok és e-learning rendszer alkalmazása. E téren más intézmények számára is hasznosítható, kidolgozott jó gyakorlatokkal rendelkezünk, melynek terjesztését a 2009-2010. tanévben a TÁMOP 3.2.2 pályázat Dél-dunántúli Régió nyertesének potenciális referencia-intézményeként „szolgáltatói” szerepben megkezdjük.

A 2011. év tavaszán ÖKOISKOLA és TEHETSÉGPONT lettünk, vállalva az ezzel járó feladatok megvalósítását. Előminősített referencia-intézményként 2012-ben felkészültünk arra is, hogy pedagógiai gyakorlatunkat más érdeklődő intézmények számára közvetíteni tudjuk.

Az általános iskola:

Bezerédj István iskolánk alapítója, a reformmozgalom jeles képviselője.

Szónok, jogász, író, politikus, az első önként adózó nemes volt.

1845-ben a szedresi iskola számára alapítólevelet állít ki. Telket ajándékoz az iskola számára, ennek használata a tanítót illette. Felépült a szedresi iskola.

Innentől kezdve a szedresi emberek gyermekei is művelődhettek.

1996-ban vette fel iskolánk Bezerédj István nevét, a névadó iránti tiszteletből.

Intézményünk neve 12 éven át Bezerédj István Általános Iskola és Óvoda volt.

2008.augusztus 4-től a szekszárdi I.Béla Gimnázium tagintézménye vagyunk, új nevünk: I.Béla Gimnázium Szedresi Bezerédj István Általános Iskolája.

Osztályaink viszonylag kis létszámúak, a hangulat családias.

Van egy jól felszerelt könyvtárunk, informatikai termünk, nyelvi laborunk. Sok szakkör, sportkör működik iskolánkban.

Minden évben, névadónk, Bezerédj István születésnapján színes programokat szervezünk: vetélkedőket, sportversenyeket, koncerteket, kézműves foglalkozásokat.

Szeretnénk hűek maradni Bezerédj István örökségéhez, ezért szívvel-lélekkel végezzük oktató-nevelő munkánkat.

Nevelési filozófiánk:

Iskolánk több, mint 150 éves múltra tekint vissza. Még ma is szem előtt tartjuk azokat a gondolatokat, melyeket Bezerédj István hagyott ránk örökségül:

„...egyesüljünk..., hogy végrehajthassuk

a legfelségesebb, legszentebb isteni feladatot, hogy a népet nevelhessük!”

(Bezerédj István)

Tanulóinknak olyan alapvető ismereteket nyújtunk, amellyel a képességeik, készségeik alkalmassá teszik Őket az egész életen át tartó tanulásra.

Szeretnénk olyan tanulókat nevelni, akik szeretik és védik a természetet, megbízhatóak, gyakorlatiasak, kreatívak, kudarctűrők, kitartóak és elfogadják a másságot.

A szülőket a legfontosabb együttműködő partnerünknek tekintjük.

A fenntartó önkormányzat ránk mindig számíthat, ha a község művelődéséről, kultúrájáról van szó.

Tisztában vagyunk társadalmi felelősségünkkel, a jövő nemzedékét neveljük, ezért minden pedagógustól, munkatárstól elvárjuk, hogy törekedjék a fejlődésre.

A kollégium:

Az I. Béla Gimnázium Kollégiumát Rózsa Ferenc Középiskolai Kollégium néven 1967-ben alapították.

Az alapítás két szervezethez kötődik: a Tolna Megyei Tanácshoz és a SZÖVOSZ- hoz. A megye az ekkor épült új középiskolájának, a Rózsa Ferenc Szakközépiskolának biztosított kollégiumot, a SZÖVOSZ pedig az általa működtetett Bezerédj István Kereskedelmi Szakközépiskola tanulóit kívánta elhelyezni. Emiatt két elkülönített intézmény volt az épületben. Ez az állapot 1973-ban szűnt meg. Később a városban lévő diákotthonok megszűnésével ide kerültek a Garay János Gimnázium tanulói, majd itt kaptak helyet a Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola hallgatói is.

Kezdetben a szülők valóban átadták a kollégiumi nevelőtanárnak a gyermekeiket oktatás-nevelés céljára, hiszen a fiatalok negyedévente, majd havonta, később kéthetente utaztak csak haza. Az elmúlt évtizedekben több ezer fiatal számára teremtettük meg az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges feltételeket. Kezdetben 8-10 ágyas szobákban több mint 400, ma 3-4 ágyas szobákban 200 diákot tudunk elhelyezni.

Az intézmény fenntartója az évek során többször változott. 1994 óta a kollégium fenntartója Szekszárd Megye Jogú Város Önkormányzata.

2004/2005.tanévtől a kollégiumban bevezetésre került a pedagógiai felügyelői rendszer, ami azt jelenti, hogy az éjszakai és a hétvégi ügyeletet pedagógiai felügyelői munkakörben foglalkoztatott egyetemi vagy főiskolai végzettségű pedagógusok látják el, a kollégiumi nevelőtanárok.

A 2005/2006.tanévben a Bezerédj István Kereskedelmi Szakközépiskolával együttműködve elindult a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Programja.

A Rózsa Ferenc Kollégium –mint önálló intézmény- a 2008/2009. tanévtől az intézményi összevonások után megszűnt, tevékenységét az intézményi integráció társulási fenntartással létrejött I. Béla Gimnázium, Informatikai Szakközépiskola, Kollégium, Általános Iskola és Óvoda néven működő intézmény kollégiumi tagintézményeként folytatja, és továbbra is fogadja a vidéki, Szekszárdon tanuló középiskolás diákokat.

Az intézmény együttműködő kapcsolatban áll a város középfokú iskoláival: I.Béla Gimnázium, Garay János Gimnázium, Szent László Szakképző Iskola (TISZK) tagintézményei, Kolping Katolikus Szakképző Iskola, Esély Szakképző Iskola, FVM DASZK Csapó Dániel Középiskola, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium.

2009/2010.tanévtől a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Programjában részt vevő 9. előkészítő évfolyam tanulói az I.Béla Gimnáziumban végzik a középiskolára felkészítő évfolyamot.

A kollégiumban bevezetésre került a szociális, életviteli és környezeti és az életpálya-építési kompetenciák fejlesztése.

AZ ÖSSZETETT ISKOLA (ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM)

NEVELÉSI PROGRAMJA

1. Az oktatás-nevelés feltételrendszere

1.1. Iskola státusa

- Az intézmény neve: I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola
Angol megnevezése: I. Bela Grammar School, Student Hostel and Primary School
- Rövid neve: I. Béla Gimnázium
- OM azonosítója: 036394
- Feladatellátási helyei:
Székhelye: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27. (001 feladatellátási hely)
Tagintézmények megnevezése, címei:
I. Béla Gimnázium Kollégiuma (002 feladatellátási hely)
ügyvitel címe: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 29.
I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolája (003 feladatellátási hely)
ügyvitel címe: 7056 Szedres, Arany János u. 1.
- Az intézmény típusa: közös igazgatású köznevelési intézmény

Az iskolában a nevelési-oktatási tevékenység a 2011. évi CXCV. törvényt a nemzeti köznevelésről, a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvényt, a 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendeletet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról, a Kormány 2007-ben módosított 243/2003. (XII. 17.) rendeletét (a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról), a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendeletet, a Kormány többször módosított 100/1997. (IV. 13.) rendeletét (az érettségi vizsgaszabályzatról), valamint az oktatási miniszter többször módosított 17/2004. (V.20.) rendeletét (a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról), a a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletet, az intézmény szervezeti és működési szabályzatát, házirendet, informatikai szabályzatát, informatikai stratégiáját és egyéb belső szabályzatait figyelembe véve készített és jóváhagyott pedagógiai programja (abban helyi tanterve) szerint folyik.

1.2. Személyi feltételek

Iskolánk egyik legnagyobb értéke a felnőttek együttműködő, támogató-ösztönző viszonyulása a tanulókhoz, diákokhoz, nem utolsósorban pedig egymáshoz.

Az alkalmazotti közösségre jellemző, hogy a többség nagy odaadással igyekszik a feladatoknak megfelelni. Ez a tanulási folyamat igényes irányításában, a túlmunka vállalásában, a versenyekre való felkészítésben, a rendezvények szervezésében és lebonyolításában, valamint sok más, az iskolai élettel összefüggő és a munkaidő kereteibe sokszor nehezen beszorítható tevékenység vállalásában nyilvánul meg.

A belépő új kollégák munkáját gyakornoki program segíti. Az új területen (pl. osztályfőnöki munka) tevékenykedők munkáját mentorálással oldjuk meg.

A tanár presztízse személyiségétől, igényességétől függ elsősorban, de számít az iskolában uralkodó légkör is. Nálunk a munkáját szakértelemmel, lelkiismeretes és következetesen végző tanárnak tekintélye, becsülete van. Fontosnak tartjuk, hogy az oktató-nevelő munkában a nevelés is nagy hangsúllyal jelenjék meg. Ennek hangsúlyozását az iskolahasználók visszajelzései megerősítik.

A nevelőtestület tagjai rendelkeznek a törvény által előírt, vagy a törvény által még megengedett szakképzettséggel. Tízen szakvizsgázott pedagógusok (ebből öten a gimnáziumban), hárman közoktatási szakértők, hárman országos, ketten megyei szaktanácsadók. Nyolc érettségi elnök van közöttünk. Húsz pedagógus rendelkezik az emelt szintű érettségi vizsgáztatáshoz ajánlott képzettséggel.

A gimnáziumi helyi tanterv munkaerő-szükséglete és a jelenlegi tanári kar közötti különbség:

Tantárgyi modul oktatására a munkakörre előírt (középiskolai tanári) végzettség és szakképzettség mellett a tantárgyi modulnak megfelelő szakirányú továbbképzésben szerzett szakképzettség jogosít. A szükséges szakképzettség megszerzését a 2008-tól indult, majd a 2013. szeptemberétől induló 5 éves továbbképzési ciklusban megterveztük az alábbi területeken:

- Tánc és dráma (modul tantárgy)
- Társadalomismeret (modul tantárgy)
- Etika (modul tantárgy)
- Filozófia
- Az Európai Unióban beszélt nyelvek (az Európai Unióhoz való csatlakozásunk következményeként az uniós munkavállalási lehetőségek bővülésére kell felkészítenünk diákjainkat)

Az elmúlt években pedagógusaink jelentős része korszerűsítette tudását tanfolyami képzésben, PhD-képzésben, újabb diplomát, illetve pedagógus szakvizsgát eredményező oktatásban. A továbbképzésre, kétszintű érettségi vizsgáztatói felkészítésre fordítható központi keretet teljes egészében kihasználtuk, az igényeket nem is tudtuk fedezni. Ez a hozzáállás reményt adott arra, hogy kollégáink tanfolyami, illetve szakképzettséget nyújtó képzéssel alkalmasak lesznek a helyi tanterv maradéktalan megvalósítására és a kétszintű érettségi vizsgához kapcsolódó feladatok ellátására.

A pedagógiai innovációk folyamatos fenntartásának igénye a pályázati források keresését teszi szükségessé a továbbképzések finanszírozására. Az általános iskola IPR pályázati támogatásból, a gimnázium a TÁMOP 3.4.3 tehetséggondozó pályázati támogatásból jelentős összegeket fordított, és rendszeres pályázati tevékenységével a jövőben is a pedagógusok képzésére. A referencia-intézményi szerepre felkészítő források megnyílásával a pedagógusok felnőttképzési kompetenciái is fejleszthetőek voltak, melyek pozitívan hatnak az intézmény marketing-tevékenységének továbbfejlesztésére is.

A gimnázium 2005 óta emelt szintű érettségi vizsgáztatói helyként működik. Továbbra is ösztönözni kívánjuk a pedagógusok feladatellátását az országos közoktatási feladatok ellátásában (vizsgáztató, vizsgaelnök, tanácsadó, minőségbiztosító, szakértő).

A vezetés a szabályzatoknak megfelelően biztosítja a munkaközösség-vezetőket, a Közalkalmazotti Tanács és a szakszervezet érdemi részvételét a munkaerő-gazdálkodással kapcsolatos döntések előkészítésében és meghozatalában.

Nem pedagógus állományban lévő összetett iskolai alkalmazottak

A jelenlegi feladatok ellátását a gimnáziumban iskolatitkár végzi, az informatikai oktatást és az IKT alkalmazását rendszergazda és informatikai asszisztens (oktatás-technikus) segíti.

A pedagógus munkát mindkét feladatellátási helyen gyermek- és ifjúságvédő vagy a feladatot ellátó gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök közvetlenül támogatják..

Az általános iskolában az alapvető feladatok - gazdálkodás, adminisztrációs feladatok, az iskola állagának megóvása, karbantartása, fűtése, tisztántartása, a tornacsarnok esti, hétvégi működtetése - ellátásához az alkalmazotti létszám biztosított. A gimnáziumban a szolgáltatást a működtető önkormányzat szolgáltatók bevonásával biztosítja, a gazdasági ügyintézés alkalmazottja útján ellátja.

1.3. Tárgyi feltételek

Gimnázium

A középiskola tárgyi feltételei az épületadottságokat illetően (két különálló lapos tetős épület, kis tornaterem) közepes szintűek. A kívülről 1997-ben megújult két épületünket (A és B egymás mellett) 3000 m² gondozott kis park veszi körül. A telek északi felén 3700 m²-es sportudvarunkon 1 bitumenes és egy felújításra szoruló salakos pálya található.

A gimnázium helyiségei:

Helyiség	A épület	B épület	Összesen
„Normál” tanterem	9	3	12
Szaktanterem	4	2	5
Számítógépterem (nyelvi teremként is)	-	4	4
Nagyelőadó	-	1	1
Szertár, szerverterem	4	1	5
Raktár, oktatás-technikai helyiség	1	3	4
Szabadidős helyiség	1	1	2
Tornaterem	1	-	1
Öltözők	2	-	2
Tornaszoba	2	-	2
Zsibongó	1	-	1
Tanári szoba	1	-	2
Iroda	4	-	4
Könyvtár	1	-	1
Olvasóterem	1	-	1
Rádióstúdió	1	-	1

Az A épületben büfé működik, a B épületben italautomata áll a tanulók és dolgozók rendelkezésére. A kínálatot az iskola-egészségügyi szolgálattal rendszeresen felülvizsgáljuk.

A pedagógusok és az oktatást ill. a működést segítő alkalmazottak megfelelő körülmények között dolgoznak. A szertárak, a szerverterem egyben tanári munkahelyek is.

Könyvtári állományunk, könyvtárunk, szaktantermeink, számítógéptermeink megfelelnek az alapvető követelményeknek. Szertáraink felszereltsége megfelelő, a legfontosabb oktatási segédeszközök, technikai berendezések, demonstrációs eszközök megvannak, de felújításukat, cseréjüket folyamatosan kell végezni. Tanulókísérleti eszközeink egy része elavult, cseréjük, gyarapításuk folyamatban van (bővebben a 7. pontban).

Az informatika-oktatás igényeivel összhangban az elmúlt három évben minden számítógépteremünk gépparkját lecseréltük. A 2. emeleti zsibongóból először korszerű

kommunikációs taníródat, majd csoportmunkára alkalmas termet alakítottunk ki. A korábbi Internet-folyosóból a CISCO Hálózati Akadémia Lokális központjaként gyakorlótermet hoztunk létre. A diákok szabadidős helyiségeiben számítógépeket helyeztünk el. Géptermeinkben több interaktív tábla és hálózati felügyelő szoftver segíti az oktatást. (Az informatikai tárgyi feltételeket az Informatikai stratégia c. pont tartalmazza.)

Egy normál méretű (szabványos, sportrendezvények lebonyolítására alkalmas) tornateremre nagy szükségünk van. A jelenlegi tornateremből díszterem alakítható ki, mely az erre alkalmatlan B épületi nagyelőadó kisebb tantermekké alakítását is lehetővé teszi. A tornaterem alatti helyiségek a zsúfolt könyvtár gondját is megoldanák.

Előnyös számunkra a Kollégium közvetlen szomszédsága, mert így az étkezés és vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezése helyben megoldott.

Általános iskola

Az általános iskola tárgyi feltételei közepes szintűek. A két iskolaépületből csak az egyiket használjuk az órarend szerinti neveléshez-oktatáshoz. A tornacsarnok állapota megfelelő. A sportpálya felújításra szorul. A parkosított iskolaudvaron játszóhelyek kialakítása folyamatos. Az étkeztetést (óvodások, iskolások, alkalmazottak, Idősek Klubja, vendégétkezők) jól szolgálja a főépületben a főzőkonyha és a hozzá kapcsolódó étkező. Az ismerethordozók egy része elavult, korszerűtlen. . Az iskolában a fejlesztő foglalkozásokhoz, játékos tevékenységekhez (főleg a napköziben), a szabadidő kulturált eltöltéséhez viszonylag kevés játék áll rendelkezésre. az oktatáshoz szükséges szemléltető eszközök elavultak.

Az informatika, számítástechnika hatékony oktatásához több számítógép áll rendelkezésre és folyamatosan törekszünk korszerűsítésükre. A szaktanteremben Internet elérhetőség is van. Iskolai könyvtárunk a községi könyvtár szerepét is betölti, az Internet-elérés a könyvtárban is biztosított. A könyvállományt folyamatosan fejlesztettük, korszerűsítettük. . A feltételek javításához hozzájárulnak a különböző pályázati lehetőségek.

2. Pedagógiai alapelveink és értékeink

A tanulókat – igényes, de teljesíthető követelményeket támasztva – olyan színvonalú tudáshoz ismeretekhez és készségekhez kívánjuk juttatni, amelyek alkalmassá teszik őket a középiskolai, egyetemi, főiskolai vagy más felsőfokú továbbtanulásra.

Mindezt családi légkörben, az éppen szükséges korlátok között, a diákok erőfeszítésére számítva, felesleges stressz nélkül kívánjuk elérni.

A tantárgyi teljesítmény mellett a harmonikusan fejlődő személyiség egyaránt fontos érték számunkra.

Számolunk azzal a ténnyel, hogy az iskolák nincsenek egyedül a személyiséget formáló tényezők között, sőt, szerepük ebben nem is kizárólagos. A család, a közvetlen környezet, a kortárs csoportok, a tömegkommunikáció, az iskolán kívüli képzési formák (különórák, előkészítők, nyelvtanfolyamok, művészeti csoportok, internet stb.) kiegészítői, esetenként konkurensei az iskolai munkának. Ezeket a hatásokat a lehető legjobban fel kell használnunk (ha kell, ellensúlyoznunk) oktató-nevelő munkánkban.

Pedagógiai szemléletünk és gyakorlatunk a gimnáziumban az 1993-as profilváltás óta, az általános iskolában az együttnevelés szemléletének erősödésével fokozatosan érlelődött, mára markánsan körvonalazódik.

A szülők, a diákok, a tantestület és a fenntartó társulás igényeit és elvárásait figyelembe véve a következő alapelveket tartjuk elsődlegesnek, melyeknek át kell hatniuk az iskolai élet minden területét:

2.1. Gyermekközpontú tevékenységrendszer:

- személyiségfejlesztés,
- közösségek erősítése,
- esélyegyenlőség előmozdítása,
- tehetséggondozás.

Az oktatás és a nevelés összhangján alapuló *pedagógiai folyamat irányítója a tanár, aki felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért a szülőknek, iskolájának, mind pedagógiai módszereit, mind pedig az átadott tudás tartalmát illetően. A tanári tekintély alapja a bizalom, a tudás és a pedagógiai elkötelezettség.*

2.2. Együttműködés a pedagógiai folyamatban résztvevő partnerek között:

- demokratizmus, jogok és kötelességek összhangja,
- kölcsönös megbecsülés és tolerancia,
- szolidaritás,
- az egyén tisztelete, lelkiismereti szabadság,
- egymás testi és lelki egészségének védelme,
- az iskola egészséges és tiszta környezetének fenntartása,
- folyamatos és érdemi kommunikáció,
- az iskola jó hírvének védelme.

2.3. Értékközvetítés:

- a Nemzeti Alaptanterv szerinti kulcskompetenciák fejlesztésén alapuló, alkalmazható tudás; korszerű, sokoldalú általános műveltség,
- a munka megbecsülése
- a nemzeti és a helyi hagyományok tisztelete,
- az európai és az egyetemes kultúra megbecsülése,
- a globális és helyi problémák iránti érzékenység,
- az egészséges és környezettudatos életvitel igénye.
- az innovációra való igény,
- a kooperációra épülő közösségi magatartás.

Az alapelveknek megfelelően iskolánk értékeinek tartjuk

a sokoldalú tanulói támogatást

a teljes személyiség fejlődését eredményező képzést,

közösségi tehetséggondozást,

az esélyegyenlőség előmozdítását,

az infokommunikációs technikák kiemelkedő alkalmazását

***a partnerközpontú működést, családiasságot,
a pedagógiai innovációk iránti fogékonyságot
az irántunk megnyilvánuló keresettséget.***

3. Nevelő-oktató tevékenységünk céljai és feladatai

Célunk, hogy értékeink megőrzésével az eddig kivívott rangunkat, pozíciókat az általános- és középiskolák között megőrizzük, és tovább erősítsük.

Az általános iskolai pedagógiai munka területén:

Az általános iskolában az alapfokú nevelés-oktatás első szakaszában, az alsó tagozatban az iskolába lépő kisgyermekben óvjuk és továbbfejlesztjük a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá tesszük saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Teret adunk a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segítjük természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejlesztjük az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetítjük az elemi ismereteket, szokásokat alakítunk ki.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoporthoz, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is.

Ennek megfelelően célunk

- diákjaink **kulcskompetenciáinak** fejlesztése:

anyanyelvi kommunikáció,
idegen nyelvi kommunikáció,
matematikai kompetencia,
természettudományos kompetencia,
digitális kompetencia,
a hatékony, önálló tanulás,
szociális és állampolgári kompetencia,
kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia,
esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség.

A kulcskompetenciák birtoklása alkalmassá teszi tanulóinkat a változásokhoz való gyors és hatékony alkalmazkodásra, a változások befolyásolására, saját sorsuk tudatos alakítására. A kulcskompetenciák hozzájárulnak az egész életen át tartó tanuláshoz, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és munkához.

- A részképesség-zavarok csökkentése, a sajátos nevelési igényű tanulók folyamatos egyéni fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű tanulók minél kevesebb problémával, nehézséggel történő integrálása.
- Minden tanítványunk számára az esélyegyenlőség biztosítása a tanítási-tanulási folyamatban.
- Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók támogatása.
- Az egészséges személyiségfejlődés biztosítása, a szélsőségesen negatív személyiségjegyek kialakulásának megelőzése.
- Iskolaotthonos nevelési –oktatási forma kialakítása az általános iskola alsó tagozatán valamennyi tagintézményben annak érdekében, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egész napos ellátása és felügyelete biztosítható legyen.
- Az angol nyelv, német nyelv kötelező oktatása az általános iskola 4. évfolyamától kezdve.
- Valamennyi diákunk felkészítése a tanult idegen nyelven (nyelveken) való általános kommunikációra.
- Az IKT eszközök készség szintű használata a mindennapi tevékenységük során.
- A rendszeres testmozgás iránti igény kialakítása.
- Tanrendbe iktatott egészség- és életmódnevelés az általános valamennyi évfolyamán.
- A kultúra, a művészet iránti igény felkeltése. Tanulóinkban váljon belső igénnyé az iskolai, települési és nemzeti hagyományok ápolása és őrzése.

A középiskolai pedagógiai munka területén:

A középiskolai munkánk általános célja, hogy érvényesítse a humánus értékeket, közvetítse az egyetemes és nemzeti kultúra alapértékeit, testi és lelki egészségre törekvő, az emberi kapcsolatokban igényes felnőtteket, demokratikus elveket követő állampolgárokat neveljen, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére és az ezekhez alkalmazkodó cselekvésre.

A gimnáziumban az általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés-oktatás folyik. Fejlesztő célú képzési tartalmakkal, problémakezelési módokkal, hatékony tanítási-tanulási módszerekkel készítjük fel tanulóinkat arra, hogy a tudás – az állandó értékek mellett – mindig tartalmaz átalakuló, változó, bővülő elemeket is, így átfogó céljaival összhangban kialakítjuk a tanulóknak az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet.

Az életfeltételek kialakítása és a társadalomba való beilleszkedés sokoldalú tájékozódási képességet és tájékozottságot kívánó feladatát gimnáziumunk azzal támogatja, hogy felkészíti tanulóit a társadalmi jelenségek, kapcsolatrendszerek megértésére, alakítására, az alkalmazni képes tudás megszerzéséhez nélkülözhetetlen munka felvállalására. Mindehhez elengedhetetlen a tanulók tudatos, önkéntes, aktív, segítőkész együttműködése az iskolával. Gimnáziumunk feladata, hogy előmozdítsa a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését; a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon módot tudásuk átrendezésére, továbbépítésére, integrálására.

4. Nevelő-oktató munkánk pedagógiai tevékenységünk eszközei, eljárásai

- Befogadó, és az egyéni fejlődést biztosító nevelés-oktatás eljárásait érvényesítő pedagógiai módszereket alkalmazunk.
- Pedagógiai munkánkban hangsúlyos a kompetencia alapú nevelés-oktatás tartalmainak és módszereinek alkalmazása.
- Munkakultúránkat nyitott nevelési-oktatási környezet jellemzi: a szülőkkel, a civil szervezetekkel, és a helyi társadalommal kiépített partnerkapcsolataink erősek. A vezetés és a tantestület egyaránt elkötelezett a közoktatási intézmények közötti hálózati tanulás folyamatának erősítésében.
- Folyamatos önfejlesztésre törekszünk, önértékelési rendszert működtetünk, vállaljuk a külső értékelésben való konstruktív részvétel.
- Kidolgozott külső-belső szakmai kapcsolati formákkal rendelkezünk.
- Szervezeti kultúránkra, pedagógiai gyakorlatunkra jellemző a team-munka és a pedagógusok közötti aktív együttműködés.
- Az IKT eszközöket és módszereket a pedagógiai programban foglaltak szerint alkalmazzuk, használjuk az iskolai adminisztrációs és ügyviteli szoftvert.
- A fenntartó támogatja pedagógiai törekvéseinket, jó gyakorlataink másokkal való megosztását.

Továbbra is elsősorban a szedresi, a szekszárdi, a szedres-környéki és a közvetlen városkörnyéki települések, iskolák diákjaira számítunk.

Valljuk, hogy jövőorientált szemléletű, innovatív iskolaként a folyamatos pedagógiai megújulás, informatikai lehetőségeink optimális kihasználása és a környezetünk változásaihoz folyamatosan alkalmazkodó képzési szerkezet jelentheti számunkra a sikeres jövő útját.

4.1. A kulcskompetenciák fejlesztését célzó pedagógiai gyakorlat folytatása

A pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzésnek, a gyakoroltatásnak, cselekedtetésnek és emellett a példák érzelmi hatásának is. E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a 21. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

A 21. század iskolája az infrastruktúra fejlesztése mellett új szemléletű pedagógiai megközelítést igényel. Ez értelmezésünk szerint a következőket jelenti:

- Napjainkban mind a hazai társadalom, mind az egyén számára rendkívül fontos a változó körülményekhez való alkalmazkodás. Az iskolai nevelés-oktatás szemléletében nem követhető már az a korábbi évtizedeket idéző modell, amikor a tanulási folyamat lezárult az iskolai tanulmányok befejezésével, és a megszerzett végzettség életre szólóan kijelölte az egyén életpályáját. A jövőben az életpálya bármely szakaszában szükségessé válhat annak módosítása, új készségek és kompetenciák elsajátítása. A nevelésben-oktatásban a hangsúlynak az alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztésére kell helyeződnie, hiszen ezek révén válhat bárki képessé az egész életen át tartó tanulásra. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.

Intézményünk pedagógiai tevékenységrendszere az ismeretek és képességek harmonikus fejlődését, az alkalmazásképes tudást és az eredményes tanulást helyezi a középpontba. Az ezt megvalósító helyi tantervek az ismeretszerzés és képességfejlesztés egyensúlyán alapul

oktatást-nevelést, fejlesztést valósítanak meg, a kétszintű érettségi vizsgakövetelményeket és a kerettantervnek megfelelő tartalmakat hatékonyan és eredményesen ötvöző pedagógiai tevékenységet.

- A középiskolai és általános iskolai nevelésben és oktatásban kiemelt fontosságúnak tartjuk, hogy a tudás alapvető tényezőit és összetevőit a tartalomba ágyazott képességfejlesztés elvének a szem előtt tartásával árnyaljuk, szilárdítsuk és mélyítsük. Intézményünkben elsődlegesen fontosnak tartjuk szövegértési és szövegalkotási képességek, anyanyelvi kommunikáció; a matematikai, logikai képességek; az idegen nyelvi kompetenciák, a természettudományos-műszaki kompetenciák, a digitális kompetenciák és az életpálya-építési kompetenciák (kezdeményező-képesség-vállalkozói kompetenciák; esztétikai és művészeti kifejező-képesség) differenciált tudástartalomra épülő fejlesztését. A tudás alkalmazásának képessége, a problémák megoldásában mutatkozó kreativitás a vizsgakövetelményekben megfogalmazódó elvárás a kétszintű érettségiben. Ezért a munkáját igényesen és eredményesen végző iskolában ennek a szemléletnek kell áthatnia az iskolai hétköznapiakat.
- Az iskolának a jövőben eredményesebben kell vállalnia a személyes, értékközpontú, interperszonális, interkulturális, **szociális és állampolgári kompetenciák** fejlesztését. Pedagógiai kutatások igazolják, hogy az értelmi képességek fejlesztésében a kooperatív és kompetitív (versenyszerű) módszerek egyaránt eredményesek lehetnek. A szociális kompetenciák kialakítását azonban a kooperatív módszerek jobban szolgálják. A jövőben az új tanulásszervezési eljárásokat, az interaktív és reflektív tanulás lehetőségeit kell szorgalmazni, és lehetőség szerint vissza kell szorítani a frontális osztálymunka kizárólagosságára épülő tanári gyakorlatot. A kompetitív tanulás módszerei elsősorban az egyéni tehetséggondozás során és a 11-12. évfolyamon kaphatnak szerepet, az együttműködésen alapuló tanulásszervezési eljárások mellett alkalmazva.
- A módszertani megújulás mellett a **hatékony, önálló és eredményes tanulás**, a tanulási motiváció növelésére törekszünk a hagyományosan iskolai helyszínen folyó tanulási tevékenységben és annak iskolán kívüli környezetre való kiterjesztésével, ehhez a modern kommunikáció valamennyi eszközét mozgósítva.

- **Kompetencia alapú nevelés az általános iskolában a képességek kibontakoztatására**

A kompetencia alapú oktatás alapelvei:

- Gyermekközpontúság
- Gyakorlatközpontúság és alkalmazható tudás
- Tudás – és képességfejlesztés helyes arányának megtalálása
- Képesség- és személyiségfejlesztés
- Új típusú tanári attitűd
- Tevékenységközpontú tanítási-tanulási gyakorlat
- Differenciált fejlesztés és esélyegyenlőség
- Fokozatosság és folyamatosság
- Valóságos tanulási környezet
- Multikulturális tartalmak
- Interkulturális nevelés

Tevékenységi formák:

- Kooperatív tanulás
- Differenciált foglalkozás/tanulásszervezés
- Projekt módszer alkalmazása
- Problémaalapú oktatás
- RJJ modell szerinti órászervezés

- Egyéb tanulási technikák alkalmazása
- Drámapedagógia
- Tanulni tanulás
- Tanulói differenciálás heterogén csoportban
- Szövegértő olvasás fejlesztése, olvasási problémák kezelése
- Kooperatív módszertanra épülő együttműködés csoportban
- Hatékony tanuló megismerési technikák

Értékelés:

- Csoport értékelés beemelése
- Kooperatív munka értékelése

Ellenőrzés, értékelés módjai:

- Otthoni munka
- Kísérlet
- Iskolai rendezvények szervezése, azokon való részvétel
- Önértékelés
- Társak értékelése

Kompetencia alapú oktatásban alkalmazott módszertani elemek:

- Játék
- Projekt módszer
- Problémaközpontú tanítás
- Cselekvésből kiinduló gondolkodás
- Felfedeztetős tanulás
- Megértésen alapuló fejlesztés
- Alkalmazásképes tudás

A kompetencia alapú iskolai oktatás során az alábbi feladatokat kell megvalósítanunk:

- Az **élmény** és az öröm hozzákapcsolása a tanítási-tanulási folyamathoz – az **aktív részvétel** lehetőségének biztosítása, valamint az egyéni érdeklődés és haladási ütem figyelembe vétele.
- Az **önálló tanulási képesség** kialakítása – az információszerzés és rendszerezés teljes tanulási időszakot végig kísérő gyakorlása, valamint a birtokolt ismeretelemek egyre magasabb szinten történő integrálása.
- Az elvont iskolai tudáselemek következetes összekapcsolása **a diákok napi tapasztalataival** és az életkoruknak megfelelő gyakorlati feladatokkal.
- A képességek **differenciált fejlesztése, a tehetség kibontakoztatásának és a tanulásban lemaradtak segítése**, a segítség feltételeinek megteremtése.
- Az **anyanyelvi kultúra fejlesztése** az iskolai élet minden területén.
- Az **idegen nyelvi tudás gyakorlati alkalmazására** minél több lehetőséget biztosítani.
- Az **informatika és a média eszközök használatának fejlesztése**, és eredményeinek alkalmazása minél több tanórán és foglalkozáson.
- A **sportoláshoz, egészségmegőrzéshez, környezetvédelemhez** biztosítani a tárgyi feltételeket. Az egészség- és életmódnevelésre több tantárgy keretén belül is nagy hangsúlyt kell fordítani.
- Az **aktív állampolgári magatartáshoz** szükséges képességek fejlesztése. Az **alapvető társadalmi és gazdasági kérdésekkel** több tantárgy keretében is foglalkozni kell.

4.2. Az infokommunikációs technológiák (IKT) alkalmazása és folyamatos növekedése

Ahhoz, hogy a ma diákjai a holnap sikeres felnőttjei legyenek, fontos őket megtanítani tanulni, megtanítani az eszközök megfelelő használatára, az információtechnológia szolgálatukba állítására. Az infokommunikáció meglévő eszközei rugalmas és integrált környezetet biztosítanak ahhoz, hogy fokozzák az iskolai teljesítményeket. A jövőben is tanár és diák személyes kapcsolatára fog épülni a nevelési-oktatási folyamat, de az informatika olyan lehetőségeket kínál, melyeket nem szabad figyelmen kívül hagynunk. Három nagy területre bontottuk az informatikai eszközökkel behálózott iskolai világot:

➤ Diák és tanár közös tanulási-tanítási tevékenysége

A személyiség egyik legfontosabb összetevője, hogy miként viszonyul környezetéhez. A környezetünkhöz információk útján kapcsolódunk.

Ahhoz, hogy az információkhoz való hozzájutás, ill. azok kezelésének képessége fejlődjék, meg kell tanulnunk a lehető leghatékonyabban kommunikálni környezetünkkel. A modern kommunikáció egyik legfontosabb eszköze ma az informatika. Ha versenyképességünket meg akarjuk őrizni, akkor versenyképes tudás birtokába kell juttatnunk tanítványainkat. Fejlesztelnünk kell tehát az informatikai tudást, a digitális kompetenciákat. Az oktatásban hangsúlyos szerepet kell kapniuk azoknak az elemeknek, amelyek ezt a tartalmat közvetítik.

Az informatika szerepének növelése érdekében minden gimnáziumi osztályban a 2004-2005-ös tanévtől emelt óraszámban tanítjuk az informatika tantárgyat. A gimnáziumban jelenleg közel 300 számítógép, köztük több, mint 30 tanári és közel 230 tanulói notebook szolgálja az informatikai oktatást. Ez lehetővé teszi, hogy a tanulás szerves részeként kezeljük a számítógépet és az Internetet. Ez gyakorlatilag minden tantárgynál lehetőséget biztosít az egyéni tanulási utak bejárásához, az egyénhez szabott követelmények megvalósításához is.

Törekszünk arra, hogy a számítógép legyen a pedagógus és a tanulók közötti kommunikáció egyik eszköze. Ezzel egyúttal irányítani tudjuk az informatikai tudás megszerzését, valamint a megszerzett tudás alkalmazását. Az iskolai honlapról kívülről is elérhető **e-learning rendszert** működtetünk. A közeljövőben ennek használatát általánossá, a mindennapi pedagógiai gyakorlat részévé tesszük.

A gimnáziumban a hordozható laptopok és projektorok használata mára már szinte minden tantárgynál általánossá vált. A tanórákon e nagy gyakorisággal alkalmazunk digitális anyagokat szemléltetés, vázlatkészítés, gyakoroltatás céljából, jól kihasználjuk a Sulinet Digitális Tudásbázis (SDT) nyújtotta lehetőségeket. Mára már a tanórák legalább 30 %-ában IKT eszközöket alkalmazunk. Célunk, hogy a digitális tananyagok **interaktív** használata az e-learning rendszer és a tanulói laptopok, valamint az interaktív táblák és szavazórendszer alkalmazásával is beépüljön a tanulási tevékenységbe, az IKT 1:1 tevékenység a nevelési-oktatási folyamatba beépüljön. Az on-line digitális számonkérés módszerét már rendszeresen alkalmazzuk, ennek általánossá válása terén azonban még kell fejlődünk.

A fejlesztési folyamatot akkor tekintjük eredményesnek, ha tanáraink legalább havi egy alkalommal IKT-val támogatott mérést-értékelést alkalmaznak.

Az általános iskolában a tanítás-tanulás folyamatában kiemelt szerepet kap az IKT eszközök használata. A kompetencia alapú képzés tanulás-szervezési eljárásaiba bevont tanulócsoporthoz az alkalmazás aránya (a bevont területeken) eléri a 25 %-ot.

➤ Hatékony iskolai digitális kommunikáció és adminisztráció

A számítógép és az egyéb korszerű informatikai eszközök lehetővé teszik, hogy a digitális kommunikációs csatornákat is használjunk a partnereinkkel való kapcsolattartásban.

A gimnáziumi e-learning rendszeren keresztül új kapcsolattartási formákat alakítunk ki. (Tananyagok, feladatok közvetítése; házi feladatok kitűzése, otthoni munkák, stb. beküldése) Fontos továbbá, hogy a pedagógusok és a tanulók rugalmasan tudják használni laptop számítógépeiket, ezért egyre több épületrészben tesszük elérhetővé a WiFi hálózati csatlakozást és szélessávú internet-elérést a hordozható számítógéppel rendelkezők részére.

Törekszünk arra, hogy minden fontos információ digitálisan jelenjen meg először. A napi munkában azonban úgy tűnik, egyelőre nem nélkülözhetjük a hagyományos, papír alapú adminisztrációt sem. A gimnáziumban hatékonyan alkalmazzuk a digitális naplót, mely a kommunikáció újabb csatornáit nyitotta meg szülők és tanulók, valamint a pedagógusok, iskola között.

➤ **Az informatikai tudás „hasznosítása”: egyéni tanulói IKT portfólió készítése**

Intézményünk számos lehetőséget kínál az egyéni tanulási utak bejárására.

Az informatikai tudás mélyítésére egyénileg választott órák keretében közép- és emelt szintű érettségire felkészítő csoportokban a felsőbb évfolyamokon is lehetőség van. A TÁMOP 3.1.4 pályázat keretében megismertük és adaptáltuk a Bibó István Gimnázium jó gyakorlatát, mely a diákok informatikai tudásának közvetlen hasznosulását IKT portfólió készítésének támogatásával segíti. Diákjaink az egyénileg választott informatika- órák rendszerében összeállítják saját portfóliójukat.

Olyan produktumot hoznak létre, amely a munkába állásukat, továbbtanulásukat, versenyképes munkaerővé válásukat szolgálja.

A portfólió elkészítésének támogatásával célunk az oktatást és a felnőttléteket segítő eszközhasználat gyakorlattá válása; a diákok egyéni boldogulásához szükséges digitális informatikai kompetencia fejlesztése; az e-világban való jártasság megszerzésével megalapozni az elhelyezkedést a munkaerőpiacon; az e-generáció attitűdjének formálása.

A portfólió elkészítésének folyamata hatékonyan fejleszt különféle kompetenciákat: elsősorban a digitálist (a munka ugyanis számítógépen folyik), a szociálist, esztétikait, másodsorban (a tartalmasított témákkal) az anyanyelvit, idegen nyelvit, társadalomtudományit. De az eszközrendszer eredményeként erősödik a személyközi és a vállalkozói kompetencia, a problémamegoldás is. A tanulók megtapasztalják az iskolai környezetben közvetített IKT-alapú kommunikáció gyakorlati hasznát, a versenyképes informatikai tudás bemutatásának, hasznosításának módját.

4.3. Egyéni tanulói laptopokkal támogatott képzés jó gyakorlatának folytatása a gimnáziumban

Intézményünk vállalta a tanulói laptop-program alkalmazását. Erre jó alapot ad számunkra, hogy gyakorlatunk van a tanulói laptopok tanórai használatában.

A kompetencia alapú oktatás eszközrendszerét a gimnázium egyik kilencedik és tizedik osztályában olyan tanulási környezetben alkalmazzuk, ahol a tanulók rendelkeznek saját laptoppal.

A tanulói laptopokkal támogatott gimnáziumi képzésben digitális tananyag használatával a tanórai folyamatok megváltoznak. A hagyományos módszerekkel közvetített ismeretek helyett a kooperatív módszerek alkalmazása válik hangsúlyossá. A digitális kompetencia, az információszerzés- és kezelés képessége folyamatosan fejlődik, eszköz-jellegű kompetenciává

érik. Az előzetes ismeretek mozgósításához, az új ismeretek elsajátításához, a visszacsatolás-ellenőrzés-értékelés alkalmazásához szükséges eszközrendszer kibővül. A tanulási folyamat átalakul, a tanulók számára a szokásos ismeretszerzési keretek kinyílnak, a releváns információk szűrési képessége is fejlődik. Jelentősen támaszkodhatunk az önálló tanulásra, a tanulók a tárgyalt tananyaghoz tartozó, interneten elérhető információkhoz közvetlenül hozzájutnak, kérésre előzetesen kereshetnek tananyaghoz illeszkedő ismeretanyagot, ill. információt. Ennek megosztása is leegyszerűsödik, ha mindenki rendelkezik megfelelő eszközzel és internet-hozzáféréssel. A tanulói laptopok lehetővé teszik a papír alapú tankönyvek helyettesítését a digitális tananyagokkal. Az egyéni laptopokat a digitális tananyagok által irányított rendszerben a tanulók a tanórai környezetben és az önálló tanulás során is használják. Másrészt intézményünkben a MOODLE e-learning rendszer alkalmazásával közvetíthetőek azok a tartalmak, melyek segítik a tananyag megértését (tanórai feldolgozások elérhetőségének biztosítása); lehetővé teszik a tanulók tudásának mérését az ismeretelsajátítás különböző fázisaiban (tesztek alkalmazása az előzetes ismeretek feltárására és az ismeretek elsajátítása szintjének mérésére, ill. számonkérésre); segíti az önálló tanulás irányítását és az egyéni tanulási utak bejárását; az otthoni felkészüléshez szükséges tartalmak közvetítését. A korszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazásában kiemelkedő szerepet kapnak a tanulói laptopok: a projektek, a témahetek, a moduláris oktatáshoz szükséges tartalmak közvetítésében, a tanulói önálló munkák elkészítésében nélkülözhetetlen, praktikus eszközként alkalmazhatóak.

A tanulói laptopokkal segített oktatás alapja intézményünkben a Sulinova által kifejlesztett oktatási programcsomagok elektronikus változatának alkalmazása. A papír-alapú munkatankönyvek, munkafüzetek nem mindegyike elérhető a középiskolák számára, ill. a programcsomagok által közvetített tartalom fenntartható elérése nem minden tanuló számára biztosított. Teljes tanórai lefedettséggel az elektronikus tananyagot matematikából tudjuk alkalmazni - a laptopok segítségével- az emelt szintű és az emelt óraszámú matematika csoportjainkban, jelenleg a kilencedik és a tizedik évfolyamon. Magyar nyelv és irodalom integrált tantárgyunk keretében az emelt szintű képzésben alkalmazzuk. A tanulók az informatika órákon sajátítják el a fájlkezelés alapvető műveleteit, az infokommunikációhoz szükséges ismereteket. A többi tantárgyban erre építünk: az informatika órákon elsajátított IKT eszköz-tudást mozgósítjuk más tárgyak keretében. Így a digitális kompetencia fejlődése szorosan kötődik a többi kulcskompetencia fejlődéséhez. A tanórákon megfigyelhető a tanulók egymástól tanulása, a horizontális tanulás gyakorlata. Matematikából az órák folyamatában a tananyag elérésén túl ábrák átvételéhez, kiegészítő rajzok készítéséhez használjuk, felelet-választós teszteket alkalmazunk ill. WEB2 alkalmazásokkal, SDT- tananyagokkal formáljuk a gondolkodás képességeit. A gyakorláshoz és az új ismeretek feldolgozásához is előzetes feladatokat tudunk adni, melyre a tanulók valóság közeli vagy valóságos példákat, modelleket keresnek. Olyan problémák felvetésére van lehetőség, melyre az internet segítségével találnak megoldásokat. Magyar nyelv és irodalom tárgyunk keretében vannak tanulók, akik a számítógépen készítik el az órai jegyzeteket, kiegészítve a pedagógus által rendelkezésre bocsátott tananyagot. A MOODLE-rendszerrel elérhetővé tesszük a tanórai feldolgozást segítő tartalmakat, a tanári prezentációkat, a korábbi évek tematikusan rendezett érettségi feladatait, közzétesszük az órai "alkotásokat", házi feladatokat tűzünk ki és követjük ennek elérését. Művészetek tantárgycsoportunk keretében a tanulók a pedagógustól közösségi portálon kapják a feladatokat és a megfelelő eszközök alkalmazásával reagálnak arra. A projektmunkák elkészítéséhez rendelkezésükre áll a szükséges informatikai eszköztár. A tanulói laptopok jelentősen megkönnyítik számunkra a tanulókkal való kommunikációt, mivel a ma diákjai sokkal szívesebben fordulnak az elektronikus tartalmak irányába, mint a papír alapon közvetített információkhoz. Tanár és diák lehetőségei

ezzel kölcsönösen kitágulnak. Mivel a tanulók számára "személyi használatba" adtuk a laptopokat, az otthoni tanulás lehetőségei is megváltoztak, sok esetben nemcsak a diák, hanem az egész család számára. Ezzel a család tanuláshoz való viszonyulása is pozitívan változik, a kompetenciák fejlődése követhetővé válik, az iskolai folyamatok aktív részese a szülő.

A tanuló laptopokkal támogatott oktatás a szociális háttértől függetlenül biztosít egyenlő hozzáférést a minőségi oktatás- neveléshez. A hozzánk érkező gyerekek családjában már általában van számítógép, de az internet-hozzáférés esetleges, nem egyenlő mértékű. A tanulói laptopok segítik az információkhoz való hozzáférés egyenlő esélyének előmozdítását. Jelenleg több, mint 200 tanulónk számára tudjuk biztosítani a lappal támogatott tanulás lehetőségét. A könyvtári tankönyv-készletünk elosztása is megváltozott: a tankönyvekhez ingyenesen hozzájutó tanulóink száma kibővült, mivel a laptopok "kiváltották" a nyomtatott taneszközöket. A rendelkezésre bocsátott eszközök nem csak tanulóinkat segítik közvetlenül, hanem testvéreiket, szüleiket is azoknak a feladatoknak a megoldásában, amelyhez számítógépre van szükség.

A számítógépek alkalmazása a mindennapi pedagógiai gyakorlatban az információszerzés-és kezelés képességét nagymértékben fejleszti, egyenlő esélyeket biztosítva a digitális kompetenciák optimális fejlődéséhez. Erre tanulóink versenyképessége, felsőoktatási környezetben, ill. munkaerő-piacon való sikeressége biztosításához ma nagy szükség van.

A laptopokra épített nevelés- oktatás egyenletesen fejleszti a tanulók jövőbeli sikerességét megalapozó kulcskompetenciáit. A személyiség fejlődésére pozitívan hat, mivel az információkezelés képességének hatékony és eredményes fejlődésével a környezet ingereire a tanulók gyorsabban, céltudatosabban reagálnak. Tanulási képességeik az önálló ismeretszerzés lehetőségének támogatásával, az egyéni tanulási utak bejárásával rendszerszinten fejleszthetőek.

Gimnáziumunk a bevezetett tanulói laptop-használattal ötvözni kívánja az iskolai környezetben és az otthoni környezetben folyó tanulást. A tanulók rendelkezésére bocsátott (személyi használatba adott) laptopok ennek kiváló eszközei. Egyenlő hozzáférést biztosít egyéni, iskolai és otthoni környezetben azokhoz a digitális tartalmakhoz, melyek a kulcskompetenciák fejlődését eredményezik. A tanulói laptopokkal támogatott kompetencia alapú képzésben is szükség van az újszerű megoldásokra, hiszen egyéni eszközhasználat mellett alkalmazzuk a kooperatív technikákat a tananyag feldolgozásában.

4.4. A jövőre vonatkozó pedagógiai terveink

Iskolánk a jövőjét egyedi, más intézmények számára is példaértékű, működésében koherens, befogadó, gyermekközpontú pedagógiai gyakorlattal, szervezeti innovációval rendelkező, és ezt szolgáltatásaiban publikálni, valamint átadni képes intézményként képzei el. A kompetencia alapú oktatási programok alkalmazásával kialakított tanulásszervezési eljárásokat átfogóan, mintaadóan alkalmazó, az infokommunikációs technológiák alkalmazásában példaértékű, tehetséggondozó programmal dolgozó intézményként, minősített referencialhelyként mindezt továbbra is az alapító által rögzített tevékenységi körökben valósítva meg: az alap- és középfokú oktatásban.

5. Nevelő-oktató munkánk területei – cél- és feladatrendszer, eszközök és eljárások

Nevelési-oktatási tevékenységünk célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Nevelési tevékenységünk életszerű: felkészít az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segít választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira.

Az iskolai közösség élete, tanáraink példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás.

Nevelő-oktató munkánk általános céljaként a kompetens, intelligens, a világra és önmagára pozitívan tekinteni tudó, felelős állampolgárrá nevelést tűzzük ki. Ehhez konkretizáljuk céljainkat, és tevékenységünket úgy végezzük, hogy diákjaink tudása és képességei az iskolánkban töltött évek alatt folyamatosan fejlődjenek, személyiségükben pedig kiteljesedjenek. Célja továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket

Feladatunk a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

5.1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

➤ Célunk harmonikus testi, lelki, szellemi képességek kibontakoztatása

- pozitív énkép és helyes önismeret kialakítása,
- az önállóság, a kezdeményező- és döntési képesség fejlesztése,
- a munka, az erőfeszítés megbecsülése,
- a játék személyiségformáló erejének felismertetése és erősítése,
- a rendszeres testmozgás, a szabadidő értelmes eltöltése igényének kialakítása.

A cél elérését szolgáló feladataink a gimnáziumban:

A cél elérése minden tanítási órának és minden tanórán kívüli tevékenységünknek feladata. Alkalmazzuk a korszerű személyiségfejlesztő tréningeket, az ön- és társismereti játékokat (tánc és dráma). Az életkori és egyéni sajátosságokat is figyelembe véve, folyamatosan növekvő terhelést tervezünk és valósítunk meg a tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon. Segítjük tanulóinkat az egyéni tanulási utak megtalálásában. Céljaink összhangban állnak a kompetenciaalapú oktatás célkitűzéseivel, és eszerint tantárgytól függetlenül kívánjuk fejleszteni tanulóink tanulási, önismereti és életviteli képességeit. Követelményeink között a tanulást, a fizikai terhelést és a belső emberi értékeket együttesen hangsúlyozzuk; ösztönözzük diákjainkat a

munka, az erőfeszítések, a kiemelkedő teljesítmények megbecsülésére minden területen. Kialakítjuk bennük az állandó önművelődés, a tanórán kívüli ismeretszerzés igényét. Hirdetjük a „mindenki tehetséges valamiben”, a „Te is meg tudod csinálni” elvét. A tanórai, valamint a tanórán és iskolán kívüli tevékenységeket (sport, tánc, ének-zene, színjátszás, művészeti alkotás stb.) egyaránt elismerjük, a kiemelkedő teljesítményeket jutalmazzuk. Szorgalmazzuk a csoportos színház- és hangverseny-látogatásokat, filmek közös megtekintését. Bekapcsolódunk Szekszárd és Szedres kulturális és sport életébe.

Munkánkat a gimnáziumban akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a pszichés problémával küszködő tanulók száma nem nő, és hosszabb távon is alacsony marad,
- az iskolai stressz mértéke elfogadható, és diákjaink a klímatesztek során továbbra is családi hangulatúnak tartják iskolájukat,
- az egyéni és közösségi teljesítmények mérhetően növekednek,
- a tanórán kívüli tevékenységekben, programokban a tanulók aktívan, nagyobb létszámban vesznek részt.

A cél elérését szolgáló feladataink az általános iskolában:

- oktató-nevelő munkánk során az egyéni képességek, sajátos nevelési igények figyelembe vétele;
- különös figyelem fordítása a tehetséges, illetve a beilleszkedési- vagy tanulási problémákkal küzdő és a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítésére;
- igény ébresztése az egészséges életmód szabályainak megismerésére, betartására, tudásuk folyamatos bővítésére;
- az eredményes tanulási módszerek elsajátításának segítése;
- a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismertetése;
- személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartásra nevelés;
- követendő elődeink és kortársaink munkájának megismertetése;
- az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása;
- az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása;
- az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása;
- az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása;
- az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása;
- a tanulók nemzeti nevelése. Feladat: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése;
- az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvétellel;
- az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetünk rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása;

- a tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

Nevelési céljaink megvalósulását az általános iskolában akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak döntő többsége a nyolcadik évfolyam végén:

- Minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás helyi tantervében meghatározott továbbhaladás feltételeinek. (Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességeik alapján elvárható legjobb szinten feleljenek meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.)
- Rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen.
- Ismeri a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat.

➤ Célunk a tudatos életpálya-tervezés kialakítása, fejlesztése

A kezdeményezőképeség segíti az egyént a mindennapi életben abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újtásra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Az ehhez szükséges képességek fejlesztése iskolánk kiemelt feladata.

A tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és -vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés készségeinek fejlesztése a kompetencia alapú, tanulóközpontú pedagógiai eljárások eszközrendszerével hagyományos és újszerű oktatásszervezési eljárások bevezetésével iskolai környezetben is eredményesen oldható meg, ezért az általános iskolában és a gimnáziumban a kompetencia alapú oktatás eszközrendszerének alkalmazását preferáljuk.

A cél elérését szolgáló feladataink a gimnáziumban:

- a képességek, vágyak, vonzalmak, lehetőségek folyamatos összehangolása a tanulóknál a sikeres életpálya megvalósítása érdekében.
- a pályamódosítások lehetőségének, illetve szükségességének tudatosítása a 21. század társadalmában; a mobilitásra, az önmenedzselésre, a bizonytalanság kezelésének képességére nevelés,
- szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése,
- a munka világában, ezen belül a hazai, valamint az európai uniós munkaerőpiacon, valamint a továbbtanulási lehetőségekben való tájékozódás képességének kialakítása.

A sikeres pályaorientáció – a szaktanárokkal történő folyamatos konzultációval – elsősorban osztályfőnöki feladat, amelyet pályaválasztási felelősünk és iskolai szervezésű programok is segítenek. Pályaválasztási tájékoztatókat, fórumokat tartunk tanítványainknak és szüleiknek, elküldjük diákjainkat az egyetemi-főiskolai nyílt napokra, fogadjuk a felsőoktatási intézmények

képviselőit. Korábban végzett diákjainkat élménybeszámolóra hívjuk. Kapcsolatot tartunk a Megyei Munkaügyi Központtal. A társadalom-ismeret tantárgy/osztályfőnöki órák keretében – meghívott előadókkal – aktuális jogi, gazdasági (pl. vállalkozási) ismeretek megszerzését segítjük elő (a szakképzés révén a gazdasági szférához fűződő kapcsolatainkat kihasználjuk).

Minden jogosult tanulónkat bevonjuk az Útravaló Ösztöndíjprogramba.

Az Arany János Kollégiumi Program felsőbb-éves, gimnáziumi tanulóinak, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók előrehaladását, érdeklődésük kiforrását fokozottan figyelemmel kísérjük, a vállalkozói kompetenciákat, kezdeményezőképeséget fejlesztő tréningekbe bevonódásukat szorgalmazzuk.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- az egyéni képességek és a továbbtanulási szándékok egymással harmonizálnak,
- az iskolai továbbtanulási mutatók a minőségcélokkal összhangban alakulnak,
- tanulóink a felsőfokú intézményekben is megállják helyüket,
- tanulóink rendszeresebb pályakövetését megvalósítjuk.

A cél elérését szolgáló feladataink az általános iskolában:

Ahhoz, hogy a diák jól válasszon pályát, ismernie kell önmagát, a képességeit. A helyes **önismeret** kialakításában az iskolának fontos szerepe van, de legalább ilyen fontos az is, hogy **segítse a tanulóit a pályaválasztásban**.

Mindezek érdekében kiemelt figyelmet fordítunk tanulóink pályaaorientációjára, a sikeres pályaválasztás elősegítésére. Arra törekszünk, hogy iskoláinkban végzetek többsége megállja helyét a választott iskolákban. Célunk, hogy a szülővel, közösen megtaláljuk azt az utat, amely megfelel egyéni képességeinek, érdeklődésének és tudásának.

A sikeres pályaválasztás érdekében **több iskolai „fórumon”**, az iskola pedagógusainak bevonásával rendezünk és kezdeményezünk beszélgetést a diákokkal és szüleikkel a továbbtanulás általános és az egyénre szabott kérdéseiről (osztályfőnöki óra, szülői értekezlet, diákönkormányzat). Az **iskola hirdető fórumain** tájékoztatjuk a diákokat a továbbtanulás kérdéseiről (faliújság, honlap,).

Az intézmények színteret nyújt arra, hogy más intézmények (fogadó iskolák) bemutatkozhasanak diákjaink és szüleik előtt, és ismertethessék továbbtanulási kínálataikat. Ezen túl szervezett, vagy önszerveződő csoportok formájában lehetőséget biztosítunk a pályaválasztás előtt álló tanulóinknak arra, hogy **más intézmény nyílt napjait**, szakmai kiállításait felkeresve információkat gyűjtsenek a választásukhoz.

➤ Célunk az egészség- és környezettudatos magatartásra nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Célunk a tanulók ösztönözése arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére.

Feladatunk, hogy a családdal együttműködve felkészítsük a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. Motiváljuk és segítjük a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Célunk, hogy tanulóink ismerjék és becsüljék kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Tanulóinkat megtanítjuk arra, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Törekednünk kell arra, hogy a tanulók tevékenyen kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetünk értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

E célok megvalósításával kapcsolatos feladatokat külön programokban rögzítettük.

5.2. Közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

- Célunk, hogy diákjaink a különböző közösségek normáihoz igazodó, a közösségekre büszke, azokhoz ragaszkodó, másokért is felelősséget vállaló, önálló véleményalkotásra képes, sikeres felnőtté váljanak.

A cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A közügyekben való részvétel megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárásaink.

A személyes, értéorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani.

A sikeres kapcsolatok és társadalmi részvétel érdekében elengedhetetlen a normatudat, a viselkedési és az általánosan elfogadott magatartási szabályok megértése. Fontos az egyénnel, a csoporttal, a munkaszervezettel, a nemek közti egyenlőséggel, a megkülönböztetésmentességgel, a társadalommal és a kultúrával kapcsolatos alapvető koncepciók ismerete.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség:

Célul tűzzük ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység kialakulását, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül, közösségi szolgálat által ismerjék meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

A cél elérését szolgáló feladataink a gimnáziumban:

- együttműködési stratégiák gyakorlása és a versenyszellem ébren tartása; a konfliktusok kezelésének megtanítása; önkorlátozásra és toleranciára nevelés; a szolidaritás elmélyítése; a sokféleség, másság elfogadtatása;
- aktív közösségi tevékenység szorgalmazása, melynek során kialakul a közösséghez tartozás és a hazaszeretet érzése
- közösségi szolgálat végzése és annak pedagógiai feldolgozása
- a diákok önszerveződéseinek támogatása, önkormányzati munkájának segítése;

- tudatosítani diákjainkban, hogy hazájuk, Európa és a világ polgárai is egyben; erősíteni kötődésüket iskolájukhoz.

A cél elérése minden tanítási órának és minden tanórán kívüli tevékenységnek feladata. Azt a képességet, hogy különféle területeken hatékonyan tudjunk kommunikálni, figyelembe vesszük és megértjük a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereinkben bizalmat keltünk, és empátikusak vagyunk., leküzdjük az esetlegesen meglévő személyes előítéleteinket és kompromisszumos problémamegoldásra törekszünk, együttműködésen alapuló tanulásszervezési eljárások, kooperatív technikák alkalmazásával fejlesztjük. A tanórákon kiemelten fejlesztjük a vitakultúrát is.

A közösségi magatartásra nevelés hatékony eszközei az összetett iskolában évente lebonyolított projektek. Az általános iskola tanévente egy, a gimnázium két, legalább három hetet felölelő projektet valósít meg, melyek közül az egyik a tanulói közösségi tevékenység, a „közügy” –ekben való aktív szerepvállalást mintaként közvetítő szervezési projekt. Tanévente egy-egy témahét segíti a közösségi működésre nevelést.

A közösségi élet rendezvényeit a diákokkal közösen szervezzük meg (szöcsketábor, tanévnnyitó, diáknapi, diákköszgyűlés, Béla-napok, szalagtűző, ballagás, tanérvzáró).

Az osztálykirándulásokat a közösségi kohézió megteremtése fontos terepének tekintjük. Az iskola közösségéhez tartozást erősíti az énekkar, az iskolarádió, a diákújság, a diákszínpad, az iskolai sportkör, valamint az iskolai hagyományok rendszere. Az iskolai életben kialakuló konfliktusokat közösen oldjuk meg. Rendezvényeinkre külső előadókat, vendégeket hívunk, de saját értékeinket is megmutatjuk. Keressük a lehetőséget más közösségekkel való kapcsolatfelvételtre, gyarapítjuk a külföldi kapcsolatainkat. Szorgalmazzuk a város középiskolái közötti együttműködést.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- egészséges szellemű, egymással versengő – de nem rivalizáló – osztályközösségek jönnek létre,
- folyamatosan erősödik az I. Bélás öntudat,
- a DÖK képes önállóan megszervezni programokat a diákok számára, a résztvevők kölcsönös megelégedésére.

A cél elérését szolgáló feladataink az általános iskolában:

- a tanulók személyiségének tiszteletben tartása, szeretetteljes emberi kapcsolat kiépítése velük;
- bevonásuk saját iskolai életük megszervezésébe;
- a velük szemben támasztott követelmények megismertetése;
- az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak megismertetése és betartatása;
- Felelősségtudatra, a másság elfogadására, a konfliktusok békés eszközökkel való megoldására, mások megértésére, egymás jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartására, nyitottságra nevelés.
- az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése;
- a tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni

akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig;

- a tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják;
- a tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek;
- a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.
- A felnőtté válást, a közösségbe való beilleszkedést jobban elősegítheti az SNI-s tanulóknak a többi tanulóval együtt történő integrált oktatása.

Az iskolai hagyományok a diákság mindennapi életének sarokkövei, melyek révén intézményünk tényleges diákpolgárává válnak, és így alakul ki kötődésük az iskolához. A hagyományok ápolása, tisztelete, újabb eseményekkel való gyarapítása egyrészt iskolánk hírnevét gyarapítja, másrészt azt bizonyítja, hogy diákjaink igénylik ezen események megrendezését, esetleges átalakítását, bővítését.

➤ **Tanévenként ismétlődő rendezvényeink a gimnáziumban**

- **Tanévnyitó, diáknap, szalagtűző, ballagás, tanévzáró, projekt, témahét**

- Tanévnyitó ünnepélyünkön emléklapot adunk át iskolánk újdonsült diákjainak.
- A diáknapot a DÖK szervezi meg.
- A ballagás előtti napokban a végzősök megkoszorúzzák névadónk Béla téri szobrát.
- Ballagási ünnepségünknek 1995 óta része az *I. Béla Emlékplakett* átadása.
- A plakett felirata: *DIÁKOKÉRT, ISKOLÁNKÉRT, EGYMÁSÉRT* Kaphatják: az iskola tanára, dolgozója, diákja, valamint olyan személy, aki az intézmény munkáját kiemelkedően segíti, illetve az iskola minden öregdiákja, aki a társadalmi élet bármely területén közmegebecsülésnek örvend és az iskolához szorosan kötődik.
- Tanévzáró ünnepélyünkön jutalmazzuk meg a tanulásban, a közösségi tevékenységben, sportban, kulturális területen élen járó diákjainkat.
- Tanévente a tanulókkal közösen egy (három hetet meghaladó) pedagógiai projektet és egy témahetet szervezünk

- **Béla Napok**

Minden év decemberének első hetében rendezvénysorozattal emlékezünk meg névadónkról, I. Béla Árpád-házi királyról.

Állandó programok a héten:

művészeti bemutató,
megyei angol verseny, környezetvédelmi verseny
művészeti, tudományos előadások, projektek bemutatása (TEHETSÉGNAP)
I. Béla Kosárlabda Torna

- **Neumann János Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Verseny (szervezési projekt)**

Az informatikai versenyképesség megőrzésének, a tehetséggondozásnak, iskolánk közéleti szerepvállalásának szép példája a verseny évenkénti megrendezése, melyről a tehetséggondozó programban a 4.4. pontban részletesen beszámoltunk és a helyi tantervben -mint szervezési projektünk megvalósítása – még szólunk.

- **Megemlékezések**

Megemlékezés az aradi vértanúk napjáról

Megemlékezés az 1956-os forradalom és szabadságharcról

Megemlékezés az 1956-os forradalom és szabadságharcról

Magyar Kultúra Napja

A diktatúrák áldozatainak emléknapja:

Megemlékezés az 1848-49-es forradalom és szabadságharcról

A holokauszt áldozatainak emléknapja

Nemzeti Összetartozás Napja

A megemlékezések formáját az éves munkaterv határozza meg.

- **Beiskolázási napok**

Október-november hónapokban összehangolt rendezvény-sorozattal mutatkozunk be az irántunk érdeklődő tanulóknak és szüleiknek. Ennek keretében részt veszünk a megyei pályaválasztási bemutatón; tájékoztatót tartunk iskolánkban pedagógiai programunkról és aktuális kínálatunkról; nyílt napokon lehetőséget nyújtunk a nyolcadikos tanulóknak tanítási órák látogatására; meghívás esetén az általános iskolák által szervezett szülői fórumokon is részt veszünk.

- **A kilencedik osztályosok programjai**

Augusztus végén „szöcsketábor” (önköltséges, ill. pályázati, alapítványi támogatással)

Ősszel „szöcskesimogató”

(Tavasszal ismerkedés történelmi egyházaink templomaival)

- **Osztálykirándulások**

A tanulmányi kirándulásoknak két pedagógiai funkciója is van: egyrészt a közösségi összekovácsolás színtere kell, hogy legyen, másfelől az ország kulturális, természeti értékeinek a megismerése a cél.

A kirándulást tanítási időben két naposra tervezzük, és a 9-10-11. évfolyamon (az 5 éves gimnáziumban a 12. is) engedélyezzük. A két napból egy vagy két nap a tanulmányi kirándulás napja, tehát tanítási napnak minősül. A tanulmányi kirándulás napján az osztályfőnöknek minimum három órát úgy kell megszerveznie, hogy az egy vagy több tantárgy tananyagához szorosabban kapcsolódjék. Ez az iskolai helyszínen feldolgozott tananyagot mélyíti, gazdagítja, életszerűvé teszi. Olyan tartalmat közvetít, melyhez követelmények nem kapcsolódnak, de hosszú távon ezek is a személyiség építőköveivé válnak. Mivel az iskolai tananyag feldolgozásához kapcsolódó intézményen kívüli tevékenységet az oktatási intézmény költségvetésének terhére lehet megszervezni, a tanulmányi kiránduláson

való részvételre tanulóinkat nem kötelezzük, ezen a téren kollektív tanulói, szülői döntés nem hozható.

A szülői szervezetnek és az iskolai diákönkormányzatnak biztosítjuk azt a jogot, hogy meghatározza azt a legmagasabb összeget, amelyet az intézményünk által szervezett nem ingyenes szolgáltatások körébe tartozó osztálykirándulás megvalósításánál nem lehet túllépni. Aki nem vesz részt az osztálykiránduláson – így ennek tanulmányi programrészén sem – az a kirándulás ideje alatt iskolai helyszínen az internet segítségével olyan előzetesen, az osztályfőnök által kiadott feladatot old meg, mellyel megismeri azokat a nemzeti, kulturális értékeket, melyeket személyesen nem látogat meg. Erről a kirándulást követő héten dolgozatot ad be.

A kirándulások szervezése kialakult hagyományaink szerint történik. A tanév helyi rendjét úgy határozzuk meg, hogy a teljes egészében önköltséges kirándulások szervezésére mód nyíljon.

- **Sport- és természetvédelmi programok**

A sport-, ill. természetvédelmi programokat rendszerint délután és hétvégén szervezzük, pályázati forrásból vagy térítéses szolgáltatásként.

➤ **Hagyományörző közösségi tevékenységek az általános iskolában**

- Tanévnyitó ünnepélyünkön emléklapot adunk át iskolánk újdonsült diákjainak.
- Intézményünk a községalapító Bezerédj István nevét viseli. Fontos feladat névadónk emlékének ápolása.
- Ezt szolgálja az évenkénti megemlékezés okt.28-án a névadó születésnapjáról, a különféle iskolai szintű rendezvények megszervezése.
- Minden tanév folyamán ünnepséget, megemlékezést tartunk a következő alkalmakkor:
 - Bezerédj István születése
 - október 6-án az Aradi vértanúk
 - 1956. okt.23.
 - 1848. márc.15. évfordulóján
 - idősek napján
 - karácsonykor, anyák napján, a 8.osztályosok
 - ballagásakor.
- Az iskolagaléria ad bemutatkozási lehetőséget művészek kiállításainak.
- Tanév végén kulturális bemutatót tartunk.
- Tanulóink munkáiból rajzkiállítást rendezünk évente.
- Minden évben megrendezzük az iskolai vers-, prózamondó és helyesírási versenyeket, ezzel is ápolni kívánjuk a magyar nyelv tiszteletét, szeretetét.
- Az iskolai élet eseményeiről évkönyvet vezetünk.
- Az aktuális tudósításokat, fotókat, riportokat a megyei napilapban is közzéteesszük.

➤ **Nemzetközi kapcsolataink**

Cserelátogatások:

A külföldi kapcsolatok egyrészt a SOCRATES Comenius programokba történő bekapcsolódás révén valósultak meg. Ennek során EU-s és EU-n kívüli

cserelátogatásokra került az elmúlt években sor. E programok társalgási nyelve az angol volt.

Másrészt központi pályázatok nélkül is létrejöttek cserelátogatások középiskolákkal. A külföldi kapcsolatok ápolásában esetenként anyagi támogatást nyújt számunkra az I. Béla Alapítvány.

Bekapcsolódás nemzetközi internetes projektekbe

Évről évre igyekszünk lehetőséget biztosítani diákjainknak arra, hogy célnyelvi országban gyakorolják megszerzett nyelvtudásukat. Az elmúlt években sor került angliai, olaszországi tanulmányi kirándulásokra, valamint tanulóink nemzetközi táborokban is képviselték iskolánkat, például Bécsben.

Az utazásokra, programokra a modern infokommunikációs technika minden lehetőségét felhasználva készültek fel és számoltak be tapasztalataikról. Ezáltal nemcsak nyelvi, hanem informatikai és kulturális ismereteik is bővültek.

A nemzetközi oktatási projektformákban való részvétel pedagógiai előnyeit – összhangban alapelveinkkel – a következőkben látjuk:

- A tanulók Internet-felhasználása célirányossá, tudatossá, motiváltabbá tehető általa.
- A személyes kapcsolatteremtés élménye nagyban hozzájárul diákjaink világgépének és tárgyi tudásának gazdagodásához, a másság megismeréséhez és elfogadásához, vagyis a tolerancia természetessé válásához.
- A projektmunkában való részvétel minden esetben kreatív, alkotó jellegű munkát jelent, ami a különböző tanórákon megszerzett elméleti tudásanyag gyakorlati felhasználását és egyfajta szintézisét követeli meg.
- A komplex jellegű projektmunkák elkészítése során a diákok megtapasztalják a munkamegosztás, az együttműködés és az egyéni felelősség jelentőségét a közös alkotó folyamatban.
- A munka során fejlődik idegen nyelvi szóbeli és írásbeli önkifejezési készségük, gazdagodik szókincsük.

➤ **Iskolai egyenruha**

Ünnepi viselet a gimnáziumban:

Lányoknak: sötét szoknya vagy nadrág, matrózblúz, gimnáziumi embléma (ünnepi öltözkészlethez illő cipő)

Fiúknak: sötét szövetnadrág, fehér ing, gimnáziumi embléma (ünnepi öltözkészlethez illő cipő)

Ünnepi viselet az általános iskolában: sötét alj, fehér felső

5.3. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

5.3.1. Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek az általános iskolában

Hisszük, hogy minden gyermek rendelkezik olyan képességgel, ami eltér az átlagtól, minden gyermek tehetséges valamiben, csak meg kell azt találni. Annak érdekében, hogy **a tudásalapú társadalmat** a jövőben is meg tudjuk valósítani, iskolánknak kiemelt feladata van a tehetséggondozás területén .

Az iskola **feladata** minden gyermekben, diákban az értéket, a tehetséget felfedezni, kibontakoztatni. Fontos feladatunk továbbá az, hogy **önálló ismeretszerzésre**, az állandó **önművelés igényének** kompetenciának fejlesztésére neveljük diákjainkat.

Intézményünkben a **tehetséggondozás** alapvetően **két szinten** jelenik meg:

- ✓ **tanórán végzett tevékenység**
- ✓ **tanórán kívüli tehetséggondozás**

A) A tehetséggondozással kapcsolatos tevékenységünk a tanórák keretében

- az órakeret terhére törekszünk biztosítani a **csoportbontásokat**.
- az egyéni képességekhez igazodó, **differenciált tanórai foglalkozások**, újtanulás szervezési eljárások, módszerek, kooperatív tanulás, projekt módszer alkalmazása
- a differenciált tanórai munka keretében felkészítjük a tehetséges diákokat **és tanulmányi versenyekre**
- a tanórákon lehetőséget biztosítunk a gyorsabban haladó, tehetséges diákoknak arra, hogy **kiegészítő feladatokat** oldjanak meg, **kutatómunkát** végezzenek, **kisbeszámolót** készítsenek, és azt bemutassák társaiknak
- **IKT eszközt** vonunk be a tanórai munkába, törekszünk a számítógéppel támogatott oktatás elterjesztésére, sőt szorgalmazzuk, hogy minél több diák használja ezeket az eszközöket az önálló tanulásában

B) A tehetséggondozással kapcsolatos tevékenységünk a tanórán kívül

A tanórán kívüli-, a szabadidőben végzett tevékenységekkel olyan diákok képességfejlesztését is segíthetjük, akik a tanórán kevesebb sikerrel – esetleg gyakori kudarcélménnyel – veszik az akadályokat. Ezzel párhuzamosan a tanórán kívüli tevékenységek olyan kiemelkedő képességekre, esetleg kiemelkedő tehetségekre irányíthatják a figyelmünket, melyeket tanórai keretek között nem biztos, hogy felfedezünk. A tanórán kívüli tevékenységek során arra is lehetőségünk nyílik, hogy az így felismert tehetségekkel kiemelten foglalkozunk.

Ezek a tanórán kívüli tevékenységek kiváló teret nyújtanak arra, hogy tanulóink is felismerjék kiemelkedő képességüket, s érdeklődési körüknek megfelelően, a saját tempójukban és igényüknek megfelelően a legtöbbet hozhatják ki magukból.

A tehetséggondozás tanórán kívüli szinterei:

- az **iskolai könyvtár**, valamint az iskola más létesítményeinek (tornacsarnok) egyéni vagy csoportos használata
- iskolai **sportkörök, tömegsport**
- **szakkörök**
- az intézményen belül szerveződő **természetjáró kirándulások**
- **versenyek, vetélkedők**
- **szabadidős foglalkozások** (színház, hangversenyek, túrák)
- **továbbtanulás segítése**, tanácsadással, előkészítő foglalkozásokkal
- visszaküldő, levelezős szaktantárgyi versenyek megszervezése, lebonyolítása
- **kulturális programok**, versenyek megszervezése, lebonyolítása
- művészeti pályázatokra való felkészítés, részvétel
- a tagintézményben működő alapítvány felkarolja és támogatja a tehetséges gyermekeket és tanulókat is – a kiemelkedő versenyeredményekkel rendelkező tanulókat jutalmazza

5.3.2. A tehetség, képesség kibontakoztatása a gimnáziumban: Tehetséggondozó programunk

Törvényi – és nem csak a tanári elhivatottságból adódó – kötelezettség az iskolának és a pedagógusnak az a feladata, hogy segítse a tanulók képességének, tehetségének kibontakozását. Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink rendelkezzenek korszerű műveltséggel, legyenek képesek az egyre bővülő ismeretek önálló és kreatív feldolgozására. Ezáltal gazdagodjon, fejlődjön egész személyiségük.

Hitvallásunk szerint a tehetséggondozás nem egyenértékű a tanulmányi versenyekre való „kondicionálással”, hanem olyan komplex tevékenység, amely a tanulók képességeihez igazodva számukra optimális fejlődési lehetőséget teremt. Tehetséggondozásunk ezért fejlesztésközpontú: nem túl szigorú kiválasztás után a program megvalósulása során mutatott fejlődés válik a tehetség mutatójává. Iskolánkban ennek érdekében tehetséggondozó programot működtetünk, amelynek intenzitása pályázati támogatásoktól is függ.

➤ **A tehetséggondozás mint sajátos pedagógiai tevékenység**

A tehetség sok területen és gyakran egyáltalán nem a tantárgyi tanulmányi eredményekben, vagy versenyeredményekben nyilvánul meg. Iskolánkban nyitottnak kell lennie abban, hogy a bármilyen területen felbukkanó tehetséget felkarolja és támogassa.

A tehetséges diák általában sajátos személyiségjegyekkel is rendelkezik, amiket csak egy nyitott és toleráns légkörű iskola – valljuk, hogy a miénk ilyen – képes ösztönzőleg támogatni. Az egyéniséget elfogadó iskolai légkör tehát a tehetséggondozás szempontjából is meghatározó.

A tehetség felismerése, fejlesztése nem egyszerű feladat, amit már a felső tagozaton el kell kezdeni, sőt esetekben még korábban, az általános iskola alsó tagozatán tartott szakkörökön is. Ugyanakkor gyakori probléma, hogy egy sok területen tehetséges tanulót túlterhelnek. Minden pedagógusnak tiszteletben kell tartania a diák választási jogát ezen a területen is, a tehetséggondozásba való bekapcsolódásra diák nem kötelezhető.

Valljuk, hogy a tehetséggondozás sajátos pedagógiai tevékenység, amely ebben felkészült és ehhez elhivatott pedagógusokat is kíván. Az iskola a pedagógusokat erre a szerepvállalásra ösztönzi, senkit nem zár ki eleve ebből a tevékenységből.

➤ **A tanórak szerepe**

Valljuk, hogy a tehetséggondozás legelső színtere maga a tanóra. Színvonalas és differenciált tanóra nélkül nincs igazi tehetséggondozás. A differenciálás célja az egyéni tanulási utak támogatása. Ugyanakkor a tehetséggondozás sajátágaiból következik, hogy külön munkaformákat is igényel. Ehhez elengedhetetlen az érzelmileg biztonságos légkör, a szabadság és elfogadottság érzése.

➤ **A tehetséggondozás tanórán kívüli formái:**

- Egyéni, kiscsoportos tehetséggondozás, verseny-előkészítés
- Iskolai és országos pontversenyek, tehetséggondozó mozgalmak
- képességfejlesztő tréningek, felhasználva mindehhez a modern kommunikáció széles skálájú eszköztárát (pl. média)
- felvételi előkészítők
- nyelvi előkészítők
- pályázatok, pályamunkák írása
- művészeti szakkörök, énekkar
- művészeti bemutatóink, kiállításaink

- ECDL vizsgára felkészítő foglalkozások

Tehetséggondozás a középiskolába készülő általános iskolások számára:

A tehetséggondozásban kiemelten fontosnak *tartjuk az átlagon felüli intellektuális képességekkel rendelkező, gimnáziumba készülő diákok megnyerését* iskolánk számára, mégpedig olyan foglalkozások keretében, melyeken elindíthatjuk a tehetséggondozás számunkra optimális folyamatát, motiválhatjuk a későbbi többletteljesítményre és pótolhatjuk azokat a hiányokat bizonyos gondolkodási képességek fejlesztésének területén, melyek megtérülése esetleg csak néhány év múlva várható. Ezért a hozzánk készülő általános iskolások részére hagyományosan matematikából és magyarból tartott szakköreink sikerességére építve eredményesen vettünk részt az Oktatási Minisztériumnak a Tehetséggondozó középiskola cím elnyerésére kiírt pályázatán. A részletes programot a Tehetséggondozó Program tartalmazza.

A tanulmányi versenyek:

A tehetséggondozás területei közül kiemelkedő a versenyekre való felkészítés. A tradicionális iskolai értékrendben is előkelő helyet foglal el ez a terület. A sikerélmény, az átlagnál nagyobb teljesítmény elérésének vágya a személyiség formálásának is eszköze. A program lehetőséget teremt arra, hogy többféle területen, többféle tantárgy különböző szintű és szervezésű versenyén többen is sikeresen szerepelhessenek.

A tanulmányi versenyek közvetlen célja:

- a tehetség gondozása, a képességek fejlesztése
- a tanulók sikerélményéhez juttatása
- a tanulók teljesítőképességének mérése, illetve a részvétel által ezen teljesítőképesség növelése,
- példamutatás, célkijelölés
- a tanulók és iskolák közötti egyezőségek és különbségek feltárása.

Szorgalmazzuk, hogy tanulóink minél többen vegyenek részt számukra megfelelő szintű tanulmányi versenyeken, pályázatokon. Kiemelten kezeljük azokat a versenyeket, amelyeket az EMMI hirdet meg, vagy a Nemzeti Tehetségprogram támogat. Gimnáziumunk tanulóinak több, mint 20 %-a jelentkezik az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyre.

Gimnáziumunk hagyományosan két megyei tanulmányi versenyt is rendez (angol és környezetvédelmi verseny), kistérségi olvasástechnika versenyünk is nagy érdeklődésre tart számot az általános-és középiskolások körében. Az éves munkatervünk versenynaptárt tartalmaz.

Az informatika szerepnövelése részeként évente megrendezzük a Neumann János Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Versenyét.

Az I. Béla Gimnázium a közösségi tehetséggondozás komplex programjával működő gimnázium.

TEHETSÉGGONDOZÓ PRORAM:

A tehetségfejlesztés, a tehetségsegítés programjainak kialakítása a tehetségígéret, a tehetség felismerését, azonosítását, tehetségpedagógiai módszerek alkalmazását, gyakorlati megvalósítását segíti elő. Az iskolának, a pedagógusnak kiemelt szerepe és felelőssége van a tehetségek felkutatásában és kibontakoztatásában. Minden gyermekben vannak olyan

képességek, melyeket az iskola a lehető legjobban tud fejleszteni. A kiemelkedően tehetséges diákok egy adott területen sokkal többet képesek teljesíteni az életkoruknak megfelelő átlagnál, viszonylag kevés segítséggel gyorsan tudnak előrehaladni, fejlődni az adott területen. Ahhoz, hogy a tehetségigéretből tehetség fejlődjön, kell, hogy a szülő, a pedagógus felismerje és megadja az intenzív fejlődéshez szükséges többletsegítséget. A tehetséges gyerekek fejlődése számára az olyan iskolai környezet a legkedvezőbb, ahová normális körülmények között járnak. Ugyanakkor a képességek intenzív fejlesztésének megvannak a maga személyi és tárgyi feltételei, s ha ezek valahol hiányoznak, ott nem bontakoznak ki a tehetséges gyerek képességei. Ezért is nagy szükség van arra, hogy a tehetségesnek tűnő gyerekekkel a pedagógusok külön is foglalkozzanak, megfelelő feltételeket teremtsenek számukra, hogy elősegítsék képességeik és személyiségjegyeik minél magasabb szintre fejlődését. A tehetséges gyerekek fejlesztése összetett feladat, ezért csak komplex fejlesztőprogram tud megfelelni a követelményeknek.

Speciális képességek – pl. zenei, matematikai, mozgásbeli tehetség - már óvodáskorban megjelenhetnek, egészében véve azonban az óvodáskor „alapozó” korszaknak tekinthető: elsősorban a megfelelő érzelmi fejlődést kell biztosítani a gyerekek számára azzal, hogy „törődünk” velük, s engedjük őket játszani.

A kisiskolás korban is alapozó munka szükséges, csak más értelemben, mint az óvodáskorban: elsősorban a tehetség általános képességeihez tartozó elemeit kell hatékonyan fejleszteni, mivel a kiemelkedő teljesítmény alapja többnyire a magas szintű általános intellektuális képességrendszer, nem pedig a speciális képesség. Ha felbukkan a tehetség – pl. matematika, nyelv –, egyéni programmal lehet a fejlesztést megoldani.

A felső tagozat (illetve az ennek megfelelő gimnáziumi osztályok) már színtere lehet a hatékony speciális tehetségfejlesztésnek. Ez az a kor, amelyben a kutatások és tapasztalat szerint (12-13 éves kor körül) már többnyire megjelenik a speciális tehetség.

Kettős itt az iskola funkciója: egyrészt a tehetséges gyerekek felderítéséhez kell folyamatosan működő, változatos - nemcsak az intellektuális szférában- programokat biztosítani, másrészt – ha megtaláltuk a tehetséget – speciális szervezeti formákban kell azt továbbfejleszteni.

A középiskolás kor ad igazán teret a hatékony speciális tehetségfejlesztéshez. Sokféle szervezeti forma alakult ki ehhez az iskolai gyakorlatban: fakultáció, tagozatok, emelt szintű képzés, egyéni mentor-program, tanulmányi mozgalmak, versenyek stb. Mind tanórai keretekben, mind pedig tanórán kívüli tevékenység – iskolai és központi szakkörök, művészeti csoportok, versenyfelkészítők, tehetséggondozó program - keretében hatékonyan működhetnek.

A közoktatásról szóló törvény kimondja, hogy a tanulók joga a tehetségüknek és adottságuknak megfelelő oktatás.

➤ **Gimnáziumunk tervei és gyakorlata**

Iskolánk tehetséggondozása több pilléren nyugszik, melyek egyenkénti jó működése, és a közöttük lévő folyamatos hatékony kapcsolat képezi alapját a jövőbeli kimagasló eredményeinknek.

Elsődleges fontosságú a tehetséggondozó tagozataink tervezett, célirányos, hatékony megszervezése a 9-10. évfolyamosok számára, valamint az emelt szintű képzésünk indítása a 11-12-13. évfolyamos tanulóink számára a sikeres emelt szintű érettségikre való felkészülést segítőként.

A másik terület, amely ha jól működik, akkor tartósan kivívhatja vele az intézmény, a partnerek elégedettségét, az elért szép eredmények.

A harmadik terület a kellemesen hasznos diákélet színtere, ami vonzza az általános iskolások érdeklődését, a szakkörök, klubok, műhelyek hálózata.

Gimnáziumunknk elkötelezte magát az alkalmazható és versenyképes tudás közvetítésében. A HEFOP 3.1.2 program keretében öt területen kezdtük el a **kompetencia alapú oktatást**. A program hatására intézményünkben felgyorsult az a folyamat, amely alkalmazásorientált szemléletet eredményez, és valóban a tanulás aktív részeseivé teszi a diákokat. **Óráinkon egyre inkább „holnap” van.**

Tehetséggondozó Középiskolaként olyan feltételeknek felelünk meg, mellyel kb. 100 középiskola rendelkezik az országban. Gimnáziumunk keresettségével, eredményességével, a képzés struktúrájával, integrációs, együttnevelő gyakorlatával, a hhh-s tanulók kibontakoztatására tervezett tevékenységgel sikeresen valósítja meg tehetséggondozó programját vonzáskörzetében.

Együttműködünk kilenc általános iskolával. Közös előadásaink vannak a Német Színházzal, kihelyezett rendezvényeink vannak a megyei könyvtárban. Az Utánpótlás Kézilabda Egyesületre, a Kosárlabda Sport Clubra, az Utánpótlás Futball Egyesületre épülő sportosztályunk indul. A tehetséggazonosító fejlesztésekbe bevonjuk a pedagógiai szakszolgálat szakembereit, és szakmai szolgáltató szervezetet. A TÁMOP 3.2.2. hálózat fejlesztésben referencia-intézményként közvetlen munkakapcsolatba kerülünk a régió középiskoláival, ami serkenti a pedagógiai műhelymunkát.

Pályázatokkal a tehetséggondozó munkát fejlesztjük, hálózatot építünk a tehetségek felkutatására. Együtt dolgozunk a tehetségpontokkal.

Céljaink, a sokoldalú támogatás a komplex tehetséggondozó program működésében, a tanári-tanulói közös alkotótevékenység ösztönzésében, természettudományos, művészeti projekttevékenységben nyilvánul meg.

A megyei versenyek, a Neumann János Tehetségkutató Programtermék Verseny, az alkotó műhelyek, a műhelyek köré szerveződő általános iskolai klubok, a kortárs művészeti fesztivál, az élsportolók oktatása, a tehetségkutatás-és azonosítás segítik a tanulási kedvet, mozgósítják a személyiség fejlődéséhez szükséges energiákat, fejlesztik az egész életen át tartó tanulás képességét.

➤ **Középiskolába készülő tanulók komplex képességfejlesztő programja**

Programunk célja, hogy a különböző szociális, kulturális és gazdasági háttérrel rendelkező szülők gyermekeit az általános iskolákkal partneri együttműködésben bevonjuk képességfejlesztő foglalkozásainkba. Programunk segíti a hetedik-nyolcadik osztályos tanulók felkészülését a középiskolába való bejutásra, csökkenti az iskola-fokok közötti átmenet nehézségeit:

- biztosítja azokat a lehetőségeket, melyek elősegítik képességeik hatékonyabb kibontakoztatását;
- tudatosítja a személyes értékeiket;
- megerősíti a tanulást segítő érzelmi és motivációs tényezőket.

Tartalmi szempontból a program- fejlesztés-központú;

- alkalmazkodik a különböző adottságokhoz, képességekhez és nehézségekhez;- az intellektuális és a személyes képességeket integráltan fejleszti;
- segíti a gyakorlati, valóság-közel problémákban való jobb eligazodást;
- a tevékenységformák (a megismerés konkrét tartalmának és módjának kiválasztásában) aktív tanulói közreműködést igényelnek;
- színes, pergő, feszes, izgalmas, játékos módszerekkel közvetíti a tudást.

A képességfejlesztő foglalkozásokat heti egy alkalommal, évfolyamonként min. 3 tanóra időtartamban szervezzük meg

A program kiemelten alkalmas arra, hogy szolgálja az áttérést a tananyagközpontú módszertanról a tanulóközpontú/gyermekközpontú pedagógiai eljárások alkalmazására: Elősegítjük, hogy a tanulók kompetensnek érezzék magukat saját fejlődésük alakulásában. Kooperatív tanulási szituációkkal, feladat-menükkel, digitális „leckékkel” a tanulás iránti elkötelezettséget növeljük, a problémaszituációkkal felkeltjük és ébren tartjuk az ismeretszerzés vágyát. A gyakori – társaktól és tanároktól kapott – visszajelzés, elismerés, a segítségnyújtás technikája, az önértékelés alkalmazása növeli az én-hatékonyság érzést. Tapasztalásos helyzeteket teremtő személyes kompetenciákat fejlesztő moduljaink a nyitottság, a kíváncsiság, a rugalmasság, a tolerancia növelésére, az előítéletek, a teljesítményszorongás csökkentésére fókuszálnak. Lazító programként havonta legalább egy „táblajátékos játszó”-t szervezünk a személyes és társas kompetenciák erősítésére. Tanulási stratégiák: Az „ún.” mélyreható tanulási stratégiák követését szorgalmazzuk. A tartalom, a feldolgozás módszerei, a tanulásszervezési eljárások indukálják a megértésre törekvést, az új ismeret, az új nézőpont kapcsolását a meglévő tudáshoz; az önálló kritikai véleményalkotást, az összefüggések átlátását; a saját út követésének igényét. Az új tudást a meglévő bázisán építjük, többféle tevékenységen, „csatornán” közvetítjük. Rövid tanulás-módszertani „tréning” kapcsolódik a programba, melyben a tanulási szokások, motivációk, technikák feltérképezését, a jó szokások és a hatékony tanuláshoz szükséges figyelem, emlékezet, megértés fejlesztését végezzük. A fejlesztés keretei: csoportos fejlesztés, kiscsoportos, ill. differenciált egyéni fejlesztés.

A program kiemelten és célzottan szolgálja valamely kompetenciaterületen, műveltségterületen a kompetencia alapú oktatás eszközrendszerének eredményes alkalmazását:

Képességfejlesztő-tehetségfejlesztő programunk fő iránya a matematikai gondolkodás és alkalmazás, valamint a szóbeli és írásbeli anyanyelvi kommunikáció fejlesztése. Ezt saját gyakorlatunkkal „átgyúrt” kompetencia alapú tananyaggal, olyan tanuló- és tevékenységközpontú egységekkel közvetítjük, melyekkel erősíteni tudjuk az általános iskolai tanórai hatásokat. A tehetséggondozás módszereivel dúsítjuk, gazdagítjuk a tantárgyi ismereteket és a speciális feladatsorokkal felkészítjük a tanulókat a középiskolai felvételire, ill. a későbbi gimnáziumi helytállásra. A fejlesztéshez elsősorban kooperatív, differenciált tanulásszervezési eljárásokat alkalmazunk. Modulárisan felépített támogató programunk a fentiekén túl személyes/szociális, digitális „írásstudást” igénylő matematikai és természettudományos kompetenciákat, pályaaorientációs, tanulás-módszertani fejlesztő egységeket tartalmaz.

A program nagymértékben segíti a tanulók tehetségének kibontakoztatását. Az ismeretszerzés, a képességfejlesztés és a motivációs-érzelmi tényezők együttes fejlesztését valósítjuk meg. Az intellektuális kompetencia feltérképezését célzott fejlesztéssel kezdjük meg, információkat szerzünk a tanulók előzetes tudásáról és adottságaikról. A megfigyelt tevékenységük és eredményességük alapján képet kapunk a bennük rejlő „lehetőségekről”.

A tehetségsegítés alapvető módszere a „gazdagítás”. A tematikába rendezett tartalom fejlesztési fókuszai:

- gondolkodás fejlesztése: problémamegoldás, induktív következtetések, deduktív gondolkodás, analógiák ismerete, mennyiségi és valószínűségi következtetések, kritikai gondolkodás
- „megismerési képességek” fejlesztése: információszerző- és feldolgozó képesség, kommunikáció, szövegalkotás
- kreativitás fejlesztése: ötletek, divergens gondolkodás, problémaérzékenység, újrafogalmazás, transzferálás

A természettudományi-műszaki kompetenciák fejlesztésére, az IKT-kezelési technikák gyakorlására kiscsoportos, ill. egyéni fejlesztés keretében teremtünk alkalmat. Ehhez alkalmazzuk a realika.educatio.hu-n elérhető digitális leckéket.

Pályaorientáció: A tehetség-kibontakoztató foglalkozásokon részt vevő tanulókat megismertetjük iskolánk sajátosságaival: műveltség területi bemutatók: szülőknél-diákoknak (természettudományi kísérletekkel); nyílt napok (szervezett óralátogatások); tanórán kívüli tevékenység (nyílt napok délutánján); kollégiumi élet

A program kiemelten és célzottan szolgálja a gyermekek, szülők egyenlő hozzáférését a minőségi neveléshez, oktatáshoz, továbbá a sikeres együttnevelést:

Mivel a tanulók különböző környezetből érkeznek, fontos, hogy a foglalkozások során kialakuljon a megfelelő, támogató szemléletű légkör, a kiegyensúlyozott kapcsolat a társakkal és a közreműködő pedagógusokkal. A tanulók egyéni adottságainak és képességeinek feltérképezése során az „egyéni profilok” kialakulása lehetőséget ad – digitális leckék segítségével, a feladatsorokkal, feladatmenükkel – a célirányos egyéni fejlesztésre, mely elsősorban az erős oldalak további erősítését célozza. A gyengébb területeken ebben az életkorban a gátló tényezőket tudjuk csökkenteni. A tudásbeli különbségek leküzdéséhez az esetleges hátrányok csökkentésének, a reális énkép kialakításának lényeges feltétele, hogy a tanulók problémaszituációkon át megismerjék erősségeiket és gyengeségeiket.

A szociális/személyes kompetenciák fejlesztésében az erre irányuló tervezett tartalmak önismereti, önszabályozási komponensek fejlesztésére fókuszálnak. A boldogulás szempontjából a legfontosabb, amiben a hátrányos helyzetű tanulók nagy részének hiánya van: az önbizalom és az önállóság. A tanuláshoz, gondolkodáshoz kapcsolódó készségek csak ezekkel együtt fejleszthetők eredményesen.

Módszerek: kooperatív tanulás, „beszélgető kör”, drámajáték, vita, ezzel az alkotókedv, kreativitás, döntési képesség fejlesztése; különböző nehézségi fokú feladatmenük

A tehetség-kibontakoztató foglalkozásokon részt vevő tanulók sikeresen haladnak tovább érettségire felkészítő középiskolába. A foglalkozások során megismerik a középiskolát, annak tanárait, a tanulási környezetet, ezáltal az intézmény keresettségé növekszik.

A hetedik osztályosok bevonása elősegíti, hogy a problémamegoldó gondolkodás és a kreativitás célzott fejlesztésére elegendő idő álljon rendelkezésre. A tanulás iránti motivációt a tanórán kívüli környezetben jól fenn lehet tartani. A nyolcadik osztályos tanulók a központi felvételre való felkészülés mellett dinamikus, izgalmas keretek között készülhetnek fel az országos kompetencia-mérésre

A program kifejlesztése nyolc éve tartó folyamat eredménye. Intézményünk 2002 óta szervez képesség, illetve tehetségfejlesztő szakköröket általános iskolások számára. A jó gyakorlat jelenlegi formájában ezeken a tapasztalatokon érelődött. Intézményünk két tanéven át tesztelte és bevezette a kompetencia alapú oktatás programcsomagjait a középiskola kilencedik és tizedik évfolyamán. Ekkor "fedeztük fel" azokat az általános iskolai fejlesztéshez szükséges tartalmakat, melyeket az addigi tematikával ötvöztünk. A tantárgyi kereteket fellazítva tanulás-módszertani tréninget, szociális és digitális kompetenciákat fejlesztő tartalmakat kapcsoltunk a programba. A hagyományos szakköri formával is szakítottunk: a gyerekeknek a foglalkozási napon forgószínpad-szerűen közvetítjük a különböző kompetenciák fejlődését szolgáló tartalmakat.

A program már a hetedik osztálytól kiépít egy pozitív kapcsolatot az általános iskola és a középiskola között. Az általános iskolás tanulók számára talán még nehezebb döntés, hogy merre induljanak, mint négy vagy öt évvel később a középiskolásoknak, illetve sok tekintetben más ekkor még a motiváció. A program legfontosabb eleme az, hogy mind a diák, mind pedig a szülő számára ezt a döntést segíti, és eszközrendszerével a felmerülő vágyakat és továbbtanulási

lehetőségeket maximálisan és hathatósan megtámogatja. Újszerű a foglalkozások tematikája, a forgószínpad jellegű lebonyolítás, a változó helyszínek, a digitális kompetenciákat fejlesztő gyakorlatok, valamint a csapatmunkára és a versengésre egyaránt pozitívan ható, kreativitást fejlesztő játékok beépülése az ismeretszerzés, problémamegoldás folyamatába. A tanulásmódszertan tréning jellegű, a tanulási képességek fejlődése mellett a tanulók motiváltságára is pozitívan hat.

Programunk nyolc éves működése alatt az érdeklődést a tematika változó igényekhez igazításával, a korszerű módszertan alkalmazásával a környezetünkben jellemző csökkenő tanulólétszám ellenére is sikerült fenntartanunk. A programmal 2008-ban indultunk a "Tehetséggondozó Középiskola" pályázaton. 2008 szeptemberében gimnáziumunk az Oktatási és Kulturális Minisztériumtól a címet elnyerte. A pályázat sikeréhez az intézmény viszonylag magas és stabil keresettség mutatói is hozzájárultak, melyet más eredményességi mutatóink, nevelési alapelveink mellett a hetedik-nyolcadik osztályosok tehetséggondozó, képességfejlesztő foglalkozásai folyamatos szervezésének, fenntartásának is köszönhetünk.

A foglalkozásokon részt vevő tanulók és szüleik elismerően nyilatkoznak annak hasznosságáról, motiváló módszereiről, a tartalom gazdagságáról, a középiskolai tanulmányok sikerét megalapozó probléma-központú megközelítésről és a tanár-diák együttműködésről. Sok olyan tanulónk van, akik a saját intézményünkben felvételi előkészítőre járnak, mégis igénybe veszik foglalkozásainkat, mivel véleményük szerint ez több, mint a "feladattípusok begyakorlása". Ezzel a megközelítéssel jól elő tudjuk készíteni a kilencedik évfolyamra a kompetencia alapú oktatás gyakorlatát azon általános iskolás tanulók felkészítésével is, akik saját iskolájukban még a hagyományos módszerekkel tanulnak.

A program működéséhez szükség van évfolyamonként egy matematika és egy magyar nyelv és irodalom szakos tanárra (összesen 4 pedagógus), hiszen nekik minden héten van órájuk az általános iskolás tanulókkal. Ezen kívül szükséges egy lehetőleg informatika-szakos tanár, aki a természettudományokban is kellően jártas (vagy valamely természettudomány szakos pedagógus, jó informatikai felkészültséggel) aki szívesen foglalkozik digitális alapon (realika.hu) a gyermekekkel (a két érintett évfolyamon lehet ugyanaz a pedagógus) Szükséges egy tanulásmódszertani kérdésekben tájékozott szakember, aki minkét bevont évfolyamon alkalmas a tréning jellegű foglalkozások vezetésére, valamint egy, az önismereti tréning megtartására vállalkozó pedagógus. A táblajátékos játszóteret pedig a logikai játékok szerelmesére kell bízni. (A mi intézményünkben az önismereti foglalkozásokat és a táblajátékokat ugyanaz a pedagógus vezeti, így összesen hét pedagógus foglalkozik a tanulókkal.) A tanulócsoporthoz kialakításánál célszerűnek tartjuk, ha 30 tanuló felett csoportot bontunk, ekkor több pedagógus bevonására is szükség lehet. A forgószínpad-jellegű szervezéssel egy-egy csoportbontás nem kétszerezi a bevont pedagógusok számát, az eseti pedagógus-távollétek is áthidalhatók

A tárgyi felszereltség tekintetében a következőkkel rendelkezünk: kooperatív munkára alkalmas tanterem (délután), melyekben minimálisan tanári számítógép és projektor áll rendelkezésre. A digitális kompetenciák fejlesztéséhez számítógépes terem szükséges. A táblajátékos játszóhoz táblajátékokat kell beszerezni (pl.: Quoridor; Jenga; Abalone; Tantrix; Tick-Tack-Bumm; Thinkfun; Blokus; IQ Puzzle; logikai kirakók...).

➤ **Humán tehetséggondozás és kommunikációs készségfejlesztés**

A tehetséggondozás hagyományos területei általában leképezik a tantárgyi struktúrát, ezért az abba nem illő műveltség területeket jobb esetben az alapszintű művészetoktatási intézmények (pl. zeneiskola), színvonalas amatőr művészeti csoportok, esetleg kollégiumi vagy iskolai szakkörök (ami sajnos egyre ritkább) fedik le. Vannak ugyanakkor olyan – főként művészeti –

területek (szépiprás, filmezés, fotózás, alternatív előadó- zene- és képzőművészet stb.), amelyek ily módon ellátatlanul, s az abban jeleskedő tehetségek fórum nélkül maradnak.

Másik probléma lehet, ha a tehetséggondozás automatizmusként kerül a szaktanári feladatokba, s így nem biztos, hogy olyan kellően motivált és felkészült kolléga kezébe kerül a tehetség, aki képes megadni neki a megfelelő ütemű kibontakozáshoz szükséges segítséget. Ebben a munkában a tanár jószándéka nélkülözhetetlen, de nem elégséges feltétel. Ebből következik a feladat; olyan intézményesíthető innovatív formákat kell meghonosítani ezeken a tehetséggondozási területeken, amelyek megoldást jelentenek e gondok és feladatok megoldására.

Miben álljon e formák mássága?

- Oldja fel a merev tanórai és szakköri kereteket, legyen inkább az alkotómunka műhelye!
- Nyújtson módot és lehetőséget az elmélyült egyéni konzultációs foglalkozásokra!
- Szabadon érvényesülhessen a szabad „mester” választás, és ne csak a formális szaktanár-diák viszony domináljon!
- Biztosítsa a tehetségeknek (iskolán belül és kívül) publicitást, adjon lehetőséget a sikerélménnyel kecsegtető alkotó és befogadó kapcsolat próbatételeire!
- Adjon lehetőséget a pedagógusoknak is, hogy – akár szakjuktól függetlenül – egy műhelymunka részeseként kapcsolódhassanak be a tehetségek gondozásába!
- Szervesen kapcsolódjon az intézményesült tehetséggondozó formákhoz (kórus színjátszók és diákújság) a humán területeket összefogó munkaközösséghez a projektfeladatokat ellátó (iskolai rendezvényeket, az iskola arculatát alakító) munkacsoportokhoz!

A Talentum Kör és a Diákírók Lázár Ervin Műhelye

Tematikailag összetartozó, ám munkaformáit tekintve egymástól elkülönülő forma.

A Talentum Kör a tágabb, a Diákírók Lázár Ervin Műhelyét is magába foglaló forma. Ha előképeit keressük a magyar közoktatás történetében, gondoljunk a szemináriumokra vagy az önképzőkörökre. Ma már ezeket is csak megújított tartalommal és formákban lehet működtetni. Jelentősen megváltozott ugyanis, az intézménystruktúra, mert hol van már a líceumi működésforma? A diákok ma már nem bentlakók, sőt inkább jellemzően bejárók, ami a szabadidős szokásaikat is átalakította. A tanár – diák viszony is átalakult.

A **Talentum Kör** jelenleg intézményesült formájában is keretét adja 20-25 tanuló rendszeres fejlesztő támogatásának. Közülük többen két formában is érdekeltek. A foglalkozások holdudvarában ott vannak a partnerscsoportok (színjátszók, kórus, zeneiskolai tanulók) ahonnan a tehetségek, leginkább a közös bemutatók alkalmával, de bekapcsolódnak a munkába.

A **Diákírók Lázár Ervin Műhelye** gerincét azok a diákok adják, akik ma köztudottan írnak, rendszeresen publikálnak és rendszeresen igénylik a segítő konzultációk lehetőségét. Az írás nagyon individuális foglalatosság, a nyilvánosságot leginkább az időszakos bemutatkozásokkor igénylik a diákírók. A konzultációk kerete és hangneme nagyon személyes és egyáltalán nem publikus. Az önképzőköri jelleg a bemutatkozások körül, azok lecsengetéseként érvényesíthető.

Felkészítést igénylő versenyek és bemutatkozási alkalmak:

Országos Kazinczy Szép Magyar Beszéd Verseny Győr (intézményi, megyei, országos)

Országos Nyelvhasználat Verseny Sátoraljaújhely (intézményi, megyei, országos)

Baka István Kárpát-medencei Versmondó Verseny Szeged (intézményi, regionális, országos)

Az én Pannóniám Versmondó Találkozó Szekszárd (nyílt nevezéses)

Illyés Gyula Szavalóverseny Ráceszpuszta (nyílt nevezéses)

Géza-napi Megyei Szavalóverseny Bátaszék (nyílt nevezéses)

➤ **Természet- és társadalomtudományos kutatóműhely működtetése**

Az I. Béla Gimnázium deklarált céljai között –az egyéniség akceptálása mellett– kiemelt helyen szerepel a tanulók felkarolása, segítése, mely célba beletartoznak úgy a hátrányos, mint a tehetséges diákok.

A tehetséges diákokkal való foglalkozás, törődés, felkarolásuk és irányításuk feltétlenül szükséges, mert ennek segítségével nagyobb eséllyel bontakoztathatják ki tehetségüket, nagyobb eséllyel rendelkeznek ahhoz, hogy magas szintre jussanak az általuk preferált diszciplínában, s ez által az adott téren komoly sikereket érjenek el.

A Tudományos Diákköri Konferencia tökéletesen alkalmas tere a tehetségek kirostálásának, hiszen nagy százalékban épít az egyéni munkára, amely alapján kiválóan lemérhetőek az adott tanuló kompetenciái. A résztvevő tanulók motiváltsága általában igen magas, ami megteremti számukra az adott tantárgy illetve témakör magas szintű elsajátításának lehetőségét. A résztvevő tanulók munkáját a szaktanárok nagy mértékben tudják segíteni, s ez által az oktatóknak is lehetősége nyílik a különösen tehetséges diákok felfedezésére, amelyre a hagyományos órai keretek –a feszített tanmenet okán– nem minden esetben nyújtanak megfelelő alkalmat.

A TDK tehát kulcsszerepet játszhat a kiemelkedő képességű diákok kiválasztásában, s ennek következtében az iskola deklarált alapcéljai egyikének a megvalósításában.

Kapcsolódási pontok más versenyekhez

A Tudományos Diákköri Konferencián résztvevő diákok –amennyiben a fentebb leírt kiválasztási szempontok szerint indultak a versenyen, s amennyiben megkapták a megfelelő szaktanári segítséget– a választott tudományterületen társaiknál jóval nagyobb ismeretekkel fognak rendelkezni. Bár egy adott diszciplína illetve akár egy részterület behatóbb ismerete már önmagában is komoly eredménynek és jeles erénynek mondható, célszerű, ha a megszerzett ismereteket más tanulmányi versenyen is kamatoztatják a tanulók.

A Tudományos Diákköri Konferencia megrendezése pozitív hatással van a diákok eredményeire nézve eredményességük megállapításához úgy a tudásukat, mint a kompetenciáikat alapul véve. A kellő számú résztvevővel és megfelelő színvonalon lebonyolított megmérettetés emellett alkalmas arra is, hogy a résztvevők –más előadókat meghallgatván– saját képességeiket megfelelő módon tudják megítélni, s ebből megfelelő következtetéseket tudjanak levonni a fejlődésük előmozdítása érdekében. A TDK alkalmas arra, hogy általa s a segítségével kiválasszuk a különféle tudományterületek iskolai tehetségeit, s őket kellően segítve kifejezetten eredményes, alapos és felhasználható tudással rendelkező diákokat neveljünk.

➤ **Nyelvi tehetséggondozás (Megyei angol műfordítási verseny)**

1994 óta minden évben megrendezzük megyei műfordítási versenyünket. A kétfordulós rendezvényre a megye csaknem minden középiskolájából érkezik pályázat. Évente 100-150 tanuló vesz részt 13-18 középiskolából.

A középiskolás korosztály számára viszonylag kevés lehetőség van tudásuk megmérettetésére. Az OKTV-n kívül alig van verseny, az is csak a 11-12. évfolyamos diákoknak nyújt lehetőséget a versengésre. Ugyanakkor a diákokban él a megmérettetés vágya ebben a korban is és ennek az igénynek szerettük volna megfelelni a verseny indításával.

Célunk a versenyzés mellett az angolszász kultúra megismertetése, a tanulók látókörének szélesítése civilizációs, kulturális, művészeti, irodalmi témákban. A komplex versennyel a tanulók nyelvtudásán túl kreativitásukat, előadókészségüket, intelligenciájukat is mérjük. Továbbá

megpróbáljuk motiválni őket a modern kor követelményeinek megfelelően az infokommunikációs eszközök használatára is.

A verseny népszerű az megye angoltanárai és diákjai körében. A megye csaknem minden középiskolájából érkeznek versenyzők minden évben. Időnként visszatérő diákokkal is találkozunk, akik kétszer is bejutnak egymás után és szívesen térnek vissza.

A pedagógusok szívesen veszik és elismerik a verseny hasznosságát. Sokan elkísérik diákjaikat és részt vesznek a számukra szervezett szakmai programon, mely a verseny írásbeli fordulója alatt zajlik és élvezik a tanulói prezentációkat.

Évről évre egyre színvonalasabb tanulói munkák készülnek és egyre jobb előadásokat hallhatunk. Az angol nyelv területén kevés lehetőség van diákjainknak a versenyzésre ezért hasonló formában és keretek közt a jövőben is folytatjuk a hagyományt.

➤ Média műhely

„A médiapedagógia legfontosabb feladata az, hogy kitöltse az űrt, amely a tömegkommunikációs rendszerek működtetői és az információk, üzenetek öntudatlan fogyasztói között tátong.”

(Len Masterman)

A diákok körében a **digitális írástudás** tanulásának, képességének fejlesztése, valamint egy olyan műhelyjellegű tanulási folyamat feltételeinek megteremtése, ahol a diákok a digitális írástudást saját önkifejezésük, és világuk láttatására használhatnak.

Ennek a kompetenciaterületnek a fejlesztését azért is érezzük fontosnak, mert a világunkat, társadalmunkat egyre inkább, és egyre teljesebb körben a média eszközeinek segítségével határozzuk meg. A közösségen múlik az, hogy a média hogyan szól a társadalmi szerepekről, az egyén helyéről a társadalomban, így aki a média nyelvét ismeri, az potenciálisan képes világát befolyásolni. Az, hogy ez a közösségre való hatást, befolyást hogyan képes az egyén, a tanuló érvényesíteni, az függ attól, hogy milyen szinten gondolkodik a médiumok szerepéről az életében, és a médiumok működését hogyan képes átlátni. Ezt a szerepet vállalja fel a Média-műhely.

További célok, hogy azok a tanulók, akik középszintű vagy emeltszintű érettségi vizsgát kívánnak tenni mozgókép és médiaismeret tantárgyból, azok a kötelezően előírt tantervi óraszámokon felül alkalmat kapjanak tudásuk kompetens bővítéséhez. Így a Média-műhely foglalkozásain részt vevők nagyobb sikerrel szerepelhessenek mind az érettségi, esetlegesen mind a szakirányú felsőfokú intézményekbe való továbbjutást segítve a felvételi vizsgákon.

Alkalmazott pedagógiai módszerek a Média-műhely vezetésében:

A Média-műhely, mint nevében is magában hordozza, műhely-szerűen kívánjuk működtetni. Ez azt jelenti, hogy a szokásos kötött tematikát, és pedagógiai módszereket háttérben hagyva az új módszerekre kívánunk hagyatkozni, mint a kooperatív csoportos ismeretelsajátításra, valamint a diákok magukkal hozott tudásra hagyatkozva a kompetenciák előtérbe hozásával a diákok kreativitását szeretnénk erősíteni. Ezen módszereket természetesen el sem tudjuk kerülni, mivel a képzés középpontjában a kreativitás, és önismeret kerül, a műhelymunka velejárójaként.

Az elsajátítandó tananyagot a diákok önmaguk kutatják fel. A feladatokat projektekben kapják a tanulók, így a tanárra segítő, támogató szerep hárul. A munka során felvetülő problémákra a tanulók önállóan keresik meg a megoldásokat, részben tanári segítségnyújtással. A tanárnak a műhelymunkában, mint a projekt módszerű tanítás folyamatában is, problémafelvető, irányító, szervező, és segítő szerep hárul.

A műhely munkában az első évben a média, a digitális képkalkotás, írástudás alább vázolt főbb területeibe kapnak betekintést. Az elkövetkező évek programját pedig a műhely munkájába

bekapcsolódott, és aktívan közreműködő diákokkal együtt kívánjuk megtervezni, főként a diákok igényeit, motivációját szem előtt tartva.

➤ **Digitális kreativitás fejlesztése, azaz tehetséggondozás informatikai eszközökkel**

A Neumann János Tehetségkutató Programtermék Verseny

Gimnáziumunk 2004 óta szervezi meg a Neumann János Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Versenyt.

A versennyel és a hozzá kapcsolódó innovatív munkával gimnáziumunk több pedagógiai célt is kitűzött maga elé. Egyik cél a tehetségek felkutatása, menedzselése, másik a versenyen keresztül a versenyzők képességeinek közvetett fejlesztése. A versenyen való részvételhez nyilvánvalóan szükséges az informatika-kultúra kialakításához szükséges kulcskompetenciák (IKT) elsajátítása, másrészt a verseny nevezési kategóriáin keresztül több, egyéb kompetenciaterület beható tanulmányozása. Az oktatóprogram, számítógépes művészet, alkalmazói programok kategóriában nevező versenyzők bármely műveltségi területhez tartozó pályaműveket készíthetnek. (pl.: Matematikai, Fizikai, Kémiai, stb. oktatóprogramok, Számítógéppel komponált zene, Animáció, Grafikai alkotás, Gazdasági-ügyviteli probléma megoldása, WEB-lap készítése, stb) Ezen műveltségi területek beható tanulmányozása során válik csak képessé arra, hogy az adott területhez tartozó pályamunkát elkészítse, ezáltal akaratlanul is fejleszti az adott műveltségterület kulcskompetenciáit. A pályamű készítése során, valamint a döntőben történő előadása miatt szüksége lesz a szövegértési-szövegalkotási kompetenciákra, hiszen dokumentációt és prezentációt is kell készítenie, valamint előadás formájában be kell mutatnia pályamunkáját. A fejlesztés során matematikai-logikai kompetenciákra az algoritmikus gondolkodás elsajátítására, az IKT terület ismeretére, az angol nyelvű dokumentációk tanulmányozásához az idegen nyelvi, a csoportos team-munka során a partnerség, társas-kooperatív és kommunikációs készségei fejlődnek. Számos előnyt lehet felsorolni, de ezek közül a legfontosabbnak tartjuk, hogy a tanuló kész, kézzel fogható produktumot hoz létre, a sajátját, ami elégedettséggel, büszkeséggel töltheti el, növelheti az önbizalmát, erősíti azt a tudatot benne, hogy a jól végzett munka meghozza a gyümölcsét. Nyilvánvaló pedagógiai cél a szakmai tudás elsajátításán túl a tudatos és kreatív gondolkodás kialakítása, a problémafelvetés és megoldás képességének fejlesztése, a tudásszerző képesség, a közösségben folyó munka módozatainak elsajátítása.

A verseny lebonyolítására szervezési projektet hozunk létre. A projekt tagjai, mint ahogy a korábbi években is az iskola pedagógusai és a DÖK által delegált tagok. A versenyt az elejétől a végéig a klasszikus projekt-módszerrel menedzseljük, folyamatosan monitorozzuk. A verseny röviden ismertetett lefolyása: A versenyzők elküldik nevezéseiket a szervezőknek. A szervezők a pályamunkákat kategorizálják, az egyes kategóriákhoz felelősöket rendelnek az iskola informatika és művész-tanárai közül, az előzsűrizéshez. Az előzsűri tagjai a Tolna megyei általános és középiskolákból meghívott tanárokból, valamint a zsűri elnökéből áll. Az előzsűri eredménye után a versenyzők kiértékelést kapnak az eredményeikről. A döntőbe jutott versenyzőket és kísérőjüket az iskola meghívja a versenyre. A verseny döntője az iskolában kerül megrendezésre. Az első két napon folyik a zsűrizés, a versenyzők meghallgatása (kb.:15-20 perc/versenyző), az eredmények kihirdetésére és a díjak átadására a harmadik napon délelőtt kerül sor. A kiemelkedően jó pályamunkákat a versenyen résztvevő szponzorok menedzselik. A verseny holdudvarába a következő távlati célok kapcsolhatók. Cél azoknak a tanulóknak és tanáraiknak az összegyűjtése és közös fejlesztő tevékenységük kialakítása, akik az informatika

területén mutatkozó tehetségüket szeretnék magas szintű képességgé fejleszteni. A tehetséggondozó folyamatban nem csak az anyaiskolában jelentkező tehetséges tanulókat szeretnénk megkeresni, hanem a kistérség minél több iskolájára (általános - és középiskola) is kiterjesztenénk a tehetségfelkutató és gondozó programot. Gimnáziumunkban a meglévő hardverre alapozva, a hiányzó szoftvereket megvásárolva létrehoznánk egy olyan informatikai hátteret, ahol azok a diákok is fejleszthetők válnának, akik a környékbeli iskolájukban szoftver, vagy hardver hiányában nem tudnak megfelelően kiteljesedni az adott informatikai területen. Az informatikai koordinátor állna kapcsolatban az egyes iskolákban tevékenykedő tehetségfejlesztő csoportokat vezető kollégákkal, és alkalmanként találkozókat, tapasztalatcseréket szervezne nekik. Az eredmény tanulónként egy projekt munka lenne valamilyen digitális produktummal, rögzítve az elkészítés fázisait, a tanuló fejlődését. E termékek számára egy verseny szervezhető. A projekt fontos eleme egy tervezett tehetségazonosítási folyamat, mely a bevont iskolákban egy háziverseny keretében kiválasztaná azokat a tanulókat, akiket az adott helyi informatika szaktanár az év során ebbe a tehetségfejlesztő projektbe bekapcsolna.

➤ **Matematikai tehetséggondozás gimnáziumunkban**

Matematika háziverseny és versenyeztetés

A matematika tehetséggondozás szempontjából a diákok két csoportra oszthatóak. Az egyik csoportba az átlagon felül, sokszor jelentősen felül teljesítő diákjaink tartoznak, velük a matematika versenyek, komoly matematikai problémák megoldása terén próbálunk meg többet foglalkozni.

A legtehetségesebb diákjaink a tehetséggondozó matematika osztályunkat választják elsősorban, de akadnak az átlagon felül teljesítők szép számmal más osztályainkban is. Az emelt szintű képzésen és az országos tanulmányi versenyeken kívül velük további tehetségfejlesztő utakon is próbálunk foglalkozni. Ez matematikából két többlet lehetőséget jelent. Egyrészt a komolyan érdeklődőket rá tudjuk venni arra, hogy a Kömal matematikai lapok havonként megjelenő számaiban meghirdetett feladatokkal úgy foglalkozzanak, hogy egy szaktanár heti rendszerességgel tréningezi őket azért, hogy eredményesebben boldoguljanak a sokszor a törzsanyagnál jelentősen többet kívánó versenyfeladatokkal. Évről évre vannak versenyzőink, akik közül sokan szép eredményeket értek el. Másrészt éves gyakorisággal megszervezzük a matematika háziversenyünket, ami októbertől májusig 6 feladatsorral minden évfolyamon kihívást jelent a legjobbak számára. Itt összemérheti tudását évfolyamonként minden tanuló, év végére kiderül, hogy ki a legjobb feladatmegoldó „bélás” az egyes évfolyamokban. A feladatok összeállítását évfolyamonként egy-egy szaktanárunk végzi, és minden matematikát tanító pedagógusunk és az osztályfőnökök bíztatják és segítik a versenyben részt venni kívánó tanulókat. A komplex tehetséggondozó program függelékében található évfolyamonként néhány háziverseny feladatsor.

A tanév során a matematika munkaközösség a következő versenyeken vesz részt évente:

- Arany Dániel matematikaverseny
- Országos középiskolai tanulmányi verseny matematikából
- Kenguru matematikaverseny
- Gordiusz matematikaverseny
- Megyei matematikaverseny

Matematikai-logikai képességek fejlesztése IKT alkalmazással, digitális segédanyaggal a középiskola 9-12 évfolyamain

A másik csoportba tartozó diákjaink az érettségire kívánnak a lehető legjobban felkészülni, nekik feladatbankok, prezentációk készítésével és az IKT eszközök mind teljesebb kihasználásával igyekszünk segíteni. A gimnázium honlapján megjelent, minden diákunk és tanárunk számára letölthető formában egy digitális matematikai segédanyagtár, mely mind otthoni munkára, mind a tanórai keretek között a tényleges tanmenetbe beépítve tökéletesen hasznosítható.

A középiskola 9-12. évfolyamán a középszintű matematikai tananyag elsajátítását, a matematikai gondolkodás fejlesztését segíti a tanulók számára izgalmas, digitális tananyag formában. A saját fejlesztésű digitális tananyag kiemelten támogatja az együttműködésen alapuló tanulásszervezési eljárások alkalmazását, a csoportos tanulás módszereinek kialakítását. Figyelembe veszi a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, és ezekre alapozza a tanulás fejlesztését.

A gondolkodás fejlesztését helyezi előtérbe, a rendszerezés, a tapasztalás és kombináció, a következtetés és a problémamegoldás fejlesztésére helyezi a hangsúlyt, különös tekintettel az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítésére, mindennapokban történő felhasználására. Olyan tudást alakít ki, melyet új helyzetekben is lehet alkalmazni. Előtérbe kerül az új ötletek kitalálása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése. Ezzel párhuzamosan hangsúlyt helyez a tanulói döntéshozatalra, az alternatívák végiggondolására, a variációk sokoldalú alkalmazására, a kockázatvállalásra. A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása.

5.3.3. A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók támogatásával kapcsolatos pedagógiai tevékenység

➤ A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek enyhítését az általános iskolában az alábbi tevékenységek szolgálják:

Beilleszkedési-, tanulási-, magatartási zavar észlelése esetén a nevelési tanácsadás keretében vizsgálatot kérünk. Megelőző és segítő tevékenységünk során fokozott figyelmet fordítunk a személyre szóló fejlesztésre az alábbi tevékenységekkel:

- szoros kapcsolat a helyi óvodával, Nevelési Tanácsadóval és a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- egyéni fejlesztési terv alapján történő foglalkozás
- a nívcsoportos oktatás
- felzárkóztató órák
- napközi otthon
- tanulószoba
- felzárkóztató foglalkozások
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai
- családlátogatások
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése
- logopédiai ellátás
- beszédfejlesztő foglalkozások
- sérülés specifikus fejlesztés

➤ **A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek enyhítését a gimnáziumban az alábbi tevékenységek szolgálják:**

Magatartási szélsőségekkel iskolánkban is találkozunk. Az előforduló ilyen jellegű problémák az adott osztályban tanári összefogással rendszerint orvosolhatók, ezek különös pedagógiai eljárásokat általában nem igényelnek. A ritkán előforduló fegyelmi vétségek kivizsgálására az igazgatóhelyettes vezetésével fegyelmi bizottság működik az adott jogszabályi kereteknek megfelelően.

A beilleszkedés gondja minden iskolaváltással együtt jár. A szekszárdi iskolákból nagy számmal érkező tanulóknak a volt osztálytársaiktól való elszakadás okoz átmeneti hangulatváltozást. Pedagógiai figyelmet igényel a mintegy kétharmadnyi szekszárdi és egyharmadnyi vidéki – néha a volt iskolájából egyedül hozzánk kerülő – tanulók elkülönülésének megelőzése.

Arra fordítunk különös figyelmet, hogy a több helyről érkezett, egymást korábban nem ismerő tanulók mielőbb megismerjék egymást, és értékeiket meg tudják mutatni.

A fenti feladat megoldásához jelentős segítséget nyújt az augusztus végén szervezett tanévkezdő-, azaz „Szöcsketábor”, melynek intenzív közösségformáló programjai jótékony hatásúak a „bélás” öntudat kialakulásához is. A táborból kimaradt tanulók az első tanítási napokon külön osztályfőnöki figyelemben részesülnek.

A beilleszkedési nehézségek leküzdésére szolgáló pályázatokban részt veszünk.

Kiemelt figyelmet fordítunk az Arany János Kollégiumi Programhoz tartozó Hátrányos Helyzetű tanulók beilleszkedésére és viselkedéskultúrájuk fejlesztésére. A részletes fejlesztés tervét az előkészítő 9. év programja (a helyi tantervben) tartalmazza. A felsőbbéves gimnazisták esetén az ifjúságvédő, a patrónus tanár és az osztályfőnök együttműködésén alapuló kiemelt figyelem övezi a tanulók fejlődési útját.

A gimnáziumban a felzárkóztatás alapja a felvételi írásbeli dolgozatok eredménye matematikából és magyar nyelvből, valamint a 9. évfolyam elején végzett szintfelmérések (matematika, magyar, idegen nyelv). Az itt szerzett információkat feldolgozva, eltérő szintű és haladási ütemű nívócsoportokat hozunk létre matematikából és az idegen nyelvekből. Az iskolába lépéskor mért eredményeket elemezzük, összevetjük a további teljesítményekkel és az országos mérési adatokkal. Oktatási tevékenységünknek, a fejlesztési lehetőségek feltárásának ez a kiindulási alapja. A magyar nyelvi hiányosságok megszüntetése, illetve csökkentése differenciált tanórai munkával és egyénre szabott otthoni feladatokkal történik. A tanulási nehézségek leküzdésére alkalmazható pedagógiai tevékenységek elsajátítására folyamatosan szervezünk belső képzéseket a pedagógusok számára.

5.3.4. A sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

➤ **A sajátos nevelési igényű tanulók segítése az általános iskolában**

A sajátos nevelési igényű tanulók esetén a szakértői vélemény útmutatásai alapján járunk el. Az ezzel a problémával küzdő gyerekek száma egyre nő.

Az őket segítő tevékenységek:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- a nívócsoportos oktatás - felzárkóztató órák – napközi otthon

- tanulószoba
- felzárkóztató foglalkozások
- logopédiai foglalkozások
- beszédfejlesztő foglalkozások
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- kapcsolat a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsággal.
- az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentesítése
- a sérülésnek megfelelő egyéni fejlesztő foglalkozások, rehabilitáció
- egyéni fejlesztési terv alapján történő rehabilitációs foglalkozás

➤ **A sajátos nevelési igényű tanulók támogatása a gimnáziumban**

A sajátos nevelési igényű tanulók felvételénél a felvételi eljárás során biztosítjuk a számukra szükséges, szakértői véleményre alapozott mentességeket.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása során a szakértői vélemény útmutatásai alapján járunk el.

A részképességszavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A gimnáziumban gyógypedagógus végzi a rehabilitációt. A rehabilitációs célú órakeretben a tanulók fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik. Ha szükséges, ezen felül a tanulót a kollégiumi iskolapszichológushoz irányítjuk.

A kialakult részképességszavar jellegének megfelelően az oktatásban és a vizsgáztatásban érvényesítjük a számonkérési, értékelési, esetleg – indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

5.3.5. A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók támogatásával kapcsolatos pedagógiai tevékenység

➤ **A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók támogatása gimnáziumban, az Arany János Kollégiumi Program gimnáziumi keretei**

Szociális problémák esetén az ifjúságvédelmi felelős és az osztályfőnökök a diákönkormányzat bevonásával együtt járnak el az iskola vezetőségénél vagy az önkormányzat illetékes szervénél.

Tevékenységeink: segítségnyújtás az állami ellátórendszer lehetőségeinek hatékony alkalmazásához, tankönyv-támogatási igény felmérése, tankönyv-támogatási rendszer alkalmazása, diákétkeztetési díjkedvezmények, pályázatok figyelése, ajánlása, szükség esetén benyújtása, nyomon követése, adminisztrációja.

Az esélyegyenlőség biztosításához hozzájárul, hogy erősen támogatjuk diákjaink részvételét az Útravaló Ösztöndíj programban. Az ehhez kapcsolódó pedagógiai, adminisztrációs tevékenységet elvégezzük.

Tehetséggondozó programunkon a tehetséges halmozottan hátrányos- illetve hátrányos helyzetű általános iskolás tanulók térítésmentesen vehetnek részt.

Programunk alkalmas arra is, hogy előmozdítsa a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségét:

- biztosítja azokat a lehetőségeket, melyek elősegítik képességeik hatékonyabb kibontakoztatását;
- tudatosítja a személyes értékeiket;
- megerősíti a tanulást segítő érzelmi és motivációs tényezőket.

A boldogulás szempontjából a legfontosabb, amiben a hhh-s tanulók nagy részének hiánya van: az önbizalom és az önállóság. A tanuláshoz, gondolkodáshoz kapcsolódó készségek csak ezekkel együtt fejleszthetők eredményesen. Kiemelt figyelmet szánunk arra, hogy a hátrányos ill. halmozottan hátrányos helyzetű tanulók bekapcsolódjanak a vállalkozási és kezdeményezőképeséget fejlesztő gazdasági tréning programba (JAM), ill. a Pénzügyi Oktatási Programba (POP), mert a tréningek önismereti moduljai nagymértékben erősítik az önbizalmat és az önálló gondolkodást.

A gimnáziumi és kollégiumi feladatokat ellátó közös igazgatású köznevelési intézményünkben a gimnázium feladata, hogy az **Arany János Kollégiumi Program** keretében megszervezi a 9. előkészítő évfolyamot.

A gimnázium, a 9. előkészítő évben a „**Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Programjának 9. előkészítő évfolyama számára**” készült kerettantervnek a helyi tantervébe építésével hangsúlyt helyez a felkutatott halmozottan hátrányos helyzetű és rászoruló tanulók motiválására, kompetenciájuk, személyiségük fejlesztésére, pályaeorientációs foglalkozásokkal segít a tanulóknak a középiskola választásban.

A gimnázium a 9. előkészítő év megszervezése időszakában együttműködik a Kollégiumi Programban érintett tanulók családjával és azokkal a középiskolákkal, amelyekben a tanulók tanulmányaikat folytatják a jövőben.

A Kollégiumi Program pedagógiai elvei között szereplő elem az anyanyelvi, az idegen nyelvi, a matematikai, a természettudományos, a digitális, a szociális, a művészeti kompetenciák fejlesztése, melyek segítik a tanulókat a középiskolai követelmények teljesítésében, hozzájárulnak személyiségük fejlődéséhez, és egyéb fejlesztési feladatok megoldásának is alapjául szolgálnak. Ez összhangban áll a gimnázium kulcskompetenciák fejlesztését célzó, együttműködésen alapuló, kooperatív tanulásszervezési eljárásokat előtérbe helyező pedagógiai gyakorlatával és diákközpontú szemléletmódjával: intézményünk életének minden területét áthatja a sokoldalú tanulói támogatás megvalósulása, mely a gyermekközpontú tevékenységrendszer és az együttműködés, értékközvetítés pedagógiai alapelveink legfőbb megnyilvánulása. A gyermekközpontú tevékenységrendszer az oktatás és nevelés összhangján alapuló személyiségfejlesztést, közösségformálást, tehetséggondozást és az esélyegyenlőség előmozdítását szolgálja. Intézményünkben folyamatosan erősödik a kompetencia alapú oktatás gyakorlata, mely a képességek, készségek fejlesztését, az alkalmazásképes tudást helyezi a középpontba. A kulcskompetenciák fejlesztését célzó pedagógiai megújulás irányába mutatnak együttműködésre épülő tanulásszervezési eljárásaink, a kooperatív módszereket mindinkább alkalmazó oktatási gyakorlatunk.

Az előkészítő év kettős célt szolgál:

- A szociális, együttműködő készségek fejlesztése mellett a tárgyi tudásbeli hiányosságokkal érkező diákok hiányosságainak pótlása: kompetencia fejlesztés, kognitív fejlesztés.
- Érdeklődésnek megfelelő, érettségit adó középiskola kiválasztásában való segítség, melynek sikeres elvégzéséhez a szükséges alapismeretek, képességek kialakítására is megfelelő hangsúly fektetése.

Az előkészítő évben kiemelt a szociális és az életpálya-építési kompetenciák fejlesztése, és emellett elsődlegesen fontosnak tartjuk a szövegértési és

szövegalkotási képességek, anyanyelvi kommunikáció; a matematikai, logikai képességek; az idegen nyelvi kompetenciák, a digitális kompetenciák differenciált tudástartalomra épülő fejlesztését.

A célok megvalósítása 3 szakaszra tagolható:

- Az első szakaszban a gyermekek hiányosságainak (kognitív, szociális, kulturális) feltérképezése történik mérések, felmérések alapján, elkészül az ezekre épülő egyéni fejlesztési terv, illetve olyan pályaorientációs tevékenység kezdődik, ami eljuttatja a tanulókat a megfelelő iskola kiválasztásáig.
- A második szakasz feladata a kognitív hiányosságok tényleges pótlása és a szocializációs készségek fejlesztése. Ebben a szakaszban nagy hangsúlyt kap a bemenő szintmérés alapján a differenciált haladási ütem biztosítása, az önálló tanulási képességet kifejlesztő program alkalmazása.
- A harmadik szakaszban – miután már mindegyik tanulónál eldőlt, hogy hol tanul tovább – általános kompetencia - fejlesztéseket végzünk, amelyek a tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységekkel, projekt munkákkal, tehetségfejlesztő programokkal egészülnek ki.

Az év során a hagyományos tanórai kötöttségeket igyekszünk feloldani, kerüljük a lekicsinylő, fölényeskedő tanári megnyilatkozásokat. Ezek a gyerekek elemi módon igénylik a tanár és a diák közötti közvetlen kontaktust, és azt, hogy mint teljes személyiségre figyeljünk rájuk.

Az értékelés – osztályozás módszereit változtatatosan, rugalmasan, kíméletesen használjuk. Igyekszünk érdekes, szórakoztató, a megszokottól eltérő formában átadni az ismereteket, pontosabban rávezettetni, felfedeztetni.

A tárgyasult szaktárgyi tudásnál, oktatásnál sokkal fontosabbnak tartjuk a tanuló teljes személyének formálását, nevelését. A tanórán több szemléltetést, motiválást alkalmazunk.

Az ismeretelsajátítás módszereiben sem a frontális módszer lesz a legfontosabb, hanem az együttműködést kívánó formák. A dialógus, az együttes cselekvés természetesen pontosan kidolgozott óratervezés mellett.

A tanórákon szorgalmazzuk a kooperatív technikák alkalmazását, a páros vagy csoportos munka gyakorlását, hogy tanulóink együttműködési képessége fejlődjön, szociális érzéke mélyüljön.

Az értékelés, visszajelzés fő formái:

- Két alkalommal részletes szöveges értékelés tantárgyanként
- Személyiségértékelés írásban két alkalommal
- A standard elvárások megismertetése
- Bemeneti, félévi, év végi szintfelmérés tantárgyanként
- Az egyéni ütemterv teljesülésének havonkénti értékelése
- Rendszeres írásbeli, szóbeli értékelés, osztályozás

A gimnáziumi előkészítő év általános tartalmi elemei:

- **A tanuló induló helyzetének felmérése, állapot rögzítése kollégiumi nevelőtanárral, tanulóval közös feladat-meghatározás**
 - Hatékony gyermek- megismerési technikák alkalmazása
 - Egyéni megállapodás a célokról, ehhez ütemterv készítése
 - Rendszeres írásbeli, szóbeli értékelés, osztályozás
- **A tanulási képesség fejlesztése**
 - Tanulásmódszertan: a tanulás tanulása
 - Az egyéni tanulás képességének fejlesztése

- A tanulási motiváció megteremtése
- A szövegértés képességének fejlesztése
- Feladatértelmezés gyakorlása
- Probléma centrikus feldolgozás
- **A középiskolai életvitelre való felkészítés**
 - Stabil élet és napirend kialakítása
 - Az elfogadási és együttműködési készség fejlesztése
 - Egyéni tanulási terv kialakítása, megvalósulásának támogatása
 - Önismereti technikák megismertetése, gyakorlása
 - Reális célmeghatározás, egyéni és közösségi identitás erősítése
 - Kitartás, kötelességtudat fejlesztése
- **Részvétel a továbbtanulási célok kijelölésében**
 - Részvétel a tanuló felvételi döntésében
 - A célzott középiskola felvételijére való felkészülés támogatása
 - Amennyiben saját iskolájában is van felvételi lehetőség, akkor az iskola saját elvárásainak közvetítése
- **Folyamatos kapcsolattartás a kollégiumi nevelőtanárokkal**
 - Folyamatos visszajelzés a tanuló egyéni haladási üteméről
 - Egyéni korrekciós feladatok meghatározása a kollégiumi nevelőtanárral és a tanulóval közösen
 - Az egyes tanulók terhelhetőségének és tényleges terhelésének egyeztetése
- **Értékelés visszajelzés**
 - Két alkalommal részletes szöveges értékelés tantárgyanként
 - Személyiségértékelés írásban két alkalommal
 - A standard elvárások megismertetése
 - Bemeneti, félévi és év végi szintmérés tárgyaként
 - Az egyéni ütemterv teljesülésének havonkénti értékelése (alkuképesség fejlesztése) szükség esetén korrekciója
 - Rendszeres írásbeli és szóbeli
- **Az általános iskolai hiányok pótlása, ismételés, rendszerezés**
 - Differenciált haladási ütem biztosítása, bemenő és az évközi szintmérés alapján
 - Magyar nyelv, idegen nyelv és kommunikáció, olvasás, szövegértés prioritása
 - Olvasás, szövegértés gyakorlása
- **Mindennapos testnevelés biztosítása (ajánlott a csapatsportok prioritása):**
Az órarendi órákon túl az iskolai sportkör foglalkozásai (csapatsport), úszásoktatás
- **Differenciált tevékenységformák-projektitanítás**
 - Művészeti csoport projektek (színjátszás, zene, képzőművészet)
 - Szocializációs projektek (kulturális, társadalmi identitás)
 - Programprojektek vissza a régi iskolába, közösségbe
- **A éves munkarendben alkalmazzuk az év három részre bontását** (bemenő, helyzetfeltáró szakasz, felvételire, iskolaválasztásra irányuló, orientációs szakasz,

korrekció, pótló, ismétlő szakasz), a szakaszos (epochális) tanítást a projektek esetén megvalósítjuk, valamint a kiscsoportos tanulásszervezést alkalmazzuk.

Az előkészítő tanévet követően a tanulók egy része továbbra is gimnáziumunk tanulója marad. Esetükben az osztályfőnökök és az ifjúságvédő kiemelt gondoskodásával, a kollégiumi AJKP mentorral és a kollégiumi csoportvezetővel szoros együttműködésben tudjuk elérni, hogy a tanulók hátrányaikat egyre inkább be tudják hozni, és a többi gimnáziumi tanulóval együtt, többségükben eredményesen tudnak haladni.

➤ **Gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység a gimnáziumban**

A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

Célunk, hogy olyan támogató iskolai légkört teremtsünk, ahol biztosított a tanulók testi-lelki fejlődése. Segítsük a diákokat abban, hogy ne szenvedjenek hátrányt szociális okok vagy a gondoskodás hiánya miatt, hogy megtalálják helyüket a közösségükben, és minél harmonikusabb, teljes életet élő felnőtté válhassanak.

A cél elérését szolgáló legfontosabb feladataink a gimnáziumban:

A veszélyeztetettség felismerése, segítségnyújtás, a káros hatások ellensúlyozása.

- Tanítási órákon, szünetekben, szabadidős programok alatt igyekszünk figyelni az esetleges krízishelyzet miatti magatartásváltozásokra.
- A problémákat pedagógiai eszközökkel orvosoljuk, súlyosabb esetekben a Gyermekjóléti Szolgálat segítségét kérjük.
- Segítjük a diákokat abban, hogy maguk is felismerjék társaik veszélyeztetett helyzetét, hogy tudják, kinek jelezhetik a gondjaikat.
- Továbbképzéseken, szakmai értekezleteken veszünk részt annak érdekében, hogy időben felismerjük a veszélyeztető tényezőket, a korai tüneteket.

Általános prevenciót szolgáló feladatok:

A veszélyeztetettség megelőzésében kiemelt feladatunk a fiatalok személyiségfejlesztése, az egészséget befolyásoló szokások, pozitív magatartás kialakítása.

- Rendszeres felvilágosító programokat, előadásokat szervezünk orvosokat, egészségügyi szakembereket hívunk meg. (ÁNTSZ, kórház, RÉV)
- Osztályfőnöki órákon, tanórákon az egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteket nyújtunk (osztályfőnökök, szaktanárok).
- Biztosítjuk a szabadidő tartalmas eltöltésének lehetőségét az iskolában és iskolán kívül (társas környezet kontrollálása, kirándulás, színház-látogatás).

Folyamatos információcsere lehetősége

- Együttműködünk a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó intézményekkel és hatóságokkal.
- Tájékoztatjuk a tanulókat és a szülőket a gyermekjóléti szervezetekről.
- Rendszeresen tartjuk a kapcsolatot a tanulókkal, szülőikkel, kollégiumi nevelőkkel.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

együttműködésünk eredményeként enyhíthetjük a hátrányos és veszélyeztetett tanulóink helyzetét, problémáikat a saját pedagógiai eszközeinkkel meg tudjuk oldani.

A tanulók részt vesznek a szervezett előadásokon, versenyeken. Egyre többen élnek egészségesen, sportolnak, túráznak, megismerik és megtapasztalják az egészséges életmód örömeit, értékeit.

Tudatosan óvják egészségüket, védik magukat és társaikat a káros hatásoktól.

A rászorult tanulók segítséget mernek kérni tanáraiktól, a gyermek- és ifjúságvédőtől, védőnőtől, segítenek társaiknak a helyes döntések meg-hozatalában, mernek felelősen dönteni önmagukról.

A célok megvalósulásához szükséges legfontosabb feltételek

Személyi feltételek:

Az iskola minden pedagógusa, osztályfőnökök, gyermek- és ifjúságvédő, védőnő, orvos, előadók.

Tárgyi feltételek:

Kazetták, CD-k, filmek, kölcsönözhető könyvek, osztályterem (rendelkezésre állnak).

Együttműködési kapcsolatok:

Gyermekjóléti Szolgálat, Szekszárd

Nevelési Tanácsadó

Rendőrkapitányság

Vöröskereszt

Mentőállomás

Kollégium

Tolna Megyei Munkaügyi Központ

RÉV

Problémakezelés:

Jogi lépések kezdeményezésére ifjúságvédelmi ügyekben az igazgató vagy az igazgatóhelyettesek jogosultak.

Tanulók külső szerv által történő meghallgatásán a szülő akadályoztatása estén, a szülő kérésére, az osztályfőnök és a gyermek- és ifjúságvédő vesz részt.

➤ **A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók támogatása az általános iskolában, integrációs pedagógiai rendszer**

Kirándulások, táborozások iskolai szervezésekor tekintetbe vesszük az érintett csoport anyagi helyzetét.

Megszervezzük a rászoruló gyerekek felszereléssel, ruhával történő támogatását a szülői közösség bevonásával.

Szervezett foglalkozások, programok:

- hátrányos helyzetű tanulók integrációs és képesség- kibontakoztató felkészítése
- az egyéni képességekhez igazodó kiscsoportos foglalkozás gyógypedagógus irányításával
- egyéni fejlesztési terv alapján történő foglalkozás
- napközi otthon
- tanulószoba
- diákétkeztetés
- felzárkóztató foglalkozások
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai
- a szülők, a családok nevelési gondjai enyhítésének segítése
- családlátogatások
- iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős nevelő tevékenysége
- javaslat a rászoruló gyermekek önkormányzati segélyezésére

Integrációs pedagógiai rendszer az általános iskolában

Az általános iskolában a 2005/2006-os tanévtől kezdve működik az integrációs pedagógiai rendszer, mely a szociális hátrányokkal küszködő gyermekek érdekeit tartja szem előtt.

Intézményünk minden tanév elején elkészíti az adott évre szóló helyzetelemzést, amely tartalmazza:

- kimutatás a létszámokról
- beiskolázási terv
- szervezetfejlesztés
- erőforrás
- iskolába kerülés előkészítése
- heterogén osztályok kialakítása
- partnerkapcsolatok
- a tanítást-tanulást segítő és értékelő eszközrendszer elemei
- eszközjellegű kompetenciák – tanórán kívüli programok
- módszertani elemek
- műhelymunka
- értékelési rendszer
- multikulturális tartalmak
- pályaorientáció

A helyzetelemzésből kiindulva elkészítjük az integrációs cselekvési tervet.

1. Integrációs stratégia elkészítése:
 - jogosultság megállapítása, arányok figyelemmel kísérése
 - kapcsolattartás a települések önkormányzataival
2. Iskolába való bekerülés segítése
3. Kulcskompetenciákat fejlesztő programok működtetése
4. Integrációt segítő programok szervezése
5. Átmenetek elősegítése:
 - óvoda-iskola
 - alsó tagozat-felső tagozat
6. Együttműködési partnerkapcsolatok kiépítése
7. Háromhavonkénti szöveges értékelés lebonyolítása

Közelebbi célok:

1. Az intézmény tartósan képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, együttnevelésére.
2. Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe.
3. Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel.
4. Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Távolabbi célok:

1. Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók száma
2. Csökken az intézményben a tankötelezettségi kor határa előtt az iskolai rendszerből kikerülők száma.

3. Nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma.
4. Az országos kompetencia mérések eredmények átlagaival az adott intézmény eredményei szinkronban vannak.

➤ **Gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység az általános iskolában**

a) A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

b) Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős működik. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi,
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

c) Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

d) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivatallal,
- gyermekorvossal,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

e) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,

- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre nevelés,
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (természetbeni támogatás az IPR kereteiben), a szülővel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

5.4. A pedagógusok feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.

5.4.1. A pedagógusok feladatai

Legfontosabb feladata: tanulói személyiségének, képességeinek, tárgyi tudásának folyamatos fejlesztése, tanítványainak az érettségi vizsgára és a továbbtanulásra való sikeres felkészítése.

Szakmai munkavégzését, nevelői tevékenységét összességében a Pedagógus Szakmai Etikai Kódex etikai normáinak való megfelelés jellemzi.

Munkáját e pedagógiai program szellemében, az SZMSZ-ben és a Házirendben meghatározottak, valamint egyéb belső dokumentumok, pl. éves munkatervi, iránymutatások, és az érvényes belső szabályzatok betartásával végzi. Munkavégzése során szem előtt tartja az intézményi pedagógus-teljesítményértékelés kritériumrendszerét, egyéni vállalásait az eredményességi mutatók javításáért.

Személyes felelősséggel tartozik a tanulókkal kapcsolatos adatok, tanügyi dokumentumok pontos vezetéséért.

A főbb tevékenységek összefoglalása:

- Óratervi órák ellátása, a tantárgyfelosztás alapján dolgozatok javítása, házi feladatok ellenőrzése, pedagógiai adminisztráció és a pedagógiai tevékenységhez kapcsolódó ügyviteli feladatok ellátása (digitális osztálynapló, csoportnapló, törzslapok, bizonyítványok, tanulmányok alatti vizsgák adminisztrációja), érettségi, helyi vizsgák, tanulmányi versenyek felügyeletének ellátása.
- A tanulói teljesítmények értékelése (félévi, év végi, évközi folyamatos és a tanulmányok alatti osztályozó, különbözeti és javító vizsgák) a helyi tantervben meghatározottak szerint.
- Tanulói hiányzások rögzítése (a digitális naplóban az adott tanítási héten belül)
- Haladási napló vezetése (a digitális naplóban az adott tanítási héten belül)
- A helyettesített órát az adott napon le kell könyvelnie.
- Felkészülés a tanítási órákra, foglalkozásokra (kísérletek, audiovizuális eszközök, számítógép program előzetes kipróbálása), a tanórák előkészítése, feladatlapok, vizsgaanyagok (írásbeli és szóbeli vizsgarészekhez) összeállítása.
- A tanóráin IKT-alkalmazással segíti az ismeretek elsajátításának folyamatát (kihasználva min. a tanári laptop nyújtotta lehetőségeket, valamint a tantermek projektorral való felszereltségét), a haladási naplóban az alkalmazást feltünteti (IKT).
- HEFOP-TÁMOP-TIOP-kötelezettségek:

Az interaktív táblával felszerelt tantermekben – amennyiben ott órája van - tanórái 32%-ában interaktív táblán tananyagot közvetít, a haladási naplóban az alkalmazást feltünteti (IKT).

A tanulói lappal rendelkező csoportjaiban – amennyiben vannak- a tanórák min. 30%-ában IKT 1:1-et alkalmaz a kompetencia alapú képzésnek megfelelő tartalommal és módszerekkel, a haladási naplóban az alkalmazást feltünteti (IKT 1:1).

- Részvétel a tanulók, egyéni foglalkozás keretében történő felzárkóztatásában és tehetséggondozásban, tanórán kívüli ill. egyéni foglalkozások vezetése.
- Minden főállású pedagógus a hét meghatározott napján „nevesített” ügyeletet lát el az épület meghatározott részén. (A és B épületben.) Az óráközi szünetekben a diákok közelében tartózkodó tanár is ügyeletes tanárnak minősül. Részmunkaidőben foglalkoztatottak munkaidejükben arányosan vesznek részt az ügyeletben. A testnevelő tanárok felügyelnek a tornaterem, illetve az öltözők körüli rendre.
- Az oktatási-nevelési tevékenység megszervezése érdekében az ügyeletes vezető feladatkiadása alapján helyettesít, felügyel.
- Gondot fordít környezete tisztaságára; a tantermekben, folyosókon és egyéb helyiségekben a tanulókkal folszedeti a szemetet
- a zárt termeket, szaktantermeket az óra elején nyitja, az óra végén zárja
- a tanítási órára való érkezéskor figyelmet fordít a tanterem állapotára, ha az osztály elhagyja a tantermet – ellenőrizve az állapotokat – utolsóként távozik
- legalább 10 perccel a munkaidő, ügyeleti idő, illetve tanítási órája kezdete előtt köteles a munkahelyén tartózkodni
- Előre tudott hiányzása esetén javaslatot tesz a helyettesítésére, a helyettesítő tanár számára átadja a szakszerű feladatellátáshoz szükséges információkat. Ha más szaktanárt helyettesít és máshonnan nem kap információt, akkor az előre (előző napon) kiírt helyettesítésre a DINÁ-ból a „tárgy haladási naplója” menüpont alapján tájékozódik arról, hogy a csoport hol tart, a tanmenetből pedig arról, hogy mit kellene tanítania.
- előkészíti, lebonyolítja és értékeli az iskolai tanulmányi versenyeket,
- az osztályozó konferenciát megelőzően legalább egy nappal lezárja a tanulók osztályzatait, ha a tanuló lezárt érdemjegye a tanuló kárára jelentősen eltér az osztályzatok átlagától, akkor erre a konferencia előtt felhívja az osztályfőnök figyelmét, az eltérés okát a konferencián megindokolja
- beosztása esetén részt vesz a tanulmányi kiránduláson, projektfoglalkozáson, szükség esetén ellátja a tanulók versenyre való kíséretét
- Értekezleteken való részvétel (tantestületi, munkaközösségi értekezletek, osztályértekezlet, szülői értekezlet, fogadóóra). Távolmaradás előzetes bejelentéssel, nyomós indokkal lehetséges.
- A munkatervben külön meghatározott iskolai rendezvényeken való részvétel.
- Szakmai továbbképzéseken való részvétel (a tantestület által elfogadott továbbképzési és beiskolázási vagy iskolai munkaterv, belső oktatási terv szerint).
- Szertárak kezelése és leltározása.
- Részvétel a diákmozgalom segítésében.
- Tevékeny közreműködés az ifjúságvédelemmel, a tanulói balesetek megelőzésével összefüggő feladatok ellátásában.
- Részvétel az intézményi dokumentumok elkészítésében.
- A tanév előkészítése.
- Tanítási óráit, foglalkozásait, egyéb megbízatásait a tanévenként készülő tantárgyfelosztás, az órarend és feladatellátási terv tartalmazza.

- Részt vesz a nevelőtestületi munkában. Feladatait a Munkatervben rögzített projekt-teamekben a csoport által készített és a munkáltató által jóváhagyott projekt-tervek alapján végzi.

Külön feladatok:

- vizsgáztatás, intézményi szintű (pedagógiai programban rögzített) és külső mérésben-értékelésben való közreműködés
- osztályfőnöki feladatok ellátása

Különleges felelőssége

- felelős a tanulói és szülői személyiségjogok maximális tiszteletben tartásáért,
- bizalmasan kezeli a kollégákkal, az osztályokkal és az iskolával kapcsolatos információkat,
- a hatáskörét meghaladó problémákat haladéktalanul jelzi az osztályfőnöknek, illetve a nevelési igazgatóhelyettesnek vagy az igazgatónak.

5.4.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Legfontosabb feladata: az adott osztály osztályfőnöki feladatainak ellátása, a tanulókkal kapcsolatos jutalmazó és fegyelmező intézkedések, kapcsolatfelvétel a tanuló kollégiumi nevelőtanárával, szüleivel a tanulóval kapcsolatos nevelési, oktatási ügyekben.

Osztályfőnöki feladatok:

Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.

Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.

Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével. Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.

Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti. Szülői értekezletet tart.

Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.

Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.

Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelőssével.

Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.

Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére. Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.

Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

A főbb tevékenységek összefoglalása

- Alaposan ismernie kell tanítványai személyiségét. Az iskola pedagógiai elvei szerint neveli osztályának tanulóit, a személyiségfejlődés tényezőit figyelembe véve. Segíti az osztályközösség kialakulását.
- Együttműködik, összehangolja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját, ha ennek szükségég látja: látogatja óráikat. Észrevételeit és az esetleges problémáit az érintett nevelőkkel megbeszéli.

- Aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői munkaközösségével, a tanítványait oktató, nevelő tanárokkal; a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel (kollégium, sportvezető, stb.)
- kapcsolatot tart az osztály diákönkormányzati vezetőségével, biztosítja az osztály képviselőinek a diákönkormányzati megbeszéléseken és az évi rendes diákközyűlésen való részvételét
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét (erről a szülőket rendszeresen tájékoztatja), az osztály fegyelmi helyzetét. Az alulteljesítő tanulók szüleit december 1-10. között, majd április 20-25. között értesíti (a végzősök esetében március 20-25. között). Különös gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók segítésére, esélyegyenlőségének biztosítására és előmozdítására.
- Számon tartja az egészségügyi, szociális, érzelmi gondokkal küszködő tanulókat. Segítséget nyújt számunkra. Az ifjúságvédelmi felelőst tájékoztatja a tanulók helyzetéről. Szükség esetén kéri segítségét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, a velük kapcsolatos észrevételeit, javaslatait a tanártársai elé terjeszti. Az osztályozó konferenciát megelőzően legalább 2 nappal bejegyzi javaslatát a tanulók magatartás és szorgalom jegyére,
- Osztályértekezlet összehívását kezdeményezi osztálya problémájának elemzésére, megoldására.
- Szülői értekezletet tart, szükség esetén családokat látogat, az ellenőrző útján rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről, alkalmanként levélben is. A szülői értekezletek tapasztalatairól tájékoztatja az igazgatót (helyettesét).
- Felelősen ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat (osztálynapló naprakész vezetése, év eleji, félévi és év végi statisztikák, törzslap, bizonyítvány, továbbtanulással, gyámüggyel kapcsolatos tennivalók, stb.).
- Mint osztályfőnök saját hatáskörben indokolt esetben évente összesen 3 nap távollétet engedélyezhet és igazolhat osztálya tanulójának.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, valamint közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében. Kirándulásokat, közös kulturális programokat szervez osztálya tanulói számára. Ezek tervéről, programjáról és tapasztalatairól tájékoztatja az igazgatót (helyettesét).
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, kitüntetésére, AJKP tanulók segélyezésére, (a tanulók véleményét figyelembe véve). A tanulókat saját hatáskörében is jutalmazza. Fegyelmi vétség esetén – ha az hatáskörét meghaladja – eljárást kezdeményez.
- vezeti a tanulók dicséretével, elmarasztalásával kapcsolatos bejegyzéseket,
- javaslatot tesz az iskolai munkaterv osztályát, évfolyamát érintő pedagógiai, szervezési, stb. feladataira,
- Részt vesz a nevelési munkaközösség munkájában, megbeszélésein, értekezletein
- Javaslaival és észrevételeivel, a kijelölt feladatok elvégzésével elősegíti a közösség tevékenységének eredményességét.
- A nevelő-oktató munkájához tanmenetet készít.
- Az osztályfőnöki programokban az életpálya-építési kompetenciaterület moduljait alkalmazza.
- Segíti a tanulók pályaválasztását, pályaorientációját, a tanulók személyiségének ismeretében.
- közreműködik a tanulói tankönyvtámogatások iránti kérelmek összegyűjtésében és elbírálásában,

- részt vesz osztálya bemutatkozó műsorának, szalagavató műsorának, diákigazgató-választási műsorának, stb. előkészítő munkálataiban,
- minden tanév első hetében ismerteti osztályával az iskolai házirendet, vagy az évfolyamnak és a szükségleteknek megfelelően felhívja a figyelmet egyes előírásaira,
- közreműködik a választható foglalkozások felvételének lebonyolításában, segíti osztálya tanulónak a felsőfokú tanulmányokra történő jelentkezését
- folyamatos figyelmet fordít osztályának dekorációjára, a faliújság karbantartására,
- minden év szeptemberének 10. napjáig leadja az ifjúságvédelmi felelősnek a hátrányos és halmozottan hátrányos, a sajátos nevelési igényű és a veszélyeztetett diákok névsorát, az ezzel kapcsolatos adatokat bejegyzí a digitálisnaplóba
- folyamatosan nyomon követi és aktualizálja a digitális naplóban a diákok adatainak változását, a bejárók, a menzások, a kollégisták adataiban bekövetkező változásokat
- a tanév elején osztálya számára megtartja a tűz-, baleset- és munkavédelmi tájékoztatót, az oktatásról szóló feljegyzést aláírta a tanulókkal.

Ellenőrzési kötelezettségei

- november, január és április hónap 8. napjáig ellenőrzi a digitális napló osztályozó részének állapotát, az osztályzatokat érintő hiányosságokat jelzi az oktatási igazgatóhelyettesnek,
- figyelemmel követi a tanulók igazolt és igazolatlan hiányzását, 8 napon belül igazolja a hiányzásokat, elvégzi a szükséges értesítéseket,
- a házirendben leírtak szerint figyelemmel követi a tanulók késését, szükség esetén elektronikus üzenetben vagy levélben értesíti a szülőket,
- a digitális naplóban generált írott üzenet útján értesíti a szülőket a tanuló gyenge vagy hanyatló tanulmányi eredménye, vagy súlyos fegyelmi vétsége esetén
- a Házirend előírásai szerint értesíti a tanulók szüleit az igazolatlan hiányzásról, illetve ha a tanuló bukásra áll, valamint a 200 órát meghaladó éves hiányzás esetén,
- a konferencia napján ellenőrzi, hogy minden tanulónak le van-e zárva az osztályzata, valamint a lezárt érdemjegy nem tér-e el jelentősen az osztályzatok átlagától a tanuló kárára.

Különleges felelőssége

- felelős a tanulói és szülői személyiségjogok maximális tiszteletben tartásáért,
- bizalmasan kezeli a kollégákkal és az osztályokkal kapcsolatos információkat,
- maradéktalanul betartja az adatkezelésre vonatkozó szabályokat,
- bizalmasan kezeli az ellenőrzési tapasztalatokat,
- a hatáskörét meghaladó problémákat haladéktalanul jelzi az igazgatóhelyettesnek vagy az igazgatónak.

5.5. A tanulók részvétele az intézményi döntési folyamatokban, az iskolai közélet

A diákok szerepvállalása az iskolai közéletben, az önkormányzatiság érvényesülése pedagógiai szemléletmódunk alapja.

A tanulói részvétel mértéke, az együttműködés módja, az iskolákra jellemző közvetlen tanár-diák viszony az oktatás-nevelés folyamatában meghatározó, mert ettől függ, hogy tanár és diák a tanítás-tanulás kulcsfontosságú tevékenységeit mennyire végzi szívesen és tudatosan.

A jó iskolai közérzet a tanároknak és diákoknak közös érdeke. Ennek egyik feltétele a szervezett, jól működő iskolai közélet.

Az iskolai közélet formálásában a vezető szerep a pedagógusé. A pedagógus mintaadó, értékközvetítő, vezető szerepét ugyanakkor toleránsan érvényesíti.

Célunk segíteni tanulóinkat abban, hogy a közösségért tenni akaró és tenni tudó aktív felnőttekké váljanak.

A cél elérését szolgáló feladataink:

Be kell vonnunk tanulóinkat az iskolai döntések előkészítésébe, a tervezés és értékelés folyamatába. Kölcsönös információcserével törekednünk kell arra, hogy megismerjék közösségünk legfontosabb gondjait és törekvéseit, hogy mindezzel azonosságot tudjanak vállalni.

Tevékenységek, kapcsolatrendszer:

- Az iskola tanulóinak szervezett képviseletét a diákönkormányzatok (DÖK) látják el. A diákönkormányzatok tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. A diákönkormányzatok élén választott iskolai diák-bizottság (DÖK-vezetőség) áll. A diákönkormányzatok működését segítő tanárok támogatják. A diákképviselet és az intézményvezetés kapcsolattartásának módját az iskolai Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti. A kapcsolattartás kulcskérdése a rendszeresség.
- Az iskolák a DÖK működéséhez évente fenntartói támogatás esetén tudnak pénzügyi keretet biztosítani, melynek felhasználásáról a DÖK önállóan dönt. Egyébként a rendezvények szervezését a kiadásokat teljesen fedező térítési díjjal lehet megoldani.
- A működés tárgyi feltételeit az iskolák biztosítják (DÖK-terem, infrastruktúra).
- Az iskola igazgatója minden, a diákságot érintő ügyben tájékoztatja (az érintett) DÖK vezetőségét. A fontos döntéseket hozó tantestületi értekezleteken lehetővé teszi a diákönkormányzati vezetők részvételét.
- Az iskola igazgatója felelős azért, hogy a képviseleti jogú diákönkormányzat javaslattételi, véleményezési és egyetértési jogát gyakorolhassa (tanév helyi rendje; iskolai dokumentumok, szabályzatok módosítása; tantárgyválasztással, tankönyvek kiválasztásával összefüggő kérdések; tankönyvtámogatás elvei és eljárásai; szociális és fegyelmi ügyek; I. Béla emlékplakett odaítélése).
- Az iskola évente lehetővé teszi a szorgalmi időben szervezett diákönkormányzati vezetőképzésen való részvételt 2-3 diák számára.
- A diákközségi ülésen (évente kétszer) a nevelőtestület tagjai részt vesznek. A diákközségi ülés a diákközösség legmagasabb fóruma.
- A diákönkormányzat rendezvényeit a nevelőtestület támogatja, azokon részt vesz, felügyeletet vállal. A diáknapi lebonyolításában a tanári kar a diákigazgató irányításával közreműködik.
- A tanulói tájékoztatás eszközei az iskolaújság és az iskolarádió.
- Az iskolák diákönkormányzatainak delegáltjai részt vesznek a Csúcs-DÖK munkájában.

Munkánkat eredményesnek tekintjük, ha

- az iskola költségvetésében megjelenik a diákönkormányzat számára elkülönített keret;
- a DÖK-terem kihasználtsága növekszik;
- a diákönkormányzat önállóan működik, a DÖK-segítő felnőtt kezdeményező szerepe csökken;
- a webes iskolaújság minimum kéthavonta frissül. Az iskolarádió rendszeresen műsort sugároz és információt közvetít.

5.6. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

5.6.1. A diákokkal való kapcsolattartás formái

A diákokkal való kapcsolattartás elsődlegesen a mindennapi érintkezés során történik a tanítási órákon, az órák közti szünetekben, a tanítás előtt és után. A diákok bármely tanárukat megkereshetik javaslataikkal és egyéni gondjaikkal, személyükről és az osztályközösségről információkat kérhetnek tőlük és az iskola vezetőitől. A diákok személyét érintő problémákkal elsődlegesen az osztályfőnök és a szaktanárok foglalkoznak.

A diákok többségét, vagy jelentős részét érintő információk közlésére illetve cséréjére a következő fórumot működteti az iskola illetve a diákönkormányzat:

Diákközségi ülés

A diákönkormányzat kezdeményezésére évente kötelezően összehívandó fórum, ahol a diákönkormányzat a tanulók jelentős részét vagy egészét érintő problémákat, panaszokat vehet fel, azokra választ kérhet. A diákközségi ülés az a legmagasabb fórum, amelyen az intézmény tanulói és diákönkormányzata minden olyan problémát fölvehetnek, amely a tanulói jogok érvényesülésével akár az intézményen belül, akár a jogi szabályozásban sérelmet, feszültséget, méltánytalanságot okoz.

5.6.2. A pedagógus és a szülői ház kapcsolata

A szülők a legfontosabb partnereink, akik az iskolaválasztással kifejezték nevelési alapelveink és céljaink elfogadását.

Az az alapelvünk, hogy az oktatás és nevelés összhangján alapuló pedagógiai folyamat irányítója a tanár, a szülővel az egyenrangú kapcsolatra törekvés mellett érvényesül. A nevelés a pedagógus és a szülő közös feladata, az együttműködés a tanuló alapvető érdeke, a pedagógusnak és a szülőnek pedig az oktatási törvényben is előírt kötelezettsége.

Feladataink, az együttműködés tartalmi elemei:

A szülővel folyamatosan konzultálunk gyermekeik fejlődéséről, munkájáról, a közösségben elfoglalt helyéről, kapcsolatainak jellemzőiről. A tanulásirányítás, a tehetséggondozás, a segítő tevékenységek (szociális hátrányok, tanulási kudarcok, beilleszkedési nehézségek), a továbbtanulás, pályaaorientáció, a magatartás és szorgalom formálása az együttműködés legfontosabb területei.

Célunk, hogy a szülővel a családdal együttműködve segítsünk a Pedagógiai programban megfogalmazott célok sikeres megvalósítását.

Az együttműködés fórumai, a kapcsolattartás formái:

- a szülői önkormányzatiság a szülői szervezet működésével érvényesül: iskolánkban ez a szülői munkaközösség választmánya (SZMK), osztályszülői keretben választott küldöttekkel (gimnáziumi osztályonként általában 2 fő, általános iskolai osztályonként 2 fő). Ennek elnökét a küldöttek maguk választják. Az SZMK meghatározza programját, de az iskolavezetés és a DÖK is kezdeményezheti összehívását.

- az osztályok küldöttei a szülői értekezleteken összegyűjtik a problémákat, és ugyanezen alkalmon jelzik az ügyek elintézését vagy a velük kapcsolatos eljárásokat.
- Az iskolavezetés és az SZMK között szervezett kapcsolattartást tanévente az iskola munkaterve rögzíti és ütemezi. Évente legalább két alkalommal az igazgató ad tájékoztatást az iskola munkájáról.
- Minden tanévben a nyílt napon részletesen tájékoztatjuk a szülőket iskolánk nevelésfilozófiájáról, céljairól, a képzési szerkezetről, az oktatás-nevelés eredményességéről.
- Szülői értekezletet félévente egyszer (tanévente kétszer), a középiskolai végzős évfolyamon tanévente háromszor szervezünk.
- Fogadóórát a szülői értekezletek között, tanévente két alkalommal tartunk.
- A szülőket írásban, az ellenőrző könyv útján tájékoztatjuk. Az osztályfőnökök a félévek zárása előtt minimum egy hónappal levélben tájékoztatják a vártnál gyengébben teljesítő diákok szüleit, szükség esetén kezdeményezve a találkozást az osztályfőnökkel, szaktanárral.
- A szülőket a középiskolában előzetes egyeztetés alapján-, az általános iskolában folyamatosan fogadjuk.
- A kapcsolattartás telefonon (ha a szülő igényli, e-mailben is) megvalósul.
- A rendezvényekre az SZMK vezetőjét ill. képviselőjét minden alkalommal meghívjuk.
- A Szervezeti és Működési Szabályzat meghatározza a szülői közösség döntési egyetértési, javaslattevési, véleményezési jogkörét. Az igazgató a felelős azért, hogy a szülők jogosultságait gyakorolhassák.
- A gimnáziumi tanulók nagyobb csoportját (évfolyamok, gimnáziumi tanulók, szakközépiskolai tanulók) érintő döntéseket hozó nevelőtestületi értekezleteken az SZMK vezetőinek részvételét (tanácskozási joggal) lehetővé tesszük.

Az együttműködést akkor tartjuk eredményesnek, ha

- a kapcsolattartás rendszeres;
- a tájékoztatás korrekt és kölcsönös, a tanuló jogait tiszteletben tartó;
- tanárok és szülők egyaránt elégedettek az információk mennyiségével és mélységével, és mindezt a tanulói elégedettség is alátámasztja.

5.6.3. Az iskola tanárainak és más dolgozóinak kapcsolata

A pedagógiai döntések fóruma a tantestületi értekezlet. A tantárgy-pedagógiai munka közvetlen koordinálása szakmai munkaközösségekben történik. A nevelőtestület és a szakmai munkaközösségek feladat- és hatáskörét a Szervezeti és Működési Szabályzata írja le.

Az éves munkatervben meghatározzuk a tanévi feladatokat, ebben a munkaközösségek szerepvállalását. A tanév végén értékeljük tevékenységünket, és elindítjuk a következő tanév tervezési folyamatát.

Az iskolák dolgozóinak (alkalmazotti közösségének) jogszabályban előírt érdekérvényesítő szervezete a Közalkalmazotti Tanács és a pedagógus szakszervezet.

Az iskola tanárai kapcsolatrendszerének működését önértékelési rendszerünkben két évente teszteljük, a működés eredményességét az előző mérésekhez viszonyítjuk.

5.6.4. Együttműködés más intézményekkel, partnereinkkel

Az iskolánkról formált vélemény kialakulásában nagy jelentőségű, hogy milyen minőségű a kapcsolatrendszerünk. Ezt fontosnak tartjuk nevelési szempontból is: a nyitott iskolában a világban eligazodni képes fiatalok nevelődnek.

Célunk a kapcsolatok ápolása, építése.

Az együttműködés színterei, formái:

- **A kollégiummal:**

Iskolánk tanulóinak kb. 12 %-a kollégista. A kollégium közvetlen szomszédságából adódóan kollégista tanulóink nevelési-oktatási gondjainak megoldásában folyamatos együttműködés lehetséges és szükséges az osztályfőnökök, a szaktanárok és a kollégiumi nevelőtanárok között.

- **Sportegyesületekkel, kulturális csoportokkal, művészeti alapiskolával, civil szervezetekkel:**

Tanulóink harmonikus személyiséggé nevelésében fontosnak tartjuk iskolán kívüli tevékenységüket. Ezért azt támogatjuk és elismerjük. Törekszünk arra, hogy a tanulásban kiemelten segítsük őket. A tanulóinkat foglalkoztató szervezeteket az iskolai rendezvényeinkbe bevonjuk. A sportosztály működéséhez a sportegyesületekkel együttműködési megállapodást kötünk.

- **Az I. Béla Alapítvánnyal:**

Pedagógiai programunk megvalósításában nagy segítségünkre van az iskola mellett működő alapítvány, mely céljaink megvalósításának, hagyományaink megőrzésének egyik legfontosabb anyagi biztosítója.

A Kuratórium elnökét valamennyi rendezvényünkre meghívjuk, az immár hagyományossá vált I. Béla Alapítványi bálon pedig a nevelőtestület nagy része részt vesz, diákjaink a lebonyolításban is közreműködnek.

- **Az Illyés Gyula Könyvtárral:**

Író-olvasó találkozókkal, rendezvényeiken részvétellel, tanórán kívüli rendszeres tevékenységben való aktív szerepvállalással, pályázati projektekben való közös tevékenységgel

- **A Művészetek Házával, a Babits Mihály Művelődési Házzal:**

Hangversenyek és színházi programok szervezésével, kiállítások látogatásával, ill. nagyszabású rendezvényeink (I. Béla Napi Művészeti bemutató) színhelyeként. A Művelődési Ház nyári informatikai táborának igény esetén helyszínt biztosítunk.

- **A Tolna Megyei Levéltárral és a Wosinsky Mór Múzeummal:**

Rendezvények, kiállítások, levéltári és múzeumi órák, központi „szakkörök” látogatásával.

- **A helyi médiával (újságok, szekszárdi tv):**

Marketing tevékenységünk egyik legfontosabb eleme iskolánk munkájának folyamatos bemutatása.

- **A gazdálkodó szervezetekkel:**

A szakmai gyakorlati képzés, a szakközépiskolai szakmai alapozó képzés tárgyi feltételeinek megteremtésében több szervezettel építettünk ki kapcsolatot, melyet a Neumann Verseny szervezésével is ápolunk. Az együttműködő gazdálkodó szervezetek képviselőit szakmai előadóként, zsűritagként meghívjuk. Támogatóink nevét a honlapon nyilvánosságra hozzuk.

- **Az egészségnevelésben, környezeti nevelésben együttműködő partnereinket és a kapcsolat tartalmát egészségnevelési- ill. környezeti nevelési programunk tartalmazza.**

- **A pedagógiai szakmai szolgáltatókkal és a pedagógiai szakszolgálattal:**

A szakmai szolgáltatást nevelőtestületi belső képzéshez, továbbképzéshez vesszük igénybe. Bekapcsolódunk a megyei feladatokat ellátó pedagógiai szakmai szolgáltató szervezet által

szervezett szakmai programokba, Iskolánk három tanára lát el szaktanácsadói feladatokat a pedagógiai intézeti feladatot ellátó szakmai szolgáltató megbízásából. A pedagógiai szakszolgálat segítségét (szakvizsgálatát) szükség esetén igénybe vesszük.

- **A Megyei Munkaügyi Központtal:**

Az osztályfőnökök közösségformáló munkáját a központ pszichológusa segíti. „Pályaválasztás” című rendezvényünknek hagyományosan résztvevői vagyunk.

- **Az általános iskolákkal:**

Intenzív kapcsolatot tartunk a beiskolázási tevékenységünk kapcsán. Részt veszünk a nyolcadik osztályosok szüleinek az általános iskolában szervezett pályaválasztási szülői értekezleten. A nyolcadikosok osztályfőnökeit és az általános iskolák vezetőit minden évben – egymás munkájának megismerésére – találkozóra hívjuk iskolánkba.

Tehetséggondozó programunk részeként 2002 óta szervezünk általános iskolások számára ún. gimnáziumi előkészítőt. Tehetséggondozó Középiskolaként 9 általános iskolával kötöttünk megállapodást a tehetséges hátrányos helyzetű tanulók felkutatásának támogatására és programunkba való bevonásukra. Együttműködünk az általános iskolákkal minőségbiztosítási rendszereik működése terén is. Kérésre a KIR rendszeren túl is tájékoztatjuk őket a hozzánk felvett tanulóink helytállásáról.

- **A város és a megye középiskolaival:**

A vizsgáztatás, a tehetséggondozás terén az együttműködésben már vannak kialakult hagyományaink. Törekszünk a tapasztalatcserére, pedagógiai gyakorlatunk kölcsönös megismerésére. Nyitottak és készek vagyunk minden további tartalmi együttműködésre.

- **A HEFOP volt konzorciumi partnereinkkel:**

A kompetencia alapú képzés bevezetésére a Dél-dunántúli régióban konzorciumi együttműködésben veszünk részt. A konzorciumot egy óvoda, négy általános iskola és négy középiskola hozta létre. A kompetencia alapú képzésben szerzett tapasztalatokat a tagok rendszeresen megosztják egymással.

- **Pécsi Tudományegyetemmel:**

Tanulóink pályaaorientációjában kiemelt figyelmet fordítunk a szekszárdi karral kiépített jó kapcsolat ápolására. A Kar rendezvényein rendszeresen részt vesznek a pedagógusok és a diákok, bekapcsolódnak a meghirdetett versenyekbe, részt vesznek különböző fórumokon, nyílt napokon, tudományos konferenciákon. A Kar oktatói rendszeres vendégei a Tehetségnapunknak.

.

- **Pályázati partnereinkkel:**

EU-s pályázataink révén számos intézménnyel valósítunk meg a pályázatok keretében közös pedagógiai tevékenységet.

- **Nemzetközi oktatási kapcsolataink:**

Az Európai Unió polgáraiként elengedhetetlenül szükséges, hogy tanulóink személyesen is szerezzenek tapasztalatokat más kultúrákról, gondolkodásmódról, életstílusról. A személyes kapcsolattartás élménye gazdagítja tanulóink világképét és bővíti ismereteiket.

A kapcsolattartás során az idegen nyelv élővé válik, a kommunikációs képesség gyorsan fejlődik.

A hatékony kommunikáció feltétele a nyelvtudás, a nyelvtanulás tehát értelmet nyer. Az elektronikus kommunikáció igénybevételével pedig az Internet-felhasználás tudatossá válik.

Iskolánkban tanulóink számára tanórai keretekben biztosítjuk az élő idegen nyelvek és az elektronikus kommunikációhoz szükséges készségek elsajátítását. A nemzetközi kapcsolatokban való részvételre az elmúlt években pályázatok révén nyílt lehetőségünk. Kétéves Comenius

pályázatok keretében pályázonként kb. tíz külföldi középiskolával építünk ki kapcsolatot, szervezünk tanévente több cserelátogatást. Ha a projektnek ez a része lezárul, diákjaink szaktanári irányítással elektronikus úton tartják a kapcsolatot és zárják le pályázati programot projektmunka keretében.

Folyamatosan nyújtjuk be pályázatainkat nemzetközi kapcsolatok építésére. Ezen túlmenően is folyamatosan keressük az alkalmat nemzetközi diákcserékhez, külföldi utakhoz.

A nemzetközi kapcsolatok megőrzésében, újak felkutatásában, a lehetőségek feltérképezésében a nyelvi munkaközösség vállal vezető szerepet.

A jövőben a diákcserék mellett továbbra is támogatni szeretnénk a nemzetközi együttműködés virtuális formáit különböző oktatási projektekbe való bekapcsolódással.

5.7. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az egészségfejlesztés területét az EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM tárgyalja, mely pedagógiai programunk 1. sz. melléklete

6. A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai

6.1. Sportegészségügyi és fizikai alkalmassági vizsgálat

A köznevelési sportiskolai tanulmányi területre jelentkező 8. évfolyamos tanulók számára a központi felvételi vizsga mellett a felvétel feltételeként sportegészségügyi alkalmassági és fizikai képesség felmérés vizsgálatot tartunk a középiskolai felvételi eljárás időszakában. A sportegészségügyi alkalmasságot a sportorvos igazolhatja. Az igazolást a fizikai képességfelmérés napján kell bemutatniuk a felvételizőknek.

A fizikai képesség-felmérési vizsga a következő területeket érinti:

- gyorsaság
- nagy izomcsoportok ereje
- mozgáskoordináció
- labdakezelés.

A fizikai képességfelmérésen való megfelelés a szükséges feltétele a köznevelési típusú sportiskolai tanulmányi területre történő felvételnek, eredménye a tanulók rangsorolásába nem számítható be. Nem-megfelelés esetén a jelentkező tanuló nem nyerhet felvételt az élsport-utánpótlást tudatosan felvállaló képzésre.

6.2. Tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Az osztályozó vizsgát, a különbözeti vizsgát, valamint a pótló és javítóvizsgát együtt: tanulmányok alatti vizsgának nevezzük.

Osztályozó vizsga

Az osztályozó vizsgával a félévi, ill. az év végi osztályzatok megállapítása történik. Intézményünkben osztályozó vizsgát tesznek azok a tanulók, akik arra jelentkeznek, illetve akik számára az igazgató határozata előírja.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különbözeti vizsga

A különbözeti vizsga célja annak megállapítása, hogy a tanuló rendelkezik-e a tanulmányok folytatásához szükséges ismeretekkel. Pl. iskolaváltáskor, vagy egyik tanulmányi területről egy másikra átmenetkor az addig nem tanult vagy alacsonyabb fokon tanult tárgyakból teendő számonkérés.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha a tanév végén – egy vagy két tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott, illetve akik számára az igazgató határozata előírja.

A javítóvizsga időszakát a tanév rendje rendelet rögzíti, augusztus 20. és 31. között szervezzük meg. A javítóvizsgák alkalmával különbözeti vizsgákat szervezünk azon tanulók részére, akik az adott tárgyból az emelt szintű érettségire felkészítő képzésbe csak a végzés évében kapcsolódnak be. A tanuló erre a különbözeti vizsgára önállóan készül fel, számára a kimaradt képzés óráit nem pótoljuk.

Különbözeti vizsgát ír elő az igazgató határozatban, ha a tanuló átvétele miatt erre szükség van. Ez a különbözeti vizsga szükség szerint szervezhető a tanév bármely időszakában.

Osztályozó vizsgákat tanévente az előrehozott érettségi vizsgára jelentkező tanulók számára két alkalommal szervezünk: az őszi ill. a május-júniusi vizsgaidőszakot megelőző három hétben.

A magántanulók számára félévkor és a tanítási év végén, a zárás előtti három hetet felölelő időszakban szervezzük meg az osztályozó vizsgát. Az év végi osztályozó vizsga eredménye határozza meg a bizonyítványba kerülő osztályzatot, ezért az év végi vizsgán a tanév teljes anyagából kell a vizsga tartalmát összeállítani.

A tanuló az iskola igazgatójától felmentést kaphat a tanórára járás alól, miután osztályozó vizsgán eleget tett a tantárgy (éves) követelményeinek.

Általános szabály, hogy az osztályozó vizsgára a tanulónak kell jelentkeznie.

A többi vizsgát az igazgató vagy a nevelőtestület határozatában előírja.

7. A felvétel és átvétel szabályai

➤ Továbbhaladás az általános iskolánkból gimnáziumunk 9. évfolyamára:

Az általános iskola mindazon nyolcadik osztályos tanulója, akinek félévi tanulmányi átlaga

a.) nem éri el a 4,3-et a rendes felvételi eljárás szerint

b.) legalább 4,3 a központi felvételi írásbeli dolgozat megírása nélkül

kérheti az általa választott tanulmányi területre.

A köznevelési sportiskolai tanulmányi területre a felvétel feltétele emellett az egészségügyi és fizikai alkalmassági vizsgálaton való megfelelés.

Belépés az iskolába

➤ 1. évfolyamon

- Az iskola beiskolázási körzetéből - melyet a fenntartó határoz meg - minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.
- A beiratkozáshoz be kell mutatni:
 - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát
 - a szülő személyi igazolványát
 - a gyermek felvételét javasoló óvodai szakvéleményt
 - (ha a gyermek óvodás volt)

a nevelési tanácsadó felvételt javasoló szakvéleményét
(ha a gyermek nem volt óvodás, vagy ha az óvoda a nevelési tanácsadó
vizsgálatát javasolta)
a gyermek egészségügyi könyvét az iskolaorvos felvételi javaslatával
szakértői bizottság véleményét.

- Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről
 - a szülő kérésének
 - a tanuló előző tanulmányi eredményeinek, valamint magatartás és szorgalom érdemjegyeinek figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.
- Ha a körzeten kívül lakó tanuló az 1. évfolyamra jelentkezik, vagy ha a 2-8. évfolyamon magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag minősítésű, az igazgató döntése előtt kikéri az
- igazgatóhelyettes
 - az alsós vagy felsős osztályfőnöki munkaközösség vezetőjének
 - az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét.

➤ **9. évfolyamon**

Elsősorban a szekszárdi illetve a Szekszárd vonzáskörzetébe tartozó általános iskolák végzős tanulóit várjuk, közülük is elsősorban azokat, akiknek céljai között szerepel a felsőfokú továbbtanulás, és kitartó munkára képesek.

A felvételi eljárás pontos rendjéről és a felvétel feltételeiről minden évben a nevelőtestület dönt. A 2003/2004. tanévtől a központi írásbeli vizsga megírásával lehet tanulmányi területeinkre jelentkezni, kivéve az Arany János Kollégiumi Program előkészítő kilencedik osztályában, ahol a központi felvételt egyelőre nem követeljük meg. A felvételi összteljesítménybe az írásbeli vizsga mellett a 7. év végi és a 8. félévi osztályzatokat öt tantárgyból (magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv, választható tárgyak) beszámítjuk. További szóbeli ill. alkalmassági vizsga szervezéséről a nevelőtestület tanévente hoz döntést.

A felvételi eljárás aktuális részleteit évente ősszel a felvételi (beiskolázási) tájékoztatónkban az érdekeltek tudomására hozzuk. Ebben nyilvánvalóvá tesszük a tanulók leendő kötelességeit.

Sikeres felvétel után az éves munkatervben meghatározott időpontban (június második felében) lehet beiratkozni intézményünkbe. A beiratkozáskor az iskolai házirendet minden tanulónk megkapja.

➤ **Átjárhatóság**

Átvétel az iskolába:

Más általános iskolából való átvétel esetében ill. más középiskolából való átvételről az iskola igazgatója dönt. Az átvétel során vizsgálni kell az iskolaváltásra okot adó körülményeket, a tanuló tanulmányi eredményességét. Törekedni kell arra, hogy az iskolai átlagot elérő, vagy valamely területen kiemelkedő tehetséget mutató diákok válasszák intézményünket. Ettől egyedi, a tanuló esélyegyenlőségét előmozdító esetben el lehet térni.

Az átvett tanulók különbözeti vizsgáját a tantárgyakban illetve azok óraszámjaiban, esetleg tartalmukban való lényeges eltérés indokolhatja. E kérdésben egyedi elbírálás alapján az érintett szaktanár és munkaközösség-vezető együttes javaslatára az igazgató dönt.

A tanuló egy tanéven belül haladékot kaphat a különbözeti vizsgák letételére, a jogszabályban rögzített feltételek mellett. A sikeres teljesítés érdekében javasoljuk felzárkóztató órákon, korrepetálásokon való részvételét.

Az általános iskolában integrációs programban való részvételhez szükséges a szülő írásos nyilatkozata.

8. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv

Az egyén és a társadalom számára egyaránt fontos és egyre szélesebb körben felismert szükséglet, hogy minél több állampolgár legyen képes a saját illetve mások testi épségét, egészségét veszélyeztető állapotot felismerni, szaksegítséget hívni és a hivatásos segélynyújtó helyszínre érkezéséig megfelelően, magas színvonalon elsősegélyben részesíteni az arra rászorulókat.

Az elsősegélynyújtás célja a segítség adása addig, amíg a szakszerű segítség meg nem érkezik.

A laikus elsősegély nyújtónak nem gyógyítania kell, hanem csökkentenie kell a baleset, vagy rosszullét következményeit, lehetőleg megelőzni a további állapotromlást.

Cél:

- az élet megmentése
- a további egészségkárosodás megakadályozása
- a gyógyulás elősegítése

Feladatunk annak a tudatosítása, hogy elsősegélynyújtás révén a végleges ellátást megelőzően az egészségében hirtelen károsodott élete megmenthető, állapotának romlása megelőzhető.

Az elsősegély-nyújtási alapismereteket az alábbi tartalommal kell a tanulók felé közvetíteni:

Baleset

- Fogalma
- Formái – háztartási balesetek, közlekedési balesetek, munkahelyi balesetek, sport stb.
- Veszély-jelzések (baleset-megelőzés)

Az elsősegélynyújtás alapjai

- Az elsősegélynyújtás fogalma
- Alapfogalmak (hirtelen kezdet, folyamatos jelleg, súlyosbodó, időfaktor!)
- A tevékenység sorrendje

Segélykérés/ mentőhívás

- Mentők: 104
- Tűzoltók: 105
- Rendőrség: 105
- Központi hívószám: 112

Sérült/beteg vizsgálata

Újraélesztés - elmélete és gyakorlata, külső automata defibrillátor használata

Hirtelen rosszullétek

- eszméletvesztéssel járó állapotok, a beteg pozicionálása (stabil oldalfekvés)

- görcsökkel járó állapotok
- allergiás reakciók
- nehézlégzéssel járó állapotok
- fájdalommal járó állapotok

Sérülések és ellátásuk

- sebzés, sebellátás
- vérzések, vérzéscsillapítás
- rándulás, ficam
- csonttörések
- testtájak sérülései
- hő okozta sérülések
- állatok-okozta sérülések
- áramütés
- vízbefulladás
- tömeges balesetek

Mérgeзések és ellátásuk

- mérge fogalma
- mérgeзések formái: gázmérgeзések, marószermérgeзések ,
gyógyszermérgeзések, étkezés során előforduló mérgeзések, drogmérgeзések

A beteg szállítása

- kimentés (gépkocsi, nehezen megközelíthető helyszín, tűz, vízi mentés)
- betegmozgatás
- a beteg fektetése

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának keretei:

- osztályfőnöki órán a balesetvédelmi-munkavédelmi oktatás keretében a tanév elején minden osztályfőnöknek legalább 2 órában kell tárgyalnia
- biológia, fizika, kémia, életvitel és technika, testnevelés órákon a tanév elején a balesetek megelőzése kapcsán legalább 1 tanóra keretében kell kitérni a lehetséges balesetek következtében a sérülések ellátásának, kezelésének módjaira
- biológia órán az egészségvédelemhez kapcsolódóan a szaktanárok tanítják az elsősegélynyújtás alapvető ismereteit
- az általános iskola minden tanévben megszervezi az elsősegély-nyújtási szakkört
- a közlekedésbiztonsági ismeretek elsajátítása érdekében az osztályfőnöki órákra meg kell hívni a közlekedési szakembereket, akik az elsősegélynyújtás alapvető területeire kitérnek a közlekedési balesetek tárgyalása keretében
- az iskolai védőnő rövid felhívásokban a legfontosabb tudnivalókat faliújságon megjeleníti, hetente frissülő tartalommal.
- az iskolai védőnő tanév közben az osztályfőnöki órán előadást tart az elsősegélynyújtás módjairól

9. A gimnázium helyi tanterve (2. kötet)
10. Az általános iskola helyi tanterve (3. kötet)
11. A kollégium pedagógiai programja (4. kötet)

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

Ez a pedagógiai program határozatlan időre szól. Felülvizsgálatát kétfévente elvégezzük. A felülvizsgálati cikluson belüli módosításra a nevelőtestület (50 % +1 fő), az igazgató, illetve a szülői közösség (képviseleti jogú SZMK) kezdeményezésére kerülhet sor.

A módosítás elfogadásáról kétharmados többséggel kell döntést hozni. Módosítás esetén is végig kell járni a kötelező legitimációs utat.

A pedagógiai program elfogadása:

Az I. Béla Gimnázium nevelőtestülete 2013. március 27-én kelt határozataival, a diákönkormányzatok és az intézményegységek szülői közössége véleményének kikérésével a felülvizsgált pedagógiai programját elfogadta. A felülvizsgálat során véleményt nyilvánítottak a szülői szervezetek és a diákönkormányzatok.

Péter Miklós

KT elnök, a nevelőtestület képviselőjeként

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola nevelőtestülete 2013. augusztus 30-án kelt határozatával a diákönkormányzatok és az intézményegységek szülői közössége véleményének kikérésével kollégium pedagógiai programját módosította, az újból felülvizsgált pedagógiai programját elfogadta. A módosítás során véleményt nyilvánítottak a szülői szervezetek és a diákönkormányzatok.

A pedagógiai program jóváhagyása:

Az I. Béla Gimnázium pedagógiai programját jóváhagyom.

A jóváhagyott pedagógiai program 2013. 09. 01.-től érvényes.

Szekszárd, 2013. szept. 1.

Hajós Éva
igazgató

Mellékletek:

1. számú melléklet: A gimnázium és az általános iskola Egészségfejlesztési Programja
2. számú melléklet: A gimnázium és az általános iskola Környezeti nevelési Programja

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**A GIMNÁZIUM
HELYI TANTERVE**

**I. BÉLA GIMNÁZIUM,
KOLLÉGIUM ÉS
ÁLTALÁNOS ISKOLA**

2013

1. TANTÁRGYAK RENDSZERE.....	1
1.1. TANTÁRGYAK AZ UTOLJÁRA 2012. SZEPTEMBER 1-TŐL INDULÓ ÉVFOLYAMOKON, A KIFUTÓ HELYI TANTERVBEN; NAPPALI TAGOZAT.....	1
1.2. TANTÁRGYAK A 2013. SZEPTEMBER 1-TŐL A KILENCEDIK ÉVFOLYAMON INDULÓ GIMNÁZIUMI KÉPZÉSBEN.....	1
2. A GIMNÁZIUM KÉPZÉSI RENDJE	2
2.1. A KÜLÖNBÖZŐ KÉPZÉSI FORMÁKHOZ KAPCSOLÓDÓ GIMNÁZIUMI ÓRATERVEK.....	6
2.2. A NAT-BAN MEGHATÁROZOTT HELYI FELADATOK PEDAGÓGIAI MEGVALÓSÍTÁSA.....	21
2.3. KÉPZÉSI SPECIALITÁSOK, IRÁNYOK, A TANULÓK KÖTELEZETTSÉGEI, VÁLASZTÁSI LEHETŐSÉGEK A GIMNÁZIUMI KÉPZÉSBEN.....	27
2.4. SAJÁTOS TEVÉKENYSÉGI FORMÁK AZ ISKOLÁBAN - A TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK	36
2.5. ÚJ TANULÁSSZERVEZÉSI ELJÁRÁSOK A GIMNÁZIUMBAN, TANULÓKÖZPONTÚ MÓDSZERTAN ALKALMAZÁSA	39
3. AZ ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI.....	52
4. A FELVÉTEL, A HALADÁS, A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI	53
4.1. A HALADÁS RENDJE	53
4.2. A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELE	53
4.4. A TANULÓI JOGVISZONY MEGSZŰNÉSE	54
5. AZ ISKOLAI SZÓBELI ÉS ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE.....	54
5.1. AZ ISKOLA SZÁMONKÉRÉSI FORMÁI, A TANULÓI MUNKA ELLENŐRZÉSÉNEK ÉS ÉRTÉKELÉSÉNEK FORMÁI.....	55
5.2. A GIMNÁZIUMI „ALAPVIZSGA”	56
6. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI.....	57
6.1. ÍRÁSBELI (ÉS MÁS, NEM SZÓBELI TÍPUSÚ) FELADATOK.....	57
6.2. SZÓBELI HÁZI FELADATOK	58
7. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ , A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ ÉS MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK	58
8. AZ EGYES MODULOK ÉRTÉKELÉSE, BESZÁMÍTÁS	61
9. MINDENNAPOS TESTNEVELÉS.....	61
10. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ HASZNÁLT MÓDSZEREK	61
11. A NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSE.....	62
12. A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖREI	63
12. A KÖRNYEZETI NEVELÉS ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉS ELVEK.....	79
13. TANTÁRGYI HELYI TANTERV (CD)	80

1. Tantárgyak rendszere

1.1. Tantárgyak az utoljára 2012. szeptember 1-től induló évfolyamokon, a kifutó helyi tantervben; nappali tagozat

Nyelvi előkészítő (9. évf. gimnázium)	Gimnázium (9-12. 10-13. évfolyam)	Speciális tanulmányi területek (AJKP előkészítő évf.; sportiskolai terület) specifikus tantárgyai
Magyar nyelv és kommunikáció, retorika	Magyar nyelv és irodalom	Sportismeretek
	Történelem	Sportági ismeretek
	Emberismeret és etika	Sportpszichológia
Idegen nyelv: angol	Idegen nyelv: angol	Sporttörténet
Idegen nyelv: német vagy olasz vagy francia vagy holland	Idegen nyelv: német vagy olasz vagy francia vagy holland	Tanulásmódszertan
Matematika	Matematika	Etika
Informatika	Informatika	Művelődéstörténet
Tanulásmódszertan és önismeret	Bevezetés a filozófiába	
	Fizika	
	Biológia és egészségtan	
	Kémia	
	Földrajz**	
	Ének-zene	
	Rajz és vizuális kultúra	
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	
Osztályfőnöki / életmód	Osztályfőnöki	
	Társadalomismeret	Dráma
	Tánc és dráma	
	Mozgóképkultúra és médiaismeret	
	Művészettörténet *	
	Természettudomány	Természetismeret
Európai Unió ismeretek		
*2008. szeptember 1. előtt a tárgy neve: Művészetek		
**2008. szeptember 1. előtt a tárgy neve:Földünk és környezetünk		

1.2. Tantárgyak a 2013. szeptember 1-től a kilencedik évfolyamon induló gimnáziumi képzésben

(A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendeletben a négy évfolyamos gimnáziumok 9-12. évfolyamára vonatkozó kerettanterv, az Arany János Kollégiumi Program kerettanterve és a köznevelési sportiskolai képzésre vonatkozó kerettanterv szerint)

Tantárgyak a gimnázium 9-12. évfolyamán	Tantárgyak az AJKP előkészítő évfolyamán (9/AJKP)	Tantárgyak a gimnáziumi sportiskolai képzésben 9-12 évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
I. idegen nyelv: angol nyelv/német nyelv	Matematika	I. idegen nyelv: angol nyelv/német nyelv
II. idegen nyelv angol nyelv, német nyelv, francia nyelv, olasz nyelv, holland nyelv	Angol nyelv/német nyelv	II. idegen nyelv angol nyelv, német nyelv, francia nyelv, olasz nyelv, holland nyelv
Matematika	Dráma	Matematika
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	Testnevelés és sport	Etika
Etika	Patrónusi foglalkozás	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
Biológia – egészségtan	Természetismeret	Fizika
Fizika	Informatika	Kémia
Kémia	Művészetek	Biológia – egészségtan
Földrajz	<i>Osztályfőnöki</i>	Földrajz
Ének-zene		Ének-zene
Vizuális kultúra		Vizuális kultúra
Mozgóképkultúra és médiaismeret		Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret
Művészetek		Művészetek
Informatika		Informatika
Életvitel és gyakorlat		Életvitel és gyakorlat
Testnevelés és sport		Testnevelés és sport
<i>Osztályfőnöki</i>		Tanulásmódszertan
Gazdasági és pénzügyi alapismeretek		Sporttörténet
		Sportági ismeretek
		Testnevelés-elmélet
		Sportegészségtan
		Edzéselmélet
		Sport és szervezetei
		Sportpszichológia
		Sportetika
		<i>Osztályfőnöki</i>

2. A gimnázium képzési rendje

A gimnázium 2013. szeptember 1-től a kilencedik évfolyamtól új helyi tanterv szerint folytatja nevelési-oktatási tevékenységét. A helyi tanterv a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelettel kiadott kerettanterve szerint készült, bevezetése a 2013. szeptember 1-től induló kilencedik évfolyamon kezdődik. A helyi tantervben meghatároztuk a 11–12. évfolyamon az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez és az emelt szintű oktatáshoz alkalmazott fejlesztési feladatokat és

követelményeket a Nat, továbbá az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet alapján.

Előzmények:

Középiskolánkban 2001. szeptember 1. óta a 28/2000. (IX.21.) OM rendelettel kiadott kerettanterv alapján kidolgozott helyi tantervünk szerint építettük fel az oktatási tevékenységet. A közoktatási törvény és a fenti rendelet módosításaihoz igazodva 2003. szeptember 1-re elvégeztük az óratervek korrekcióját, majd a tanulók heti óraszámát együttes időkeretének a kerettantervi, majd a Nemzeti Alaptanterv bevezetéséről szóló 243/2003. (II.17.) Kormányrendelet módosítási lehetőséget kínáló rendelkezéseit kihasználva óraterveinken felmenő rendszerű korrekciót hajtottunk végre. A tervezéskor a képzéshez engedélyezett feladat tervezését is elvégeztük, az éves szinten rendelkezésre álló órakereteken belül maradtunk.

A helyi tantervben az óratervek és a tartalmak felülvizsgálatakor figyelembe vettük az érettségi vizsgaszabályzat és az érettségi vizsga követelményeinek módosulásait is.

2004. szeptember 1-től fenntartónk engedélyével gimnáziumi nyelvi előkészítő évfolyam indításával bevezetjük az öt évfolyamos gimnáziumi képzést.

Helyi tantervünket (az óraterveket és a tantárgyi programokat) a szülői-tanulói igényekhez és a kétszintű érettségi vizsgák tapasztalataihoz alkalmazkodva a 2004. szeptemberében bevezetett tantervi korrekciót követően fenntartói jóváhagyással felmenő rendszerben többször is módosítottuk úgy, hogy éves szinten továbbra is a rendelkezésre álló órakereteken belül maradjunk. A módosítások kidolgozásakor már figyelembe vettük a 17/2004 (V.20) OM (kerettantervi rendelet) tantárgyi tantervekre vonatkozó módosulásait. Ennek eredményeként a 2005-2006-os tanévtől felajánljuk tanulóinknak harmadik nyelvként az orosz nyelv tanulását. Elsősorban azoknak a tanulóknak a részvételét várjuk, akik a kötelezően választott két idegen nyelv közül legalább az egyikből már teljesítették a középiskolai követelményeket, érettségi vizsgával is rendelkeznek az adott nyelvből, ezért kérésükre az erre felkészítő tanórák látogatása alól felmentést kaptak. A felszabaduló időkeretben heti két órában tanulhatják az orosz nyelvet. A kompetencia alapú képzés bevezetésekor a 2005-2006-os tanévtől felmenő rendszerben integráltan tanítjuk és egy osztállyal értékeljük a magyar nyelv és irodalom tantárgyat, az irodalom és a magyar nyelv tartalmainak tanításának időarányát a korábbi gyakorlatnak megfelelően megőrizve. A 2006-2007. tanévtől a természettudományi tagozatot választó 9. évfolyamos tanulók számára a matematika és a természettudomány óraszámát átrendeztük: a matematikáét emeltük a komplex természettudomány tantárgyi órakeretből. A 2007-2008. tanévtől pedig a magyar nyelv és irodalom-informatika tagozaton a 9-10. évfolyamon bevezettük a történelem emelt óraszámú képzést, az informatika tantárgy órakeretének negyedét felhasználva. A 2008-2009-es tanévtől a NAT elvárásaihoz alkalmazkodva, azt közvetítve az informatika tagozaton valamint az ötéves gimnáziumban a 9-10. évfolyamon felkínáljuk az EU-s ismeretek vagy a sport többletórát választását. Az EU-s ismeretek tantárgy kereteibe beépítjük a NAT 9-10. évfolyamra ajánlott életvitel-és gyakorlati ismeretek műveltségterületi tartalmakat. A természettudományos-műszaki kompetencia optimális fejlesztésére a 9-10. évfolyamos matematika emelt szintű képzéshez a fizika emelt óraszámú oktatását kínáljuk. A vizuális kultúra műveltségterület órakereteit ehhez igazodva az évfolyamok között az ezen a tagozaton jellemző továbbtanulási irányoknak megfelelően alakítjuk ki.

A 2009/2010. tanévben a tantárgytömbösítés bevezetésével kipróbáltuk, majd a 2010/11. tanévtől bevezettük a nyelvi előkészítő évfolyamon a magyar nyelv valamint a kommunikáció és retorika tárgyak integrált tárgyként történő oktatását. A 2010/11. tanévtől a tárgy neve: magyar nyelv és kommunikáció, retorika.

Élő idegen nyelvként valamennyi tanulóink tanulja – „első vagy második” idegen nyelvként- az angol nyelvet. Második idegen nyelvként bevezetjük az angol, német és olasz nyelv mellé

újdonságként a francia és a holland nyelv választhatóságát is. A csoportszervezés helyi tantervünkben rögzített létszámkeretei (I. emelt szintű érettségire felkészítő képzés) a nyelvi csoportok indulására is vonatkoznak.

Helyzetkép:

A pedagógiai innovációk hatására a helyi tantárgyi programokat kialakult oktatási gyakorlatunkhoz igazítva rendszeresen felülvizsgáltuk. A HEFOP 3.1.2. pályázaton való részvételünk hatására a magyar nyelv és irodalom műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatásán túl módosítottuk a tárgy tantárgyi helyi tantervét. Átalakítottuk a matematika tantárgyi programokat a kompetencia alapú képzés eszközrendszerének figyelembe vételével. Az angol idegen nyelv programjába beépítettük az internet adta lehetőségeket, a „kreatív kommunikáció” és a „projektek a nyelvórákon” programcsomag tartalmait. A művészeti nevelésbe beépítettük az életpálya-építés kompetencia fejlesztési lehetőségeit közvetítő tartalmat.

A NAT 2007-es felülvizsgálatának hatására iskolánk nem csak a nevelési programját, hanem a helyi tantervét is felülvizsgálta, a szükséges módosulásokat a kulcskompetenciák fejlesztése és a kiemelt fejlesztési tartalmak szerint módosította.

A kerettantervek felülvizsgálata ill. bővülése eredményezte a közoktatási sportiskolai kerettanterv szerint kialakított új képzésünk kidolgozását ill. az Arany János Kollégiumi Program előkészítő tanéve programjának felülvizsgálatát és átdolgozását.

A kompetencia alapú képzés kerettanterveinek megjelenésével és a TÁMOP 3.1.4. „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – innovatív intézményekben” c. pályázatunkban vállalt kötelezettségünknek megfelelően a 2009-2010. tanévben ismét átdolgozzuk a helyi tantervet (benne az érintett tantárgyi programokat: magyar nyelv és irodalom, matematika, angol és német idegen nyelv, valamint az új tanulás-és oktatásszervezési eljárásokkal – moduláris oktatás, tantárgytömbösítés, projektek, témahét -érintett tárgyak programját).

Mindezzel a gimnáziumban a kerettantervek alkalmazásának sajátos helyi adaptációja valósul meg: az OKM által kidolgozott NAT szerint felülvizsgált kerettantervi tartalomhoz tantárgyi programjainkban hozzáillesztettük a kompetencia alapú képzés kerettantervi szemléletét, tanulás-szervezési eljárásait és tartalmait úgy, hogy az előbbi kettő a különböző tanulmányi területek képzési specialitásainak is megfelelően fedje le, ill. tükrözze a kétszintű érettségi vizsga részletes kimeneti követelményeit.

Az emelt szintű képzés, tehetséggondozás kerettanterveinek megjelenése először a tantárgyi tanmenetek változását eredményezte az érintett (matematika, magyar nyelv és irodalom) területen. A helyi tanterv 2011/12. tanévi felülvizsgálatakor a tartalmak a tantárgyi helyi tantervben is megjelennek. Az emelt szintű képzés helyi tantervei az emelt szintű érettségi vizsga követelményrendszeréhez igazodnak.

A négyévfolyamos szakközépiskolai képzés kifutásával a helyi tanterv szakközépiskolai képzésre vonatkozó tartalmi valamint a különböző OKJ-s képzések szakmai programjai aktualitásukat veszítették, ezért a helyi tantervben való szerepeltetésük 2010. szeptember 1-től nem indokolt.

A középiskolánk a 2010/11. tanévben a módosított 243/2003. (II.17.) Kormányrendelet alapján felülvizsgálta helyi tantervét, valamennyi helyi tantárgyi programunkat és vele a középszintű érettségi helyi témaköreit. A felülvizsgálat során tanulóink jelen ill. jövőbeli sikerességét szem előtt tartva, a kétszintű kimeneti követelményekre és a versenyképességet eredményező kompetenciákra fókuszálunk.

A 2012/13. tanévben gimnáziumunk elkészítette új helyi tantervét az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendeletben kiadott kerettantervek alapján, azaz a gimnázium ezt a kerettantervet alkalmazza. A gimnázium 9-12. évfolyamára készült kerettanterv alapján készült helyi tantervben éltünk az emelt óraszámú kerettantervek nyújtotta lehetőséggel, a helyi tantervben ezeket a tantárgyi kerettanterveket választva az emelt szintű képzésben (néhány esetben az emelt óraszámú képzésben). Az emelt szintű részletes érettségi követelményeket a helyi tanterv készítésekor beépítettük.

. Az Arany János Kollégiumi Program előkészítő 9. évfolyamára szintén a fenti rendelettel kiadott kerettanterv szerint készítettük el a helyi tantervünket. A sportiskolai tanulmányi terület helyi tantervében a fenti rendelettel kiadott kerettantervet alkalmazzuk.

2.1. A különböző képzési formákhoz kapcsolódó gimnáziumi óratervek

2.1.1. A 2013. szeptember 1-től induló négy évfolyamos gimnáziumi képzés óratervei

Óraterv 9–12. évfolyam, gimnázium	TANULMÁNYI TERÜLETEK A 9. ÉVFOLYAM OSZTÁLYAIBAN					TANULMÁNYI TERÜLETEK A 10. ÉVFOLYAM OSZTÁLYAIBAN					Emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire felkészítő képzés egyenlően választott tanrenddel	
	Emelt szintű matematika és informatika képzés	Természettudományi emelt szintű komplex képzés(biológia, fizika)	Emelt szintű angol nyelv, emelt szintű/óraszámú reál tantárgyi és informatika képzéssel	Emelt szintű angol emelt szintű/óraszámú humán és informatika képzéssel	Emelt szintű magyar és történelem, idegen nyelv, művészetek (média) képzés	Emelt szintű matematika és informatika képzés	Természettudományi emelt szintű komplex képzés(biológia, fizika)	Emelt szintű angol nyelv, emelt szintű/óraszámú reál tantárgyi és informatika képzéssel	Emelt szintű angol emelt szintű/óraszámú humán és informatika képzéssel	Emelt szintű magyar és történelem, idegen nyelv, művészetek (média) képzés		
Tantárgyak	9. évfolyam					10. évfolyam					11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	4+2	4	4	4	4	4+2	4+2	4+2
I. Idegen nyelv: angol/német	3	3	3+3/3	3+3/3	3+3	3	3	3+3	3+3	3+3	3+3	3+3
II. Idegen nyelv német/angol/olasz/francia/ holland	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	3+3	3+1	3+3	3	3	3+3	3+1	3+3	3	3	3+3	3+3
Etika											1	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2+2	2+2	2	2	2	2+2	2+2	3+1	3+2
Fizika	2+1	2+1	2	2	2	2+1	2+1	2	2	2	2+2	0+4
Kémia	2	2+1	2	2	2	2	2+1	2	2	2	0+2	0+2
Biológia – egészségtan		0+2				2	2+2	2	2	2	2+2	2+2
Földrajz	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Mozgókép-kultúra és médiaismeret	1	1	1	1	1							
Művészetek											2+2	2+2
Informatika	1+3	1+1	1+1	1+1	1	1+3	1+1	1+1	1+1	1	0+4	0+4
Életvitel és gyakorlat												1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5+2	5+2
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
További felvehető tárgy: <i>Gazdasági és pénzügyi alapismeretek (középszint)</i>											+2	+2
További felvehető tárgy: <i>földrajz (középszint)</i>											+1	+1
Kötelezően választandó heti órák száma	4+3	4+2	4+3	4+2	4+3	4+3	4+2	4+3	4+2	4+3	6	8
Összes óra	38	37	38	37	38	39	38	39	38	39	35	35
A tanuló által felvehető max heti óraszám	39	39	39	39	39	40	40	40	40	40	39	39

Köznevelési típusú sportiskolai képzés

Köznevelési típusú sportiskolai képzés, sportági edzéssel, emeltszintű idegen nyelvi (angol nyelv vagy német nyelv) és természettudományi képzéssel

	Óraterv 9–12. évfolyam, sportképzés				
Műveltségi területek	9. évf.	10. évf.	Emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire felkészítő képzés egyénileg választott tanrenddel	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4		4+2	4+2
I. Idegen nyelv(angol vagy német)	3+3	3+3		3+3	3+3
II. Idegen nyelv	3	3		3	3
Matematika	3	3		3+3	3+3
Etika				1	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2		3+1	3+2
Fizika	2	2		2+2	0+4
Kémia	2	2		0+2	0+2
Biológia – egészségtan		2		2+2	2+2
Földrajz	2	2			
Ének-zene	1	1			
Vizuális kultúra	1	1			
Mozgóképkultúra és médiaismeret	1				
Művészete				2+2	2+2
Informatika	1+1	1+1		0+4	0+4
Életvitel és gyakorlat					1
Testnevelés és sport	5	5		5+2	5+2
Tanulásmódszertan	1				
Sporttörténet	1				
Sportági ismeretek		1			
Testnevelés-elmélet		0,5			
Sportegészségtan				0,5	
Edzéselmélet				0,5	
Sport és szervezetei				0,5	
Sportpszichológia					1
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1		1	1
Kötelezően választandó heti órák száma	2+2	1		4	6
Összes óra	37	34,4		34,5	34
A tanuló által felvehető max heti óraszám	39	40		39	39

2.1.2. 2013. szeptember 1-től kifutó négyévfolyamos gimnáziumi képzés 9-12. évfolyam, nappali tagozat (utoljára 2012. szeptember 1-én indult a 9. évfolyamon)

2008. szeptember 1-től felmenő rendszerben bevezetett óraterv

(A 2004-2007. években a fenntartó által engedélyezett módosítások átvezetése és a NAT módosításából következő, a 202/2007.(VII.31) Korm.rendelet mellékleteiből levezethető tantervi tartalmak órakeretekben történő megjelenítése)

2012. szept 1-től a testnevelés felmenő rendszerben heti 2,5 óra

Tantárgy/ évfolyam	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom (arány 1:3)	4	4	4 emelt sz. ér.: +2 v. 6	4 emelt sz. ér.: +2 v. 6
Történelem	2	2	3 emelt sz. ér.: +2 v. 5	3 emelt sz. ér.: +2 v. 5
Idegen nyelv (angol/német)	3*	3*	3* emelt sz. ér.: +2 v.	3* emelt sz. ér.: +2 v. 5
Idegen nyelv (olasz/francia/holland)	3*	3*	3*	3*
Matematika	emelt szintű 4*	3*	3 emelt sz.: 5	4 emelt sz.: 6
	emelt óraszámú 4*			
	egyébként 3*			
Informatika	2*	-	emelt sz. ér.: +2	emelt sz. ér.: +2
Emberismeret és etika	-	-	1	-
Bevezetés a filozófiába	-	-	-	1
Fizika	1,5	2	2,5 emelt sz. ér.: +2	- emelt sz. ér.: +2
Biológia és egészségtan	-	1,5	2 emelt sz. ér.: +2	2 emelt sz. ér.: +2
Kémia	2	2	-	-
Földrajz	2	2	-	-
Ének-zene	1	1	-	-
Rajz és vizuális kultúra	reál tagozatok _	1	-	reál tagozatok 1
	egyébként 1			egyébként _
Testnevelés és sport	2+0,5	2+0,5	2+0,5	2+0,5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Társadalom-ismeret			1	0,5
Tánc és dráma				1
Mozgókép-kultúra és médiaismeret			0,5	0,5

Művészettörténet			1	1
Kötelezően tartandó tárgyak óraszám összesen	27,5+0,5	27,5+0,5	27+0,5	26+0,5
				Reál tagozatok 27
Kötelező választás	-	-	3	4
				Reál tagozatok 3
Tanuló kötelező óraszám	27,5+0,5	27,5+0,5	30+0,5	30+0,5
Szabad választás (max.)	tagozatra jelentkezéskor 4	tagozatra jelentkezéskor 4	4	4
Összesen felvehető heti óraszám (max.)	31,5+0,5	31,5+0,5	34+0,5	34+0,5

Választási lehetőségek

Matematika	Emelt szint +1	Emelt szint +2	-	-
	Emelt óraszám -	Emelt óraszám +1		
Fizika (emelt óraszám)	+1	-	-	-
Természettudomány (emelt óraszám)	+1	+1		
Magyar nyelv és irodalom (emelt szint)	+2	+2		
Történelem (emelt óraszám)	+1	+1		
Informatika (emelt óraszám)	+2	+2	1	1
	Magyar-tört.-hez +1	Magyar-tört.-hez +1		
Európai Unió ismeretek/Testnevelés és sport	+2	+2	-	-
Testnevelés és sport	-	-	1	2
Emelt szintű érettségire felkészítő képzés			Lásd az oszlop felső részén	Lásd az oszlop felső részén
Kémia/Földrajz			1	1
Orosz nyelv			2	2
Latin nyelv			2	2

Egyéb

Szakkör/felzárkóztatás	6
Iskolai sportkör	3-4

A táblázatban használt jelölések magyarázata:

1. A *-gal jelölt tárgyakat (matematika, idegen nyelv, informatika) csoportbontásban tanítjuk. A csoportbontás alatt idegen nyelvből az évfolyam-szinten szerveződő nívócsoportokat értjük.
2. Az „emelt sz. ér. + 2 v. 5 v. 6”-tal jelölt órákból **2** a tanuló számára nem kötelező, a tanuló az emelt szintű érettségire való iskolai felkészüléshez választhatja.
3. A reál-tagozatos megnevezés a 9-10. évfolyamon matematika-fizika-informatika és a természettudomány-matematika-informatika tagozaton tanuló diákjainkra vonatkozik.
4. Orosz és latin nyelv választása legalább egy másik tárgy emelt szintű választása esetén lehetséges.

2.1.3. 2013. szeptember 1-től kifutó Ötév folyamatos gimnáziumi képzés: nyelvi előkészítő évfolyam + 4 gimnáziumi évfolyam; nappali tagozat (utoljára 2012. szeptember 1-én indult a 9. évfolyamon)

2008. szeptember 1-től felmenő rendszerben bevezetett óraterv

(A 2004-2007. években a fenntartó által engedélyezett módosítások átvezetése és a NAT módosításából következő, a 202/2007.(VII.31) Korm.rendelet mellékleteiből levezethető tantervi tartalmak órakeretekben történő megjelenítése)

2013. szept 1-től a testnevelés felmenő rendszerben a 10. évfolyamtól heti 2,5 óra

Tantárgy/ évfolyam	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	13. évf.
Magyar nyelv és Irodalom	3 (magyar nyelv és kommunikáció, retorika)	1 3	1 3	1 3 emelt sz. ér. +2 v. 6	1 3 emelt sz. ér. +2 v. 6
Kommunikáció és retorika		-	-	-	-
Történelem	-	2	2	3 emelt sz.: +2 v. 5	3 emelt sz.: +2 v. 5
Idegen nyelv (angol/német)	11*	3*	3* emelt sz.: +2 v.5	3* emelt sz.: +2 v. 5	3* emelt sz.: +2 v. 5
Idegen nyelv (olasz/francia/holland)	3*	3*	3*	3*	3*
Matematika	2	3*	3*	3 emelt sz.: 5	4 emelt sz.: 6
Informatika	4*	2*	emelt sz. ér.: + 2	emelt sz. ér.: + 2	-
Tanulásmódszer-tan és önismeret	1,5				
Emberismeret és etika	-	-	-	1	-
Bevezetés a filozófiába	-	-	-	-	1
Fizika	-	1,5	2	2,5 emelt sz. ér.: + 2	- emelt sz. ér.: + 2
Biológia és egészségtan	-	-	1,5	2 emelt sz. ér.: + 2	2 emelt sz. ér.: + 2
Kémia	-	2	2	-	-
Földrajz	-	2	2	-	-
Ének-zene	-	1	1	-	-
Rajz és vizuális kultúra	-	1	1	-	-
Testnevelés és sport	3	2+0,5	2+0,5	2+0,5	2+0,5

Osztályfőnöki (9. évf. /életmód)	1	1	1	1	1
Társadalom-ismeret				1	0,5
Tánc és dráma					1
Mozgóképkultúra és médiaismeret				0,5	0,5
Művészettörténet				1	1
Kötelezően tartandó tárgyak óraszám összesen	27,5 + 1 testnev.	27,5+0,5	27,5+0,5	27+0,5	26+0,5
Kötelező választás	-	-	2	3	4
Tanuló kötelező óraszám	27,5 + 1 testnev.	27,5+0,5	29,5+0,5	30+0,5	30+0,5
Szabad választás (max.)	2	4	4	4	4
Összesen felvehető heti óraszám (max.)	30,5	31,5+0,5	33,5+0,5	34+0,5	34+0,5

Választási lehetőségek:

Európai Unió ismeretek/Testnevelés és sport	+2	+2	-	-	
Emelt szintű képzés idegen nyelvből az érettségi vizsga letételéig (tagozatra)		+2	+2 (l. fent is)	Lásd az oszlop felső részén	Lásd az oszlop felső részén
Emelt szintű érettségire felkész. képzés			Lásd az oszlop felső részén	Lásd az oszlop felső részén	Lásd az oszlop felső részén
Testnevelés és sport			1	1	2
Informatika			1	1	2
Kémia/földrajz				1	1
Orosz nyelv				2	2
Latin nyelv				2	2

Egyéb

Szakkör/felzárkóztatás	6 (iskolai szinten közös)
Iskolai sportkör	3-4 (iskolai szinten közös)

A táblázatban használt jelölések magyarázata:

1. A *-gal jelölt tárgyakat (matematika, idegen nyelv, informatika) csoportbontásban tanítjuk. A csoportbontás alatt idegen nyelvből az évfolyam-szinten szerveződő nívócsoportokat értjük (kivéve a 9. évfolyamon a heti 11 órás 1. idegen nyelv)

2. A 10. évfolyamtól az 1. idegen nyelvet emelt szinten, heti 5 órában oktatjuk úgy, hogy a 11. évfolyamtól a heti öt óra az emelt szintű érettségire felkészítő csoportokban teljesíthető.
3. Az „emelt sz. ér. + 2 v. 5 v. 6”-tal jelölt órákból **2** a tanuló számára nem kötelező, a tanuló az emelt szintű érettségire való iskolai felkészüléshez választhatja.
4. Orosz és latin nyelv választása legalább egy másik tárgy emelt szintű választása esetén lehetséges.

2.1.4. 2013. szeptember 1-től kifutó Közoktatási típusú sportiskolai kerettanterv alapján szerveződő négy évfolyamos gimnáziumi képzés; 9-12. évfolyam, nappali tagozat (utoljára 2012. szeptember 1-től indult a 9. évfolyamon) (2010. szeptember 1-től)

Gimnáziumunkba az elmúlt néhány évben egyre nagyobb számban jelentkeztek a város egyesületeiben magas színvonalú utánpótlás nevelésben résztvevő fiatalok, akiknél közvetlenül tapasztaltuk azokat a problémákat, amelyekkel egy élsportoló küzd. Bár pedagógusaink támogatását élvezhették eddig is, az egyesületekkel is jó kapcsolatot alakítottunk ki, minden felmerülő nehézségre ez sem jelentett megoldást.

A 2010-2011-es tanévtől új keretek között, közoktatási típusú sportiskolai képzésben foglalkozhatunk a meghirdetett osztályba felvételt nyert diákjainkkal. A szervezeti formát illetően az osztályban tanuló diákok különböző sportágakban egyesületi keretek között sportolnak, amihez iskolánk az óratervben heti 6 óra edzésidőt biztosít. Az egyesületekkel külön szerződés szerint történik az együttműködés.

A közoktatási típusú sportiskolai képzés elsődleges célja, hogy a leírt tudásrendszerek és az iskola által biztosított tanulási folyamatok révén fejlődjön a sportoló fiatalok személyisége, minél szélesebb körben ismerjék meg és építsék be meglévő tudásrendszerükbe a sport specifikus tudáselemeket, tudjanak képességeiknek, érdeklődésüknek megfelelő irányba továbbtanulni.

A helyi tantervünk kidolgozásához a Csanádi Árpád Általános Iskola és Gimnázium által kidolgozott, akkreditált kerettanterv adaptációját végeztük el.

A közoktatási típusú sportiskolai képzés helyi tantervének speciális elemei

A közoktatási típusú sportiskolai osztályban tanuló sportoló fiatalok iskolai és sportbeli kötelezettségeinek összehangolását biztosítja.

Megjelennek benne olyan értékek, amelyek más tantervekben kevésbé. A testnevelés és sport műveltségi terület szakított a hagyományokkal és beemelt elméleti jellegű tudáselemeket, azzal a céllal, hogy a sportoló fiatal jobban megértse a választott életforma elvárásait, követelményeit. A közismereti tantárgyak esetében is törekszik a sportoló fiatalok életviteléhez, a sporthoz kapcsolódó tudáselemek beemelésére, illetve a tudáselemek sporton keresztüli közvetítésére. Ez a törekvés nyilvánul meg például a megismerésre váró irodalmi művek választásakor, a fizika, vagy matematika feladatok szövegkörnyezetében, az egészségnevelés kiemelt szerepének hangsúlyozásában (kémia, biológia, sportegészségtan), a művelődéstörténet projekt egészében.

A sportoláshoz nem köthető tantervi elemek esetén is, kiemelt feladataként tűzi ki olyan értékek közvetítését, mint a demokratizmus, a humanizmus, az esélyegyenlőség biztosítása, a szolidaritás és a tolerancia. A kritikai gondolkodásmód fejlesztése révén felkészíti a diákokat az érvekkel alátámasztott, felelős döntések meghozatalára.

Az Informatika műveltségterület alacsonyabb óraszám arányát a tanulók esetében tapasztalt, meglévő számítógép használati tudás indokolja, továbbá egyes tantárgyi tantervekben is kiemelten szerepel az IKT használata, kiváltva ezzel az informatika tantárgy oktatásából pl. a könyvtári informatika, a médiainformatika és az informatika-alkalmazói ismeretek gyakorlására szánt időkeretet.

A tánc az ének-zene tantárgyba integrálva található, míg a mozgókép- és média ismeretek fejlesztési feladatai a Művelődéstörténet modulban valósulnak meg.

A sportolás miatti hiányzások (edzőtábor, versenyek, stb.) pótlásában fontossá válik az IKT eszközeinek használata, aminek segítségével napi kapcsolatban lehet a diák a tanárával. Ezért valamennyi műveltségi területbe beépítésre került az IKT alkalmazása.

A közoktatási típusú sportiskola kiemelt fejlesztési feladatai

A kiemelt fejlesztési feladatokkal kapcsolatban szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy a helyi tanterv összeállítói szem előtt tartották, s valamennyi tantárgy tananyagának összeállításában figyelembe vették, és mind az anyagok kiválasztásában mind a közvetítés javasolt metodikájában érvényesítették ezeket.

Természetesen a kiemelték közt is különleges hangsúlyt kapnak azok a feladatok, melyek a sportemberré nevelés szempontjából relevánsak. Így valamennyi tantárgy tantervében kimutatható a „testi és lelki egészség” fejlesztésének szempontja, a hazát képviselő élsportolói pálya szempontjából a „hon és népismeret”, a nemzetközi versenyéletbe való bekapcsolódás szempontjából az „európai azonosságtudat és az egyetemes kultúra” kiemelt fejlesztési feladatainak érvényesítése. Nemcsak sportemberként, de emberként, majdani családalapítóként, állampolgárként is különösen fontos számunkra az „énkép és önismeret” értékeinek közvetítése. A tantárgyi rendszerben jelennek meg azok a pedagógiai feladatokat, melyek az egészségfejlesztéssel, a környezetvédelemmel és a fogyasztóvédelemmel függenek össze. Kiemelt, érintett tantárgyak az egészségfejlesztéssel és környezetvédelemmel kapcsolatban a természettudományos tantárgyak, a fogyasztóvédelemmel kapcsolatban pedig a társadalomismeret kap elsősorban hangsúlyt. Megjegyezzük, hogy a művészeti tantárgyak programjának összeállítása során is természetesen figyeltünk arra, hogy ezen értékek megfelelő súllyal szerepeljenek.

A közoktatási típusú sportiskolai képzés helyi tantervének tantárgyi rendszere és heti óraszámai 9-12. évfolyamra

Tantárgy/évfolyam	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	3	4	4
Első idegen nyelv (angol)	3	3	4	4
Második idegen nyelv (német/ v. olasz)	2,5	3	3	3
Matematika	3	3	3	4
Történelem	3	3	3	3
Biológia		1	2	2
Fizika	1,5	1,5	2	
Kémia	2	2		
Földrajz	2	2		
Ének-zene	1	1		
Rajz és vizuális kultúra	1	1		
Informatika	1		1	
Testnevelés	2	2	2	2
Osztályfőnöki óra	0,5	0,5	0,5	1
Érettségi előkészítő			4	4
Tantervi modulok				
Sportismeretek	1	1		
Sportági ismeretek		0,5	0,5	
Sportpszichológia			1	
Sporttörténet				1
Tanulásmódszertan	0,5			
Etika	0,5			
Művelődéstörténet				1
Társadalomismeret				1
Kötelező óra	27,5	27,5	30	30
Szabadon tervezhető óra	4	4	4	4

A szabadon tervezhető órakeret felhasználásra kerül az edzés idők délelőtti biztosításához. A 11. évfolyamtól testnevelésből felkészítünk az emelt szintű érettségire.

A testnevelés és sport műveltségi terület heti kötelező óraszámai

Tantárgy/évfolyam	9.	10.	11.	12.
Testnevelés	2	2	2	2
Sportelméleti ismeretek	1	1,5	1,5	1
Edzés idők délelőtt	6	6	6	6
Délutáni sportági edzések	10	10	10	10

A sportelméleti ismeretek részletesen az első. táblázat tantervi modulok első négy sorában szerepel.

2.1.5. 2013. szeptember 1-től a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Programjához kapcsolódó gimnáziumi előkészítő 9. évfolyam programja

I. Bevezetés, a kerettanterv alkalmazásának intézményi keretei

A közoktatásról szóló törvény alapján, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben megfogalmazottak szerint, mivel a gimnázium vállalja a Kollégiumi Program megszervezését a 9. előkészítő évfolyamon, a helyi tanterv részeként az 51/2012. (XII.21) EMMI rendelettel kiadott, **„Középfokú nevelés-oktatás szakasza, Arany János Kollégiumi Program”** című kerettantervet kell alkalmazni.

A Kollégiumi Program célja, hogy biztosítsa a lehetőséget a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben foglaltaknak megfelelően a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve rászorulóknak tekinthető tanulók számára, hogy a kerettantervet alkalmazó helyi tanterv és az ahhoz alkalmazott pedagógiai intézkedések révén elsajátíthassák azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítségével eredményesen folytathatják és sikeresen befejezhetik középiskolai tanulmányaikat, középiskolai végzettséget szerezzenek, valamint javuljanak esélyeik a felsőfokú tanulmányok megkezdésében. Célja továbbá, hogy megteremtse az egyéni különbségekre alapozott, differenciált nevelést-oktatást, és a részt vevő tanulók számára biztosítsa a komplex személyiségstruktúrának megfelelő optimális fejlesztést, figyelembe véve előzetes tudásukat, képességeiket, érdeklődésüket, igényeiket.

A középiskola, a kollégiummal együttműködve, a 9., előkészítő évben a jelen kerettantervi ajánlás alapján megfogalmazott helyi tantervében hangsúlyt helyez a felkutatott hátrányos helyzetű tanulók motiválására, kompetenciájuk, személyiségük fejlesztésére, pályaorientációs foglalkozásokkal segít a tanulóknak a középiskola-választásban.

A kollégium a 9., előkészítő év folyamán együttműködik a tanulók családjával, és azokkal a középiskolákkal, amelyekben a tanulók a tanulmányaikat majd folytatják.

A Kollégiumi Program keretei között zajló fejlesztés az anyanyelvi, az idegen nyelvi, a matematikai, a természettudományos, a digitális, a szociális és a művészeti területeken zajlik, segíti a tanulókat a középiskolai követelmények teljesítésében, hozzájárul személyiségük fejlődéséhez, és egyéb fejlesztési feladatok megoldásának is alapjául szolgál.

A Kollégiumi Programban részt vevő kollégiumunk rendelkezik azzal az öt évre szóló kollégiumi tevékenység- és foglalkozásrendszerből álló programmal, amellyel a programban részt vevő tanulók sikeres tanulmányi előmenetelét, szociális hátrányainak csökkentését, kulturális javakhoz való hozzáférését megoldja.

A kollégium – ötéves programjának kidolgozásán túl – a 9. előkészítő évet megszervező gimnáziumunkkal együttműködve készítette el a program megvalósítását célzó pedagógiai programját, a gimnázium pedig a 9. előkészítő évfolyam helyi tantervét, a helyi tantárgyi tanterveket (tantárgyi programokat) a kerettantervi ajánlások segítségével.

A kollégium a Program indulásakor, valamint a felsőbb évesek finanszírozásának támogatásáról szóló rendelet előírásainak megfelelően együttműködési megállapodás megkötésével biztosította a Kollégiumi Programban részt vevő tanulók számára több, mint három középiskolában történő tanulás lehetőségét.

Az Program szakaszai, sajátosságai előkészítő kilencedik évfolyamban:

A képzés során a program 3 fő szakasza lehetőséget ad arra, hogy a résztvevő tanulók érdekeinek leginkább megfelelő képzési, fejlesztési tevékenységek játszódjanak le.

Első szakasz

Felmérés, pályaorientáció

A szakasz a tanév kezdetétől a fejlesztési tervek elkészítéséig tart. Ebben az időszakban a rendelkezésre bocsátott központi és helyi mérési eszközök felhasználásával pontosan fel kell térképezni mindazokat a hiányosságokat illetve azokat az alapokat, amelyekkel a fejlesztő, hiánypótló szakaszban számolnunk kell (bemeneti kompetencia – és szociális mérések). E méréseknek feltétlenül ki kell terjedniük a tudásszintek, a motiváció, az értő olvasás stb. felderítésére, egyéni és csoportszinten egyaránt.

A felmérések elkészítése és kiértékelése után valamennyi tantárgyból egyéni és csoportos fejlesztési tervek készülnek, melyek megalapozzák a következő két szakasz tennivalóit (közös feladat meghatározás, együttműködő pedagógus párok felállása az iskola és a kollégium között, hatékony gyermek megismerési technikák alkalmazása, közösségfejlesztő, közösségépítő programok, a drámapedagógia eszközeinek alkalmazása).

Ebben a szakaszban kiemelten kezelni kell a közösségépítést, hiszen megtalálni a helyünket egy közösségben nélkülözhetetlen. Fontosnak tarjuk a közösségi szerepekkel való ismerkedést, azok gyakorlatát, a közösségi érték – és szabályképzést. Pl. Tanév – előkészítő tábor szervezünk (3 napos) , mely több célt is szolgálhat:

- A fiatalok ráhangolását az új tanulási helyzetre
- Ismerkedést a középiskolai feladatokkal
- Közösségépítést
- Az interperszonális kapcsolatháló szorosabbra szövését,
- Egyrészt mélyebb megismerését.

Az első szakaszban a felmérésekkel párhuzamosan választ kell keresni arra az alapvetően fontos kérdésre, hogy a tanulóknak milyen irányú továbbtanulási szándékuk van, és ez mennyiben cseng egybe a realitásokkal. A szakasznak tehát már itt is nagyon fontos eleme a pályaorientációs munka.

A szakasz során a tanulók értékelése szöveges és százalékos formában történik.

Második szakasz

A fejlesztés periódusa

A szakasz legfontosabb feladata, hogy az első szakaszban felderített hiányosságokat minden szinten pótoljuk, a sikeres felvételihez szükséges tananyagot megtanítsuk.

A feladat megoldása az első szakaszban megjelenő hiányosságokra épülve – az egyéni és csoportos fejlesztési tervek alapján – az előzetesen összeállított tantervi programokból a szükséges fejezetek kiválasztásával történik.

Fontos, hogy minden feltételt biztosítsunk, hogy a tanulók pályaorientációs szándékukkal összhangban felkészülhessenek a választott középiskolába történő bejutásra. A felvételi időszakig minden tanulónak el kell jutnia addig a szintig, hogy reális esélyt kapjon a választását illetően.

A tanítás a tantárgyak legnagyobb részénél kiscsoportos formában történik, hiszen a kisebb létszámkeret alkalmas arra, hogy a tanár minden tanulóra kellő mértékű figyelmet fordítson. A tanulókkal való egyéni foglalkozás is fontos része ennek a szakasznak (pl. korrepetálás, személyre szabott feladatok, tanuló párok, segítő tanárok stb.).

A tanulók értékelése százalékos és érdemjegy (osztályzat) formájában történik annál is inkább, mert a „jelentkezési lapon” is érdemjegyek kellenek a választott középiskola felé.

A feltételek teljes biztosítása során ebben a szakaszban is többnyire szakítani fogunk a hagyományosnak mondható tanítási – tanulási módszerekkel, formákkal. Sokkal nagyobb hangsúlyt fog kapni az egyéni haladási ütemet segítő differenciált óraszervezés, a kooperatív tanulásszervezés, az egyéni fejlesztési tervek, naplók, differenciált, személyre szóló képességfejlesztések, sokrétű pályaorientációs tevékenység.

A szakasz a fejlesztési tervek elkészültétől a felvételi időszakig tart.

Harmadik szakasz

A megerősítés periódusa

Időtartama a felvételtől a tanévzáróig tart.

A szakasz fő célja, hogy a sikeres felvételt tett tanuló elmélyíthesse a korábban megszerzett ismereteket, hogy ne csak bejusson, hanem bent is maradjon a választott középiskolájában. Ezért ebben a szakaszban a kompetencia fejlesztésén túl a hangsúly a motivációs szint fenntartására helyeződik. (kreativitás előtérbe kerülése művészeti, kulturális, tananyag kiegészítő projektek készítésével).

Olyan körülményeket kell teremtenünk, melyek során a tanulók megértik, hogy a középiskolába való bejutás még nem elég. Az egyéni érdekelttség megtartása is fontossá válik.

Az első szakaszhoz hasonlóan a tanulókkal való egyéni foglalkozás formái kerülnek előtérbe pl. segítő beszélgetések, patrónusi foglalkozások, sport, művészeti tevékenységek, osztálydosszié – rendszer (tanulónként rögzítjük a tanulóval történeteket, azok nyomon követése, eset megbeszélések, konfliktus kezelések stb.

Minden lehetőséget meg kell ragadni az önálló ismeretszerzés technikáinak elsajátítására.

Az értékelés az előző szakaszhoz hasonlóan szöveges és érdemjegyes is kell, hogy legyen.

IV. A 9. előkészítő évfolyam óraterve, a helyi tantárgyi tantervek cél- és feladatrendszere

Az előkészítő gimnáziumi tanév óraterve:

Tantárgyak	Heti óraszámok
	9/AJKP évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	5
Matematika	5
Idegen nyelv (angol/német)	3,5
Dráma	3
Testnevelés és sport	5
Patrónusi foglalkozás	2
Természetismeret	3
Informatika	1,5
Művészetek	1,5
<i>Osztályfőnöki</i>	1
Kötelező óraszám	30,5

A tantárgyakat és órakereteket tekintve a Kollégiumi Program kerettantervében foglalt tantárgyak egy része kötelezően megvalósítandó tartalmakat közvetít, így a magyar nyelv és irodalom, matematika, idegen nyelv, dráma, testnevelés, természetismeret, patrónusi foglalkozás. A választható öt tantárgyból kettő választásával (informatika, művészetek) tettünk eleget a köznevelési törvényben kötelezően előírt óraszámok teljesítésének.

Az AJKP előkészítő évfolyam helyi tantárgyi tantervek cél-és feladatrendszere:

A Kollégiumi Program kerettantervének megfelelően nagy hangsúlyt helyezünk az alapfokú nevelés-oktatás fejlesztő szakasza (7-8. évfolyam) és a Kollégiumi Program kerettanterve által lefedett pedagógiai fejlesztés időszaka közötti koherencia megteremtésére.

Kollégiumi Program kerettantervének megfelelően a tantárgyi programokban a következőkre helyezzük a hangsúlyt:

- (1) a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciák fejlesztésére;
- (2) a multikulturális tartalmak megjelenésére a tantárgyi programokban és a tanórán kívüli nevelési keretekben

(3) az önértékelő képesség, másokat értékelő képesség kialakítására (patrónusi, mentori beszélgetések, szöveges, írásos értékelések bevezetése, esetmegbeszélések, stb.);

(4) a differenciált tanulásszervezési módszerek megismerésére (kooperatív tanulásszervezés, projektmódszer, stb.).

A fentiekből következik, hogy:

- a tantárgyi programok a célokon, feladatokon, a fejlesztési követelményeken és a belépő tevékenységek bemutatásán túl, megjelölik a témaköröket, a témákat és a tartalmakat,
- a tantárgyi program kiegészül a módszerek, tanulásszervezési eljárások (tevékenységek), a tudás- és képesség területek bemutatásával, és ahol lehetséges a más területekkel való kapcsolatot is jelöli,
- hangsúlyt kap az ellenőrzés, értékelés, minősítés, rendszerének fontossága.

A tantárgyi tanterveket a pedagógiai program CD melléklete tartalmazza.

A Programban részt vevő tanulók továbbhaladása:

Az AJKP előkészítő évét elvégző diákok valamennyien integrált, nappali tagozatos, érettségire felkészítő középiskolai osztályban tanulnak tovább úgy, hogy az egy osztályban tanuló AJKP-s tanulók létszáma nem haladhatja meg az osztálylétszám 25 %-át.

A tanuló bármely érettségire felkészítő iskolában továbbtanulhat, ahol a felvételi követelményeknek eleget tesz.

A gimnáziumunkban a 9. évfolyamon tanulnak tovább azok az előkészítő évet sikeresen teljesítő AJKP-s tanulók, akik a központi felvételi teljesítményük és félévi eredményük alapján a hozzánk kilencedik évfolyamra jelentkező általános iskolai tanulók átlagteljesítményéhez mérten jó eredményt érnek el, és kifejezetten a mi gimnáziumunkban szeretnének felkészülni az érettségi vizsgára. A korábbi gimnáziumi- kollégiumi – fenntartói megállapodásnak megfelelően tanévente általában két-három tanuló kezdi meg a gimnázium négyévfolyamos képzésében, az általa választott tanulmányi területen tanulmányait. A tanulók kollégiumi elhelyezése, az integrált intézményi működés lehetőséget és keretet ad fejlődésük kiemelt figyelemmel való követésére, mely a nevelési programban rögzített felzárkóztató, hátránykompenzáló, tehetséggondozó tevékenység-rendszeren túl az osztályfőnök és a kollégiumi csoportvezető folyamatos együttműködésén alapul. Munkájukat akkor tekintjük eredményesnek, ha az AJKP-s felsőbb éves diákok lemorzsolódását meglévő pedagógiai gyakorlatunkkal továbbra is meg tudjuk akadályozni, és tanulóink sikeres érettségi vizsgát követően megkezdik felsőoktatási tanulmányaikat, vagy bekapcsolódnak a szakképzésbe.

2.2. A NAT-ban meghatározott helyi feladatok pedagógiai megvalósítása

A kulcskompetenciák fejlesztése

Az iskolai műveltség tartalmát a társadalmi műveltségről alkotott közfelfogás, a gazdaság, a versenyképesség és a globalizáció kihívásai is alakítják. Az Európai Unió országaiban a kulcskompetenciák fogalmi hálójába rendezték be azokat a tudásokat és képességeket, amelyek birtoklása alkalmassá teheti az unió valamennyi polgárát egyrészt a gyors és hatékony alkalmazkodásra a változásokkal átszőtt, modern világhoz, másrészt aktív szerepvállalásra e változások irányának és a tartalmának a befolyásolásához. Ezért lett az iskolai műveltség

tartalmának irányadó kánonja a kulcskompetenciák meghatározott rendszere. Az oktatásnak - mind társadalmi, mind gazdasági funkciója miatt - alapvető szerepe van abban, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához. Mindegyik egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban. Felértékelődik az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztése, mert az emberi cselekvőképesség az egész életen át tartó tanulás folyamatában formálódik.

Sok kompetencia részben fedi egymást, és egymásba fonódik: az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Hasonló egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát. A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg. Számos olyan fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetencia részét képezi: például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképesség, a problémamegoldás, a kockázateértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése.

A NAT-ban szereplő kulcskompetenciák az alábbiak:

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos és technikai kompetencia
- Digitális kompetencia
- A hatékony, önálló tanulás
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia
- Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciája

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, vélemények, érzések kifejezését szóban és írásban egyaránt, valamint a kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén. A kommunikáció feltétele a megfelelő szókincs, valamint a nyelvtan és az egyes nyelvi funkciók ismerete. Célunk, hogy tanulóink rendelkezzenek azzal a képességgel, hogy különféle kommunikációs helyzetekben szóban és írásban kommunikálni tudjanak, képesek legyenek érveiket a helyzetnek megfelelő módon meggyőzően megfogalmazni és kifejezni. Törekednünk kell arra, hogy képesek legyenek a kritikus és építő jellegű párbeszédre, tiszteljék az esztétikai minőséget és igényeljék mások megismerését.

Ezen képességek fejlesztése elsősorban a magyar nyelv és irodalom tanmenetbe épül be, de egyetlen tantervből sem maradhat ki az anyanyelvi kommunikációs készség fejlesztése. A szakszókincs fejlesztésén túl törekszünk arra, hogy képesek legyenek különböző szövegeket és információkat feldolgozni, segédeszközöket használni.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, vélemények, érzések megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban. Ez a terület olyan képességeket igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az idegen nyelvi tanterveink (angol, német, francia, orosz, latin) felölelik a kommunikációhoz szükséges képességek fejlesztését, így a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását, valamint a szövegolvasást, -értést és -alkotást. A nyelvtanulás során megtanítjuk tanulóinkat arra, hogy képesek legyenek a segédeszközök megfelelő használatára és az egész életen át tartó tanulás részeként a nyelv nem formális keretekben történő elsajátítására. A történelem, földrajz tantervek keretein belül is igyekszünk kialakítani azt a pozitív attitűdöt, mely magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteltetését és a nyelvek, kultúrák iránti érdeklődést és kíváncsiságot.

A matematika kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége

Szükséges ismeretek:

- a számok, mértékek és struktúrák, az alpműveletek és alapvető matematikai reprezentációk ismerete
- a matematikai fogalmak, összefüggések és koncepciók megértése

Szükséges képességek:

- rendszerezett, tudatos, és minél eredményesebb problémamegoldó gondolkodás és a döntési képességek fejlesztése
- az ismeretszerzési folyamatban való aktív részvétel
- a megértett és megismert ismeretek használata
- matematikai modellek keresése és alkalmazása a mindennapi helyzetekben (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok)
- a hétköznapi gondolkodás segítése (cselekvési stratégiák, folyamatok tervezése, állítások érvényességének és jelenségek valószínűségének mérlegelése, becslési képességek kialakítása)
- a matematikai szimbólumok használata, gondolatok tömör megfogalmazása
- a matematika nyelvén történő kommunikáció fejlesztése
- a megfelelő segédeszközök használata (pl. számológépek, függvénytáblázatok, könyvek)
- mások szóban és írásban közölt gondolatmenetének meghallgatása, megértése, saját gondolatok közlése, érveken alapuló vitakészség fejlesztése

Szükséges attitűdök:

- az igazság tisztelete, a dolgok logikus okának és érvényességének keresése

A matematika kompetencia kialakítása elsősorban a matematika tantárgy tanításának a feladata. Minden oktatott tantárgy segíti a matematika kompetencia kialakítását és felhasználja a tantárgy tanítása során.

A természettudományos kompetencia a természettudományos gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége

Szükséges ismeretek:

- a természet alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek, technológiai folyamatoknak az ismerete
- a tudományos elméletek szerepének ismerete a társadalmi folyamatok formálódásában
- az alkalmazások és a technológiák előnyeinek, korlátainak és kockázatainak

ismerete Szükséges képességek:

- a fenti ismeretek felhasználása a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldására
- a tudás gyakorlatias módon történő alkalmazása új technológiák, berendezések megismerésében, működtetésében, problémamegoldásaiban
- az alkalmazott tudás felhasználása a természeti világ megmagyarázására, problémák felismerésére és következtetések levonására
- a digitális kommunikációs-információs technikák alkalmazásának ismerete
- az áltudományos megnyilvánulásokkal szembeni, érveléseken alapuló vitakészség fejlesztése
- az emberi tevékenység által a természetben bekövetkezett változások megértése, az egyén felelőssége

Szükséges attitűdök:

- a tudományos fejlődésnek saját magunkra, családunkra, közösségünkre és az egész Földre gyakorolt hatása iránti kritikus érdeklődés

A természettudományos kompetencia kialakítása elsősorban a természettudományos tantárgyak feladata. Diákjainkat globális szemléletű, kreatív, kritikai gondolkodásra kell képessé tennünk. Ezt csak az oktatott tantárgyak követelményeinek összehangolt tervezése alapján lehet elérni. Ez iskolánkban kialakult gyakorlat alapján történik.

A digitális kompetencia az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatának képességét jelenti

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

- a főbb számítógépes alkalmazások (szövegszerkesztés, adattáblázatok, adatbázisok, információátvitel)
- az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikáció
- (e-mail, hálózati egységek)
- az információ-megosztás, az együttműködő hálózatépítés, a tanulás és a kutatás terén
- az elérhető információ hitelessége és megbízhatósága körüli problémák ismerete

Szükséges képességek:

- az információ megkeresése, összegyűjtése és feldolgozása, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetése
- az eszközök használata, az internet alapú szolgáltatások elérése, a velük való kutatás

Szükséges attitűdök:

- a kulturális, társadalmi és/vagy szakmai célokat szolgáló közösségekben és hálózatokban való részvétel

A digitális kompetencia kialakítása elsősorban az informatika tantárgy és a mindennapi iskolai kommunikációs eljárás feladata. Széleskörű felhasználása az oktatásban szükségszerű követelmény. Használata a munkaerőpiac csaknem minden területén alapvető követelmény, más területein pedig esélynövelő tényező. A digitális kompetencia fejlesztésének motorja iskolánkban a tanulói laptop-programhoz és a MODDLE e-learning rendszerhez kapcsolódó jó gyakorlatunk, amelyet jó gyakorlati portfólióink egyik legkeresettebb elemeként tettünk közzé más intézmények számára.

A hatékony önálló tanulás

A hatékony önálló tanulás azt jelenti, hogy tanulóink képesek legyenek kitartóan tanulni saját tanulásukat megszervezni, az idővel és az információval hatékonyan gazdálkodni. A hatékony és önálló tanulás feltétele, hogy a tanuló ismerje és értse saját tanulási stratégiáit, készségeinek és szaktudásának erős és gyenge pontjait, valamint képes legyen megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, támogatást. Az osztályfőnöki tanterveinkben szerepel, hogy már a tanulási folyamat elején megismertetjük tanulóinkat a hatékony tanulási módszerekkel, segítünk abban, hogy kialakítsák a saját tanulási stratégiájukat. Ezen kívül az egyes tantárgyi ismeretek elsajátításának speciális módszereire az egyes tanórákon kell, hogy sor kerüljön. Folyamatosan igyekszünk a tanulás iránti motivációt fenntartani és képessé tenni tanulóinkat arra, hogy korábbi tanulási és élettapasztalataikat felhasználják, új tanulási lehetőségeket kutassanak fel és a tanultakat az élet minden területén széles körben alkalmazzák.

Szociális és állampolgári kompetencia

A szociális és állampolgári kompetencia a harmonikus életvitel és közösségi beilleszkedés feltétele, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén a tanulók építő módon vehetnek részt a társadalmi életben. Képesek legyenek konfliktusokat megoldani, és a demokráciáról kialakult tudásukat felhasználva aktívan vegyenek részt a közügyekben.

A személyes és szociális jóléthez szükséges fizikai és mentális egészségre vonatkozó ismereteket a tanulók a biológia és testnevelés tantárgyak keretében sajátítják el. E kompetencia alapja az a képesség, hogy különféle területeken jól tudjanak kommunikálni, megértsék a különböző nézőpontokat, empátikusak és a változások iránt fogékonyak legyenek. Ennek a területnek a fejlesztése elsősorban az osztályfőnöki órákon, a történelem, és etika órákon történik. Lehetőséget biztosítunk még a tánc és dráma oktatás keretében is e képességek fejlesztésére.

Az állampolgári kompetencia a demokrácia és az állampolgárság fogalmának és az állampolgári jogoknak az ismeretén alapul. Ide tartozik még az Európai Unió struktúráinak, célkitűzéseinek, értékeinek az ismerete is. Ezen ismeretek megszerzésére a történelem tantervbe beépített állampolgári ismeretek valamint a földrajz tantárgyak keretében van lehetőség.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia úgy a tanulási időszakban, mint a munkavállalás idején segíti tanítványainkat abban, hogy megismerjék tágabb környezetüket, képesek legyenek a kínálkozó lehetőségek felismerésére és megragadására.

A kompetencia lényege az, hogy az ember képes legyen az őt körülvevő események, lehetőségek jellemzően objektív, szélsőségeket kerülő értékelésére, a számára szükséges információk kiszűrésére és konstruktív alkalmazására. A kezdeményezőképeségre és vállalkozókészségre szükség van az iskolai tanulmányok során, hiszen a felkészülési stratégia kialakítása, tanulási metódus kifejlesztése, tantárgyválasztási lehetőségek áttekintése, érettségi vizsgatárgyak kiválasztása, stb.) igénylik ezt. Szükség van rá azonban az aktív munkavégzés idején is az álláslehetőségek megkeresése, a végzettséggel adekvát munkahely megtalálása, a felvételi interjúkra való optimális felkészülés, a munkahelyen kialakítandó kapcsolatok felmérése és működtetése, a munkahelyi vezetővel való kapcsolat stratégiai kialakítása, stb. alkalmazásával. Nem nélkülözhető a kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetencia a családi életvitel kialakításakor, a családi gazdálkodás megteremtésekor sem.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia kialakítása az iskolánkban oktatott minden tantárgy tanításakor követelmény. Különös figyelmet kell kialakítására, a kialakulás ellenőrzésére fordítanunk az osztályfőnöki órák keretében, ahol az ezzel kapcsolatos témákat minden évfolyam számára osztályfőnöki tantervünk és tanmeneteink tartalmazzák.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség kompetenciája

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség kompetenciája magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának megismerését és befogadását. A szóban forgó kompetencia-terület fejlesztését az iskolában folyó művészeti képzés ugyanúgy fejlesztheti, mint ahogyan az fejlődhet a média

segítségével. Fejlesztésében különösen nagy szerepe van iskolánkban az irodalomnak, a zenei képzésnek, a vizuális művészeteknek, a mozgóképnek.

Tanítványainknak a középiskolai évek alatt meg kell ismerkedniük Európa sokszínűségének tényével, az európai országok, nemzetek kulturális és nyelvi sokféleségével, az egyediség megőrzésének igényével. E kompetencia-terület fejlesztését ezért az iskolában folyó irodalmi, zenei és vizuális művészeti képzésen túl az idegen nyelvi oktatás során is szem előtt kell tartanunk, ahogyan sort kell rá keríteni az osztályfőnöki órák tematikájában is. Tanítványainknak meg kell ismerkedniük a műalkotások elemzésének eszközrendszerével, véleményt kell tudniuk alkotni művekről, képessé kell válniuk az önkifejezésre, saját nézőpontjuknak mások elképzeléseivel való összevetésére. Nyitott, érdeklődő, mások és saját környezetük és kultúrájuk által fogékony fiatalokat kell nevelnünk, akik képesek a művészi önkifejezés megértésére és a mindennapi emberek által küldött „üzenetek” kódolására és dekódolására.

2.3. Képzési specialitások, irányok, a tanulók kötelezettségei, választási lehetőségek a gimnáziumi képzésben

2.3.1. Az utoljára 2012. szeptember 1-től a 9. évfolyamtól indult képzés sajátosságai: a 9-10. (5 éves gimnáziumban 9-11.) évfolyamon:

Iskolánk már kialakult hagyományai illetve partnereink igényei alapján lehetőséget teremtünk arra, hogy tanulóink az alapképzés mellett bizonyos területeken a kilencedik évfolyamtól kezdődően olyan többletet kapjanak, amely megkönnyíti majdani továbbtanulásukat.

- Az egyéni érdeklődéshez, tehetséghez igazodva a négy évfolyamos gimnáziumban a 10. évfolyam végéig kínáljuk az emelt szintű képzést matematikából és magyar nyelv és irodalomból, az emelt óraszámú képzést matematikából, fizikából, természettudományból, történelemből és informatikából. Az informatikát tanulóink mindegyike emelt óraszámúban tanulja, az előbbi három területből a tanuló az iskola tanulmányi területeire való jelentkezéssel választ. A tanulmányi területeket a tanulók szabadon választható órakeretéhez igazodva alakítjuk ki, felvételi tájékoztatónkban évről-évre nyilvánosságra hozzuk.

A matematika és magyar emelt szintű, a matematika, történelem, fizika emelt óraszámú képzésben lényegesen több lehetőség van az elmélyítésre, tehetséggondozásra. Mivel a csoportba járó diákok nagy része később ezeket a tárgyakat felvételi tárgyként választva továbbtanul, az emelt szintű érettségi követelményeihez alkalmazkodva a diákok a 9-10. évfolyamon olyan ismereteket is elsajátítanak, amely ezeken az évfolyamokon még nem kötelező.

A természettudományi emelt óraszámú képzés tartalmi elemeit fokozatosan alakítottuk ki, alkalmazkodva a tanulói igényekhez és a változó szemléletű vizsgakövetelményekhez. A hangsúly a megismerőképesség fejlesztésén van: a természeti környezet megfigyelése és elemzése tevékenységközpontú megközelítéssel történik. A 2008/2009-es tanévtől a természettudomány tárgyat (ezen a néven) külön értékeljük.

A tanulási folyamatot jelentősen átalakítja az informatikai eszközök és elektronikus oktatási anyagok használata. Az informatika emelt óraszámú képzésekben az I. Béla Gimnázium és Informatikai Középiskolában ezért minden tanulónak biztosítjuk az informatikai eszköztudás, az informatikai kommunikációs technikák magas szintű elsajátítását.

Célirányosan olyan ismereteket oktatunk, mely tanulóinkat felkészíti a 9. évfolyam végéig az ECDL vizsga legalább 4 moduljának megszerzésére.

9-10. évfolyamos kínálatunkban a négy és öt évfolyamos gimnáziumi képzésben az Európai Unió ismeretek és a testnevelés és sport órák is szerepelnek, segítve a tanulók gyakorlati tudásának fejlődését ill. az egészséges életvitel kialakítását.

- Az ötévfolyamos gimnáziumban a nyelvi előkészítő évfolyamon a kialakult program a magas óraszámú angol nyelvi képzés mellett elsősorban az információs és kommunikációs kultúra fejlesztését célozza. A másik idegen nyelv oktatásával alkalmazkodunk a markánsan körvonalazódó helyi igényekhez.

A 10. évfolyamtól kezdődően a választott főnyelvet emelt szinten oktatjuk tovább, az emelt szintű, érettségire felkészítő csoportokban.

- A 9-10. évfolyamon csoportbontásban tanítjuk a matematikát, és az informatikát. A gimnáziumi képzésben a 9. (ötévf. gimnáziumban a 10.) évfolyamtól kezdve évfolyam szinten szervezett nívócsoportokban oktatjuk az idegen nyelveket, az induló osztályok számához igazodva egy nyelvből maximum kétszer annyi csoportban, mint ahány osztály van egy évfolyamon, beleértve ebbe az ötévfolyamos gimnáziumban a főnyelv emelt szinten való oktatását is. Mivel a legtöbb általános iskola már két idegen nyelvet oktat a tanulóinak, a beiratkozás előtt szintfelmérőn döntünk a tanuló nyelvi választásához igazodó csoportba sorolásáról. A helyi tanterv alkalmazhatósága szempontjából még használjuk az I. ill. II. idegen nyelv fogalmakat, de a tanuló idegen nyelvi kompetenciáinak optimális fejlesztése érdekében az adott csoportnak megfelelő helyi tantervet alkalmazzuk. Az angol nyelvet –az Arany János Kollégiumi Program előkészítő évfolyamát kivéve- minden négy ill. ötévfolyamos gimnazistánk tanulja, előképzettségétől függően különböző szintről indulva (A német idegen nyelvet az ötéves gimnáziumban a nyelvi előkészítő évfolyamon is a négyéves gimnázium azonos sorszámú évfolyamával közösen, előképzettséghez igazodó csoportokban oktatjuk.) Órarendi „sávot” angol nyelvből, valamint egy másik sávot a másik tanult nyelvből tudunk kialakítani. A tantárgyi programok tartalmazzák a négyévfolyamos gimnáziumi és az ötévfolyamos gimnáziumi képzésben a tartalmi egyezéseket. Az idegen nyelvi nívócsoportokban az átjárhatóságot tanulói kérelemre, az érintett szaktanárok véleményének kikérése után, a csoportszervezés létszámkorlátait figyelembe véve a tanulmányok befejeződéséig biztosítjuk.

Az informatikát a kétféle képzés azonos sorszámú évfolyamain azonos tartalommal tanítjuk.

- A 10. évfolyam végén (5 éves gimnáziumban a 11. évfolyam végén ill. idegen nyelvből is informatikából már a 10. évfolyam végén is) a tanulók korábbi választásuktól függetlenül jelentkezhetnek emelt szintű, érettségire felkészítő csoportba.
- Az AJKP és a sportosztály specialításait a képzés programja tartalmazza.

2.3.2. A 2013. szeptember 1-től a 9. évfolyamon induló képzés sajátosságai a 9-10. évfolyamon

Továbbra is fontosnak tartjuk, hogy kialakult képzési hagyományainkat folytassuk. A 9. évfolyamra beiratkozó tanulók a jelentkezéssel, ill. a beiratkozással választanak a különböző tanulmányi területekből. A különböző tanulmányi területeken az alábbi tárgyakat tanítjuk a 9. évfolyamtól emelt szinten, a különböző tanulmányi területeken egy vagy két tárgyat:

-matematika, informatika, angol, német, magyar nyelv és irodalom, történelem. A fizika, kémia, informatika, biológia emelt óraszámú képzések előkészítik az adott tárgy későbbi emelt szintű tanulását.

Az emelt szintű heti óraszámok: matematika 6 óra; magyar nyelv és irodalom 6 óra; angol 6 óra, német 6 óra, informatika 4 óra, biológia 4 óra, történelem 4 óra.

A tanulmányi területeket a tanulók szabadon választható órakeretéhez igazodva alakítjuk ki, felvételi tájékoztatónkban évről-évre nyilvánosságra hozzuk. A részleteket az óratervek tartalmazzák.

A 11-12. évfolyamon az óraterveket úgy alakítottuk ki, hogy a tanulók folytatni tudják emelt szinten megkezdett képzéseiket, ill. amennyiben érdeklődése más irányba fordul, módja legyen a 10. évfolyam végén más emelt szintű, emelt szintű érettségire felkészítő képzésbe bekapcsolódni. A bekapcsolódó tanuló erőfeszítéseire tanári egyéni segítségnyújtás esetén is szükség van a sikeres felzárkózáshoz.

A 11-12. évfolyam (öt évfolyamos gimnáziumban 12-13. évfolyam) képzési sajátosságai

- A tanulók számára tanévente április 15-ig tesszük közzé azokat a tantárgyakat (és a tantárgyakat előreláthatóan oktató tanárok nevét), melyekből lehetővé tesszük az emelt szintű, emelt szintű érettségi vizsgára történő iskolai felkészülést. (először a 10. évfolyam végén) Ugyanekkor közzé tesszük azokat a tantárgyakat is, melyekből a középszintű érettségi vizsgára való többlet-felkészítést biztosítjuk.

Előzetes jelentkezés után döntünk arról, hogy melyik tárgyból történik külön csoportban, melyikből pedig plusz 2 órában az emelt szintű felkészítés. A külön csoport indításának az a feltétele, hogy a maximális csoportlétszám 70-80 %-át a jelentkezők száma elérje.

Az emelt szintű – középszintű érettségi szándékok miatt az osztálykeretek több tantárgyból is felborulnak, a nyelvi csoportok (még évfolyamok között is) átszerveződhetnek.

A tanulók minden tanévben május 20-ig dönthetnek egyéni tanrendjük (egyénileg választott órák) összeállításáról. Amelyik tárgyból az előzetes jelentkezés adataira építve több csoportot is meghirdetünk, ott biztosítjuk a tárgyat oktató pedagógus megválasztását a tanulók számára. A „tanár választhatóság” eljárását gimnáziumunk 2003 óta sikerrel alkalmazza.

- Az ötéves gimnáziumban a 11. évfolyamtól szaktanári megerősítéssel elfogadjuk a 4 éves gimnázium 11. évfolyamán szervezett emelt szintű, érettségire felkészítő csoportba jelentkezést idegen nyelvből ill. informatikából a tanuló szabadon felvehető órakeretén belül.

Az alábbi tantárgyakból vállaljuk a kétszintű érettségi vizsgára történő felkészítést az óratervekben szereplő órakeretekben:

Képzési típus	GIMNÁZIUM	
	EMELT SZINT	KÖZÉP SZINT
KÖTELEZŐ TÁRGY	Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
	Történelem	Történelem
	Matematika	Matematika
	Angol / Német idegen nyelv	Angol / Német idegen nyelv
	Fizika	Fizika
NEM KÖTELEZŐ TÁRGY	Biológia	Biológia
	Informatika (2006-tól)	Informatika
	Kémia	Kémia

	-	Földrajz
	Testnevelés (2012-től)	Testnevelés

A biológia és egészségtan tantárgy megfelel a biológia érettségi tantárgynak, a testnevelés és sport tárgykör a testnevelés érettségi tantárgynak, a korábban földünk és környezetünk nevű tantárgykör pedig a földrajz érettségi tárgynak. Aki filozófiából kíván érettségi vizsgát tenni, annak a bevezetés a filozófia tantárgyból, aki pedig dráma tantárgyból kíván érettségizni, annak tánc és dráma tantárgyból kell a helyi tanterv követelményeit teljesítenie, és azt bizonyítványába beírt osztályzattal alátámasztania. A 2007-2008. tanévben a mozgókép-kultúra és médiaismeret tantárgykör neve még röviden mozgókép és médiaismeret, ennek a tárgykörnek az osztályzata kell, hogy szerepeljen a bizonyítványban ahhoz, hogy a tanuló érettségi vizsgára jelentkezhesen az érintett tárgyból. Aki „ember és társadalomismeret, etika” tárgyból kíván érettségi vizsgát tenni, annak a társadalomismeret valamint az emberismeret és etika (sportiskolai képzésben etika valamint társadalomismeret) tantárgyak helyi tantervében foglalt követelményeit kell teljesítenie és bizonyítványában osztályzatokkal egyidejűleg igazolnia.

A fenti táblázaton túl jelentkező órarendi órán kívüli felkészítési igényeket az iskola ingyenes igénybe vehető szolgáltatásként nem tudja biztosítani. A térítési díj illetve tandíj fizetése melletti lehetőségekről a Nevelési program 6. pontjában írunk (Szolgáltatások), ezek azonban az iskola helyi tantervében nem szerepelnek, ezért órarendi tanórai tevékenységként nem szervezhetők.

➤ Egyéb képzési specialitások:

- A tantárgyi programok beépítik az oktatás-nevelés folyamatába az európai integrációval összefüggő ismereteket (pl. történelem, társadalomismeret, földünk és környezetünk tárgykör)
- A kifutó óratervekben szereplő választási lehetőségek közül a testnevelés és sport órát a jelentkezők számától függően iskolai szinten szerveződő csoportokban, a délutáni órákban szervezzük, segítve ezzel a mindennapos testedzés feladatainak megvalósulását. A többletórák célja a játékos testmozgás, az egészséges versenyszellem kialakulása.
- Az iskolai sport (sportkör és un. tömegsport) működésére minimálisan 8 órát tervezünk.
- Minden tanévben megszervezzük a gyógytestnevelést, heti 3 órában. Az iskolaorvos javaslatára a tanulóknak könnyített testnevelést is biztosítunk.
- Éltsportoló (nem a sportosztályba járó) tanulóink edzésrendjét és órarendjét igyekszünk maximálisan összehangolni úgy, hogy a tanuló időszakosan egy-egy adott tárgy óráinak egy része látogatása alól felmentést kaphat. Ez nem jelenti az értékelés alóli felmentést, az osztályozhatóság feltételeit a hiányzás ebben az esetben nem befolyásolhatja.
- Éltsportolók lehetőséget kapnak arra, hogy a sportiskolai képzés sportolóvá válást segítő tantárgyait felvegyék, és ezzel a sportiskolai képzés részesei, anyagi támogatás esetén támogatottjai legyenek.
- A szakkör és a felzárkóztató céllal szervezett csoportos foglalkozások heti időkerete a helyi tantervben iskolai szinten 6 óra. A gimnázium képzési időkeretének a tantárgyfelosztás és a csoportalakítás óraterheinek kiszámítása után fennmaradó része fordítható egyéni ill. kiscsoportos tehetséggondozásra, felzárkóztatásra, tanulási nehézséggel rendelkezők fejlesztő foglalkozásaira, sajátos nevelési igényű tanulók egyéni fejlesztésére.
- Az egyéni foglalkozásokat, csoportbontásokat az iskolai órakeretek korlátai között megszervezzük. Törekszünk hagyományaink folytatására: csoportbontásban tanítani az idegen

nyelveket, a matematikát, informatikát, differenciált csoportokban megszervezni a 11. évfolyamtól az emelt szintű képzéseket.

A differenciálás elvei a 11. évfolyamtól az emelt szintű csoportokban: Diákjaink gimnáziumi tanulmányaik első két évében a jelentkezéssel kiválasztott tanulmányi területen tanulnak, a tanulmányi területtől függően tantárgyaik egy részét emelt szinten. Az emelt szintű érettségire felkészítő csoportokba azonban a korábbi tanulmányi területüktől függetlenül is jelentkezhetnek, hiszen érdeklődésük, továbbtanulási szándékuk változhatott is az első két (nyelvi előkészítő évfolyam esetén három) év során. Az emelt szintű tananyag a választott tárgyból kezdetben rendszerint komoly erőpróbát jelent azok számára, akik korábban a tárgyat alap-óraszámban tanulták, azokhoz a diákokhoz képest, akik mélyebb ismereteket szereztek a korábbi magasabb óraszámú képzésekben. Úgy gondoljuk, hogy mindenkinek esélyt kell kapnia arra, hogy megmutathassa, mire képes, ezért a korábbi képzés mélysége, vagy a korábbi gyengébb teljesítmény nem lehet kizáró ok egy emelt szintű csoportban való részvételre.

Szükségesnek tartjuk azonban a képzés differenciálását azon tárgyak esetén, ahol a jelentkezők száma lehetővé teszi egyidejűleg legalább két csoport indítását.

Így azok a tanulók, akik az emelt szintű vizsga tényleges letételére készülnek, gyorsabban haladhatnak, vagy gazdagabb tudásra tehetnek szert, az írásbeli és szóbeli vizsgákra azok modellezésével erősebben koncentrálnak. Azok a diákok pedig, akik várhatóan nem az adott tárgyat választják majd emelt szintű vizsgaként, de az ott tárgyalt témakörök ill. a felsőoktatásban való helytállás céljából szükségük van a tárgy emelt szintű tanulására, az emelt szintű témaköröket kevésbé mélyen, de alaposabban, több gyakorlással sajátíthatják majd el.

A csoportok „átjárhatóságának” biztosítását egyéni mérlegeléssel, tanár-diák egyetértéssel szeretnénk megvalósítani, ezért az eljárás első lépéseként kérjük a párhuzamos csoportokban diákjaink szándéknyilatkozatát. Ezek ismeretében az igazgató a szaktanári véleményeket meghallgatva egyénenként dönt az átjárhatóság biztosításáról.

A szándéknyilatkozatokat a differenciált emelt szintű képzés folytatásához január 15-ig fogadjuk.

➤ **A fogyasztóvédelemmel összefüggő feladatok a gimnáziumban:**

A gimnázium helyi tanterve biztosítja, hogy az egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva a tanulók elsajátíthassák a fogyasztóvédelemmel összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására.

Kiemelt fejlesztési feladat a felkészülés a felnőtt életre, amelyben a fogyasztói kultúra kialakítása is szerepel.

A fogyasztóvédelmi oktatás célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.

A fogyasztó önvédelmi ismereteire és a jogorvoslat módjára alaposan fel kell készíteni a leendő fogyasztókat.

Tartalmi elemek:

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos pedagógiai megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amely gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoz magában.

Szükséges a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakítása, a jogukat érvényesíteni tudó a közéletben részt vevő és közreműködő tanulók képzése. A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási a

gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggése az ún. cselekvési kompetenciák fejlesztése.

Fontos továbbá a fogyasztás során a tájékozódás képessége, a döntési helyzet felismerése, és a döntésre való felkészülés. Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket az eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében szükséges, hogy a diákok értsék, és a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Környezettudatos fogyasztás: Egyfajta középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és fogyasztásmentesség között.

Kritikus fogyasztói magatartás: A fogyasztói jogok érvényesítése.

A fogyasztónak joga van:

- a) az alapvető szükségleteinek kielégítéséhez
- b) a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozáshoz
- c) a választáshoz különböző termékek és szolgáltatások között
- d) a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretéhez
- e) a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez
- f) az egészséges és elviselhető környezetben való élethez
- g) a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszóláshoz.

Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem: Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei:

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásai (az egyes elemek valamennyi tantárgy tananyagához kapcsolhatók. Kiemelten –témakör szintjén - a földrajz, a természettudomány, a természetismeret, társadalomismeret, emberismeret és etika, és az EU-s ismeretek tantárgy helyi tantárgyi tantervében jelenik meg, kiterjeszve a fogyasztóvédelmi oktatást az energiaszolgáltatás és a pénzügyi (banki, biztosítási, pénztári) szolgáltatás területére is. A tanév során bonyolított két, legalább három hetes projekt és a témahét megvalósítása során jelennek meg a fogyasztóvédelemmel összefüggő tartalmak.

Tanórán kívüli elemek (vetélkedők, versenyek, rendezvények).

Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel).

A feldolgozás módszerei:

A módszereknek tartalmaznia kell az egyén és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés és a döntés alapján eltervezett cselekvés végrehajtásának módszereit.

Fontos hogy a diákok e módszereket minél többször valós helyi és globális problémákon és értékeken keresztül maguk alkalmazzák.

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Helyi, országos és EU-s szabályozások tanulmányozása
- Adatgyűjtés, -feldolgozás, információörögzítés együttműködéssel (pl. séta a piacon, vagy vásárcsarnokban, számlaadási kötelezettség tapasztalatai, mit tartalmazzon a számla)
- Egy pénztár és egy energiaszolgáltató tevékenységének megismertetése, a tapasztaltak kiértékelése

- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, fogyasztói kosár készítése)
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés)

A vásárlás során az alábbiakra kiemelt figyelmet kell fordítani:

- az alkalmazott reklám, annak hatékonysága,
- az élelmiszerek fogyaszthatóságának, eltarthatóságának kérdése, lejárt fogyaszthatósági idejű élelmiszerek esetén mi a teendő?
- a lejárt fogyaszthatósági idejű élelmiszerek egészségre gyakorolt hatása,
- a Vásárlók Könyve, az abban szereplő bejegyzések sorsa,
- a biztonsági őrök feladata, hatásköre a kereskedelmi egységekben.

➤ **Esélyegyenlőség biztosítása**

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

- Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha a köznevelés terén általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden tanulónak vele született joga van az emberi méltósághoz.
- A gimnáziumi dolgozók alapvető feladata, hogy az általa nevelt és oktatott tanuló hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, amely ahhoz szükséges, hogy személyisége szabadon kibontakozhasson.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

- a teljesítmények értékelése során
- az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- tanulói jogok gyakorlása során
- az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során *(a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)*
- a gimnázium feladata az is, hogy a tehetséges és a tőle elvárhatónál gyengébben teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- a tanulócsoporthoz kialakítása során (AJKP tanulók osztályokba sorolása)

➤ ***A sajátos nevelési igényű (pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott) tanulók fejlesztésével összefüggő feladatok a gimnázium helyi tantervében:***

A fejlesztés alapelvei

A részképességzavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A gimnáziumban az általános iskolai gyógypedagógus vagy további igény esetén óraadó gyógypedagógus végzi a rehabilitációt. A rehabilitációs célú órakeretben a tanulók fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik. Ha szükséges, ezen felül a tanulót a kollégiumi iskolapszichológushoz irányítjuk.

A kialakulatlan részképesség jellegének megfelelően az oktatásban és a vizsgáztatásban érvényesítjük a számonkérési, értékelési, esetleg – indokolt esetben, a tanulási képességet

vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

Az nevelés, oktatás során kiemelt feladatunk:

- a) az egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
- b) a kudarcűrő képesség növelése,
- c) az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai:

Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. A súlyos olvasás-írászavar irreverzibilis, maradványtünetei a közép- és felsőfokú oktatásban, illetve a felnőttkorban is feltűnnek és fennmaradnak.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkor osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező képességét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés jellemző feladatai a gimnáziumban:

- f) az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,

Diszkalkulia

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl. olvasás, írás, idegennyelv tanulás) jó színvonalával mellett.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a) az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- d) a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- f) segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- h) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

Figyelemzavar, magatartási zavarok

A fejlesztés elvei, módszerei feladatai:

a) A tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére.

c) A tanuló viselkedésének (kommunikációjának, önbizalmának, magabiztosságának, önérvényesítésének, cselekvéses, illetve verbális megnyilvánulásainak) megismerése siker vagy kudarc esetén. Ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése.

d) Együttműködés a családdal és más szakemberekkel.

e) A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat.

Kiemelt szerepet kap az Énkép és önismeret, a Kommunikációs kultúra, a Testi és lelki egészség, a Felkészülés a felnőtt lét szerepére.

A helyi tantárgyi tantervek készítésénél a NAT-ban (és az ehhez készült, alkalmazott kerettantervben ill. az érettségi vizsgakövetelményekben) foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.

A helyi tantárgyi tantervekben kiemelten kezeljük az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen meg kell, hogy jelenjenek. Célzottan szerepet kaphat az Ember és társadalom, a Művészetek és ezen belül a Dráma és tánc fejlesztési feladatai között.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az *élő idegen nyelv* tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereinek alkalmazását helyezzük előtérbe..

A Művészetek műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A *Testnevelés és sport műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása* során szenzoros integrációs programok és terápiák beállítása és/vagy gyógyúszás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is javasolt.

A *Matematika területén* a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, a korszerű, rugalmas szervezeti kereteket és módszereket helyezzük előtérbe.

A gyógypedagógiai tanár által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes előmenetelt.

A nem sajátos nevelési igényű, de tanulási nehézségekkel rendelkező tanulók számára egyéni-kiscsoportos foglalkozások keretében a gimnázium pedagógusai vezetésével a 9-10. évfolyamon matematikából magyar nyelv és irodalomból, esetenként idegen nyelvből felzárkóztató-fejlesztő foglalkozásokat szervezünk. Ennek során figyelembe vesszük a szakértői véleményben foglaltakat. Ha további fejlesztő foglalkozásokra is szükség van, azt a gyógypedagógussal ill. a kollégiumi, fejlesztő pedagógus által vezetett foglalkozásokkal együtt biztosítjuk.

2.4. Sajátos tevékenységi formák az iskolában - a tanórán kívüli foglalkozások

A tanórán kívüli foglalkozások jelentős szerepet töltenek be a tanulók és a gimnázium életében. Folyamatosan alakultak ki, és szerepük az évek folyamán vált egyre fontosabbá. Feladatuk a gimnázium életének színesebbé tétele, a diákok személyiségének, kreativitásának fejlesztése mellett, a sokoldalú, nyitott, dinamikus iskola működtetése.

A tehetséges diákok képességeinek kibontakoztatására, versenyekre való felkészítésére a tanárok egyéni konzultáció keretein belül lehetőséget, támogatást nyújtanak. A tanulók az emeltszintű oktatás, valamint az érettségire felkészítő választható foglalkozások keretein belül nagyobb lehetőséget kapnak ismereteik elmélyítésére, a felvételi vizsgára való felkészítésre.

Sajátos, hagyományos tevékenységi formáink közé tartoznak a következők:

1. diákszínpad
2. az énekkar
3. az iskolai műhelyek
4. az iskolai sportkörök
5. az iskolai táborok
6. az iskolai önképzőkör
7. a Galéria kiállítás-sorozata
8. tanfolyamok, korrepetálások, egyéb kurzusok
11. a tanítási órák keretében meg nem valósítható egyéb foglalkozások.

2.4.1. A diákszínpad, a Művészeti bemutató

Céljai:

- a tanulók önkifejezési képességének formálása
- tehetséges diákjaink kibontakozási lehetőségeinek biztosítása
- ismerkedés a színházak belső életével, munkájával.
- az iskolai események, megemlékezések számára műsor biztosítása
- az iskola kulturális programkínálatának bővítése
- a tanulók alapképességeinek fejlesztése
- a versmondás elméleti ismereteinek tudatosítása
- a diákszínpadi játéktílusok megismerése
- ismerkedés a magyar színjátszás történetével.

Feladatai:

- fellépések vállalása az iskola és más intézmények kulturális rendezvényein
- részvétel városi ünnepi műsorok programjában
- felkészülés és részvétel különféle szintű szakmai versenyeken
- a városi művelődési intézmények rendezvényeinek látogatása
- színházi előadások látogatása.

2.4.2. A könnyűzenei kórus, az iskolai zenei együttesek

Az iskola kulturális és művészeti nevelésének speciális csoportja. Művészeti csoport, amely rendszeres tevékenységével sokrétű oktatási és nevelési célokat valósít meg.

Céljai:

- az iskolai és iskolán kívüli rendezvények, ünnepségek méltó megünneplése, azok színvonalának emelése
- az ifjúság zenei műveltségének elmélyítése
- lehetőséget biztosítani az aktív zenélésre.
- szereplési lehetőségek kihasználása

Feladatai:

- versenyeken való részvétel
- fellépés a város rendezvényein
- fellépés az iskolai rendezvényeken

2.4.3. Iskolai sportkör, önköltséges táborok

Célkitűzései:

- az egészséges életmódra nevelés
- sportolási lehetőséget biztosítani a mozogni vágyó diákoknak
- szervezett, egészséges programot biztosítani a téli és nyári szünidőre
- diákolimpiákon való állandó részvétel
- felvételiző diákok felkészítése
- minél több diákot bevonni a sportmozgalmakba.

Feladatai:

- eredményes szereplés a különböző versenyeken
- téli sí táborok, nyári vízi- és egyéb táborok szervezése
- nyári közös nyaralási lehetőség biztosítása
- kiemelkedő sportolók menedzselése
- az iskola feltételrendszerének, eszközállományának javítása
- kapcsolattartás a város többi intézményével.

2.4.4. Az iskolai önképzőkör

Önkéntes részvételen alapuló, diákjaink önképzését segítő csoport, amelynek elnökét az önképzőkör kéri föl. *Elnökét az intézmény tanárai közül, titkárát a tanulók köréből az önképzőkör tagsága választja.* Az önképzőkör foglalkozásairól önképzőköri naplót vezet. Ülésein az iskola diákjai és tanárai, valamint meghívottak vehetnek részt.

Célja:

- az érdeklődő tanulók sokirányú művelése

- tehetséges tanítványaink számára kibontakozási lehetőség biztosítása
- a tanulóinkban rejlő értékek megmutatása
- a "másság" természetessé válásával a tolerancia fejlesztése tanulóinkban.

Feladatai:

- évi két-három színvonalas önképzőköri foglalkozás megtartása
- a témák legyenek változatosak, több műveltségi területet öleljenek fel
- az előadások mindenkor mutassanak túl az iskolai tananyagon
- az önképzőköri foglalkozásokról készüljön rendszeres feljegyzés.

2.4.5. Kiállítások az iskolában, a Galéria

Intézményünkben *1995-ben kezdődött meg a Galéria rendszeres működtetése*, amelynek során két-három havi gyakorisággal különböző jellegű kiállítások megrendezésére kerül sor. A kiállításokat hivatásos vagy amatőr művészek, időnként az iskola tanulói vagy dolgozóinak alkotásaiból rendezzük.

Célja:

- a diákok esztétikai érzékének formálása a művészeti alkotásokkal
- a művészeti alkotások iránti igény kialakítása
- bemutatkozási lehetőség biztosítása hivatásos, amatőr művészek és diákjaink számára
- az értékóvó magatartás kialakítása
- az intézmény rangjának emelése
- az iskola belső tereinek célszerű kihasználása.
- Feladatai:
- kiállítás rendezése az épület zsibongójában vagy folyosóin
- változatos műfajok bemutatkozási lehetőségének biztosítása
- a kiállítások rendezésével járó feladatokkal tanítványaink formálása.

2.4.6. A mindennapi tanulást kiegészítő képzési formák, korrepetálások, tanfolyamok

Az iskola szolgáltatásait igénybe vevő diákok és szüleik igénylik a mindennapi iskolai elfoglaltságot kiegészítő, a többlet-ismereteket vagy képzettséget nyújtó, időnként hiányokat pótló tevékenységi formákat. Amennyiben ezek megszervezésére, lebonyolítására az intézmény nem vállalkozik, úgy a diák és a szülő ezt a szolgáltatást az iskola falain kívül keresi meg és veszi igénybe - általában sokkal drágábban és lényegesen kevésbé igazodva az iskola követelmény-rendszeréhez. Célszerű ezért ezeket a kiegészítő képzési formákat az iskola falain belül nyújtani, természetesen a mindennapi oktatástól szervesen elválasztva, ahhoz kapcsolódóan, de tőle független formában.

Célkitűzések:

- diákjaink számára tanórán kívüli sokoldalú képzési lehetőséget biztosítani
- a pedagógusoknak intézményen belül biztosítani a többletmunka lehetőségét.

Feladatok

- tehetséggondozó foglalkozások szervezése az érdeklődőknek
- nyelvvizsga-előkészítő tanfolyamok szervezése
- nyelvi kurzusok indítása

2.4.7. A tanítási órák keretében meg nem valósítható egyéb foglalkozások

Céljai: A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, a tanítási órák keretében meg nem valósítható foglalkozások a tanítási órák és az iskolai nevelés szerves kiegészítése, a nélkülözhetetlen nevelési elemek biztosítása.

Feladatai:

- környezeti nevelést célzó gyakorlati jellegű foglalkozások
- sportrendezvények nevelő jellegű lebonyolítása
- projektoktatási programok a pedagógiai program előírásainak megvalósítására
- állampolgári ismeretek elsajátítását és gyakoroltatását célzó tevékenység.
- közösségi szolgálat

A tanulmányi kirándulás megszervezése iskolánk hagyományrendszerének lényeges eleme. Erre szervezett módon évfolyamonként a *továbbiakban is lehetőséget biztosítunk*, de *a tanulmányi kirándulás nem része pedagógiai programunknak*, mert az ehhez szükséges finanszírozási feltételeket költségvetési forrásból nem tudjuk biztosítani. A tanulmányi kirándulás tehát iskolánkban nem kötelező program. A tanulmányi kirándulást tanítási napokon bonyolítjuk le, az azon részt nem vevő tanulók számára biztosítjuk a szervezett iskolai foglalkozásokat.

2.5. Új tanulásszervezési eljárások a gimnáziumban, tanulóközpontú módszertan alkalmazása

Ebben a világban az iskolának értelmeznie, illetve újra kell definiálnia szerepét, hogy támogatást adhasson növendékeinek, illetve segítse őket abban, hogy ne legyenek kiszolgáltatottak, hogy képesek legyenek önállóan és tudatosan adekvát válaszokat keresni életproblémáik megoldásához. Ehhez elengedhetetlen, hogy az iskola tanítás-tanulásszervezési formái rugalmasabbak és adekvátabbak legyenek a tanítási tartalmakhoz, a tanulók életkori sajátosságaihoz, valamint, hogy az ismeretközvetítés és -feldolgozás mikéntje, azaz a tanulás-tanítás módszerei, eljárásai, technikái és eszközei nagyobb teret adjanak a tanulók részvételének és önkifejezésének.

A fentiek megvalósulása nem csak az ismeretek tartalmát, mennyiségét és belső struktúráját, az alkalmazott módszereket érintik, hanem az iskolaszervezetet is. Évente a munkatervben alakítjuk ki a tanév helyi rendjét az alkalmazott tanulásszervezési eljárásoknak megfelelően. Eszerint alakul a pedagógusok munkája is: a hagyományos szakmai munkaközösségi tevékenység mellett általánossá válik a team-munka. (A teameknek diák tagjai is vannak.) Átalakul a hagyományos órarend, a tanórák-csöngetések rendje, a tanulási tevékenység nem csak a hagyományosan szervezett tanórai ill. tanórán kívüli tevékenységi körben zajlik.

2.5.1. Moduláris oktatás

A tananyag kisebb, önmagában koherens részei a modulok, melyek az egyes tanórák anyagánál általában nagyobb, de a tanterv egészénél kisebb egységek. A modulok a tananyag egészén belül, azzal összehangoltan saját, jól átlátható követelménnyel rendelkeznek, azonos didaktikai elveket kell hogy kövessenek. A modulok önmagukban koherensek, vagyis egy témakört, témát tartalmaznak, azonban a témakörök, a témák szerveződésének logikája eltérő modultípusokat hozhat létre. A modulok sorrendje és egymásra épülése nem lehet véletlenszerű. A programoknak bejárési utakat kell kínálni a kidolgozott modulokhoz, melyekhez bizonyos eszközi elemek szorosan kötődnek. Ilyenek például a kompetenciafejlesztő oktatási programokhoz szervesen tartozó programtantervek, a csomag eszközi (tanári tanulói) elemei, az értékelési eszközök. A modulok úgy épülnek fel, hogy ismeretanyaguk és gyakorlatsoraik teljes egészében lefedik a feldolgozandó tartalmat, vagy kisebb-nagyobb terjedelmű elemként beépíthetők a hagyományos tanulási-tanítási folyamatokba is. A modulárisan építkező tananyag elrendezés az iskola tanórai kereteit túllépve felkínálja a tanórán kívülitevékenységeket, az élet különböző területén hasznosítható alkalmazást, a közvetlen gyakorlati kipróbálást. A modulok kapcsolatban állnak egymással, melyben a legfontosabb az egész és a részkapcsolata, valamint azok alá, mellé és fölérendeltségi viszonya. Az oktatási programok elemi egységekből (modulokból) felépülő jellege lehetővé teszi az egységek többféle csoportosítását, az alkalmazás flexibilitását, vagyis a sorrend és a tananyagmennyiség hozzáigazítását a pedagógiai szükségletekhez és a helyi igényekhez. A választható modulok rendszere azt jelenti, hogy mind a tanár, mind a diák számára váltási lehetőségeket biztosít: egyes modulok szabadon változtathatók a tanulási-tanítási folyamatok aktuális és távlatos szükségletei szerint. Szintezett feladatrendszert alkotnak, melyek lehetővé teszik az egyazon tartalmi területen belüli differenciált képességfejlesztést, és a tanulók egyéni ütemű előrehaladását, ezen túl a nagyobb egységeket átfogó tanítási szakaszok (epochák) beillesztését a tanítási tanulási folyamatba az egy témához tartozó összefüggések hatékonyabb feltárására. Ennek érdekében az oktatási programok több felhasználási lehetőséget, többféle bejárési utat kínálnak, amelyek között az epochális feldolgozás lehetőségét biztosító átfogó szakaszok is szerepelnek a hagyományos, a kötött heti óraszámokkal működő eljárások mellett. A moduláris felépítés felkínálja az új tantervi irányok és képzési tartalmak tervezésének nyitott lehetőségét, ugyanakkor a régi elemek felhasználását is. A modulrendszerű képzés jól felszerelt tanulási környezetet kíván (iskolai könyvtár, információ források, informatikai eszközök aktív használata stb.) és fejlett taneszközparkot. Szükséges a modulok időről – időre történő szakmai és pedagógiai felülvizsgálata, a tantervi szintű korrekciók elvégzése. (részlet a TÁMOP 3.1.4. pályázati útmutatóból)

A gimnáziumban a moduláris oktatást a kompetencia alapú programcsomagok alkalmazásával oldjuk meg. Matematikából, magyar nyelv és irodalomból, angol és német nyelvből, a helyi tantervben megfogalmazott tartalomhoz és az ott, ill. a tanmenetekben meghatározott ütemezéshez válogatjuk a megfelelő modulokat. Ezzel a szemlélettel össze tudjuk hangolni a kompetencia alapú oktatás programcsomagjait meglévő tantárgyi hagyományainkkal, azaz a sorrendet és a tananyagmennyiséget hozzáigazítjuk a helyi szükségleteinkhez, az adott tanulmányi területhez, a képzés szintjéhez.

Tanévente az egészségneveléshez, környezetvédelemhez kapcsolódó modulokat integrálunk az idegen nyelv ill. az EU-s ismeretek tantárgyakba. A tantárgyi programok megjelenítik az így feldolgozott tananyagegységeket.

2.5.2. Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása

A gimnáziumban a kompetencia alapú képzés bevezetésekor a 2005-2006-os tanévtől felmenő rendszerben valamennyi osztályunkban integráltan tanítjuk és egy osztállyal értékeljük a magyar nyelv és irodalom tantárgyat.

A természettudományi tanulmányi területen a 2008-2009. tanévtől bevezettük a természettudomány tantárgyat, melyben az Ember a Természetben műveltségterület tartalmait integráljuk.

Az Arany János előkészítő évfolyam osztályában természetismeret néven tanítjuk a tárgyat.

Az ötéves gimnáziumi képzésben integrált tárgy a magyar nyelv és kommunikáció, retorika. A helyi tantervben ezen a néven a 2010/11. tanévtől szerepel. (A TÁMOP 3.1.4 pályázattal kipróbált és továbbfejlesztett.)

2.5.3. Szervezési projekt, azaz a projekt, mint tanévente alkalmazott módszer a versenyszervezésre

Egyre inkább teret nyer iskolánkban a projektmódszer, a projektpedagógia. Ezt legtöbbször a tanórákon alkalmazzuk, de a különböző pályázatok megvalósítására is már ezt a módszert írják elő. Itt az ideje tehát, hogy kilépjen az osztályteremből, és elgondolkodjunk azon, mire is használhatjuk az iskolai feladatok megvalósításában.

Számunkra a Neumann-verseny kiemelt feladat, így adott az ok, hogy a verseny megszervezésére ezt a módszert alkalmazzuk. Mások számára is sok előnyt lehetne megnevezni, amiért ezzel érdemes rendezvényt szervezni, ezek közül néhány:

- Tehermentesítheti az iskolavezetést
- Jól dokumentálható
- Egyértelmű a felelősség
- Jól tervezhető
- Nem igényel szervezeti változásokat
- Egyre jobb minőségűvé válik

Milyen lépéseket kell megtennünk, a szervezési projekt sikeres megvalósításánál? Ajánlatos a klasszikus projektmenedzsment szabályai szerint eljárni. A lépések a következők:

- Indítás (definíálás, alapító okirat, projekt-vezető kijelölése, tagok meghatározása)
- Tervezés
 - Tevékenység (WBS, Hálózat-tervezés),
 - Idő, ütemterv (Gant-diagramm),
 - Költség-tervezés (erőforrások tevékenységekhez rendelése)
 - Mérföldkövek, ellenőrzési pontok meghatározása
 - Kockázatok meghatározása
- Végrehajtás
 - Kockázat-menedzsment
 - Ellenőrzések
 - Mérföldköveknél elemzés, mérés
 - Folyamatos kommunikáció
 - Vezetői tevékenység
- Zárás
 - Pénzügyi és adminisztratív zárás
 - Dokumentumok archiválása
 - Résztevőkkel kapcsolatos tevékenységek

- Pozitívumok, negatívumok kiértékelése, rögzítése a későbbi projektek esetén

Amennyiben a szervezésbe tanulókat is bevonunk, ennek óriási hozadéka lesz! A saját feladatán kívül, megtapasztalja, hogy milyen egyéb feladatok léteznek, azokkal milyen problémák járnak, így nem csupán a saját feladataiból tanulhat, hanem másokéból is. Szintén pedagógiai hozadéka ezeknek, hogy megtanulja annak a technikáját, hogy hogyan kell egy-egy ilyen megbeszélést hatékonyan és gördülékenyen lebonyolítani. A társas kompetenciái nagyban fejlődnek, ilyenek lehetnek:

- Kommunikációs készség (be kell számolnia az elvégzett feladatáról)
- Együttműködési készség (feladatait párhuzamosan, másokkal közösen kell elvégezze, és erről beszámolnia)
- Konfliktuskezelési készség (a feladatok elvégzése során, számtalan olyan szituációt kell átélnie, amikor kritika éri, vagy a feladata elvégzésével járó konfliktusok érik)
- Nyelvi készség (nemzetközi versenyeknél rákényszerül az angol, vagy a német nyelv használatára, mert a versenyzők zöme ezt beszéli)

A szervezési projekt, mint új oktató-nevelő munkát segítő tanulásszervezési mód, tökéletesen betölti szerepét.

A szervezés tárgya (verseny, iskolai rendezvény) nem is igazán lényeges, de nyilvánvalóan ajánlatos, hogy olyan legyen, melynek témája a tanulókhöz közelálló. Iskolánkban ez téma a Neumann János Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Verseny, amit minden évben megrendezünk.

A szervezési projekt megvalósítása a tanulók számára több pedagógiai haszonnal jár. Olyan kompetenciák fejlesztésére ad lehetőséget, amit a tanórai oktatás-nevelési folyamatok során nincs, vagy nehezen van lehetőség megoldani. Mire gondolunk:

Személyes és szociális kulcskompetenciák közül:

- Projektek alkotása és vezetése, ehhez stratégiák kifejlesztése. – Valójában erről szól a szervezési projekt. A team tagjaként a teljes projektciklusban részt vesz, megtanulja annak fázisait, és a különböző szerepeket. Mindezt nem életszerűtlen, mesterséges viszonyok között, hanem élesben, a hétköznapi gyakorlatban sajátíthatja el.
- Rendszerszerűen helyzeteket, relációkat és erőviszonyokat tud elemezni. – A szervezésbe bevont tanuló a munka során felméri a projektben létrejött viszonyokat, a projektvezető tanár gondos vezetése mellett megtanul a projekt végcélját szem előtt tartva gondolkodni.
- Együttműködési készség. – A jól működő projekt-team, ránevel az együttműködésre, mert a szervezés során a tagokra kirótt feladatok ritkán egyéniek, általában csoportok végzik el azokat. Rájön, hogy a feladatok megoldása könnyebb, ha azokban segítséget kap másoktól. Egyben tapasztalni fogja, hogy ezt a viszonyosság elvét szem előtt tartva vissza is kell adnia.
- Demokratikus szervezetekben működjön. – A projektszervezet alapvetően demokratikus felépítésű, hiszen minden team-tag elmondhatja véleményét, hozzá kell adnia tudását a végcél, a sikeres projekt megvalósítás érdekében.
- Konfliktusokat menedzseljen és oldjon meg. – Egy verseny szervezése közben számtalan probléma merülhet fel, melyet a tanulónak kezelni kell. Ilyen lehet a team-en belüli munkavégzéssel, vagy a versenyzőkkel, kísérőkkel kapcsolatos problémák köre. Ezekre sokszor a tanulók adnak jó megoldásokat.

- Szabályoknak megfelelően dolgozzon, használja és értelmezze azokat. – A projektvezetés alapja, a projektszabályok megalkotása, megismertetése, és elfogadtatása a projekttagokkal. A tanulók aktívan részesei a projektnek, ezért a szabályait is be kell tartásuk, és tartassák.

Kulcskompetenciák közül nagyban fejlődik:

- Kommunikációs készsége – A szervezési projektben, a verseny ideje alatt tájékoztatást kell adnia a versenyzők, vendégek, érdeklődők számára, érthető és a kérdező számára megfelelő formában.
- Csoportmunkában történő munkavégzés. – Már említettük, hogy a projekt-team egy, vagy több olyan csoportból áll, ahol a feladatokat megosztva kell elvégezni.
- Problémamegoldó képesség. A szervezési projektet úgy kell megvalósítani, hogy nagyban támaszkodjunk a tanulók önállóságára, annak kontrolálása mellett. Sokszor előfordul, hogy a projektvezető tanár, vagy más döntéshozó nem érhető el, a munkát mégis el kell végezni, az nem halasztható. Ebben az esetben (mivel tudja, hogy hozhat önálló döntéseket) rákényszerül a feladata során felmerült problémák megoldására.
- A tanulás és teljesítmény fejlesztése. Ezt a verseny, mint szervezési téma garantálja. Egyrészt a verseny nézőjeként motivációt kap a versenyzőkhöz hasonló produktumok előállítására, másrészt kapcsolataik révén közvetlenül tanulhat is tőlük. Azt is megtapasztalja, hogy a teljesítményt díjazzák, és elismeréssel jár, ami nagyon jó motivációs tényező lehet.

A munkakompetenciák közül, a már korábban más összefüggésben említetteken kívül:

- Idegen nyelv ismerete. – A verseny nemzetközi jellege miatt kénytelen a más országokból érkezett versenyzőkkel, kísérőikkel kommunikálni, ami életszerű helyzetekben fejleszti idegen-nyelvi kommunikációs képességét.

Vezetői kompetenciák, melyeket a projektvezetőnek kell észrevétlenül fejlesztenie

- Vezetés képessége. – Egyrészt mintát kap a projektvezető tanártól (ami nagy felelősséget ró rá), másrészt a csoportban végzett munkák során, mindig kell vezetőnek lennie, azaz szükséges mások irányítása.
- Hibából való tanulás képessége. – Ezt a projekt-összejöveteleken tanulhatja meg, amikor a munkák a feladatok elvégzésének számonkérése történik. A projekt céljának elérése érdekében az elkövetett hibákhoz empatikusan viszonyuló vezetői attitűd, a megoldás keresésének és nem a problémák mélyítésének szándéka, olyan követendő magatartásformává válhat, ami a későbbiek során kapcsolataiban nagyban segítheti a hétköznapi életben.
- Kapcsolattartás, kapcsolatépítés. – A verseny szervezése közben mindkettőre számtalan példát lehetne hozni. A tanulók egyik munkája lehet, a versenyzőkkel történő kapcsolattartás, a verseny előkészítési fázisától egészen a döntőig. Itt jellemzően baráti kapcsolatok jönnek létre, melyek sokszor nem csak az iskolára korlátozódnak.
- Etikus hozzáállás. – Tipikusan a projektvezető és a projektben résztvevő tanárok személyes példamutatásán alapuló mintaátvétel segítségével kaphatja meg ezt a kompetenciát. Itt nagy felelősség hárul a projektben résztvevő pedagógusokra, és az őket kijelölőkre egyaránt.

A fenti felsorolásból is egyértelműen megállapítható, hogy olyan hozadéka lehet egy átgondolt, jól felépített projektnek, melyet nehezen lehet tanórai keretekben megvalósítani, vagy jóval hosszabb ideig tart.

A szervezési projekt megvalósításával a gimnázium a hagyományápolás körébe tartozó olyan tevékenységet végez, amit korszerű tanulásszervezési módszerekkel ötvözve mindig eredményesen képes megtenni, ami a versenyszervezés hagyománya fennmaradásának egyik feltétele.

2.5.4. Projektoktatás, tanévente egy, három hetet meghaladó időtartamú pedagógiai projekt megvalósítása a gimnáziumban

Valamely összetett, komplex, gyakran a mindennapi életből származó téma; a témafeldolgozáshoz kapcsolódó célok, feladatok meghatározása, a munkamenet és az eredmények megtervezése; az eredmények bemutatása.

A projektmódszer egy sajátos tanulási egység, amelynek középpontjában egy probléma áll.

A feladat nem egyszerűen a probléma megoldása vagy megválasztása, hanem a lehető legtöbb vonatkozásnak és összefüggésnek a feltárása, amely a való világban az adott problémához organikusan kapcsolódik.

A projektmódszer a tanulói tevékenységek tudatos tervezését igényli. A tervezés két fő szinten kell, hogy történjen: Az első az egész folyamatra vonatkozik, amely során meghatározott ismeretekhez és képességekhez kívánjuk eljuttatni a tanulókat. A másik szint az egyes projektek megtervezését jelenti, amelyhez a tanári motiváció és segítség tudatos jelenléte szükséges.

Lényeges vonása, hogy megszűnik a verbális képességek fölényhelyzete, az eltérő képességek egyenértékű szerephez jutnak a közösen választott feladat közös megoldásában. Kooperativitása a tanári és tanulói szerepek különbözőségének érvényesülése mellett valósul meg, a tanár irányító szerepe az együttműködésben szinte észrevétlenül működik, a közös tervezésben, cselekvésben és ellenőrzésben érvényesül.

A végrehajtandó feladat sokszínűsége biztosítja a közös alkotáshoz való hozzájárulás sokféleségét. Minden külön módszertani erőfeszítés nélkül lehetővé teszi, hogy a résztvevők a korábbi élményeik, tapasztalataik, tehetségük és ambícióik szerint válasszanak részfeladatot.

A projektmódszer átlép a hagyományos oktatáson, az iskola hagyományos időkeretein, falain, élet közeli problémákból indít, és minden résztvevő mindenféle tapasztalataira épít.

- **Projekt**

Egy adott tantervi fejlesztési cél elérése érdekében,

- egy kijelölt témakör keretén belül,
- meghatározott időkeretben,
- a tanár és a tanulók közös célmeghatározásával és
- közös tevékenységével,
- konkrét – legtöbbször tárgyasult – eredménnyel járó tanulás.

A hagyományos frontális osztálymunkát a projekt – módszerrel való tanítás során, felváltja a kooperatív, kognitív tanulási módszerek. Az egymástól tanulás, az egymás ismereteire való támaszkodás, a vita lehetősége, mind segíti a motivált ismeretelsajátítást, így a tanulás öröme kerülhet az órai ismeretelsajátítás előtérbe. A diákok a megtapasztalhatják azt, hogy a csoport bölcsessége mindig erőteljesebb, nagyobb, mint az egyéné. A csoport munkákban tapasztalható, hogy a kérdések kérdéseket gerjesztenek maguk előtt, és hogy problémáik megoldásaira kompetens válaszokat adhassanak legalább a csoportjuk szintjén, ahhoz a kérdésekben rejlő többi kérdést is meg kell vitatni. Eleve ezeket a kérdéseket fel kellett tudni fedniük. A diákoknak egészen a kérdések alapjaiig el kell jutniuk, problémáik megválaszolásában. Ezen munkaszervezéssel, és feladatmegoldással képesek egészen elvont tartalmakra mélységeiben rákérdezni, és csoportjuk szintjén erre kompetens válaszokat találni. Ez már a mély szintű

gondolkodási folyamatokat vetítik előre, amelyet közelről tapasztalhatják meg, mégpedig azért, mert a csoportban mindig megvan a saját ellenzék, akik kontroll alá vonják a véleményvezérek megállapításait.

A tanár – diák viszonyt is egészen átalakul a projekt – módszerű tanítás során. A tanár nem tényközlő, véleményalkotó szerepben működik, hanem motiváló, segítő, kérdező szerepe érvényesül. Ezzel párhuzamban a diák szerepe a passzív befogadóról áthangolódik aktív résztvevővé, vitázóvá, gondolkodóvá. Az órákon a gondolkodási képességek kerülnek előtérbe, valamint a véleményalkotásnál a teljes körű kritikai nézőpont.

A projektoktatás legfőképpen a tantárgy-tömbösítésbe bevont tárgyak ill. tanulócsoporthoz tanulás-szervezésére jellemző.

A gimnáziumban tanévente egy, legalább három hétig tartó projektet bonyolítunk le, melybe legalább hét tanulócsoporthoz bevonjuk. A projekt a tanév őszi időszakában, novemberben zajlik.

A projekt témáját a tanév elején a nevelőtestület a diákok javaslatát figyelembe véve határozza meg.

A projektek bemutatására az iskolánkban évente megrendezésre kerülő, I. Béla – napok keretében kerül sor, ahol a diákok által megvalósuló projektek közül válogatunk bemutatásra. Az I. Béla napok iskolánk közösségének egy szervezett ünnepségsorozata, ahol a diákok számára a tantestületünk, egy a tanórai kerethez esetleg szorosan nem kötődő tématerületek bemutatását szándékszik előadások formájában az érdeklődő diákok elé tárni, részben meghívott vendégek, részben diákjaink előadásaira támaszkodva. Az ünnepség ezen tematikája jó alapot ad a hasonlóan, a hagyományos órávezetésekhez nem köthető tanulói munkák, projektek bemutatására.

A tanulói projektek ezen bemutatását pedagógiai szempontból fontosnak tartjuk, mert a munkában résztvevő diákjaink a bemutató sikerével a munka társadalmi, közösségekben való elismertségüket erősíti, így további munkára ösztökéli őket. A bemutató befogadói pedig látens módon rálátást kapnak belső világukra, önkéntelenül is összehasonlításba hozva magukat a szereplő, jól teljesítő diákokkal, így ösztönözve másokat is a projekt munkában való aktív, sikeres részvételre, a munkamódszer által saját képességeik jobb megismerésére, erősítésére.

2.5.5. Témahét a gimnáziumban

A témahét célja, előkészítése

A korszerű pedagógia eszköztárába tartozik egy adott, a tanulók nagy többségét érdeklő témakörben megvalósított „Témahét”. Ez egyrészt oktatás-szervezési módszer, más szempontból pedig a tananyag komplex elsajátításának, egy újfajta módja. Mint minden módszernek, ennek a gyakorlati megvalósítása sem kőbe vésett utasítások sorozatán alapul, eredményessége a megvalósítók közvetlen közreműködésének minőségén múlik.

Milyen célok megvalósítását várhatjuk el a témahét tanrendbe iktatásával?

- Egy konkrét feladat elvégzését, egy téma kidolgozását:
 - az életkori sajátosságoknak
 - a szaktárgyi logikának
 - a szaktárgyi integrációnak
 - a szaktárgyakon túlmutató komplexitásnak
 - az adott közösség szükségleteinek

megfelelő módon.

Itt fontos olyan téma, témakör meghatározása, ami az iskola tanrendi kötelezettségeibe beletartozik, és a tanulókat is személyesen érdekli, foglalkoztatja, vagy felkelti a téma behatóbb ismeretének igényét. Ez az ismeretfeldolgozási mód, tágabb környezetbe helyezi a kiválasztott témát, globális rálátást eredményez rá, környezetét feltárva épül be, igazi tudásként. Rászorítja a tanulót, hogy párhuzamosan használja meglévő különböző képességeit. Ilyenek képességek például:

- Ismeretszerzés, feldolgozás,
- kreativitás,
- manuális készség,
- szervezési,
- együttműködési,
- egyéni,
- tehetség képességek egyidejű kibontakoztatása

Fejleszti együttműködő képességét, csoportokban dolgozva elsajátítja az önálló munkaszervezés, a munkafolyamatok munkafázisokra való lebontásának és feldolgozásának, illetve a közös munka szintetizálásának módjait.

Járulékos, rejtett célok közé tartozik, hogy a tanuló ismerje meg társait, közösség formálódjon. Ismerje meg a másik képességeit, tehetségét, élje át az együttdolgozás örömeit, tolerálja a különböző véleményeket.

A jól megszervezett és alkalmas módon lebonyolított témahét során fejlődik a tanuló önálló gondolkodása, véleményalkotása és mások véleményének tiszteletben tartása, szervezőkészsége, valamint a váratlan helyzetek megoldásának képessége.

Sok egyéb előnyt sorolhatnánk, amiért érdemes beiktatni az iskola tanrendjébe a témahét gyakorlatát, azonban fontos ennek körültekintő megtervezése és gondos megvalósítása.

A téma helyes megválasztása az első lépés céljaink elérésének útján. A témahét, jellegéből adódóan alkalmas arra, hogy megvalósítását projektmódszer segítségével oldjuk meg. Itt nem csupán a projekt-pedagógiára, mint módszerre kell gondolni, hanem a klasszikus projektszervezésre, amit a vállalati szférában alkalmaznak, - tegyük hozzá eredményesen.

Már a tanév megtervezése során meg kell határozni a témahét időpontját.

Ennek jelentősége van, mert amikor a tanév tervezése megtörténik, a bevont csoportokban tanító kollégáknak ehhez kell igazítaniuk tanmeneteiket.

Szerencsés, ha a témahét időpontját olyan, az iskolában, vagy a településünkön zajló eseményhez tudjuk kötni, ami önmagában is fókuszba tudja hozni a témahét programjait.

A témahét projektszervezése során a projektben résztvevők körét, egyes osztályokra korlátozzuk, de a járulékos programok megvalósításában az összes osztály részt vehet.

A projekt megvalósításához projekt-teamet kell létrehozni, amiben az iskola tanárai vesznek részt.

A téma megjelölésekor, mint ahogyan a klasszikus projektmenedzsment előírja kiválasztásra kell kerüljön a projektvezető személye, majd a projektvezető kijelöli a projekt-team tagokat, akik a projekt tervezésében és kivitelezésében részt vesznek.

A projekt tagok számára projektnyitó megbeszélést kell összehívni, ahol a projekt célját, a célhoz rendelt feladatokat tisztázzuk.

A témahét projektterve

1. A tervezés során születik meg egy projekt javaslat, ami a projekt projektvezetőjének, valamint az iskola igazgatójának közös jóváhagyásával válik megvalósíthatóvá.

A tervnek három alapvető egységet kell szem előtt tartania:

- minőség
- idő
- költség

Az idő, mint tényező itt adott, mert legalább 3 napos kell legyen, de érdemes megfontolni ennek hosszát.

A minőség a ráfordított idő függvénye (tervezésre, előkészítésre, megvalósításra), ebben a fázisban a tervezésre fordított idő többszörösen megtérülő befektetés lehet.

A harmadik tényező a költség, ezt nyilván egyrészt az előző két tényező, valamint az iskola lehetőségei behatárolják. Lehetőség szerint a tanév tervezésénél érdemes a témahétre szánt összeget elkülöníteni, vagy a megszerzésére vonatkozó tervet készíteni.

Az idő tervezése egyszerű ütemezéssel történik, aminek egyik legelfogadottabb formája a Gant-diagram. Az időtervezés a tanév helyi rendjéhez igazodó.

Ezután kerül tervezésre a projekt erőforrás-igénye:

- Az egyes feladatokat megvalósító felelős projekt-tagok jelezik elképzeléseiket, a feladatokkal kapcsolatos anyagszükséglettel kapcsolatban. (Kartonok, ragasztók, DVD-k, stb.)
- A projektfeladatokban résztvevő tanulók kiválasztása. (Humán-erőforrás) Ezt az iskolában működő DÖK szervezete vállalhatja magára.

Az tervezés során meg kell állapítani, hogy az anyagi erőforrásokat milyen ütemezésben kell beszerezni.

A témahét sikeréhez az is hozzájárul, ha időben, mindenki akit érint tudomást szerez róla, azaz ajánlatos a témahétre kommunikációs tervet készíteni. Ennek legalább az alábbi dolgokat kell tartalmaznia:

- A programok széles körű meghirdetése (iskolán belül és kívül), ez történhet szóbeli hirdetés pl.: iskolarádió, plakát, iskolai weblapon, iskolaújságban, stb.
- A projekt tagjainak, megvalósítóinak a megvalósításhoz szükséges ismereteket, információkat milyen formában juttatjuk el. (megbeszélés, e-mail, telefon, stb.)
- Propaganda. Ajánlatos a tanulók érdeklődését, már előre felkelteni a téma iránt, így nekik is lesz idejük arra felkészülni. Ez nagyrésben a tanár kollégák feladata.

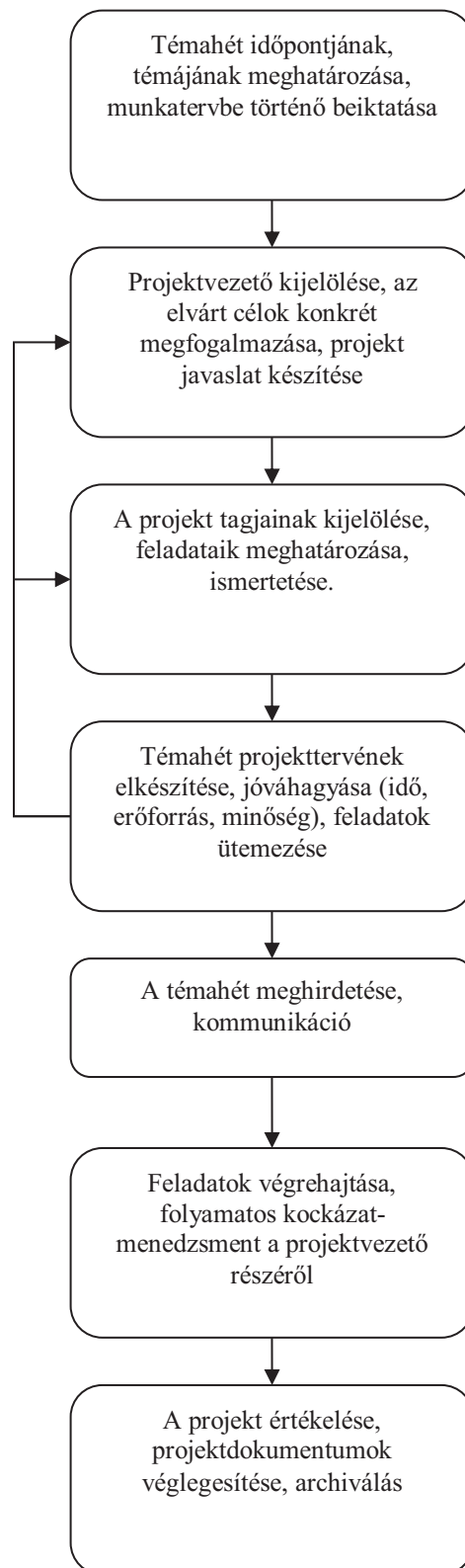
Legvégül meg kell határozni a témahét projekt dokumentálásának formáit. Ilyenek lehetnek például a következők:

- Óratervek: nyomtatva, elektronikusan leadva
- Órai produktumok, prezentációk, diagramok: elektronikusan
- Órai munka: fénykép

- Stb.

Szerencsés, ha a projekt-team megállapodik abban, hogy a témahét projektről, összefoglaló, egyesített dokumentum készül, melyet egy kijelölt személy készít el.

A témahét megvalósításának lépései:

A tervezés után megkezdődhet a felelősök felügyelete mellett a témahét projekt megvalósítása.

A témahét előkészítése

A témahét megkezdése előtt egy héttel ajánlatos projektmegbeszélést tartani, ahol a témahét egyes kiemelt feladatainak felelőseivel egyeztetni kell.

Az egyeztetésen a következőkre kell kitérni:

- Minden témafelelősnek be kell számolnia a rábízott feladat előkészítésének előrehaladásáról, az esetleges problémákról.
- Véglegesíteni kell a felelősökkel a témahét részletes programját. (időpontok, személyek, teendők)
- Ajánlatos, ha a megbeszélésen részt vesznek a témahéten az adott bevont csoportokban tanító kollégák, akiket tájékoztatni kell a témahéten megtartott óráik dokumentálási formáiról. (Osztálynaplóba és Projekt mappába történő dokumentációk)
- Általában itt kollégák jelzik, hogy milyen segítséget kérnek a tanóra dokumentálásához. (informatikai, fényképezés, stb.)

A tanórák és kiemelt feladatok végrehajtásához szükséges anyagok beszerzésre kell kerülnenek.

A feladatok áttekintése után állapítható meg, hogy a témahét projekt megvalósításának nincs akadálya.

Megvalósítás

Amennyiben a témahetet gondosan megterveztük, jól előkészítettük, akkor nagy probléma nem lehet a megvalósítás során. Tapasztalat szerint a dolog ebben az esetben „önjáróvá” válik. A projekt vezetőjének természetesen folyamatosan felügyelni, koordinálni kell, és amennyiben döntéseket kell hozni, akkor azokat azonnal, az iskolavezetéssel koordinálva meg kell hoznia. Ezért fontos, hogy a projektvezető a témahét során elérhető legyen.

Értékelés

A témahét projekt befejezése után, mint minden projekt esetében ez szükséges, fontos értékelni az elvégzett munkát, az előállított produktum minőségét. Ezt többféle módszerrel tehetjük, lehet például:

- Szöveges értékelés
- Indikátorokkal történő értékelés (ebben az esetben fel kell állítani sikerkritériumokat)
- Egyéb. (Külső, pl.: elégedettség-mérési kérdőívek feldolgozásával, stb.)

A módszer, ami lényegében véve a horizontális munkaszervezésre alapul, kissé nehezen alkalmazható iskolai környezetben, ahol a közoktatási törvényben foglaltak szerint egyfajta hierarchia működik. A projektmenedzsernek egy vállalati környezetben, ideális esetben teljes döntési joga van, míg az iskolában, a legtöbb jog természetesen az igazgató kezében összpontosul. Ez a hétköznapi döntési helyzetekben konfliktusokat, bizonytalanságot kódol a rendszerbe, melynek feloldása a projektvezető és az igazgató szoros együttműködésével oldható fel.

A témahét sikeresen megszervezhető projektmódszer segítségével. Amennyiben a projektet, annak kezdetétől a befejezéséig gondosan dokumentáljuk, a dokumentáció a jövőben megrendezésre kerülő hasonló témahetek lebonyolításában iránymutatást ad, annak lépéseit megvalósítva a kívánt pedagógiai célok nagy biztonsággal megvalósíthatóak.

2.5.6. Pénzügyi Oktatási Program megvalósítása a gimnáziumban (POP)

A gimnázium 2009-ben sikeres programjával elnyerte a „Pénziránytű Középiskola” címet. A Pénziránytű iskolahálózati tagság kritériumrendszerének elemeként intézményünk megfogalmazta a pénzügyi kultúra fejlesztésére vonatkozó szakmai koncepcióját, illetve a pénzügyi- gazdasági ismeretterjesztést szolgáló oktatási program bevezetésének lehetőségeit.

A minőségbiztosítási programhoz illeszkedően a tanulók pénzügyi (fogyasztói) tudatosságának fejlesztése céljából az iskolában folyó pénzügyi oktatás, illetve a gazdasági nevelés megvalósítása a 10. évfolyamon szabadon választható európai uniós és gazdasági ismeretek tantárgy keretében valósul meg. Az évente megrendezésre kerülő Béla-napok rendezvényre is hívunk meg pénzügyi, vállalkozói szakembereket, akik előadásokon, interaktív foglalkozásokon bővítik tanulóink ismereteit. A tudatos fogyasztóvá nevelésben két pedagógus kolléga vesz részt, ami a tantestület 5%-át jelenti, 2012 végéig 15% elérését tűztük ki célul.

A gazdasági nevelési program részeként induló tréningeinket meghirdetjük a tanulók körében, valamint értesítjük a szülőket szülői értekezleten évente kétszer, illetve tájékoztatjuk a szülőket programjainkról folyamatosan az iskola honlapján keresztül. A tájékoztatás formáival a szülők elégedettek, így változtatást nem tervezünk. Igyekszünk a szülőket bevonni a nálunk folyó folyamatokba, de figyelembe véve a szülők elfoglaltságát, időhiányát, elsősorban a tanulói fejlesztésre koncentrálunk (kiemelt figyelmet szánva a hátrányos helyzetű tanulók bevonására), de nem mondunk le a szülők tudatos fogyasztói magatartásának fejlesztéséről.

Az iskola élen jár a modern pedagógiai oktatásszervezési eljárások alkalmazásában, támogatja a kooperatív technikák, a projekt módszer elterjedését minden témában. Az iskola lát lehetőséget abban, hogy a diákok a pénzügyi ismeretek elsajátítása során bizonyos keretek között szabadon alakíthassák ki, hogy mit, mikor, milyen ütemben és milyen módszerrel tanulnak meg.

2.5.7. Gazdasági ismeretek tréningprogram a gimnáziumban

A Junior Achievement Magyarországi Oktatási és Vállalkozásszervezési Alapítvány programján keresztül támogatja a középiskolákban a gazdasági ismeretek bevezetését.

Gimnáziumunk a 2008-2009. tanévben bekapcsolódott a programba.

A fiatalok tréningjei a családháztartás, a vállalkozások világa, ill. a munka világa témaköreiből kerülnek kialakításra. A családháztartás témában a tanulók felfedezik önmagukat, az önmagukban rejtő szerepeket felvállalva ismerik meg a család funkcióját, valamint tekintenek ki a vállalkozások világa felé saját vállalkozói kompetenciák felmérésével. A munka világa témában a fiatalok a munkaerő-piaci alapfogalmakon túl többek között olyan szituációs feladatokat kapnak, amelyeken keresztül álláskeresési metódusokkal, helyzetértékelési szempontokkal könnyítik meg jövőbeni elhelyezkedésüket egy-egy adott munkahelyen. A vállalkozások világa témában a tanulók a vállalkozások világába kerülve boncolgatják egy-egy vállalkozói ötlet életképességét kezdve a vállalkozás alapításától a pénzügyi menedzsment fontosságáig.

A programban használt tréningek olyan módszerek, amelyek kiszélesítik a tanulás spektrumát és megfelelő kontextust teremtenek a három fő terület között: Elméleti tudás és annak alkalmazási módjai (a problémamegoldás tanulása), a készségek elsajátítása (szükséges hozzá bizonyos gyakorlati tapasztalat), az értékek és attitűdök szintjén történő tanulás.

A JAM programok célja az üzleti élet és az oktatás közötti kapcsolatrendszer kialakítása, egyfajta üzleti gondolkodásmód megteremtése. A diákok a hétköznapi valóságban történő jobb eligazodás és boldogulás érdekében összetett képet kapnak a gazdaság működéséről, az állam és a vállalatok felépítéséről, a bankrendszerről, a vállalkozások lényegéről.

3. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Alapelvek:

- A tankönyvek és hozzá kapcsolódó segédeszközök (példatár, térkép, stb.) meghatározását a szaktanár javaslata alapján a munkaközösség végzi.
- Előnyben részesítjük a kompetenciaalapú oktatás módszerein alapuló, lehetőleg moduláris szerkezetű, tankönyveket.
- Az SZMK és a DÖK jóváhagyását kell kérni a kijelölt tankönyvekre, különösen az Oktatási Minisztérium tankönyvjegyzékében nem szereplők tekintetében.
- Egy kiválasztott tankönyvcsalád estén felmenő rendszerben csak különösen indokolt esetben lehet változtatni.
- Tanítási év közben a meglévő tankönyvek, tantárgyi segédletek, taneszközök, ruházati és más felszerelések beszerzésére vonatkozó döntés nem változtatható meg, ha abból a szülőre fizetési kötelezettség hárul.
- A diák által már megvásárolt tankönyvön tanárcsere esetén sem szabad változtatni.
- A párhuzamos csoportok esetén azonos tankönyvet kell használni, ha a csoportok nem nívócsoportok.
- A kiválasztás szempontjai:
 - A helyi tanterv szerinti használhatóság tartalmi és formai szempontból
 - Egy osztály, vagy csoport esetében évfolyamokon keresztül a felmenő rendszer folytonossága.
 - A tankönyv beszerzési értéke.
 - A tankönyvhöz kapcsolható digitális tananyagok megléte.

Technikája:

- A tanév során kiadók és forgalmazók tájékoztatóinak gyűjtése.
- A tankönyvbemutatók látogatása és a tapasztalatok összegyűjtése.
- A tankönyv használata során szerzett tapasztalatok munkaközösségen belüli megvitatása.
- A tankönyvfelelős:
 - A munkaközösségek javaslatait a következő tanév óraterve alapján begyűjti a munkaközösségektől.
 - Osztályonkénti tankönyvlistát készít feltüntetve a várható beszerzési árakat és jelzi a tankönyvjegyzékben nem szereplő kiadványokat.
- Az SZMK és a DÖK áttekinti a listát és jóváhagyja, vagy javaslatot tesz a korrekcióra.
- A nevelőtestület jóváhagyja a megrendelhető tankönyvek körét.
- A könyvtáros összeírja a könyvtár állománya és a megrendelendő tankönyvek listája alapján tartós tankönyvként kölcsönözhető körét és mennyiségét.
- A tankönyvfelelős:

- Tanulónként megrendelőlapot készít, és a szülőktől kéri a megrendelést. (A megrendelőlap tartalmazza a tankönyv megnevezését, raktári számát, várható beszerzési árát és jelzi, hogy a könyvtárból kölcsönözhető-e.)
- A megrendelőlapok alapján összesíti az egyes tételeket, elvégzi azok megrendelését.
- Figyelemmel kíséri az értékesítési folyamatot.
- Közreműködik a tankönyvtámogatás megállapításában és az elszámolásban.

A tankönyvtámogatás megállapításának rendje:

- A gyermek és ifjúságvédelmi felelős minden igénylőtől begyűjti a szükséges nyilatkozatokat.
- A tanulónak a könyvtárból egész tanévre kölcsönözhető tankönyv felajánlása is részét képezi a tankönyvvásárlási támogatásnak szociális rászorultság alapján.
- A rendelkezésre álló keret, a gyermek és ifjúságvédelmi felelős által szolgáltatott adatok, valamint a tanulói megrendelések alapján elkészül tanulónként a megrendelt tankönyvek értékének (és támogatásának) jegyzéke.
- Az ingyenes tankönyvellátásba bevont tanulók számára a képzési időre vonatkozó, könyvtári állományba vett tankönyvek kölcsönzését biztosítjuk.

4. A felvétel, a haladás, a magasabb évfolyamba lépés feltételei

4.1. A haladás rendje

➤ Belső átjárhatóság

A tanulók osztályba, csoportba sorolása május végén megtörténik. A változtatási szándékot (emelt óraszámú képzés, emelt szintű érettségire felkészítő csoportok, emelt szintű csoportok, idegen nyelvek, illetve más alapóraszámú képzés nívócsoportjai,...) az igazgatónak beadott kérelemmel kell jelezni, aki a tanuló tantárgyi teljesítménye, az érintett szaktanárok véleménye és a csoportlétszámok figyelembe vételével dönt a kérelemről.

Adott esetben különbözeti vizsgát írhat elő a változtatás feltételeként. Az előző tanév végén írásban kell jelentkezni a választott tanórákra.

A választott tanórák alapján szerveződő csoportokban a tanév végéig kötelező a részvétel, a csoportváltoztatás csak a következő tanévtől lehetséges. Egy adott csoport munkájába tanév közben bekapcsolódni – ha a tanuló együttes óraterhei ezt megengedik – csak az igazgatónak benyújtott kérelem elbírálása után lehet, az igazgató ez esetben is különbözeti vizsgát írhat elő. A végzés évében felvett emelt szintű érettségire felkészítő tárgy előző éves anyagából különbözeti vizsgát kell tenni. Az iskola ez esetben nem pótolja az elmaradt órákat a tanuló számára.

4.2. A magasabb évfolyamra lépés feltétele

Ha a nappali tagozatos tanuló hiányzása eléri a 250 órát és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja az igazolt mulasztások számát, és a gimnázium eleget tett a házirendben meghatározott értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamisméltléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak

száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Az osztályozhatóság további feltétele a témazáró dolgozatok legalább felének megléte (l. 5.1. pontban)

A magasabb évfolyamba lépés feltétele az előző évfolyam sikeres elvégzése minden tantárgyból (legalább elégséges osztályzat minden kötelező vagy választott tárgyból). Ha az osztályozhatóság egyéb feltételei (megengedett mértékű hiányzás ill. a témazárók felének megléte) fennállnak, akkor a tanév végén legalább elégséges osztályzat minimális feltétele bármely tantárgy esetén:

A tanév közben kapott érdemjegyek átlaga legalább 1,5 legyen. (A tanévzáró dolgozatok jegyei a szaktanár által év elején meghatározott és írásban közölt súllyal – általában kétszeresen- számítva.)

4.4. A tanulói jogviszony megszűnése

Az iskolai tanulmányok befejezése előtt önkéntes iskolaváltoztatás miatt, illetve nem tanköteles korú tanuló esetén fegyelmi vétség vagy a megengedettnél magasabb igazolatlan hiányzás miatt szűnik meg a tanulói jogviszony.

A tanulmányok befejezésekor a tanulói jogviszony megszűnését a köznevelési törvény szabályozza.

A jogviszony megszűnése után reményeink szerint nappali tagozatos tanulóink több mint 90%-a tanul tovább egyetemeken, főiskolákon.

5. Az iskolai szóbeli és írásbeli beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének rendje

➤ Értékelési hagyományaink a gimnáziumban

Iskolánk vegyes profilú középiskolából mára gimnáziummá vált. A '90-es évek közepétől jelentősen megnőtt az iskolánk iránti érdeklődés, egyre jobb eredményű tanulók jelentkeztek hozzánk. A hetedik év végi és a nyolcadik félévi teljesítményeket öt tantárgyból követjük. Ehhez hozzászámítjuk a felvételi eljárást megelőző központi írásbeli vizsga eredményeit. A hozott ill. szerzett eredmények alapján számítjuk ki az ún. „beiskolázási tanulmányi átlagot”. Évente októberben visszajelzünk az általános iskoláknak volt tanulóik tanulmányi eredményességéről (KIR-rendszeren keresztül)

Rendszeresen értékeljük diákjaink tanulmányi eredményességét, az érettségi eredményeket és e kettő összhangját. Fontos mutatónak tekintjük a nyelvvizsgák (emelt szintű nyelvi érettségi) számát, típusát, a végzős évfolyamokon a nyelvtudás szintjét, a nyelvvizsgák arányát.

A felsőoktatási felvételi eredményesség a középiskolák munkájának lényeges mutatója, érzékenyen követjük az érettségizett és a továbbtanuló diákok arányát. (intézményünkben nappali tagozaton évek óta 80 % feletti a mutató).

Rendszeresen vizsgáljuk, elemezzük és értékeljük a 10. évfolyam országos kompetenciamérésének eredményeit matematikából és szövegértés-szövegalkotásból. A tanulóknak és szüleiknek az évfolyam szintjéhez mért képességpontok alakulásáról egyénileg visszajelzést adunk.

A gimnáziumban az osztályozás a hagyományos ötfokozatú skálán történik. A nyelvi előkészítő évfolyamon a tanulásmódszertan és önismeret kivételével minden tantárgyat osztályozunk (az

ún. készség- és a modul tantárgyakat is). A kiemelkedő teljesítményeket év végén írásban (záradékkal) ismerjük el.

Gimnáziumi tanulmányaik befejeztével végzős diákjaink érettségi vizsgára jelentkeznek. Nagyon ritka – nem is fordul elő minden tanévben –, hogy egy-egy diákunknak nem sikerül a tavaszi vizsga-időszakban eredményes érettségi vizsgát tennie.

A tanulók teljesítményét folyamatosan, ötfokozatú skálán értékeljük. Ez alól a nyelvi előkészítő évfolyam és a sportosztály tanulásmódszertan és önismeret ill. tanulásmódszertan tantárgyak, a sportosztály órarend szerinti sportági edzései kivételek, mert ott írásbeli értékelést alkalmazunk, dokumentumainkban a „részlet vett” bejegyzéssel. Az osztályfőnöki órákra a tanulók tantárgyi érdemjegyet nem kapnak.

A tantárgyaknál legalább 3 osztályzatnak kell lennie félévenként, egyéb esetben a minimálisan két osztályzat meglétét törvény is rögzíti. Aki felmentést kapott egy tárgy értékelése alól, előrehaladását szövegesen kell értékelni.

A szülőktől várjuk, hogy gyermeke tanulmányi eredménye, szorgalma, magatartása iránt érdeklődjön és az iskola nevelő munkáját segítse. A tanuló köteles az ellenőrzőjébe az osztályzatokat beírni, és szüleivel azt láttamoztatni.

5.1. Az iskola számonkérési formái, a tanulói munka ellenőrzésének és értékelésének formái

➤ Témazáró dolgozat

Egy nagyobb egység lezárása utáni számonkérés. Idejét, a rá való felkészülés formáit a tanmenet rögzíti. Éves számának megállapításánál azt a régi pedagógia elvet követjük, hogy éves száma minimum a tantárgy heti óraszámával egyezik meg. Tanórán kell megírni, időtartalma legalább 45 perc. Ha jellege megengedi, pontokkal értékeljük, a dolgozatokat összegyűjtjük, és a következő tanév végéig megőrizzük, alapvető statisztikai adatokat készítünk róluk. Követelményeit a tantervi követelményekkel összhangban állapítjuk meg, értékelését ennek szellemében végezzük. Magasabb évfolyamokon az értékelést úgy végezzük, hogy a középszintű érettségi vizsga értékeléséhez mind jobban közelítünk úgy, hogy az elvárások az utolsó évben feleljenek meg az érettségi követelményeknek és értékelésnek.

Amennyiben a tanuló az utolsó tanítási nap előtt nem írta meg témazáró dolgozatainak legalább a felét, akkor az adott tantárgyból nem osztályozható, kivéve, ha legkésőbb az év végi osztályozó konferencia előtti tanítási héten osztályozó vizsgán eleget tesz a szaktárgy éves követelményeinek. (A szaktanárnak joga, de nem kötelessége a hiányzás miatt elmaradt témazáró dolgozatot bepótoltatni a tanulóval, illetőleg lehetőséget adni a tanulónak a javításra.)

A félévi és év végi jegyek megállapításánál a témazáró dolgozatoknak kiemelkedő szerepe van, de ennek mértékének meghatározása a szaktanár kompetenciája. Ezt azonban az év elején minden pedagógus köteles írásban a tanulók tudomására hozni (ellenőrző könyv vagy füzet útján). Az íratás napját legalább egy héttel előbb be kell jelenteni. Egy tanuló naponta legfeljebb két témazárót írhat. Legfeljebb két hétig tarthat a javítása. A naplóban témazáró dolgozatként tüntetjük fel.

➤ Szóbeli felelet

Szorgalmazni kell, mert erősen visszaszorulóban van, ugyanakkor az érettségi minden szintjén alapvető a szerepe. Középiskolában követelmény az önálló, összefüggő felelet. Az egyéni felkészülés és/vagy a házi feladat ellenőrzésére szolgál, ugyanakkor az óra eleji ismétlést is helyettesítheti. Alapkövetelmény, hogy a diák már az előző órán megtudhassa, hogy milyen témakörből kell felelnie, így a feleletét előre fel tudja építeni, az órán kapott

szempontok alapján tudja tudását mobilizálni. Az értékelés szubjektivitását valamiféle pontrendszerrel, illetve az értékelésbe a tanulók bevonásával csökkenthetjük. Azonnal értékeljük. A feleletet a jegy mellett röviden szóban is értékeljük. A tanulóktól elvárjuk az önálló, folyamatos, szabatos kifejtést, de az elakadókat segíteni kell abban, hogy ismereteikről számot tudjanak adni.

A tanári értékelés legyen pozitív: mutassa be a tanuló számára a fejlődési lehetőségeket. Témakörök lezárásánál több témakört is felölelhet. Ismétlő kérdéssel a tananyag felidézését is szolgálja. Időtartama lehetőleg ne legyen hosszabb 6-7 percnél. A szóbeli feladatok kifejtése, illetve tanári értékelése során nem szabad a tanulót megszégyeníteni, megalázni.

➤ **Röpdolgozat**

Kisebbségi egységek számonkérése változatos írásos formában. Célja a tanulók tudásának ellenőrzése, nem lehet fegyelmező jellegű. Erre is igaz, hogy legfeljebb két hétig tarthat a javítása.

➤ **Egyéb formák**

Minden más olyan forma alkalmas lehet a tanulók értékelésére, amely visszatükrözi a tanuló tudását, kreativitását, rátermettségét és a követelmény-rendszerrel összhangba hozható. Alapkövetelmény még az, az adott tantárgyi kompetenciákkal is szoros kapcsolata kell, hogy legyen, és az értékelés is ezen kell, hogy alapuljon. Ilyen formák lehetnek például a projektmunkák, prezentációk, transzparenszek, kiselőadások, esszék, egyéni megfigyelések, kísérletek, mérések. Mivel ezek az újszerű formák gyakran nagyon jól motiválnak, és elősegítik más irányú képességek kibontakoztatását is, ezért használatukat szorgalmazni kell. A megvalósítás anyagi terhe azonban ne legyen több az iskoláztatás szokásos költségeinél. Az újszerű tanulásszervezési eljárások - projekt, témahét, szervezési projekt, több hetes projekt – bevezetésével bővült az értékelhető önálló és közös produktumok köre, lehetőséget nyújtva a munka világára inkább jellemző feltételek közötti megméretésre.

5.2. A gimnáziumi „alapvizsga”

A vizsgahelyzetek megismerése céljából a 11. év végén vizsgát tesznek tanulóink. A helyi „alapvizsga” eredménye az évközi osztályzatokkal együtt – azokat korrigálva – 1/3 részben határozza meg az év végi minősítést.

A vizsgakövetelmények a helyi tantervre épülnek. A témaköröket, illetve a tételeket a munkaközösségek állítják össze, azokat a tanulók legalább három hónappal a vizsga előtt megismerik. Akinek legalább középfokú (igazolt) nyelvvizsgálója van, az a nyelvi alapvizsga megfelelő része, vagy egésze alól felmentést kap. Alapvizsgáról hiányozni csak alaposan indokolt és igazolt esetben lehet, az elmaradt vizsgát pótolni kell.

A helyi „alapvizsga” tantárgyai:

	11. évf.	12. évf.
Négy évfolyamos gimnázium	Idegen nyelv (írásbeli, szóbeli) Történelem (írásbeli)	-
Öt évfolyamos gimnázium	Idegen nyelv (írásbeli, szóbeli)	Történelem (írásbeli)

Ez a vizsgarend a 2010/11. tanévtől érvényes. A korábbi szabályozást is figyelembe véve az öt évfolyamos gimnázium 11. évfolyamán először a 2012/13. tanévben kell vizsgát tenni. Az alapvizsga várható időpontja május. Az időpont általában egybeesik az országos kompetencia-mérések időpontjával. A követelmény- és feladatrendszere a középszintű érettségihez igazodik.

6. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az otthoni munkának a jelenlegi oktatási rendszer keretei között nagy jelentősége van: a tanulók számára a tanórai munka mellett szükséges és rendszeres tevékenységet jelent. Az utóbbi időkben bizonyos reformpedagógiák megkérdőjelezték a házi feladat létjogosultságát. Mi ezzel szemben nemzetközi és hazai vizsgálatokra hivatkozva azt valljuk, hogy a házi feladat nem nélkülözhető a középiskolai gyakorlatból. A kutatók egyértelmű összefüggést találtak a tanulók otthoni tanulással, házi feladattal eltöltött idejük és az iskolai teljesítményük közt. Ugyanakkor hangsúlyozni kell, míg ez az összefüggés rendkívül szoros volt a humán tantárgyaknál, addig a matematikánál, és a matematikát igénylő természettudományoknál kisebb mértékű volt. Ez egyrészt utalhat a tantárgyak eltérő absztrakciós szintjére, másfelől arra, hogy matematikából és rokon tantárgyainál elengedhetetlenül szükséges a házi feladatok lehetőség szerinti differenciálása. A házi feladat azonban nem csak a tanulói teljesítményeket növeli és megerősíti az órán hallottakat, hanem más pozitív hatásai is vannak:

- Az iskolán kívüli munka pedagógiai szerepe:
 - az ismeretek rögzítését szolgálja,
 - fejleszti a különböző készségeket,
 - segíti az optimális begyakorlottsági szint elérését,
 - önálló munkavégzésre nevel,
 - erősíti a tanulói motivációt,
 - felébreszti a kutatási, alkotási vágyat,
 - javítja-növeli a tanulói teljesítményt.
 - Pontos időbeosztásra, rendszerességre nevel

Az otthoni feladatok lehetnek:

- minden tanuló számára egységesek,
- tanulói csoportonként differenciáltak,
- egyénre szabottak.

A házi feladatok térén is törekszünk az e-learning rendszer adta lehetőségeket kihasználni.

6.1. Írásbeli (és más, nem szóbeli típusú) feladatok

- Általános elvek:
 - A rendszeresen, egyik tanóráról a másikra elvégzendő otthoni munkára fordítandó idő – az átlagos képességű tanulókhoz igazítva – ne haladja meg a 20-30 percet tantárgyanként.
 - A nagyobb lélegzetű feladatok (házi dolgozatok, kiselőadások, projektek, transzparenszek, prezentációk, önálló kísérletek/vizsgálatok) teljesítésének határidejét előre rögzítsük, de

legalább egy hétvége álljon rendelkezésre. A határidő legyen a tanulók számára is elfogadható, reális. Ha több hasonló feladat elvégzése esik egy osztályban ugyanarra az időpontra, – a diákok jelzéseit figyelembe véve – az érintett szaktanároknak kötelességük egyeztetni a teljesíthető ütemezéseket illetően.

- A tanárnak az otthoni feladatokhoz konkrét útmutatást kell adnia.
- Törekedjünk kreatív, a tanulók érdeklődéséhez igazodó, aktualitásra építő feladatok kitűzésére. Újszerű házi feladatokkal is motiváljuk a tanulóinkat (projektmunkák, prezentációk, transzparenszek stb.) Igyekezzünk differenciált feladatokat kitűzni.
- A feladatok benyújtásának formáját a tanár határozza meg. Kíváncsok a jövőben az elektronikus formájú rögzítés széles körű elterjesztése. A forma nem járhat szokatlan anyagi teherrel.
- A házi feladatok elvégzését rendszeresen kell ellenőrizni, szükség esetén a minőségét is. Értékeléskor az iskola értékelési elveihez kell igazodni. A kiemelkedőket jutalmazzuk. Elégtelennel egy házi feladat hiányát vagy hibáit csak akkor büntethetjük, ha a diák számára már korábban ismert volt, hogy ezt a feladatot milyen szinten kell teljesíteni. Itt is azonban körültekintően kell eljárni, és mérlegelni kell, hogy volt-e korábban kellő megértési és begyakorlási idő. A felszerelés hiánya nem egyenértékű a házi feladat el nem készítésével, azért elégtelen osztályzat nem adható, ugyanakkor kezdeményezhető fegyelmi intézkedés.

➤ **Korlátok:**

- Nem szabad büntető jellegű házi feladatot adni.
- Az iskolai szünetekre a tanulni valókon kívül ne adjunk a szokásosnál több otthoni írásbeli feladatot. Hétvégékre ne legyen egy átlagos hétköznapi szintnél több írásbeli házi feladat.

6.2. Szóbeli házi feladatok

➤ **Általános elvek:**

- Az otthoni felkészülés alapja egyik tanóráról a másikra az órán elhangzott tanári magyarázat, a közösen elvégzett feladatok /elemzések/gyakorlatok, a kijelölt tankönyvi szöveg ábra /grafikon/térkép.
- A tananyaghoz kapcsolódó kötelező vagy ajánlott irodalom/forrásmunka elolvasására, feldolgozására megfelelő időt kell adni, a feladatot időben kell közölni. Tisztázni szükséges, hogy az innen szerzett ismereteket milyen szinten kéri számon a tanár.
- A szóbeli feleletek formai és tartalmi kritériumai tantárgyanként eltérőek. Az elvárásokat a szaktanárnak fokozatosan kell kialakítania úgy, hogy azok az utolsó évfolyamon feleljenek meg az érettségi követelményeknek. Az aktuális követelményeket a tanulókkal ismertetni kell.

7. A tanulók jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának és szorgalmának értékeléséhez és minősítéséhez kapcsolódó elvek

➤ Célunk az egységes szemléletű értékelés megvalósulásának segítése

A magatartás és szorgalom minősítésének eljárása:

Az osztályfőnök az általa összegyűjtött információk alapján a félévi ill. az év végi osztályozó értekezleten tesz javaslatot az egyes tanulók minősítési fokozatára. A minősítések kialakításában támaszkodik az osztályban nevelő-oktató munkát végző pedagógusok és a diákbizottság véleményére, a minősítési javaslatot megvitatja az osztályközösséggel.

A végleges minősítés a nevelőtestület döntésével születik meg. Ha az osztályozó értekezleten a minősítés fokozatának megítélésekor vélemény-eltérés van, az osztályban tanító tanárok többségi szavazata dönt, egyenlő szavazati eredmény esetén az osztályfőnök véleménye a meghatározó.

A minősítés fejezze ki:

- a munkához való viszonyt;
- a közösség egészéhez és annak tagjaihoz való viszonyt;
- a felelősségérzetet, kötelességtudatot;
- az önállóságot;
- a közösségért végzett munkát;
- a képességek és az erőfeszítések arányát.

A minősítések fokozataiban a hagyományos terminológiát használva, annak értelme szerint döntünk. Ezért a „jó” minősítésből indulunk ki. Ez általános igény a magatartás és a szorgalom minősítésében egyaránt. Mérlegelést a *példás* ill. a *változó* fokozat jelenthet.

A *hanyag* ill. *rossz* minősítést a közösség többsége által nem elfogadható, kirívó esetekben alkalmazzuk. A tanulók jutalmazását, a fegyelmező intézkedések elveit és formáit, a fegyelmi büntetéseket az iskola Házirendje rögzíti; a minősítési fokozatban ez tükröződik. A fokozatokat mégsem lehet úgy megfogalmazni, hogy minden egyes tanulóra valamelyik egyértelműen igaz legyen. A nevelőtestület és elsősorban az osztályfőnök fontos és felelősségteljes feladata, hogy mérlegelje, melyik tanulót melyik fokozat illeti meg.

Az osztályfőnök feladata, hogy minden tanév elején ismertesse a tanulókkal a minősítés alapelveit, az egyes fokozatok feltételeit, valamint, hogy erről az első szülői értekezleten a szülőket is tájékoztassa.

A magatartás értékelése, minősítése:

A tanuló magatartását negyed és háromnegyed tanévente szóban értékeljük. A kiemelkedő munkát, a példamutató közösségi magatartást, az iskola hírnevét öregbítő tevékenységet – kulturális-, sport-, tanulmányi teljesítményt, szervező vagy irányító munkát – írásban év közben is elismerjük. (A mintaadó, értéket sugárzó egyéniségeket ünnepségeinken jutalmazzuk.)

Félévkor és év végén a magatartást a *példás, jó, változó* és *rossz* fokozatok valamelyikével minősítjük. (Az osztályozó naplóban az 5, 4, 3, 2 számmal kifejezve.)

Tanév végén az egész tanévben mutatott magatartást és szorgalmat értékeljük és minősítjük.

Példás a magatartása a tanulónak, ha

jó fokozatú magaviselet mellett tevékenyen részt vállal a közösségi feladatok kezdeményezésében és végrehajtásában vagy számottevő tanulmányi, kulturális, sporteredménnyel öregbítette iskolánk hírnevét. Nincs írásbeli osztályfőnöki v. igazgatói figyelmeztetője, intője a tanév során; tanári szaktanári figyelmeztetője legfeljebb egy lehet.

Jó a magatartása a tanulónak, ha

tanulmányi kötelezettségének rendszeres munkával eleget tesz, a házirendben ill. az „amit a házirend feltételez” c. dokumentumban foglaltakat következetesen betartja. Viselkedése kulturált, segítőkész, magatartása általánosan elfogadott erkölcsi, etikai normákba nem ütközik; nincs osztályfőnöki intője, igazgatói figyelmeztetése vagy intője.

Változó magatartású a tanuló, ha

viselkedése ellen több panasz merült fel, kötelességeit megszegte (pl. tanulmányi kötelezettségét többször elmulasztja; akadályozza az osztályban vagy bármely más iskolai rendezvényen a zavartalan munkát; árt az iskola jó hírének), osztályfőnöki intője vagy igazgatói figyelmeztetése van.

Rossz magatartási fokozatot akkor kell adni a tanulónak, ha

viselkedésére írásban kifejeződő súlyos kifogás merült fel (igazgatói intés), fegyelmi eljárás után büntetésben részesült.

A szorgalom értékelése, minősítése:

A tanuló szorgalmát legalább negyedévente szóban értékeljük. Az értékelés a lehetséges fejlődés irányát, mértékét is magában foglalja.

Félévkor és tanév végén a szorgalmat *példás, jó, változó* és *hanyag* fokozatok valamelyikével minősítjük. (Az osztályozó naplóba az 5, 4, 3, 2, számmal kifejezve kerül.)

A szorgalom az egyéni képességeket is mérlegelve (de a személyiség jogait nem sértve) kifejezi a tanulmányi munkához való viszonyt, a kötelesség-tudatot, a rendszerességet.

Példás a szorgalma a tanulónak, ha

erejéhez, képességeihez mérten egyenletes színvonalon; alaposan, pontosan, kötelességtudóan, elkötelezetten végzi a munkáját.

Jó szorgalmi fokozat akkor illeti a tanulót, ha

munkáját kisebb lazaságok, egyenlenségek ellenére döntően a kötelesség-tudat, a rendszeresség jellemzi.

Változó szorgalmi fokozatot kap a tanuló akkor, ha rendszertelenül készül az órákra, teljesítménye hullámzó, képességei alatt teljesít; a minimális erőfeszítésekre törekvése gyakran párosul az érdeklődés hiányával.

Hanyag minősítést kell kapnia annak a tanulónak, aki tanulmányi kötelezettségeinek következetesen nem tesz eleget; közöny, érdektelenség jellemzi vagy egynél több tantárgyból *elégtelen* minősítést kap.

Az oktatás és nevelés összhangjára épülő alapelveink a magatartás és szorgalom minősítésének összefüggéseiben is kifejeződnek: a magatartás és szorgalom minősítése csak alaposan indokolt esetben különbözhet 1-nél több fokozatban egymástól.

8. Az egyes modulok értékelése, beszámítás

A 2013. szeptember 1-től felmenő rendszerben kifutó helyi tantervben a nappali tagozatos gimnáziumi óratervben szereplő tantárgyi modulokat külön tantárgyként oktatjuk. Értékelésük és a haladás, magasabb évfolyamba lépés feltételei iskolánkban valamennyi tantárgy vonatkozásában egységesek.

9. Mindennapos testnevelés

Gimnáziumi diákjaink számára a pedagógiai programunk a 2012-13. tanévtől felmenő rendszerben heti öt testnevelési órát tartalmaz, amelyből heti három órát az órarendbe iktatva osztálykeretben szervezünk. A 4. és 5. testnevelés órát diákjaink számára az alábbi rendben biztosítjuk:

- a iskolai sportkörben sportoló tanulók számára a választott sportágban heti 2-2 órás sportköri foglalkozáson való részvétellel, a választható sportágakat az intézmény igazgatója a tanév indítását megelőzően május 20-ig nyilvánosságra hozza. A benyújtott jelentkezések alapján a sportköri foglalkozást választó diákok számára a heti két órás foglalkozás kötelező.
- a külső szakosztályokban, egyesületekben igazolt, versenyszerűen sportoló tanulók számára a szakosztályban történő sportolással – a köznevelési törvényben meghatározott tartalommal beszerzett igazolás benyújtásával
- a kötelező testnevelési órákon felül szervezett heti 3 órás gyógytestnevelési foglalkozáson történő részvétellel azon tanulóink számára, akik – az iskolaegészségügyi szolgálat szakvéleménye szerint – a rendes testnevelési órákon is részt vehetnek

10. A tanulók fizikai állapotának méréséhez használt módszerek

Az iskola pedagógiai programjában és a helyi tanterv keretein belül határozza meg a tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszereket.

A közoktatási törvény 41.§ (5) kimondja, hogy a középiskolában évente két alkalommal, ősszel és tavasszal, gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának méréséről.

A mérés célja, feladata:

- Feltérképezni az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságokat.
- A hiányosságok és a tanulók életmódjának ismerete alapján lehetőség van egyéni, közös fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez.

- Hátrányos helyzet megszüntetésére lehetőség nyílik.
- Általános, fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztése, elérése, meghatározása.
- Eredményes sportolási lehetőség kiválasztása (sportági)
- Tanár munkájának segítése.

A tanulók fizikai és motoros képességeinek mérésére több lehetőség, módszer van:

- EUROFIT
- Hungarofit tesztsor – Mini Hungarofit
- Testnevelő tanár által kidolgozott, elfogadott, az ő munkáját segítő, felmérő tesztsor.

Az I. Béla Gimnázium és Informatikai Középiskolában jelenleg a Mini Hungarofit tesztet alkalmazzuk, évente két alkalommal, ősszel és tavasszal.

1. Hanyattfekvésből felülés és visszaereszkedés, folyamatosan, kifáradásig

Hasizmok erő-állóképességének mérése. Maximális időtartama 4 perc

2. Hason-fekvésből törzsemelés és leengedés, folyamatosan, kifáradásig

A hátizmok erő-állóképességének mérése. Maximális időtartama 4 perc

3. Helyből távolugrás

Az alsó végtag dinamikus erejének mérése.

4. Fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás folyamatosan, kifáradásig

A vállövi és a karizmok erő-állóképességének mérése. Maximális időtartama nők 1.5 perc, férfiak 3 perc

5. 2000 méter síkfutás

Az aerob, hosszútávú állóképesség mérése.

A motoros teszt mérése nem osztályzási kérdés. Nem arra szolgál, hogy eredményeik alapján állapítsuk meg egy-egy tanuló osztályzatát, de nem azt jelenti, hogy ne vegyük figyelembe az osztályzatok megállapításakor. (Csak osztályzat javítását szolgálják, pedagógiai lehetősége miatt.) A teszt nem képezi a tanterv tartalmát, nem szabad azokat betanítani, gyakoroltatni. Ha általános iskolában a koordinációs képességek nem kellőképpen fejlődtek ki, a középiskolában már csak a fizikai, kondicionális képesség fejlesztésére van lehetőség.

Gyakorlatok és minősítési kategóriák pontos leírása, Útmutató a tanulók fizikai és motorikus képességeinek méréséhez c. könyv Oktatási Minisztérium, 2000.

11. A nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerése

Szaktanáraink oktatási gyakorlatára jellemző, hogy amikor csak lehet a motiváló erővel ható „helyi” vonatkozásokat beépítik a tananyag feldolgozásába, életszerűvé, emberközelivé téve a múlt és jelen eseményeit, társadalmi környezetünk alakulását.

Az osztályfőnökök az osztályfőnöki órákon a tantárgyi programban rögzített időkeretekben dolgozzák fel a nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését, elfogadását és értékelését

közvetítő tartalmakat. Tantárgyi helyi tantervünk része az az osztályfőnöki segédlet, melyet az osztályfőnökök ezen a területen munkájuk során alkalmaznak. Ez a segédlet adja meg a feldolgozás kereteit.

Tanulóinkat arra ösztönözzük, hogy szűkebb pátriánkban, városunkban és környékén élő nemzetiségek kultúráját, hagyományait pályamunkák, versenydolgozatok, tanulmányok keretében dolgozzák fel.

Tanulmányaik ideje alatt diákjaink végiglátogatják történelmi egyházaink templomait és a múzeumokat. Levéltári és múzeumi órákon is kapnak ismereteket a nemzeti kisebbség kultúrájából, valamint indíttatást az önálló kutatómunkához.

12. A középszintű érettségi vizsga témakörei

Magyar nyelv és irodalom

I. Irodalom témakörök

Kompetenciák:

1. Szövegértés
2. Írásbeli szövegalkotás
3. Beszéd, szóbeli szövegalkotás
4. Fogalomhasználat

Szerzők, művek:

1. Életművek
2. Portrék
3. Látásmódok
4. A kortárs irodalomból
5. Világirodalom
6. Színház- és drámatörténet
7. Az irodalom határterületei
8. Regionális kultúra

II. Magyar nyelvi témakörök

1. Ember és nyelv
2. Kommunikáció
3. A magyar nyelv története
4. Nyelv és társadalom
5. Nyelvi szintek
6. A szöveg
7. A retorika alapjai
8. Stílus és jelentés

Történelem

1. Az ókor és kultúrája
2. A középkor
3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora
4. Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban
5. Magyarország függetlenségi harcai és újjászerveződése a Habsburg Birodalomban
6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora
7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon
8. Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig
9. Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig
10. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig
11. A jelenkor
12. A mai magyar társadalom és életmód

Angol nyelv

1. Személyes vonatkozások, család
2. Ember és társadalom
3. Környezetünk
4. Az iskola
5. A munka világa
6. Életmód
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika

Német nyelv

1. Személyes vonatkozások, család
2. Ember és társadalom
3. Környezetünk
4. Az iskola
5. A munka világa
6. Életmód
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika

Olasz nyelv

1. Személyes vonatkozások, család
2. Ember és társadalom
3. Környezetünk
4. Az iskola
5. A munka világa
6. Életmód

7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika

Olasz nyelv

10. Személyes vonatkozások, család
11. Ember és társadalom
12. Környezetünk
13. Az iskola
14. A munka világa
15. Életmód
16. Szabadidő, művelődés, szórakozás
17. Utazás, turizmus
18. Tudomány és technika

Társadalomismeret

Társadalomismeret

1. A társadalmi szabályok
2. Jogi alapismeretek
3. Állampolgári ismeretek
4. A család és a felnőtté válás
5. Kultúra és közösség
6. A társadalmi viszonyok

Jelenismeret

7. Az új gazdasági és társadalmi világrend
8. Kultúra és globalizáció
9. Az életmód átalakulása
10. A növekedés határai

Az alábbiak közül vagy csak gazdasági ismereteket, vagy csak pszichológiát kell választani!

Gazdasági ismeretek

11. A vállalkozás és vállalkozó
12. A vállalkozások szerepe, jelentősége a magyar gazdaságban
13. A gazdasági környezet
14. A marketing alapjai
15. A vállalkozás finanszírozása
16. Fogasztó a piacgazdaságban
17. Nemzetközi kereskedelem

Pszichológia

18. A test és a lélek, az emberi én és a tudat
19. A kognitív funkciók
20. A beszéd és a kommunikáció
21. A motiváció az érzelmek és az akarat
22. A szocializáció folyamata. A személyiség és a társas jelenségek
23. Lelki egészség és betegség

Dráma

1. A színházművészet kialakulása
2. A színház és a drámajátszás története
3. A modern színházművészet formái
4. A drámai műnem sajátosságai
5. Dramaturgiai és színházművészeti alapfogalmak

Rajz és vizuális kultúra

A tárgyból hagyományos értelemben vett szóbeli vizsga nincs, helyette gyakorlati vizsga van.

A gyakorlati vizsga során a vizsgázó feladata a központilag megadott szempontok szerint egy portfólió összeállítása, melyet a vizsga során szóban bemutat, kommentál.

A gyakorlati feladat jellemzői

A portfólió, mint a folyamatmérés egyik fontos eszköze kap szerepet a középszintű vizsgában. A portfólió jelentése: a tanuló korábban készült munkáiból bizonyos szempontok szerint összeválogatott gyűjtemény összeállítása, és megfelelő formában történő bemutatása.

A gyakorlati vizsga produktuma gyakorlati munka eredményeként jött létre, de a vizsga része az elkészült munkák szóbeli bemutatása is.

A portfólió összeállításának feltételei

A portfólióba kizárólag az utolsó két tanév folyamán, az iskolai keretek között, a diákok által készített és kiválogatott munkák kerülhetnek be. Ennek természetesen feltétele, hogy az adott két évben, az iskolában készült munkák megőrzésre kerüljenek.

- A portfólió 8 db munkát tartalmaz.
- A munkák mérete nem korlátozott.

A portfólió összeállítása a következő szempontok szerint történik:

1. Tartalmaznia kell 2 db olyan munkát, amelyet sikeresnek tart a vizsgázó.
2. Tartalmaznia kell 1 db olyan munkát, amelyet kevésbé tart sikeresnek a vizsgázó.

3. Tartalmaznia kell 1 db olyan munkát, amelyet a legkedveltebb technikájával készített a vizsgázó.
4. Tartalmaznia kell 1 db olyan munkát, amely egy tárgy tervezését dokumentálja (több rajz is lehet egy lapon).
5. Tartalmaznia kell 1 db olyan munkát, amely látvány alapján készült tanulmányrajz, festmény vagy plasztika (fotója).
6. Tartalmaznia kell 1 db olyan munkát, amely képet és szöveget együttesen alkalmazó kompozíció.
7. Tartalmaznia kell 1 db olyan munkát, amely a vizsgázó által szabadon választott téma tetszőleges feldolgozása.

A munkák hátoldalán szerepeljen a tanuló neve és a készítés dátuma, valamint a fenti listának megfelelő azonosító szám. (Pl. a 3. sorszámmal ellátott munkáról a vizsgáztatók tudni fogják, hogy a vizsgázó legkedveltebb technikájával készült munkájáról van szó.)

Vizsga előtt a saját szaktanár aláírásával hitelesíti a kiválogatott anyagot, igazolva, hogy valóban az iskolában az adott tanuló által készült munkák alkotják a portfólió anyagát.

A portfólió bemutatása

A kiválogatott anyaghoz kapcsolódva a tanuló szóban önállóan bemutatja, értékeli, értelmezi munkáját és indokolja a válogatását, ismerteti a munkáját irányító főbb gondolatokat.

Mozgóképkultúra és médiaismeret

A mozgóképkultúra és médiaismeret középszintű vizsga két részből áll: egy projektmunka formájában megvalósuló gyakorlati vizsgából és egy írásbeli tesztből. Az írásbeli vizsgára bocsátás feltétele egyfelől a projektfeladatok határidőre történő leadása, másfelől az, hogy a vizsgázó a feladatonként maximálisan megszerezhető 25-25 pontból legalább 4-4 pontot elérjen. Középszinten szóbeli vizsga nincs!

Az írásbeli teszt várható témakörei:

A technikai kép

A film születésének kulturális és társadalmi körülményei. A technológia kialakulása: fotográfia, kinematográfia, képtovábbítás. A mozgóképek észlelése, a filmélmény hatásmechanizmusai. Kép és képi valóság

A film nyelve

Metakommunikáció, képnyelv. A montázs, a filmtér és filmidő. A tér-idő-szervezés sajátos eljárásai. A filmelbeszélés alapfogalmai (cselekmény, történet, konfliktus, feszültség stb.) A megértés folyamata, szintjei és összetevői, az asszociációs síkok. Alkotás és befogadás, alkotó befogadás.

A mozgóképek hordozói és közvetítő rendszerei:

A film, elektronikus analóg jel mágnesszalagon, elektronikus digitális jel mágnesszalagon, CD-n, vagy DVD-n.

A mozi, televízió, műholdas, telefonos és kábelhálózati képtovábbítás, az Internet illetve a világháló

A mozgókép kommunikációs funkciói és tartalma

A hírközlés, reklám, szórakoztatás, műalkotás. A mozgókép tartalma dokumentum és fikció műfajok és műsortípusok

A mozgóképkultúra fejlődése

A technológia fejlődése a laterna magicától az Internetig. A mozgóképnyelv használatának differenciálódása a mozi és a televízió korában. A hálózati kommunikáció hatása a mozgóképi kommunikáció társadalmi szerepére. A mozgóképkultúra intézményesült rendszerei

A mozgókép kulturális hatása, befolyása a hétköznapi életre;

A modernizált tömegkultúra (kialakulása és problémás volta). A mozgókép hatása művelődésre, a művészetre, szórakoztatási formákra. A tudatipar és az „élménytársadalom” A kultúra autonómiája és sokfélesége a technika és telemédiumok világában

Szemelvények a filmtörténetből

Filmtörténeti áttekintés: a némafilm, burleszk, filmavantgard, Hollywood születése, neorealizmus, újhullám stb. A magyar filmművészet útja és helyzete. Irányzatok a kortárs filmművészetben: techno- és animációs irányzatok, a virtuális mesék és mítoszok születése.

A médiumok üzenete

A mozitól a televízióig: a társadalmi nyilvánosság átalakulása a tömegkommunikáció megjelenésével. Különbségek, azonosságok és összefüggések a média-alrendszerek között (sajtó, rádió, televízió, hálózati kommunikáció).

A televízió

Az intézmény, az alkotó közeg és a műsor. Alapfunkciók: tájékoztatás, meggyőzés, szórakoztatás. A műsorrend és üzenet értékű elemei, hírérték és hírérzékenység – az ingerküszöb,

A televízió és közönsége

Kulturális sokszínűség vagy egyenkultúra. A néző szabadsága és kiszolgáltatottsága. A megszólítás stratégiái. A médiaszemélyiség – jellemzői és hitelessége.

A televízió és környezete

Üzleti és politikai reklám a médiában. Közzolgálati, kereskedelmi és közösségi műsorszolgáltatás. A televíziós műsortípusok funkciói és jellemzői. A műsor élete; műsortervezés, szerkesztés, műfaji és hatáselemzés.

Élet a médiakörnyezetben

A televízió hatása a személyiség fejlődésére és a szocializációra: az erőszak, a szex, a faji és társadalmi előítélet a képernyőn. A sajtó szabadsága és etikája, A személyiségjogok védelme. A nyilvános beszéd szabályai, etikai normái

A jövő interaktív médiái és médiaműfajai

A multimédia, az Internet, illetve a hálózati kommunikáció alapfunkciói: közlés, tájékozódás és kapcsolatfenntartás. Az információ kultusza; az újra értelmezett ismeret, tudás és műveltség.

Ének-zene

I. Éneklés

1. Népzene

2. Műzene

Középkor

Reneszánsz

Barokk

Bécsi klasszika

Romantika

Századforduló

XX. századi és kortárs zene

II. Műelemzés

1. Népzene

2. Műzene

Középkor

Reneszánsz

Barokk

Bécsi klasszika

III. Zenetörténet

1. Népzene

2. Műzene

Középkor

Reneszánsz

Barokk

Bécsi klasszika

Romantika

Századforduló

XX. századi és kortárs zene

IV. Zenefelismerés

1. Népzene

2. Műzene

Reneszánsz

Barokk

Bécsi klasszika

Romantika

Századforduló

XX. századi és kortárs zene

V. Zeneelmélet

VI. Dallamírás

Barokk

Bécsi klasszika

Stíluskörön kívül

Gyakorlati / Szóbeli vizsga

ÉNEKLÉS

A vizsgázónak háromféle tételsorból (a, b, c) kell húznia, egyet - egyet.

- a) Egy népdal éneklése szöveggel emlékezetből, valamint az énekelt népdal elemzése.
- b) Egy műdal éneklése a részletes vizsgakövetelményekben megjelölt szintek alapján. Az énekelt anyaghoz kötődő zenei ismeretek kifejtése.
- c) Egy periódus terjedelmű, modulálás nélküli klasszikus zenei idézet lapról olvasása szolmizálva 2# – 2b – ig terjedő hangnemekben.

Emberismeret és etika

- 1. Az emberi természet
- 2. Az erkölcsi lény
- 3. Az erkölcsi cselekedet
- 4. Az etika megalapozása
- 5. Az erények és a jellem
- 6. Társas kapcsolatok
- 7. Erkölcs és társadalom
- 8. Vallás és erkölcs
- 9. Korunk erkölcsi kihívásai

Filozófia

Filozófiai problémák

- 1. Mi a filozófia?
- 2. Létre vonatkozó kérdés
- 3. Test-lélek probléma
- 4. Megismerhetőség, igazság, bizonyosság
- 5. Az én problémája
- 6. Az idő filozófiai értelmezése
- 7. A végesség emberi problémája
- 8. Az érték problémája: a jó és a szép
- 9. A szabadság kérdése
- 10. Erkölcsi univerzalizmus és relativizmus
- 11. A környezet- és bioetika problémái
- 12. Globalizáció és társadalom
- 13. Hit és tudás

Filozófusok alapvető gondolatainak ismerete

Kötelező:

Platón
Arisztotelész
Descartes
Kant
Nietzsche

Választható (4):

Szent Ágoston
Aquinoi Szent Tamás
Bacon
Locke
Hume
Hegel
Marx
Comte
Schopenhauer
Kierkegaard
Bergson
Heidegger
Sartre
Bécsi Kör
Wittgenstein

Korszakok, irányzatok

Antik görög filozófia
Felvilágosodás
Életfilozófiák

Matematika

I. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

1. Halmazelmélet:

Halmazelméleti alapfogalmak.
Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok.
A halmazfogalom és a halmazműveletek használata
a matematika különböző területein
(pl. számhalmazok,
ponthalmazok).

2. Logika

Logikai műveletek:

A negáció, konjunkció, diszjunkció, ekvivalencia ismerte,
alkalmazása.
A „minden”, „van olyan” logikai kvantorok ismerete,
alkalmazása.

Egyszerű matematikai szövegek értelmezése.

3. *Fogalmak, tételek:* A tárgyalta definíciók és tételek pontos megfogalmazása.
A szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása.
4. *Kombinatorika* Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása.
5. *Gráfok* A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai.
Gráfelméleti alapfogalmak.

II. Számelmélet, algebra

1. *Számfogalom* A valós számkör.
A valós számok különböző alakjai.
Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben.
Az adatok és az eredmény pontossága.
Számrendszerek, a helyiértékes írásmód.
2. *Számelmélet* Az osztó, többszörös, prímszám, összetett szám fogalma.
A számelmélet alaptétele, számok prímtényezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, a legkisebb közös többszörös.
Egyszerű oszthatósági feladatok.
3. *Algebrai kifejezések, műveletek* Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel.
Másod- és harmadfokú nevezetes azonosságok alkalmazása.
4. *Hatvány, gyök, logaritmus* Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, racionális kitevőjű hatványok).
A logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása egyszerű esetekben.
5. *Egyenletek, egyenlőtlenségek* Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása.
Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban.
Egyszerű négyzetgyökös, algebrai törtes, abszolútértékes egyenletek.
A definíciókra és az azonosságok egyszerű alkalmazására épülő exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenletek.
Két pozitív szám számtani és mértani közepének viszonya.
Kétismeretlenes lineáris és másodfokú egyenletrendszerek.
Egyszerű egyenlőtlenségrendszerek.

II. Függvények, az analízis elemei

1. *Függvények, függvények grafikonjai, függvény-transzformációk*

A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai.

Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, harmadfokú és négyzetgyök-függvények, fordított arányosság, exponenciális és logaritmikusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték függvény) és egyszerű transzformáltjaik:
 $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c \cdot f(x)$, $f(cx)$

2. *Függvények jellemzése*

Zérushely, növekedés, fogyás, szélsőérték, periodicitás, paritás.

3. *Sorozatok*

Számtani sorozat, mértani sorozat.
Kamatos kamat számítása.

III. Geometria, koordinátageometria, trigonometria

1. *Alapfogalmak, ponthalmazok*

Tételek távolsága, szöge.

Nevezetes ponthalmazok.

2. Geometriai transzformációk

Egybevágósági transzformációk, egybevágó alakzatok.
Középpontos hasonlóság, hasonlóság.
Hasonló alakzatok tulajdonságai,
Az egybevágóságra és a hasonlóságra vonatkozó ismeretek alkalmazása egyszerű feladatokban.

3. Síkgeometriai alakzatok

a) Háromszögek

Tételek az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra – alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban.

b) Négyyszögek

Nevezetes négyszögek (trapézok, deltoidok) és tulajdonságaik.

c) Sokszögek

Alaptulajdonságok.

Szabályos sokszögek.

d) Kör

A kör és részei.

Kör és egyenes kölcsönös helyzete.

4. Térbeli alakzatok

Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonkagúla, csonkakúp

5. Kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás

Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe.

Testek felszínének és térfogatának számítása.

Hasonló síkidomok és testek különböző mérőszámainak és a hasonlóság arányának viszonya.

6. Vektorok

A vektor fogalma.

Vektorműveletek (összegvektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik.

Vektor koordinátái.

Vektor alkalmazása.

7. Trigonometria

Szögfüggvények fogalma.

Egyszerű összefüggések a szögfüggvények között.

Színusztétel, koszinusztétel.

8. Koordináta-geometria

Alakzatok (egyenes, kör) egyenlete és kölcsönös helyzetük

V. Valószínűség számítás, statisztika

1. Leíró statisztika

Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai (kördiagram, oszlopdiagram).

Gyakoriság, relatív gyakoriság.

Átlagok: számtani közép, súlyozott közép, rendezett minta közepe (medián) leggyakoribb érték (módusz).

Szórás.

2. Valószínűség-számítás

Valószínűség fogalma.

A valószínűség klasszikus kiszámítási módja.

Visszatevéses mintavétel.

Fizika

Mechanika

1. Newton törvényei
2. Pontszerű és merev test egyensúlya
3. Mozgásfajták
4. Munka, energia

Termikus kölcsönhatások

1. Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly
2. Hőtágulás
3. Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között)
4. Az ideális gáz kinetikus modellje
5. Energiamegmaradás hőtani folyamatokban
6. Kalorimetria
7. Halmazállapot-változások
8. A termodinamika II. főtétele

Elektromos és mágneses kölcsönhatás

1. Elektromos mező
2. Egyenáram
3. Az időben állandó mágneses mező
4. Az időben változó mágneses mező
5. Elektromágneses hullámok
6. A fény mint elektromágneses hullám

Atomfizika, magfizika, nukleáris kölcsönhatás

1. Az anyag szerkezete
2. Az atom szerkezete
3. Az atommagban lejátszódó jelenségek
4. Sugárvédelem

Gravitáció, csillagászat

1. A gravitációs mező
2. Csillagászat

Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

1. A fizikatörténet fontosabb személyiségei
2. Felfedezések, találmányok, elméletek

Földünk és környezetünk - Földrajz

1. Térképészeti ismeretek
2. Kozmikus környezetünk
3. A geoszférák földrajza
 - A kőzetburok
 - A levegőburok
 - A vízburok
 - A talaj
4. A földrajzi övezetesség
5. Népeség- és településföldrajz
6. A világ változó társadalmi-gazdasági képe
 - A világgazdaság
 - A gazdasági ágazatok
7. A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országcsoportok és országok
8. Magyarország földrajza
9. Európa regionális földrajza
10. Az Európán kívüli földrészek földrajza
11. A globális válságproblémák földrajzi vonásai

Biológia – Biológia és egészségtan

1. Az élővilág vizsgálati szempontjai és módszerei
 - egyedfeletti és egyedalatti szerveződési szintek
 - fizikai, kémiai folyamatok az élőlényekben
2. Az élő anyag molekuláris felépítése, anyagcsere folyamatai
 - sejtosztódás
3. Az élőlények öt világa
 - vírusok
4. Szövetek, szervek, szervrendszerek a növényekben és az állatokban
 - szaporodás, egyedfejlődés és viselkedés az élővilágban
5. Az ember szervrendszereinek felépítése, működése és egészségvédelme
6. A populációk, életközösségek jellemzése és kölcsönhatásaik
 - hazai életközösségek
 - bioszféra mint ökológiai rendszer
 - a biológiai sokféleség
 - környezet- és természetvédelem alapelemei
7. Genetika törvényszerűségei
 - molekuláris szabályozás
 - populáció genetika és evolúcióbiológia
 - bioetika

8. A bioszféra evolúciója
 - prebiológiai és biológiai evolúció
 - az ember evolúciója
9. A Kárpát-medence természeti értékei
 - meggyénk védett területei

Kémia

1 Atomszerkezet	Az atom felépítése, alkotórészei, jelölésük, relatív töltésük. Relatív tömegük, rendszám, tömegszám. Izotópok. Elektronszerkezet. A periódusos rendszer
2 Kémiai kötések	Első- és másodrendű kémiai kötések.
3 Molekulák és összetett ionok	Kovalens kötés fogalma, molekulapályák típusai, molekulák térszerkezete
4 Anyagi halmazok	Állapotjelzők. Halmazállapotok, halmazállapot-változások. Kristályrács-típusok, kolloid rendszerek
5 Kémiai átalakulások	Kémiai reakció, kémiai egyenlet, kémiai folyamatok energiaviszonyai, kémiai reakciók típusai
6 Elektrokémia	Galvánelem, elektrolízis
7 Szervetlen kémia	A hidrogén és a nemesgázok.
Halogén elemek és vegyületeik.
Az oxigéncsoport elemei és vegyületei.
Nitrogéncsoport elemei és vegyületeik.
Széncsoport elemei és vegyületeik. A fémek általános jellemzése. A fémek ipari előállításának kémiai alapjai.
Alkáli fémek és vegyületeik
Alkáliföldfémek és vegyületeik
Az alumínium és vegyületei
A vas- és rézcsoporthoz tartozó fontosabb fémek és vegyületeik
8 A szerves vegyületek általános jellemzői	
9 Szénhidrogének	Alkánok, nevezéktan, izoméria
Telítetlen szénhidrogének. Aromás szénhidrogének.
10 Halogéntartalmú szénhidrogének	
11 Oxigéntartalmú szerves vegyületek	Alkoholok,
oxovegyületek,
karbonsavak
észterek
12 Nitrogéntartalmú szerves vegyületek	Aminok, amidok, aminosavak
13 Nitrogéntartalmú heterociklusos vegyületek	
14 Szénhidrátok	
15 Fehérjék, nukleinsavak	
16 Műanyagok	

Informatika

1. Információs társadalom

A kommunikáció. Információ és társadalom.

2. Informatikai alapismeretek – hardver

Jelátalakítás és kódolás. A számítógép felépítése.

3. Informatikai alapismeretek – szoftver

Az operációs rendszer és főbb feladatai.

4. Információs hálózati szolgáltatások

Kommunikáció az Interneten.

5. Könyvtárhasználat

Könyvtárak. Dokumentumok. Tájékoztató eszközök

gyakorlati vizsga

1. Informatikai alapismeretek – szoftver

Az operációs rendszer és főbb feladatai

2. Szövegszerkesztés

A szövegszerkesztő használata. Szövegszerkesztési alapok. Szövegjavítási funkciók. Táblázatok, grafikák a szövegben.

3. Táblázatkezelés

A táblázatkezelő használata. A táblázatok felépítése. Adatok a táblázatokban. Táblázatformázás. Táblázatok, szövegek, diagramok. Problémamegoldás táblázatkezelővel.

4. Adatbáziskezelés

Az adatbázis-kezelés alapfogalmai. Az adatbázis-kezelő program interaktív használata. Alapvető adatbázis-kezelési műveletek. Képernyő és nyomtatási formátumok.

5. Információs hálózati szolgáltatások

Kommunikáció az Interneten. Weblap készítés.

6. Prezentáció és grafika

Prezentáció (bemutató). Grafika.

Testnevelés

Elméleti ismeretek

1. A magyar sportsikerek
2. A harmonikus testi fejlődés
3. Az egészséges életmód
4. Testi képességek
5. Gimnasztika
6. Atlétika
7. Torna
8. Ritmikus gimnasztika
9. Küzdősportok, önvédelem
10. Úszás
11. Testnevelési- és sportjátékok

12. Természetben űzhető sportok

Gyakorlati ismeretek

1. Gimnasztika
2. Atlétika:
 - Futások
 - Ugrások
 - Dobások
3. Torna:
 - Talajtorna
 - Szekrényugrás
 - Felemáskorlát
 - Gerenda
 - Ritmikus gimnasztika
 - Gyűrű
 - Nyújtó
 - Korlát
4. Küzdősportok, önvédelem
5. Testnevelési és sportjátékok:
 - Kosárlabda
 - Röplabda

12. A környezeti nevelés és egészségnevelés elvei

➤ **A környezeti nevelés elvei:**

Iskolánk nevelési tevékenységének célja a harmonikus személyiség kialakulásának elősegítése, a nevelői hatások változatosságának és a tehetség sokféle formájának elismerése; a természetnek, a Földnek működési és szervezeti egésznek, mint pótolhatatlan értéknek tisztelete és megőrzésének igénye és felelőssége. A harmóniára való törekvés igényének alakításával szeretnénk segíteni az egyéni és közösségi életminőség javulását. Célunk, hogy diákjaink környezettudatos állampolgárrá, az értékeket tudatosan választó felnőttekké váljanak. A környezettudatosságra nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezet megóvására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését (Nat), valamint óvja, védje a természetes és épített környezetét és olyan életvitelt alakítson ki, amely mentes a számára káros ártalmaktól. A környezeti nevelés alapelvei közül kiemelten kezeljük az alábbiakat. (Ezek jelentését, tartalmát, megvalósulási módját több oldalról kell megvilágítanunk)

- az élet különlegessége, egyedisége és tisztelete
- a környezet tág értelmezése (belső, külső, időbeli)
- környezet és élőlények kölcsönhatásainak komplexsége
- a Föld szférái kölcsönhatásban vannak
- az élettelen és élő természet hosszú evolúciós fejlődés eredménye
- a körfolyamatok jelentősége, szerepe a természetben és a társadalomban
- a bioszféra komplex rendszere
- a „természet jobban tudja” elv
- az ember része a bioszférának
- a közösség a természet életformája

- az ember különleges faj
- „a fenntartható fejlődés érdekeinek középpontjában az emberek állnak”.
- felelősség önmagunk, fajtársaink, jelenlegi, múltbeli, jövőbeli élőlények és a környezet vonatkozásaiban
- természettisztelő magatartás
- fejlődés, növekedés
- életminőség elv
- szükségletek, fogyasztás, termelés
- kooperáció és tolerancia
- a sokféleség mint érték
- holisztikus elv
- egyéni cselekvési igény, beleszólás, részvétel
- elővigyázatosság elve
- környezettudatosság
- környezetbiztonság
- gazdaság-társadalom-környezet együttese, kapcsolata
- globális, regionális és helyi összefogás

➤ **Egészségnevelési alapelveink**

A egészségnevelés terén az alábbi alapelveket kezeljük kiemelten; ezek tartalmát kell megvilágítanunk, nevelő munkánk során körbejárunk:

- az egészség érték
- az egészség a szomatikus, a pszichés és a szociális működések dinamikus egyensúlya
- az egészség optimalizálása a környezet optimalizálásával valósulhat meg
- az életmód komplex fogalom
- emberi jogok
- biológiai és társadalmi sokféleség
- toleráns viselkedés

A környezeti nevelés elveire épülő nevelést a KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM részletesen tárgyalja. (2. számú melléklet)

Az egészségnevelés alapelveire épülő nevelést az egészségfejlesztési program tartalmazza. (1. számú melléklet.)

13. Tantárgyi helyi tanterv (CD)

A helyi tanterv részeként a tantárgyi helyi tantervet CD-n mellékeljük.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA
HELYI TANTERVE**

**I. BÉLA GIMNÁZIUM,
KOLLÉGIUM ÉS
ÁLTALÁNOS ISKOLA**

2013

TARTALOMJEGYZÉK

1	A KERETTANTERVEK MEGNEVEZÉSE.....	1
2	HELYI TANTERV ÓRASZÁMAI.....	2
2.1	ALSÓ TAGOZATBAN TANÍTOTT TANTÁRGYAK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI (2010. 09.01-TŐL AZ 1. OSZTÁLYTÓL).....	2
2.2	FELSŐ TAGOZATBAN TANÍTOTT TANTÁRGYAK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI (2010. 09.01-TŐL AZ 5. OSZTÁLYTÓL).....	3
2.3	AZ ALSÓ TAGOZATBAN TANÍTOTT TANTÁRGYAK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI	7
2.4	FELSŐ TAGOZATBAN TANÍTOTT TANTÁRGYAK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI (2011 09.01-TŐL AZ 5. OSZTÁLYTÓL).....	8
2.5	AZ ALSÓ TAGOZATBAN TANÍTOTT TANTÁRGYAK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI	9
2.6	A FELSŐ TAGOZATBAN TANÍTOTT TANTÁRGYAK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI.....	9
3	AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN ALKALMAZOTT TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK	10
4	A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA .	12
4.1	AZ 1-2. ÉVFOLYAM PEDAGÓGIAI FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSA.....	12
4.2	A 3-4. ÉVFOLYAM PEDAGÓGIAI FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSA	12
4.3	AZ 5-6. ÉVFOLYAM PEDAGÓGIAI FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSA.....	13
4.4	A 7-8. ÉVFOLYAM PEDAGÓGIAI FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSA	13
5	MINDENNAPOS TESTNEVELÉS.....	13
6	VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK ÉS A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI	14
7	A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA	14
7.1	ÉRTÉKELÉS AZ ALSÓ TAGOZATON	15
7.2	AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS AZ 5-8. ÉVFOLYAMON	19
8	A TANULÓK MAGATARTÁSA ÉS SZORGALMA ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK ALAPELVEI, KÖVETELMÉNYEI, FORMÁI	22
9	A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI	26
10	A NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSE.....	27
11	A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK ÉS MÉRÉSI IDŐSZAK	27
12	AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK	30
13	A GYERMEKEK TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	32
14	A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ ELVEK	36
15	A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FOGYATÉKOSSÁGÁHOZ ÉS TÍPUSÁHOZ IGAZODÓ FEJLESZTŐ PROGRAM.....	37
16	AZ ISKOLAVÁLTÁS, A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI	39
17	SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK: PROJEKTOKTATÁS.....	40
18	AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE.....	41
19	AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK ELVEI ÉS KORLÁTAI	42

1 A kerettantervek megnevezése

Általános iskolánkban 2001. szeptember 1. óta a 28/2000. (IX.21.) OM rendelettel kiadott kerettanterv alapján kidolgozott helyi tantervünk szerint építettük fel az oktatási tevékenységet. A közoktatási törvény és a fenti rendelet módosításaihoz igazodva 2003. szeptember 1-re elvégeztük az óratervek korrekcióját, majd a tanulók heti óraszámát együttes időkeretének a kerettantervi, majd a Nemzeti Alaptanterv bevezetéséről szóló 243/2003. (II.17.) Kormányrendelet módosítási lehetőséget kínáló rendelkezéseit kihasználva óraterveinken felmenő rendszerű korrekciót hajtottunk végre. A tervezéskor a képzéshez engedélyezett feladat tervezését is elvégeztük, az éves szinten rendelkezésre álló órakereteken belül maradtunk.

Helyi tantervünket (az óraterveket és a tantárgyi programokat) a szülői-tanulói igényekhez alkalmazkodva a 2004 szeptemberében bevezetett tantervi korrekciót követően fenntartói jóváhagyással felmenő rendszerben többször is módosítottuk úgy, hogy éves szinten továbbra is a rendelkezésre álló órakereteken belül maradjunk. A módosítások kidolgozásakor már figyelembe vettük a 17/2004 (V.20) OM (kerettantervi rendelet) tantárgyi tantervekre vonatkozó módosulásait.

A kompetencia alapú képzés kerettanterveinek megjelenésével és a TÁMOP 3.1.4. „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – innovatív intézményekben” c. pályázatunkban vállalt kötelezettségünknek megfelelően a 2009-2010. tanévben ismét átdolgozzuk a helyi tantervet (benne az érintett tantárgyi programokat: magyar nyelv és irodalom, matematika, angol és német idegen nyelv, valamint az új tanulás-és oktatásszervezési eljárásokkal – moduláris oktatás, tantárgytömbösítés, projektek, témahét - érintett tárgyak programját).

Mindezzel az általános iskolában a kerettantervek alkalmazásának sajátos helyi adaptációja valósult meg: az OKM által kidolgozott NAT szerint felülvizsgált kerettantervi tartalomhoz tantárgyi programjainkban hozzáillesztettük a kompetencia alapú képzés kerettantervi szemléletét, tanulásszervezési eljárásait és tartalmait úgy, hogy az előbbi kettő a különböző tanulmányi területeken minél inkább segítse elő a tanulók kulcskompetenciáinak fejlődését

A 2013. évi korrekció során a 2011. évi CXC nemzeti Köznevelési törvénynek, a 20/2012 VIII. 31. EMMI rendeletnek valamint a 2012. évi Nemzeti alaptantervnek megfelelően a korrekció során az oktatási miniszter által az egyes pedagógiai szakaszra, tantárgyra készített kerettantervek vagy a Nemzeti Köznevelési törvény felhatalmazása és jóváhagyása által a tankönyvkiadók által elkészített kerettantervek kerültek beépítésre.

2 Helyi tanterv óraszámai

2.1 Alsó tagozatban tanított tantárgyak és azok óraszámai (2010. 09.01-től az 1. osztálytól)

Tantárgy	Heti óraszámok évfolyamonként											
Kötelező tanítási órák tantárgyai												
	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves
Magyar nyelv és irodalom	8	8	296	8	8	296	8	8	296	7	7	259
Matematika	5	5	185	5	5	185	4	4	148	4	4	148
Informatika										1	1	37
Idegen nyelv: angol v.német										2	3	92,5
Környezetismeret	1	1	37	1	1	37	2	2	74	2	2	74
Ének-zene	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Rajz és vizuális kultúra	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Technika és életvitel	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Testnevelés és sport	3	3	111	3	3	111	3	3	111	3	3	111
Kötelező tanítási órák összesen	20	20	740	20	20	740	20	20	740	22	23	832,5
Nem kötelező (választható)												
	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves
Id. nyelv: angol vagy német	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Informatika							1	1	37			
Matematika							1	1	37	1	1	37
Irodalom-kommunikáció	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Habilitáció-rehabilitáció	3	3		3	3		3	3		3,4	3,4	

A habilitációs-rehabilitációs foglalkozásokon a sajátos nevelési igényű tanulók vesznek részt.

Tanórán kívüli foglalkozások:

Szakkörök sportkörök művészeti körök

A vízhez szoktatásra szánt időkeret az 1. évfolyamon 37 óra.

A mindennapos testedzésre fordítandó óraszám a heti három testnevelésórán kívül 2x0,5 óra hetente, amikor nincs óratervi testnevelés.
Ez sportjáték formájában valósul meg.

2.2 Felső tagozatban tanított tantárgyak és azok óraszámai (2010. 09.01-től az 5. osztálytól)

Tantárgy	Heti óraszámok évfolyamonként											
	Kötelező tanítási órák tantárgyai											
	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves
Magyar nyelv és irodalom	1+1 nsz	2	74	2	1+1 nsz	74	2	2	74	2	2	74
	2	1+1 nsz	74	1+1 nsz	2	74	2	2	74	2	2	74
Történelem	2+1 nsz	1+1 nsz	92,5	1+1 nsz	2+1 nsz	92,5	2	2	74	2	2	74
Angol nyelv	3	3	111	3	3	111	3	2	92,5	2	3	92,5
Német nyelv	2+1 nsz	2+1 nsz	111	2+1 nsz	2+1 nsz	111	3	2	92,5	2	3	92,5
Matematika	3+1 nsz	3+1 nsz	148	3+1 nsz	3+1 nsz	111	3	3	111	4	3	129,5
Informatika	0,5+0,5 n	0,5+0,5 n	37	0,5+0,5 n	0,5+0,5 n	37	1	1	37	1	1	37
Természetismeret												
Fizika							2	2	74	1	2	55,5
Biológia	1	1	37	1	1	37,5	2	1	55,5	1	2	55,5
Kémia							1	2	55,5	2	1	55,5
Földrajz	1	1	37	1	1	37	1	2	55,5	2	1	55,5
Ének-zene	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Rajz és viz.kultúra	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Technika és életvitel	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Testnevelés és sport	2	3	92,5	3	2	92,5	2	2	74	2	2	74
Oszt.főnöki óra	0,5	0,5	18,5	0,5	0,5	18,5	0,5	0,5	18,5	0,5	0,5	18,5
Ember és társ.ismeret							0,5	0,5	18,5			
Mozgókép és méd.ismeret										0,5	0,5	18,5
Köt.tanítási órák összesen	22,5	22,5	832,5	22,5	22,5	832,5	25	25	925	25	25	925
Nem kötelező (választható)												

	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves
Informatika	1	1	37	1	1	37						
Német nyelv							1	1	37	1	1	37
Angol nyelv							1	1	37	1	1	37
Matematika nsz.	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Magyar nsz.	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Habilitáció-rehabilitáció	3,4	3,4		3,4	3,4		3,8	3,8		3,8	3,8	

Első osztályban a szövegértés-szövegalkotás kompetencia területen a tantárgy megnevezése a következő: magyar irodalom, magyar nyelv külön-külön szöveges értékeléssel.

Ötödik, hatodik osztályban a szövegértés-szövegalkotás kompetencia területen a tantárgy megnevezése a következő: magyar nyelv és irodalom. Az értékelés egy érdemjeggyel történik.

A fenntarthatóság érdekében felmenő rendszerben követjük a kompetencia alapú oktatást a meghatározott területeken.

Első osztályban a matematika kompetencia területen a tantárgy megnevezése a következő: matematika.

Ötödik osztályban a matematika kompetencia területen a tantárgy megnevezése a következő: matematika.

A negyedik évfolyamon idegen nyelv kompetencia területet/ német és angol nyelv/oktatását vezettük be.

A fenntarthatóság érdekében felmenő rendszerben követjük a kompetencia alapú oktatást a meghatározott területeken.

A témahetek tartalma 3-5 napos, témája a hagyományápolás-hagyománytisztelet. Célja: a tanulók ismerjék meg az ünnepek, szokások jelentőségét, a falu hagyományait és mindezt az önálló ismeretszerzés, tevékenykedés módszerével, csoportmunkával kívánjuk megvalósítani. A következő kompetenciákat kívánjuk fejleszteni: beszédképesség, manuális készség, problémamegoldás, kreativitás, emlékezet, érzelmi intelligencia, stb. A témaheteket csak szövegesen értékeljük, ami nem kerül be az iskolai dokumentációkba.

A moduláris oktatás a 2009/2010-es tanévtől első évfolyamtól felmenő rendszerben egészségtan témakörben valósul meg és a modul értékelése a környezet ismeret és technika tantárgyak jegyeibe épül be.

A következő értékelést használjuk: az egészséges életmód összetevőit

- ismeri, használja,
- ismeri, de nem használja,
- segítséggel tudja, sok hiányossággal ismeri,
- nem ismeri.

Az egészségtan moduláris oktatás a 2009/2010-es tanévben negyedik osztály német nyelv kompetencia területen jelenik meg. Értékelés külön nem történik, azonban az év végi jegybe beleszámít.

A tanulók információt, tudást elsősorban érzékszervi tapasztalatszerzés útján szereznek. Gondolkodásuk képi gondolkodás, tapasztalataikról emlékeikben képeket őriznek. Ezért a dolgok megismeréséhez vizsgálatokat végzünk, amelyek tapasztalatait rajzban, verbálisan, a vizuális ábrázolás alapján rögzítjük. A tanulók szeretik a mesét, a játékot, az állandó tevékenykedtetést. Tehát a moduláris oktatás célja, hogy a tanuló saját szervezetének megismerésével készüljön fel a szervezetében lezajló változásokra. Szerezzen tapasztalatokat arról, ami az egészséges életmódhoz szükséges. Alakuljon ki igénye az egészséges életvitelre. Gyakoroljon olyan tevékenységeket, amelyek fontosak az egészséges életvitel szempontjából. Alakuljon, erősödjön bennük a természeti környezettel kapcsolatos pozitív beállítódásuk.

A háromhetes projekt évente kétszer van intézményünkben: Decembéri hagyományok, Múlt – kor elnevezéssel. A Múlt-kor háromhetes projekt egyben az iskolánk innovációja is, ahol a hagyományápolás és a tehetséggondozás ötvöződik.

A fenntarthatóság érdekében felmenő rendszerben követjük a témahetet és a moduláris oktatást.

Kerettantervnek az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. által bevezetésre ajánlott kompetencia alapú programcsomagok kerettantervét vettük át, a tanmeneteinket a kerettantervhez igazítjuk és minden esetleges változást a tanmenetben hajtunk végre. Így tanmeneteink természetesen sokkal komplexebbek lesznek, tanmeneteink tartalmazzák a következőket: a modul neve, a modul óraszám, a tanítás módszere, a fejlesztendő kompetenciaterület, a tanulásszervezési eljárás módjai, a felhasznált eszközök, különös tekintettel az IKT eszközökre.

A szövegértés-szövegalkotás, a matematika, az angol nyelv és a német nyelv kulcskompetencia területén az alábbi programcsomagokat vezettük be:

Programcsomag	Tantárgy
Szövegértés-szövegalkotás „A”	Magyar nyelv és irodalom
Matematika-logika „A”	Matematika
Angol nyelv „A”	Angol nyelv
Német nyelv „A”	Német nyelv

A TÁMOP innovációhoz kapcsolódóan a dokumentáció eljárásrendje az általános iskolában a következő:

A bevont tanulók osztálynaplójába a következők kerülnek:

Az osztálynapló elejébe jelölni: ezen az évfolyamon a...../.....tanévben a TÁMOP 3.1.4-08/2-2008-0119 számú pályázat alapján kompetencia alapú oktatás folyik. A TÁMOP pályázat logóját is itt jelenítjük meg. / felmenő rendszerben, értelemszerűen/

A témahét témáját és megvalósulásának ütemezését a feljegyzések rovatban jelöljük, illetve a megfelelő tanóránál is.

A moduláris oktatás témáját és megvalósulásának ütemezését a feljegyzések rovatban jelöljük, illetve a megfelelő tanóránál is.

A három hetet meghaladó projekt kezdetének és végének jelölése a napló feljegyzés rovatában történik az érintett osztályokban.

IKT jelölés a tanmenetben és a naplóban a tananyag megnevezése mellett történik.

A kompetenciaalapú oktatásnál a modul számát a tananyag után kell jelölni.

Alsó tagozatban a következő jelölést alkalmazzuk a kompetencia alapú óráknál: K/magyar, K/matematika.

Az IPR módszerrel támogatott órák jelölése D (differenciálás) K (kooperatív) módon történik az óra megnevezésénél.

2.3 Az alsó tagozatban tanított tantárgyak és azok óraszámai (2011 09.01-től az 1. osztálytól)

Tantárgy	Heti óraszámok évfolyamonként											
Kötelező tanítási órák tantárgyai												
	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves
Magyar nyelv és irodalom	8	8	296	8	8	296	8	8	296	7	7	259
Matematika	5	5	185	5	5	185	4	4	148	4	4	148
Informatika										1	1	37
Idegen nyelv: angol v.német										2,5	2,5	92,5
Környezetismeret	1	1	37	1	1	37	2	2	74	2	2	74
Ének-zene	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Rajz és vizuális kultúra	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Technika és életvitel	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Testnevelés és sport	3	3	111	3	3	111	3	3	111	3	3	111
Kötelező tanítási órák összesen	20	20	740	20	20	740	20	20	740	22,5	22,5	832,5
Nem kötelező (választható)												
	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam		
	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves
Id. nyelv angol vagy német	1	1	37	1	1	37	1	1	37			
Matematika							1	1	37	1	1	37
Magyar nyelv és irodalom	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Iskolai sportkör ,szakkör (iskolai szinten)	8-12											

2.4 Felső tagozatban tanított tantárgyak és azok óraszámai (2011 09.01-től az 5. osztálytól)

Tantárgy	Heti óraszámok évfolyamonként											
Kötelező tanítási órák tantárgyai												
	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves
Magyar nyelv és irodalom	4	4	148	4	4	148	4	4	148	4	4	148
Történelem	2,5	2,5	92,5	2,5	2,5	92,5	2	2	74	2	2	74
Angol nyelv	3	3	111	3	3	111	2,5	2,5	92,5	2,5	2,5	92,5
Német nyelv	3	3	111	3	3	111	2,5	2,5	92,5	2,5	2,5	92,5
Matematika	4	4	148	4	4	148	3	3	111	3,5	3,5	129,5
Informatika	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Természetismeret	2	2	74	2	2	74						
Fizika							1,5	1,5	55,5	1,5	1,5	55,5
Biológia							1,5	1,5	55,5	1,5	1,5	55,5
Kémia							1,5	1,5	55,5	1,5	1,5	55,5
Földrajz							1,5	1,5	55,5	1,5	1,5	55,5
Ének-zene	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Rajz és viz.kultúra	1	1	37	1	1	37	1	1	37	0,5	0,5	18,5
Technika és életvitel	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Testnevelés és sport	2,5	2,5	92,5	2,5	2,5	92,5	2,5	2,5	92,5	2,5	2,5	92,5
Oszt.főnöki óra	0,5	0,5	18,5	0,5	0,5	18,5	0,5	0,5	18,5	0,5	0,5	18,5
Ember és társ.ismeret							0,5	0,5	18,5			
Mozgókép és méd.ismeret										0,5	0,5	18,5
Köt.tanítási órák összesen	22,5	22,5	832,5	22,5	22,5	832,5	25	25	925	25	25	925
Nem kötelező (választható)												
	5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves	1. félév	2. félév	éves
Informatika	1	1	37	1	1	37						
Matematika	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Magyar nyelv és irodalom	1	1	37	1	1	37	1	1	37	1	1	37
Iskolai sportkör ,szakkör (iskolai szinten)	8-12											

A következő témakörökkel kapcsolatos ismereteket:

- egészségfejlesztés: a környezetismeret és a technika
- fogyasztóvédelem: a technika és a JAM (gazdálkodási és vállalkozási ismeretek)
- környezetvédelem: a környezetismeret, a technika és a magyar irodalom
- közlekedésre nevelés: a technika és a környezetismeret
- társadalmi bűnmegelőzés: a környezetismeret
- áldozattá válás: a környezetismeret
- erőszakmentes konfliktuskezelés: a környezetismeret, a magyar irodalom és a technika tantárgyakba építettük be.

A felsorolt témaköröket minden szervezett iskolai rendezvényen, programon, ahol lehetőség kínálkozik, beépítjük oktató-nevelő munkánkba. A fenti ismeretek elsajátítását írásban nem értékeljük.

2.5 Az alsó tagozatban tanított tantárgyak és azok óraszámai (2013 09.01-től az 1. osztálytól)

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként							
Kötelező tanítási órák tantárgyai								
	1. évf.		2. évf.		3. évf.		4. évf.	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar nyelv és irodalom	7	252	7	252	7	252	7	252
Idegen nyelvek: angol/német*	2	72	2	72	2	72	3	108
Matematika	4	144	4	144	4	144	4	144
Erkölcstan	1	36	1	36	1	36	1	36
Környezetismeret	1	36	1	36	1	36	2	72
Ének-zene	2	72	2	72	2	72	2	72
Vizuális kultúra	2	72	2	72	2	72	2	72
Életvitel és gyakorlat	1	36	1	36	1	36	1	36
Testnevelés és sport	5	180	5	180	5	180	5	180
Kötelező tanítási órák összesen	25	900	25	900	25	900	27	972
Nem kötelező (választható)								
	1. évf.		2. évf.		3. évf.		4. évf.	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar nyelv és irodalom	1	36	1	36			1	36
Matematika	1	36	1	36	1	36	1	36
Környezetismeret					1	36		
A tanuló által felvehető max. heti óraszám iskolánkban	27		27		27		29	

* A két nyelv közül egy kötelezően választandó

2.6 A felső tagozatban tanított tantárgyak és azok óraszámai

(2013.09.01-től az 1. osztálytól)

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként							
Kötelező tanítási órák tantárgyai								
	5. évf.		6. évf.		7. évf.		8. évf.	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar nyelv és irodalom	4	144	4	144	4	144	4	144
Idegen nyelvek: angol / német	4	144	4	144	3/ 2 második id.ny.	108/ 72	3/ 2 másodi k id.ny.	108/ 72
Matematika	4	144	4	144	3	108	4	144
Erkölcstan	1	36	1	36	1	36	1	36
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	72	2	72	2	72	2	72
Természetismeret	2	72	3	108				
Fizika					2	72	1	36
Kémia					1	36	2	72
Biológia-egészségtan					2	72	1	36
Földrajz					1	36	2	72
Ének-zene	1	36	1	36	1	36	1	36
Dráma és tánc/Hon- és népismeret	1	36						
Vizuális kultúra	1	36	1	36	1	36	1	36
Informatika	1	36	1	36	1	36	1	36
Technika, életvitel és gyakorlat	1	36	1	36	1	36		
Testnevelés és sport	5	180	5	180	5	180	5	180
Osztályfőnöki	1	36	1	36	1	36	1	36
Kötelező tanítási órák összesen	28	1008	28	1008	31	1046	31	1046
Nem kötelező (választható)								
	5. évf.		6. évf.		7. évf.		8. évf.	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar nyelv és irodalom	1	36	1	36	1	36	1	36
Matematika	1	36	1	36	1	36	1	36
Informatika			1	36	1	36	1	36
A tanuló által felvehető max heti óraszám iskolánkban	30		31		34		34	

3 Az általános iskolában alkalmazott tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök

Az általános iskola a tananyag feldolgozásához az oktatási miniszter által, hivatalosan tankönyvvé nyilvánított tankönyveket és az ezekhez kapcsolódó

munkafüzeteket és felmérőlapokat használja. Ezeken túl néhány tárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. rajzfelszerelés, tornafelszerelés, stb.)

A tankönyv kiválasztásának elvei:

- idomuljon a tanterv tartalmához, célkitűzéseire; adataiban legyen pontos, következtetéseiben logikus;
- maradéktalanul tartalmazza a helyi tantervben megfogalmazott követelmények eléréséhez szükséges tartalmat;
- feleljen meg az önálló tanulást segítő didaktikai alapelveinknek (szerkezete legyen világos, egyszerű, motiváljon, keltse fel a gyermek érdeklődését, szövege az életkornak megfelelő megfogalmazású legyen, kerülje az idegen kifejezéseket, szavakat, ábrái, betűméretei, szerkesztése segítse az önálló ismeretszerzést, ösztönözzön ismétlésre, rendszerezésre, adjon lehetőséget a differenciált képességfejlesztésre, adjon mintát az önálló feladatmegoldásokra);
- törekedjen a tömörségre; tartalmilag legyen igényes, de ne tartalmazzon feleslegesen apró részleteket;
- stílusa legyen magyaros, érthető, pontos fogalmazású;
- feleljen meg az életkori sajátosságoknak;
- ne csak ismereteket közvetítsen, de fejlessze a kompetenciákat, neveljen gondolkodásra;
- legyen sokoldalúan használható: az átlagos képességű tanuló sikeresen használhassa, de a kiváló képességűt is inspirálja újabb feladatok megoldására;
- lehetőleg önállóan, kevés tanári segítséggel is használható legyen;
- segítse elő a külső és belső vizsgákra való felkészülést;
- a hozzá tartozó munkafüzet vagy munkatankönyv ne mechanikusan megoldható, hanem gondolkodtató feladatokat tartalmazzon;
- szolgáljon alapul a megfelelő segédanyagokkal való kiegészítéshez;
- lehetőleg egymásra épülő kötetekből álló tankönyvcsalád tagja legyen, amelynek javításán, fejlesztésén a kiadó folyamatosan munkálkodik;
- legyen esztétikus, ízléses, megfelelően illusztrált, tartós és könnyen kezelhető;
- méretében legyen kézbe vehető, borítója érdeklődést felkeltő, színes és tartós, több évig használható;
- ára legyen értékével arányos, a tanulók és szülei számára megfizethető.
- A nyomtatott taneszközök beszerzését az intézmény (a tankönyvfelelősen keresztül) megszervezi.
- Az egyéb taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a szülők kötelessége.

A sajátos nevelési igényű tanulók számára a iskola a tanulók képességeihez mérten biztosítja azoknak a speciális tankönyveknek a megrendelését, amelyek fejlődésüket előmozdítja.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. A szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe a taneszközök kiválasztásánál:

- feleljen meg a helyi tantervnek

- elégítse ki a didaktikai követelményeket
- alkalmazkodjon a korosztály intellektuális fejlettségi szintjéhez
- lehetőleg több éven keresztül legyen használható
- ára ne legyen túl magas
- törekszünk a stabilitásra, csak akkor választunk más taneszközt, ha az oktatást lényegesen javítja.
- A kompetencia fejlesztést szolgálja

A kötelezően előírt taneszközökről, a megrendelni kívánt tankönyvekről az iskola tájékoztatja a szülőket. A taneszközök és tanulmányi segédletek kiválasztásában az intézmény és a szülők lehetőségeit figyelembe veszi az általános iskola. A jogszabályokban előírtak szerint biztosítjuk a kedvezményekre jogosult tanulók részére a tankönyvtámogatást.

4 A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

4.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése a tanulási folyamatok elindításán és segítésén túl a tanulási módszerek, a figyelem, kötelességérzet valamint az iskolai fegyelem kialakítását is magában foglalja. A tudás megszerzésének kiindulópontja a tanulási önismeret, amely a kisdiákok saját belső lehetőségeinek megismerését, elfogadását jelenti és így megalapozza a tanulók elégedettségét, harmonikus életvitelének kialakulását és személyiségfejlődésüket. A tanítónők fokozatosan átvezetik a gyermekeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Az általános iskola fogékonyra teszi a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek játék és mozgás iránti vágyának is, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában előtérbe kerül az élményszerű tanulás, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységek, kreativitást ösztönző feladatok, amelyek fejlesztik az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetítik az elemi ismereteket, szokásokat alakítanak ki.

4.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán hangsúlyosabbá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A tanító a gyermek kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerét alapul véve fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Mintákat és gyakorlóterepet ad, magatartási normákat, szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését. Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak. A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás

tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoporthoz, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

4.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. Az alapfokú nevelés-oktatás 5.-6. évfolyamai szervesen folytatják az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is. Az 5–6. évfolyamon – az 1–4. évfolyamhoz hasonlóan – továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. Igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz figyelembe veszi, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5–6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, valamint nagy hangsúlyt fektetünk az önismeret alakítására, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésére, az együttműködés értékének tudatosítására a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban. A kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük valamennyi szaktanár feladata.

4.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy hangsúlyt fektet a pályaválasztásra, pályaaorientációra. A 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése. A szaktanárok a tanulók érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelően felkészíti őket a középfokú nevelés-oktatás szakaszában történő továbbtanulásra, illetve az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszára, ezzel támogatva a társadalomba való beilleszkedést. Kiemelt figyelmet fordítanak az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarat tulajdonságok fejlesztésére. Feladatuknak tekintik az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesítik az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

5 Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg az iskola heti öt testnevelés óra keretében 2012. szeptember 3-tól az első és ötödik évfolyamokon felmenő rendszerben. A többi évfolyamon a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény szerinti mindennapos testmozgást kifutó rendszerben szervezi meg az iskola.

6 Választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Az alsó tagozat számára felajánlott választható órákat a kisgyermeki személyiséghez és motivációs bázishoz igazodva az osztályt tanító pedagógusok tanítják első sorban, de ha tantárgyfelosztás óraszámai megengedik, akkor más osztályt tanító szakos pedagógusa is választhatóvá válhat. A felső tagozatban a szakos ellátottságnak megfelelően alakulnak a pedagógus választhatóság szabályai.

7 A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja

Az 1. évfolyamon félévkor és év végén szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól, vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.

A 2. évfolyamtól kezdődően a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén a tanuló értékelése osztályzattal történik.

A 3.-8. évfolyamon a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeljük, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősítjük.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél: kitűnő vagy jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

Az ellenőrzés és értékelés alapelvei:

- rendszeresség, folyamatosság
- korrektség
- igényesség
- objektivitás és empátia megfelelő aránya
- a tanulói önkontroll fejlesztésének igénye.

Bemeneti mérés:

Időpontja: minden év szeptemberében, az 1. évfolyamos tanulók körében.

Célja: az 1. évfolyamba érkező gyerekek iskolaérettségi fokának megállapítása, képesség szerinti összetételének vizsgálta.

A mérés egyrészt jelzi az iskola teendőit az iskolaéretté tétel további feladatairól, másrészt jelzés a tanulók képességeiről és a várható teljesítményükről.

Folyamatellenőrzés:

A 2. évfolyam végén - elemi készségek vizsgálata (olvasás, írás, számolás).

Oktatási Hivatal által folytatott kompetenciamérés 4. 6. 8. évfolyamon.

A folyamatmérés eredményei nem lehetnek a diákok minősítésének az eszközei. Osztályzatoknál csak akkor vehetők figyelembe, ha a tanuló teljesítménye két osztályzat között áll. A folyamatellenőrzés irányulhat a házi feladat, a napi tananyag, kisebb egység és egy - egy témakör ismeretének mérésére. Kíváncsnak tartjuk a szóbeli ellenőrzés részarányának növelését. Az írásbeli számonkérés esetében ajánlott előnyben részesíteni az esszé formájú összefüggő megnyilatkozásokat.

A számonkérésnek, a tanulói teljesítmény értékelésének, minősítésének követelményei:

Számon kérni csak olyan ismeretet szabad, amelyet megtanítottunk, illetve amelyhez a tanuló tanára vezetésével (irányításával) hozzájutott. A számonkérésnek mindig a tanuló tudására (és nem tudásának hiányosságaira) kell irányulnia. A hiányosságok feltárásának

célja a további ismeretszerzés, illetve a hiányosságok pótlásának segítése. Lehetőséget kell adni a tanulónak a számonkérés során feltárt hiányosságok pótlására, hibák kijavítására. A tanuló teljesítményét mindenkor korrekt módon, az elvárás – képesség - teljesítmény egységében kell értékelni.

Az értékelés és minősítés során arra kell törekedni, hogy az érdemjegy vagy a szóveges minősítés mindenkor a tanuló teljesítményét tükrözze (és ne az osztályban, csoportban kialakult tudásbeli rangsorban elfoglalt helyét). A tanulói teljesítmény értékelésekor a pozitív motiváció, a képességeknek a megerősítés útján történő fejlesztése az irányadó elv.

7.1 Értékelés az alsó tagozaton

1. Az értékelés módjai:

Szóbeli

A tanuló magatartásáról, szorgalmáról, tanulmányi teljesítményéről a tanítási órákon és más iskolai foglalkozásokon. Megfogalmazódhat a tanító részéről, a tanulótársak részéről, önértékelés formájában.

Írásbeli

A tanulói produktumokra írt, rövid lényegre utaló észrevételek megfogalmazása. Témazáró felmérések megoldásának értékelése százalékos teljesítménysávok megadásával, ezek minősítő jelzésével, amelyek a következők:

- (1) Elégtelen: 0-40 % - Még gyakorolj sokat, most nem sikerült!
- (2) Elégséges: 41-55 % - Munkád még elfogadható, de még sokat és figyelmesen kell gyakorolnod!
- (3) Közepes: 56-79 % - Munkád megfelelő!
- (4) Jó: 80-90 % - Jól dolgoztál!
- (5) Jeles: 91-100 % - Teljesítményed kiváló!

A tanulót befolyásoló tényezők fejlettségének értékelési szempontjai első évfolyamon félévkor és év végén:

Figyelem:

- megfigyelőképesség
- figyelem tartóssága, terjedelme

Gondolkodás:

- a tananyag megértése
- összefüggések felismerése, alkalmazása
- probléma-megoldási képességének fejlettsége
- azonosító, megkülönböztető képesség

Emlékezet

- bevésés, megtartás, felidézés
- mozgási emlékezet fejlettsége
- vizuális emlékezet fejlettsége
- verbális emlékezet fejlettsége
- testséma, térorientáció.

A tanulási technikák fejlettségének, szintjeinek értékelési szempontjai első évfolyamon félévkor és év végén:

- feladatmegoldásban nyújtott segítség igénylése
- munkatempó
- taneszközök használata
- önellenőrzés

Az alsó tagozaton a szöveges értékelés célja az, hogy a szülők pontos képet kapjanak gyermekük képességeinek és készségeinek fejlődéséről.

A tanulók teljesítményének értékelési területei:

- osztályozó értekezlet: két alkalommal, félév és tanév vége előtt tartandók

A tantárgyi osztályzatokról a szaktanár, a magatartás és szorgalom minősítéséről az osztályfőnök dönt az osztályban tanító pedagógusok javaslatának figyelembe vételével. Az osztályozó értekezleten az osztályban tanító pedagógusok, az iskola igazgatója, vagy helyettese vesz részt. Az osztályozó értekezlet pontos idejét az iskolai munkatervben rögzíteni kell

- igazgatói értékelés: iskolai szülői értekezleten, félévi és tanévzáró értekezleteken, tanévzáró ünnepélyen
- osztályfőnöki értékelés: tervének megfelelő számban és formában

Szöveges értékelés az általános iskola alsó tagozatán

A 2011. évi CXC Nemzeti Köznevelési törvény alapján az általános iskola első évfolyamán félévkor és első év végén valamint a második évfolyamán félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni a tanuló teljesítményét azt, hogy a tanuló kiválóan jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul. A nevelőtestület döntése alapján a tanulók értékelésére tanév közben továbbra is alkalmazzuk az egytől ötig terjedő érdemjegyeket.

A szöveges értékeléssel kapcsolatos elvi követelmények:

- minősítés - központúság helyett fejlesztőközpontúság jellemezze
- vegye figyelembe az életkori sajátosságokat
- legyen összhang a NAT, a pedagógiai program, a helyi tantervi rendszer és a kimunkált értékelési koncepció között
- jellemezze a gyakorlatot a rendszeres és folyamatos értékelést
- személyre szóló és ösztönző jellegű legyen
- a tanítási-tanulási folyamat állandó kísérőjeként tudjon megerősítő, korrigáló, fejlesztő szerepet betölteni
- konkrét egyénre szabott javaslatokkal jelölje meg a továbblépés útját és módját, nyelvi megformáltságában legyen közérthető mind a tanuló, mind a szülő számára

A szöveges értékelés pedagógiai, módszertani szabályai:

A szöveges értékelés elsősorban a gyerekeknek szól. A megszólításnál, a szöveg megformálásánál ezt tekintetbe kell venni. Mindig törekedni kell az egyértelmű, pontos, nyelvi és stilisztikai szempontból igényesen megfogalmazott, érthető fogalmazásra. Minden tantestületnek, pedagógusnak meg kell szabnia a szöveges értékeléssel

kapcsolatos mennyiségi és minőségi elvárását önmagával szemben, meg kell állapodnia abban, hogy melyik időszak, teljesítmény milyen típusú, műfajú mennyiségű értékelést kíván, ki kell alakítania az értékelési folyamat egyes lépéseit, metodikáját. Kollégáinkkal együtt, közösen gondoljuk át és fogadjuk el azt a szempontrendszert, amelyet valamennyien fontosnak, értékelendőnek tartunk, amelyek vezérfonalai lehetnek értékelésünk megírásának.

A szöveges értékelés nem teljesítményelvű: miközben nem mond le a hagyományos ismeretszerzésben elért eredmények értékeléséről, a társas kapcsolatokat, az önismeret fejlődését és még számos szociális kompetenciát egyenrangúnak tekinti az intellektuális teljesítménnyel. Az értékelés sugalmazza azt az elvárást, amely szerint a gyerek legyen aktív részese a fejlődésének, vállaljon felelősséget, szerepet saját tanulásában. Az értékelés legyen személyre szabott, differenciált, árnyalt, a diákok valódi figyelmet, odafordulást, segítőkészséget tapasztalhassanak a pedagógus részéről. A diák aktuális állapotát, viselkedését, teljesítményét rögzítjük. Értékelésünk előreutató, az elérendő célhoz konkrétan utat mutató.

Mindig figyelembe vesszük a gyerek önmagához mért fejlődését, képességeit, lehetőségeit, hogy reális és méltányos értékelést tudjunk adni!

Törekszünk arra, hogy minél teljesebb kép, sokféle érték derüljön ki a gyerekekről, ezért vizsgáljuk tevékenységüket, viselkedésüket, munkájukat, megnyilvánulásait minél többféle szituációban (hospitálás, iskolai rendezvényeken, iskolán kívüli programokon). A kudarc okozta szégyen, feszültség érzésének kialakulását elkerüljük, pedagógiai módszerekkel segítjük a tanulókat, hogy a kudarcral, szembe tudjanak nézni, kezelni tudják azt. A szöveges értékelés írásakor minden tanító és szaktanár szem előtt tartja, hogy az értékeléssel mintát ad a gyerekeknek az értékelés, kritika, visszajelzés kommunikációjára, alapvetően járul hozzá a tanulók önértékelésének, értékrendjének kialakulásához.

A tanulók tantárgyi teljesítményének értékelési szempontjai:

Az elvárható szintnek, képzési területeknek, tananyaggal kapcsolatos követelményeknek megfelelően a szaktárgyi értékelési szempontokat is megfogalmazzuk.

Minden tantárgy esetén témakörönként vagy egy-egy fontosabb képesség alapján értékeljük a tanulókat. A témakörökhöz rendelt „kulcs kifejezések” kiegészítésével történik az értékelés. A minősítés során a tanuló fejlődését emeljük ki. Felhívjuk a figyelmet a fejlesztésre váró területekre, a hiányok pótlására. Javaslatot teszünk a fejlesztés módjára. Az értékelésben részt vesznek a tanulók is.

Ha a tanuló a „felzárkóztatásra szorul” minősítést kapja, a szülő bevonásával az osztályfőnök és a szaktanár értékeli a tanuló teljesítményét, megkeresik a tanuló haladását akadályozó tényezőket.

Az iskola biztosítja a következő lehetőségeket a sikeres fejlesztés érdekében: korrepetálás, egyéni korrekció, személyre szabott fejlesztési ütemterv készítése. A tanítók és szaktanárok segítségével fejlesztő foglalkozás, kis létszámú fejlesztő csoportban. A fejlesztő pedagógusok a szakértői vélemények és egyéni fejlesztési tervek alapján segítik a tanulási problémákkal küzdő tanulókat és segítik a szaktanárok differenciáló tanórai munkáját.

A szöveges értékelés dokumentumai:

Az 1. évfolyamon félévkor és év végén szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól, vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul. A minősítésnek a tanuló teljesítményére, szorgalmára, magatartására vonatkozó megállapításokat kell tartalmaznia.

Az 1. évfolyamokról kiállított bizonyítványok záradék rovatába kell bejegyezni a tanuló továbbhaladását segítő nevelőtestületi döntéseket, szülői kéréseket, és a tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos egyéb megjegyzéseket.

Az 1. évfolyamon a tanuló szöveges minősítése az oktatási miniszter által kezdeményezett bizonyítvány pótlapon történik. A kitöltött pótlap a bizonyítvány része. A pótlapot a bizonyítvány borítólapjának tárolójában kell elhelyezni. A pótlap kiállítását a kiállító köteles a bizonyítvány-pótlap jegyzékében (a megadott rovatok kitöltésével) igazolni.

A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése és értékelése az alsó tagozaton

Nevelő és oktató munkánk egyik fontos feladata a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzése és értékelése. Az előírt követelmények teljesítését az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája, vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrizzük.

Az elméleti tantárgyak, magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret ellenőrzésénél:

Az 1. évfolyamok a félév és az év végén a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonyságot tesznek

A többi évfolyamokon a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizzük

Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak

A tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végezzük, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményeihez, emellett figyelembe vesszük azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

Az 1. évfolyamon félév végén, szövegesen értékeljük a tanulók magatartását, szorgalmát, a matematika, a magyar nyelv, és a magyar irodalom tantárgyakat. A többi tantárgyból összegző értékelést adunk.

Az 1. osztály év végén összegző értékelést adunk minden tantárgyból az előre meghatározott nyomtatott skála szerint:

- kiválóan teljesített
- jól teljesített
- megfelelően teljesített
- felzárkóztatásra szorul

A 2-4. évfolyamokon a tanulók munkáját minden tantárgyból év közben érdemjegyekkel, 2-4. évfolyamokon félév és tanév végén osztályzattal minősítjük. A félévi és az év végi

osztályzatot az érdemjegyek alapján határozzuk meg. A pedagógus ezeken kívül értékelő szimbólumokat is alkalmazhat az első évfolyamon.

Az egyes tantárgyak érdemjegyeit és osztályzatait az ötfokozatú skála szerint határozzuk meg. A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni. Ha egy tantárgy oktatása egy tanítási cikluson belül csak egy órában történik, akkor kéthavonta kell legalább egy érdemjeggyel értékelni a tanulókat. Az érdemjegyekről a szülőt, a tárgyat tanító nevelő értesíti a tájékoztató könyvön keresztül. A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végezzük:

0-40 % - elégtelen (1)

41-55 % - elégséges (2)

56-79 % - közepes (3)

80-90 % - jó (4)

91-100 % - jeles (5)

7.2 Az ellenőrzés és értékelés az 5-8. évfolyamon

Az ellenőrzés

Az ellenőrzés fajtái:

- szóbeli feleltetés
- házi feladat, füzetvezetés ellenőrzése

Írásbeli számonkérési formák:

- írásbeli felelet
- beadandó, nagyobb elmélyülést igénylő házi dolgozat
- röpdolgozat (bejelentés nélkül, aznapi házi feladatból)
- dolgozat, feladatlap, teszt (előző órán bejelentett, kisebb anyagrészből)
- témazáró dolgozat (legalább egy héttel korábban bejelentett, összefoglalással előkészített, teljes témakört felölelő).

A tanuló produktumának ellenőrzése:

- valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva rajz, ének, technika, számítástechnika és testnevelés tantárgyból.
- IKT eszközök alkalmazása

Az ellenőrzés funkciói: folyamatos munkára készíti a tanulókat, folyamatos visszajelzést ad a tanárnak az egyes tanulók, illetve az egész csoport adott anyagrészből elért tudásszintjéből, a tanulók reális önértékelésének, reális pályaválasztáshoz vezető út megtalálásának eszköze.

Értékelés

A tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végezzük, hogy a teljesítményük hogyan viszonyul az iskola helyi

tantervében előírt követelményekhez, emellett figyelembe vesszük azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta.

Az értékelés fajtái:

- folyamatos

A folyamatos értékelés funkciója, hogy visszajelzést a diáknak a zökkenőmentes továbbhaladás érdekében valamint jelzés a szülőknél a diák adott tantárgybéli előmeneteléről.

A folyamatos értékelés fajtái:

- órai értékelés (szóban az órai munka, az aktivitás visszajelzésére, IKT tudás tesztek))
- szóbeli felelet értékelése
- gyakorlati, illetve manuális tevékenység értékelése osztályzattal és szóban (készletgárgyakon belüli teljesítmény értékelése)
- írásos értékelés (írásbeli munka minősítésére: osztályzat – hozzáfűzött megjegyzések, tanácsok)
- szülőknél üzenőfüzet vagy ellenőrző útján küldött jelzés a feltűnően gyenge, vagy a kiemelkedő teljesítményért.

Az érdemjegyekről a szülőt a tárgyat tanító nevelő értesíti a tájékoztató füzetben keresztül. A bejegyzéseket az osztályfőnök 2 havonta ellenőrzi, az elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyre történő átváltását a következő arányok alapján végzik a nevelők:

(1) elégtelen - 0 – 33	%
(2) elégséges - 34 – 50	%
(3) közepes - 51 – 75	%
(4) jó - 76 – 90	%
(5) jeles - 91 – 100	%

Félévi és tanévvégi értékelés

A félévi és tanévvégi - tájékoztató füzetben, illetve bizonyítványban rögzített – értékelés funkciói:

- félévkor: visszajelzése annak, hogy a tanuló hol tart a tantárgy ismeretanyagának, az abban való jártasságnak az elsajátításában. A félévi osztályzatnak kell kifejeznie azt, hogy a tanulói munka, aktivitás tendenciája megfelelő-e, a képessége szerinti legmagasabb szintű tudás megszerzéséhez vezet-e, visszajelzést kell adni arról, hogy megtalálta-e a tanuló a tantárgy eredményes elsajátításához szükséges tanulási módszereket.
- év végén: az osztályzatban kifejezett értékelés azt mutatja meg, hogy a tanuló milyen szinten sajátította el a tantárgy adott tanévre előírt követelményeit.

A félévi és az év végi értékelés összhangban kell, hogy legyen az évközi értékelések során adott szóbeli, írásbeli és jegyekben kifejezett visszajelzésekkel.

A 4. évfolyamon év végén, az 5-8. évfolyamon a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a következő tantárgyakból elért eredményeket minősítjük:

- a kötelező tanítási órák mindegyikét
- a választott tanítási órák tantárgyait
- az önálló tantárgyként kezelt modulok értékelése, minősítése a többi tantárgyával megegyezően történik.

A félévi és az év végi bizonyítványban az alábbi minősítések kerülhetnek bejegyzésre:

Kitűnő: az a tanulmányi eredmény, amikor valamennyi tantárgyból, magatartásból és szorgalomból is csak ötös osztályzata van a tanulónak. Szöveges értékelésben részesülő tanuló esetén kitűnőnek tekintjük azt a tanulmányi teljesítményt, amikor valamennyi tantárgyból nagyon jó minősítést, magatartásból és szorgalomból példás értékelést kapott.

Jeles: ha a tanulónak maximum két négyes osztályzata vagy „jó” minősítése van valamely tantárgyakból

Diagnosztikus mérés

Célja: a tanulók előzetes ismereti szintjének megállapítása, helyzetfelismerés, feladat meghatározó jelleggel az adott tanulócsoportra

A teljesítményeket pontszámokban ill. százalékokban kifejezve értékeljük, nem osztályozzuk. Diagnosztikus mérést valamely osztályfokra való belépéskor, tanárváltáskor végzünk.

Formatív mérés

Célja: a tanulási folyamat eredményének követése

Formái:

- írásbeli felelet
- röpdolgozat
- témaközi felmérés
- témazáró dolgozat

A teljesítményeket – a tantervi követelményekkel való összehasonlítás alapján – osztályozzuk. A tanulási folyamat által meghatározott időben rendszeresen tervszerűen elosztott gyakorisággal végezzük

Szummatív mérés

Célja: az adott évfolyamon, vagy az iskoláztatás szakasz határán a tanítási – tanulási folyamat eredményének mérése

Formái:

- év végi felmérés
- szintmérés
- képességmérés
- ismeret és tájékozottság mérése

A teljesítményeket a tananyag követelményeivel (minimum, átlagos, optimum szinthez) összehasonlítva pontokba és százalékokban kifejezett itemek szerint értékeljük, osztályozzuk. Megtervezzük az egyén és az adott közösség egészének számára a szükséges korrekciót.

A magyar oktatás helyzetének, színvonalának megállapítását célzó országos és nemzetközi mérések. Oktatási Minisztérium – OKÉV által kijelölt mérések, melynek anyagát és idejét az oktatási miniszter rendeletben határozza meg. (Képességmérések, Difer stb.)

8 A tanulók magatartása és szorgalma értékelésének és minősítésének alapelvei, követelményei, formái

A magatartás fogalma:

A tanuló viszonya az iskola értékrendjéhez; a házirendben rögzített viselkedési normák és íratlan viselkedési szabályok betartásának szintje, a tanuló viszonya társaihoz, az iskola dolgozóihoz. A magatartásjegy kialakításában a morális tulajdonságok játsszák a döntő szerepet.

A tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél a következő értékelő fokozatok alkalmazhatóak: példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2).

A magatartásjegy kialakításának elvei:

A tanuló magatartásjegyében kifejezésre jut az iskolában tanúsított viselkedése, társaihoz való viszonya, felnőttekhez való viszonya, a kulturált magatartás szabályaihoz való viszonya az iskolában és az iskolai rendezvényeken, beszédstílusa, hangneme, a munkavégzés fegyelme, az iskolába járási fegyelme, a tanuló személyiségének előző évhez viszonyított pozitív vagy negatív változása, a közösség érdekeivel való azonosulásának szintje.

A szorgalom fogalma:

A tanuló viszonya a tanuláshoz, aktivitás, érdeklődés.

A tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél a következő értékelő fokozatok alkalmazhatóak: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

A szorgalomjegy kialakításának elvei:

A tanuló szorgalomjegyében kifejezésre jut a képességhez mért tanulmányi teljesítmény, az órai aktivitás, tudás iránti igénye, feladattudata, feladatvégzése, iskolai felszerelésére vonatkozó igényessége, a tanulmányi munkához való viszony (rendszeresség, pontosság, önállóság, kötelességtudat). A személyiségből fakadó tulajdonságok figyelembe vételével a jegynek tükröznie kell a változást amennyire lehet el kell különíteni a magatartás jegytől.

A magatartás és szorgalom minősítésének (a jegy kialakításának) formái

- Folyamatos minősítés

A pedagógusok folyamatosan, rendszeresen, következetesen reagálnak a tanuló megnyilvánulásaira (tanórán és tanórán kívüli szervezett foglalkozásokon).

Kirívó magatartásbeli vétség, illetve a munkamorál feltűnő romlása esetén a szülőket szóban vagy írásban tájékoztatjuk.

Kiemelkedő teljesítmény versenyeredmény, rendezvényen való szereplés, szervezőmunkában való részvétel, stb.) jutalma szóbeli és írásbeli dicséret.

A tanuló magatartását és szorgalmát az osztályközösség véleményét figyelembe véve az osztályfőnök minden hónap végén értékeli és minősíti.

- Félévi és év végi minősítés, jegy kialakítása

A tanuló önértékelésének, az osztályközösség véleményének figyelembe vételével az osztályfőnök kialakítja javaslatát. Az osztályban tanító tanárok testülete megvitatja azt. A döntést (vitás esetben szavazás segítségével) az osztályfőnök hozza meg.

Mind a magatartás, mind a szorgalom értékelése a tanulói személyiség alakításának, a tudás megszerzésére irányuló tevékenység segítésének eszköze. A tanuló magatartását és szorgalmát nem szabad mereven, a személyiségvonásainak figyelmen kívül hagyásával értékelni. Az értékelés nem tükrözhet tanári rokon- vagy ellenszenvet. A minősítés nem büntetés és nem megtorlás, hanem folyamatos értékelés: célja minden esetben a nevelés, a jobbítás, a segítségnyújtás.

Amennyiben a szülő nem ért egyet a pedagógusok által kialakított minősítéssel, az osztályfőnököknek (illetve az osztályban tanító bármely pedagógusnak) törekednie kell a közös álláspont kialakítására.

A tanulók magatartása és szorgalma értékelésének, minősítésének követelményei:

1. évfolyam

Az értékelés tartalmi szempontjai:

Magatartás

- magatartási norma- és szabályismeret
- szabálykövetés a tanórákon, foglalkozásokon, óráközi szünetekben, iskolai szabadidőben
- a tanuló viszonya a társaihoz és a felnőttekhez
- a tanuló viszonya a tulajdonhoz.

Szorgalom

- motiváltság; részvétel a tanulási tevékenységekben
- a feladattudat fejlettsége, türelem, kitartás a feladatvégzésben
- megbízhatóság és a teljesítés igénye.

Követelmények

MAGATARTÁS:

Példás: A megismert magatartási szabályokat betartja. Az iskolában tanúsított magatartása fegyelmezett. Társaival segítőkész. A közösségben aktív. A felnőttekkel tisztelettudó, udvarias.

Jó: A megismert magatartási szabályokat általában betartja. Az iskolai helyes magatartásra alkalmanként figyelmeztetni kell. Társaihoz, felnőttekhez való viszonya elfogadó.

Változó: A megismert magatartási szabályokat gyakran megszegi. Az órai munkát, foglalkozást alkalmanként viselkedésével zavarja. Társaihoz, felnőttekhez való viszonya gyakran hangulata szerint változó. Osztályfőnöki figyelmeztetése van.

Rossz: A megismert magatartási szabályokat figyelmen kívül hagyja, vagy elutasítja. Viselkedésével sokszor zavarja az iskolai munkát és társait. A felnőttekkel, társaival elutasító vagy agresszív módon reagál. Több osztályfőnöki figyelmeztetése, intője van.

SZORGALOM.

Példás: Tanulmányi munkája pontos, képességeinek megfelelően végzi azt, megbízható. Feladatvégzésében kitartó, türelmes és igényes. Az órai munkában aktívan részt vesz. Felszerelése hiánytalan és vigyáz rá.

Jó: Tanulmányi munkáját nem mindig a képességeinek megfelelően végzi. A feladatvégzésében időnként hiányzik a kitartás, a pontosság. Az órai munkába bevonható. Felszerelése időnként hiányos.

Változó: Tanulmányi munkában való részvétele ingadozó. Feladatait pontatlanul, hiányosan végzi el. Az órai munkába nehezen vonható be. Felszerelése gyakran hiányos.

Hanyag: Képességeihez képest keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében. Kötelességeit, feladatait elmulasztja. Az órai munkába nem kapcsolódik be, nem vonható be. Felszerelése rendszeresen hiányos.

2-4. évfolyam

MAGATARTÁS:

Példás: A házirendet betartja. - Tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik. – Kötelességtudó, a feladatait teljesíti. – Szívesen, önként vállal feladatokat, és azokat teljesíti. – Tiszteletudó. - Társaival, a nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik. - Az osztályközösség életében aktívan részt vesz. - Óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet. - Nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.

Jó: A tanítási órán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik. - Feladatait a tőle elvárható módon teljesíti. – Megbecsüli saját, társai és környezete értékeit. Feladatokat önként nem vagy ritkán vállal, de a rábízott feladatokat teljesíti. - Az osztályközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt. - Nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó: Az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be. - A tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik. - Feladatait nem minden esetben teljesíti. Előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva. - A közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik. – Mások és környezetének értékeit nem óvja. - Igazolatlanul mulasztott. - Írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása van.

Rossz: A házirend előírásait sorozatosan megsérti. - Feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti. - Magatartása fegyelmezetlen, rendetlen. - Társaival, a felnőttekkel

szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik, társai tanulását akadályozza. Mások tulajdonát, környezete értékeit nem becsüli. - Több alkalommal igazolatlanul mulasztott. - Több írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása van.

SZORGALOM:

Példás: Képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt. - Tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi. - A tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi. - Munkavégzése pontos, megbízható. - A tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz. - Taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó: Képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt. - Rendszeresen, megbízhatóan dolgozik. - A tanórákon többnyire aktív. - Többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti. - Taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó: Tanulmányi eredménye elmarad képességeitől. - Tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti. - Felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik. - Önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag: Képességeihez mérten nagyon keveset tesz azért, hogy jobb eredményeket érjen el. - Az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg. - Tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen. - Feladatait többnyire nem végzi el. - Felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek. - A tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el.

5-8. évfolyam

MAGATARTÁS

Példás: Ismeri és megtartja az iskolai Házi rendet, kötelezettségei teljesítésében példamutatásával társait is ösztönzi.

A közösség érdekeit szolgáló feladatok elvégzését önként, szívesen vállalja.

Feladatait legjobb tudása szerint, igyekezettel végzi. A tevékenységek tervezésében, szervezésében, értékelésében aktívan vesz részt. Tanáraival, társaival és a felnőttekkel szemben udvarias, előzékeny és segítőkész. Tiszteletben tartja mások személyiségét. Viselkedését a kulturáltság jellemzi. Megbecsüli és védi a társadalmi tulajdont és tiszteletben tartja mások tulajdonát. Fellép a rongálókkal szemben.

Jó: Ismeri és megtartja az iskolai Házi rendet. Kötelezettségeit maradéktalanul ellátja.

A rábízott közösségi feladatok elvégzésében igyekezetet tanúsít. A felnőttekkel szemben udvarias, előzékeny. Társaival szembeni viselkedésében kisebb hiányosságok fordulnak elő. Védi a közvagyonot és társai tulajdonát. (Az elbírálás időszakában legfeljebb egy szóbeli figyelmeztetésben részesült).

Változó: Az iskolai Házi rend megtartásában és iskolai kötelezettségei teljesítésében gyakran vannak hiányosságok. A közösség érdekében végzendő feladatokkal szemben érdektelen, a munkát csak vonakodva látja el. A felnőttekkel és társaival szembeni viselkedésében sok hiányosság fordul elő. A társadalmi tulajdont nem becsüli, de hibáinak kijavítására némi igyekezetet tanúsít.

Osztályfőnöki figyelmeztetést kapott vagy két igazolatlan mulasztása van.

Rossz: A Házi rend szabályait tudatosan megszegi. A közösségi tevékenysége bomlasztó, társaira és az osztály közösségére rossz hatással van. A felnőttekkel és társaival szembeni viselkedésében alapvető hiányosságok vannak (udvariatlan, tiszteletlen, goromba). Szándékosan rongálja a közvagyon, nem becsüli mások vagyonát. Igazgatói figyelmeztetésben részesült.

SZORGALOM

Példás: Munkáját képességeinek megfelelően, igyekezettel végzi. Önként többletfeladatot is vállal. Az órákon figyel, az ott folyó munkában aktívan részt vesz. Munkája fegyelmezett, pontos és kitartó. Kötelességtudása társait is ösztönzi. Tudása gyarapításában, érdeklődési körének megfelelően önállóságot tanúsít. Képességeit és tehetségét kamatoztassa iskolánk érdekében is !

Jó: Munkáját képességeinek megfelelően végzi. Az órákon folyó munkában folyamatosan vesz részt. Munkájára mindig lehet számítani. Tudása gyarapításában időnként ösztönzésre szorul. Tevékenysége képességeinek és körülményeinek megfelelő.

Változó: Munkáját nem képességeinek megfelelően végzi el.

Az órákon folyó munkában csak alkalmanként vesz részt. Tudása gyarapítására mindig figyelmeztetni kell. Tevékenysége elmarad a képességei, körülményei adta lehetőségektől.

Hanyag: Iskolai kötelezettségeit tudatosan elhanyagolja.

Figyelmetlen, megbízhatatlan, feladatait nem látja el. (Bukott). Tudása gyarapítására nem hajlandó.

Az általános iskolában az értékelésnél használt dokumentumok

Évfolyam	Évközben	Félévkor	Tanév végén
1. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Értékelő lap, napló	Értékelő lap, napló, törzslap
2. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap
3-4. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap
5-8. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap

Az általános iskola a 2011. évi CXC Nemzeti Köznevelési törvény által meghatározott gyermekek heti finanszírozott keretein belül megszervezi azokat az egyéb foglalkozásokat, amelyek a kitűzött nevelési-oktatási célok megvalósítását elősegíti. Csoportbontások a nyelvoktatás során jelennek meg, amikor a két idegen nyelvet egy osztály tanulói megosztva tanulják, itt is az előírt finanszírozott kereteken belül maradva.

10 A nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerése

Szaktanáraink oktatási gyakorlatára jellemző, hogy amikor csak lehet a motiváló erővel ható „helyi” vonatkozásokat beépítik a tananyag feldolgozásába, életszerűvé, emberközelivé téve a múlt és jelen eseményeit, társadalmi környezetünk alakulását.

Az osztályfőnökök az osztályfőnöki órákon a tantárgyi programban rögzített időkeretekben dolgozzák fel a nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését, elfogadását és értékelését közvetítő tartalmakat. Ének órákon az etnikai kisebbség zenei hagyományaival ismerkednek meg, magyar nyelv és irodalom órákon etnikai mesék feldolgozására kerül sor. Tanulóinkat arra ösztönözzük, hogy szűkebb pátriánkban, falunkban és környékén élő nemzetiség kultúráját, hagyományait rajzos munkák, szövegalkotási feladatok, tanulmányok keretében dolgozzák fel.

Tanulmányaik ideje alatt diákjaink végiglátogatják történelmi egyházaink templomait és ha van rá lehetőség a városi múzeumot. Könyvtári órákon is kapnak ismereteket a nemzeti kisebbség kultúrájából, valamint indíttatást az etnikai kisebbséghez tartozó kultúra ápolására. Az iskola valamennyi dolgozója ápolja a kapcsolatot a Nemzeti - etnikai kisebbségi önkormányzattal. Amelynek formái lehetnek: rendszeres konzultációk, segítségnyújtás a helyi cigányhagyományok felkutatásában, felelevenítésében, cigányképzőművészek alkotásainak bemutatása.

11 A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek és mérési időszak

Az állapotmérésről általában

Az utóbbi években kimutathatóan romlott a gyermekek és fiatalok egészségi állapota, teherbíró képessége. Az egészségtelen életmód, kevés mozgás, nem megfelelő táplálkozás következményeként egyre több a gerincbeteg, túlsúlyos gyermek. Az egészségügyi világszervezet megfogalmazása szerint: az egészség a jó testi, lelki és szociális környezet állapota. Ha megfelelő az egyensúly, - testi, lelki és szociális értelemben – annál egészségesebb az ember.

Az iskolában leginkább a testi egészség fejlesztésére van lehetőség, ezen keresztül érhetünk el megfelelőbb hatást a gyermekek lelki egészségének formálására.

Évente két alkalommal, ősszel és tavasszal gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának méréséről. Az általános fizikai teherbíró képességek mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. A hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez lehetőséget biztosít az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.

A mérés céljai, várható hasznosulása

- Lehetővé teszi az egyén, a közösség, a társadalom egészének, vagy bizonyos rétegeinek egészségszempontrú fizikai állapotának számszerűen is kifejezhető megbecslését, a mért adatok egészséggel összefüggő értelmezését, elemzését.
- A különbözőségek felfedezése lehetőséget ad az egyénre szabott optimális edzésintenzitás szakszerű megválasztásához.
- Biztosítja a pillanatnyi fizikai állapottal való szembesülést, a megadott követelményértékekhez viszonyítást.
- Felfedezi az esetleges hiányosságokat, ezáltal lehetővé teszi azok mielőbbi tudatos felszámolását.
- A rendszeres időszakos ellenőrzés folyamatos visszacsatolást jelent a hibák kiküszöböléséhez.
- Összehasonlítási, viszonyítási lehetőséget ad az azonos módszerrel, de pl. különböző földrajzi területen élő, tevékenykedő, különféle sportágakat űző egyének teljesítményeihez.
- Már a kisiskolás korúak körében felszínre kerülnek, kitűnnek az egyes területen elért kimagasló eredményükkel a genetikailag kiváló - testi, biológiai, fiziológiai - adottságokat öröklő sportolni vágyó fiatalok.

Összefoglalva: az egyén az általános fizikai teherbíró-képessége mérése során választ kaphat arra, hogy fizikai terhelhetősége szempontjából jelenleg hol tart, hová kell felfejleszteni magát és hogyan tegye meg az első lépéseket.

Mérés az iskolában

A „Mini Hungarofit” tesztrendszer méri, értékeli és minősíti az egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességeket:

- az aerob kapacitást, amely a kardiorespiratorikus rendszer állóképességének legjobb mérőszáma,
- azon izomcsoportok erejét, amelyeket a mindennapi tevékenységünk során a leggyakrabban használunk, és amelyek gyengesége pl. a tartási rendellenességek leggyakoribb okozói.

Időpontjai: - őszi: október 31-ig, tavaszi: május 31-ig.

Általános vizsgálati szempontok:

- A vizsgálatot életkorra és nemre való tekintet nélkül minden olyan egészséges tanuló elvégezheti, aki az iskolai testnevelés alól nem kap teljes felmentést.
- A könnyített- és a gyógy-testnevelésre utalt tanulók általános izomerejének minősítése csak — szakorvosi véleményezés alapján — az orvos által nem tiltott motorikus próbákban elért teljesítmény alapján végezhetjük el.
- A vizsgálat megkezdése előtt a próbázónak tisztában kell lenni a vizsgálat céljával, gyakorlati hasznosságával és az elvégzendő feladatokkal.
- A vizsgálati módszert az erre a célra elkészített mérési útmutató alapján kell elvégezni.

Az általános fizikai teherbíró-képesség pontértékeinek meghatározása a táblázatok alapján történik.

1. A motorikus próbákat sportöltözetben, jól szellőző nagy teremben, tornateremben, illetve szabadtéren célszerű elvégezni.
2. Minden motorikus próba elvégzését általános és speciális bemelegítés előz

meg.

3. A motorikus próbák elvégzését az izomerő mérésére alkalmazott próbákkal kell elkezdni.

4.

Az iskolánkban alkalmazott vizsgálati módszer az általános fizikai teherbíró képesség műszerek nélküli méréséhez:

Mini Hungarofit

(1+4 motorikus próbában elért teljesítmény alapján)

HELYBŐL TÁVOLUGRÁS (cm): Az alsó végtag dinamikus erejének mérése.

HASONFEKVÉSBŐL TÖRZSEMEELÉS FOLYAMATOSAN (4 perc/db): A hátizmok dinamikus erő-állóképességének mérése.

HANYATTFEKVÉSBŐL FELÜLÉS FOLYAMATOSAN (4 perc/db): A hasizmok erő-állóképességének mérése.

FEKVŐTÁMASZBAN KARHAJLÍTÁS FOLYAMATOSAN KIFÁRADÁSIG (db): A vállövi és a karizmok dinamikus erő-állóképességének mérése.

COOPER-TESZT FUTÁSSAL (12 perc/m): Az aerob állóképesség mérése.

Értékelési rendszer A vizsgálati módszerhez tartozó megbízható értékelési és minősítési rendszer, nagyszámú mérési eredményen alapul.

A MINI Hungarofit tesztrendszer legfőbb értékelési formái

Szóbeli és írásbeli értékelés testnevelési órán, sport-foglalkozáson, edzésen:

1. Értékelés pontértékelés formájában
2. Értékelés mennyiségi mutatókkal
3. Értékelés érdemjegyekkel
4. Az értékelési formák kombinációja

Az értékelő táblázatok a helyi tanterv tantárgyankénti részében találhatóak.

A minősítési rendszer kategóriái:

0- 20,5 pont	IGEN GYENGE
21- 40,5 pont	GYENGE
41- 60,5 pont	KIFOGÁSOLHATÓ
61- 80,5 pont	KÖZEPES
81 - 100,5 pont	JÓ
101 - 120,5 pont	KIVÁLÓ
121-140,0 pont	EXTRA

IGEN GYENGE

Gyenge fizikai állapota miatt, a mindennapi tevékenységének maradéktalan elvégzése, legtöbb esetben olyan fizikai-szellemi megterhelést jelent, hogy rendszeresen fáradtnak, kimerültnek érzi magát. Figyelem terjedelmének, tartósságának növeléséhez, közérzetének - átmeneti - javításához igen gyakran különféle élenkítő szerek, esetenként gyógyszerek fogyasztására van szükség. Hajlamos a gyakori megbetegedésre. Immunrendszerét a kisebb fertőzések, könnyebb megbetegedések leküzdése is már igen gyakran komoly feladat elé állítják.

GYENGE

Az egésznapos tevékenységtől még gyakran fárad el annyira, hogy nem tudja kipihenni magát egyik napról a másikra, ezért estére sokszor fáradtnak, levertnek, kimerültnek, rosszkedvűnek érzi magát.

KIFOGÁSOLHATÓ

A rendszeres mindennapi tevékenységtől ugyan már ritkán fárad el, de a váratlan többletmunka még erősen igénybe veszi.

KÖZEPES

Eléri azt a szintet, amely elegendő ahhoz, hogy az egészséges létezése stabil maradjon, azaz tartósan kiegyensúlyozottan, jó közérzettel élhessen. Rendszeres, heti 2-3 óra testedzéssel a továbbiakban törekedjen arra, hogy a későbbi élete folyamán is egészsége megőrzése érdekében legalább ezt a szintet megtartsa.

JÓ

Ezt a szintet általában azoknak sikerül elérni, akik valamilyen sportágban alacsonyabb szintű szakosztályban, illetve amatőr szinten rendszeresen edzenek, versenyeznek. Ha valaki arra az elhatározásra jut, hogy élsportoló szeretne lenni, legjobb, ha minél előbb hozzákezd az alapvető kondicionális képességeinek magasabb szintre fejlesztéséhez.

KIVÁLÓ

Aki ezt a szintet eléri már joggal reménykedhet abban, hogy speciálisan is olyan jól terhelhető fizikailag, hogy néhány sportágban már akár élsportoló is lehet.

EXTRA

Ha valaki ezt a szintet eléri és megtartja, akkor az általános fizikai teherbíró-képessége területén elérte azt a szintet, hogy fizikailag kiválóan terhelhető. Az eddigi vizsgálataink szerint, ez egyben azt is jelenti, hogy alkalmassá vált szinte valamennyi sportágban olyan rendszeres, magas szintű sportági specifikus edzés elvégzésére, hogy nemzetközi szinten is csúcsteljesítményt érjen el. Élsportolóknak 19 év felett is az egész sportpályafutásuk alatt folyamatos odafigyeléssel arra kell törekedni, hogy az általános fizikai teherbíró-képesség szintjét a sportághoz szükséges „megkívántság” szintjén tartsák.

Az általános fizikai teherbíró-képesség fejlettsége akkor tekinthető kiegyensúlyozottnak/harmonikusnak, ha a próbázó a vizsgálat során elért összes pontszámának legalább a felét az aerob állóképesség mérésére alkalmazott próbában szerzi meg.

12 Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Az iskola környezeti és egészség nevelési elveit meghatározza elhelyezkedése, a település központjában parkkal körülvett területen helyezkedik el az épület, szép természeti környezetben, nagy udvarral, amely lehetőséget biztosít szabadidős tevékenységekre és mozgásos játékokra. Az iskolában a tantestület legtöbb tagja foglalkozik intenzíven egészség és környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívüli programok megvalósítása során.

Az iskolai egészségnevelés ahhoz járul hozzá, hogy a tanuló kellő ösztönzést és tudást szerezzen egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerni és felhasználni tudó egészséges életvitel kialakulásához. Az egészséges életmód, életszemlélet területei az iskola pedagógiai rendszerébe és tevékenységeibe beépülnek, melyek az alábbiak:

- a tanulók egészségi állapotának ismerete
- a minden napos testmozgás, testnevelés óra
- egészséges, kiegyensúlyozott táplálkozás
- betegségek felismerése, elkerülése
- barátság, közösségi kapcsolatok
- tanulási környezet, az iskolai környezet alakítása, ápolása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet fontossága

Az egészségnevelés szinterei iskolánkban:

Hagyományos tanórai keretekben, osztályfőnöki órákon a tanterv konkrét témaköreinek feldolgozásával és az aktuálisan felmerülő problémák megbeszélésével.

Nem hagyományos tanórai keretben:

Napközis foglalkozás formájában játékos gyakorlatok során, délutáni szabadidős foglalkozások alkalmával sportjátékok, filmvetítések, vetélkedők segítségével. Az iskola minden évben Egészség-hete szervez, amikor lehetőség nyílik az egészséggel kapcsolatos átfogó, tervezett programok lebonyolítására. Az iskola folyamatosan együttműködik a segítő egészségügyi szervezetekkel (iskolaorvos, fogorvos, védőnők), tanév elején a fogorvos és a védőnők ismertetik az éves munkatervükben az iskolára megtervezett szűrő vizsgálatok időpontjait és menetét. Az általános iskola folyamatosan kapcsolatot tart a szülői házzal és nem csak a szülőértekezletek, fogadóórák és nyílt napok alkalmával segíti a szülőket gyermekeik egészségügyi problémáinak kezelésében, hanem családlátogatások során is.

A környezeti nevelés szinterei iskolánkban:

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben a tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat.

Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik.

Nem hagyományos tanórai keretben:

A tanév során minden osztály környezeti kirándulásra megy, az évszakhoz vagy a Dunántúli Tájvédelmi körzetben fellelhető növény és állatvilág tanulmányozásához kapcsoltn. Az éves osztálykirándulások és tábor alkalmával a tanítók és a szaktanárok a meglátogatott terület környezeti jellemzőit is átbeszéljük a tanulókkal. A gyerekek olyan versenyeken indulnak, ahol

a környezet- és természetvédelem fontos téma (pl. Herman Ottó Verseny). Különböző akciókban veszünk részt: elemgyűjtés, faluszépítési akció.

Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára.

Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek.

A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat.

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk. Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait körül kell járnunk, meg kell világítanunk:

- a fenntartható fejlődés;
- a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések;
- a helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései;
- alapvető emberi szükségletek;
- emberi jogok;
- demokrácia;
- elővigyázatosság;
- biológiai és társadalmi sokféleség;
- az ökológiai lábnyom.

13 A gyermekek tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küszködők segítése

A iskolánk kiemelt figyelmet fordít a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeire az egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítésére, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése

A mindennapok során felmerülő magatartási problémákat elsősorban az adott osztályban tanítói vagy tanári összefogással igyekszünk megoldani, problémásabb esetekben az iskolával együttműködő partnerektől kérünk segítséget.

A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek enyhítését az általános iskolában az alábbi tevékenységek szolgálják:

Beilleszkedési-, tanulási-, magatartási zavar észlelése esetén a szakértői és rehabilitációs bizottság vizsgálatát kérjük. Megelőző és segítő tevékenységünk során fokozott figyelmet fordítunk a személyre szóló fejlesztésre az alábbi tevékenységekkel: szoros kapcsolatot ápolunk a helyi óvodával, Nevelési Tanácsadóval és a Gyermejkölési Szolgálattal, a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal, az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulást biztosítunk, egyéni fejlesztési terv alapján történő foglalkozásokat felzárkóztató órákat, napközi otthonos foglalkozást, tanulószobai foglalkozást, felzárkóztató foglalkozásokat. Alapozunk a nevelők és a tanulók személyes kapcsolataira, családlátogatások során a szülők és a családok nevelési gondjait segítjük, biztosítjuk a logopédiai ellátást, a beszédfejlesztő foglalkozásokat a sérülés specifikus fejlesztést.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítését az általános iskolában az alábbi tevékenységek szolgálják: az egyéni képességekhez igazodó tanórai munkaformák

alkalmazását előnyben részesítjük, biztosítjuk a felzárkóztató órákat, a napközi otthonos, tanulószobai nevelés-oktatást, felzárkóztató és logopédiai foglalkozásokat, a beszédfejlesztő foglalkozásokat, az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használatát, folyamatosan kapcsolatot tartunk a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsággal. Kiemelten kezeljük az óvoda és az iskola közötti zökkenőmentes átmenetet, a szakértői vélemények alapján a sérülésnek megfelelő egyéni fejlesztési tervek alapján történő fejlesztő foglalkozásokat és rehabilitációt.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek az általános iskolában:

Kirándulások, táborozások iskolai szervezésekor tekintetbe vesszük az érintett csoport anyagi helyzetét. Megszervezzük a rászoruló gyerekek felszereléssel, ruhával történő támogatását a szülői közösség bevonásával.

Szervezett foglalkozások, programok:

- hátrányos helyzetű tanulók integrációs és képesség- kibontakoztató felkészítése
- az egyéni képességekhez igazodó kiscsoportos foglalkozás gyógypedagógus irányításával
- egyéni fejlesztési terv alapján történő foglalkozás
- napközi otthon
- tanulószoba
- diákétkeztetés
- felzárkóztató foglalkozások
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai
- a szülők, a családok nevelési gondjai enyhítésének segítése
- családlátogatások
- iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős nevelő tevékenysége
- javaslat a rászoruló gyermekek önkormányzati segélyezésére

Integrációs pedagógiai rendszer

Az általános iskolában a 2005/2006-os tanévtől kezdve működik az integrációs pedagógiai rendszer, mely a szociális hátrányokkal küszködő gyermekek érdekeit tartja szem előtt. Intézményünk minden tanév elején elkészíti az adott évre szóló helyzetelemzést, amely tartalmazza:

- kimutatás a létszámokról
- beiskolázási terv
- szervezetfejlesztés
- erőforrás
- iskolába kerülés előkészítése
- heterogén osztályok kialakítása
- partnerkapcsolatok
- a tanítást-tanulást segítő és értékelő eszközrendszer elemei
- eszközjellegű kompetenciák – tanórán kívüli programok
- módszertani elemek
- műhelymunka

- értékelési rendszer
- multikulturális tartalmak
- pályaorientáció

A helyzetelemzésből kiindulva elkészítjük az integrációs cselekvési tervet.

Integrációs stratégia elkészítése:

- jogosultság megállapítása, arányok figyelemmel kísérése
- kapcsolattartás a települések önkormányzataival
- iskolába való bekerülés segítése
- kulcskompetenciákat fejlesztő programok működtetése
- integrációt segítő programok szervezése
- átmenetek elősegítése: óvoda-iskola között, alsó és felső tagozat között, általános iskola és középiskola között
- együttműködési partnerkapcsolatok kiépítése
- háromhavonkénti szöveges értékelés lebonyolítása

Közelebbi célok:

Az intézmény tartósan képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, együttnevelésére. Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe. Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel. Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Távolabbi célok:

Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók száma.

Csökken az intézményben a tankötelezettségi kor határa előtt az iskolai rendszerből kikerülők száma. Nő az érettségiző intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma. Az országos kompetencia mérések eredmények átlagaival az adott intézmény eredményei szinkronban vannak.

Gyermekek- és ifjúságvédelmi feladatok az általános iskolában

a) A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

b) Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős működik, ha lehetőség van rá, vagy a munkakörhöz tartozó feladatok az iskola pedagógusai között kerülnek szétosztásra. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi,
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

c) Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

d) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivatallal,
- gyermekorvossal,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

e) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre nevelés,
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás), a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- Együttműködésünk eredményeként enyhíthetjük a hátrányos és veszélyeztetett tanulóink helyzetét, problémáikat a saját pedagógiai eszközeinkkel meg tudjuk oldani.
- A tanulók részt vesznek a szervezett előadásokon, versenyeken. Egyre többen élnek egészségesen, sportolnak, túráznak, megismerik és megtapasztalják az egészséges életmód örömeit, értékeit.
- Tudatosan óvják egészségüket, védik magukat és társaikat a káros hatásoktól.

- A rászorult tanulók segítséget mernek kérni tanáraiktól, a gyermek- és ifjúságvédőtől, védőnőtől, segítenek társaiknak a helyes döntések meg-hozatalában, mernek felelősen dönteni önmagukról.

14 A tanuló jutalmazásával összefüggő elvek

Azt a tanulót, aki képességeihez mértén példamutató magatartást tanúsít, vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy iskolai, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt, vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesíti.

Jutalom egy-egy időszak eredményes munkájáért, vagy valamely kiemelkedő teljesítményért adható.

A tanulók elismerésének fokozatai és alkalmai:

a./ Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretetek adhatók

- szaktanári dicséret
- napközis nevelői dicséret
- osztályfőnöki dicséret
- igazgatóhelyettesi dicséret
- igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret

b./ Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén kiváló tanulmányi eredményért, példamutató magatartásért, kiemelkedő szorgalomért, példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

A dicséretet a tanuló bizonyítványába be kell vezetni.

Bezerédj-plakettet és oklevél adományozása az általános iskolában a nevelőtestület döntése alapján történik az alábbi elvek szerint:

Azok a tanulók, akik nyolc éven át példamutató magatartást és kiváló tanulmányi eredményt vagy kiemelkedő kulturális eredményt vagy kiemelkedő sporteredményt értek el, továbbá akik kiemelkedően sokat tettek az iskoláért, társaikért; vagy akik szorgalma kiemelkedő (legfeljebb a magatartás jó) volt kaphatnak, melyet a ballagás ünnepélyén, az iskola közössége előtt vehetnek át.

Nevelőtestületi dicséret

Az egyes tanévek végén a kitűnő tanulmányi eredményt, példamutató magatartást és szorgalmat elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet az igazgatótól vesznek át a tanévzáró ünnepélyen.

Az egyes tanévek végén jó tanulmányi munkáért (legfeljebb 2 „jó” minősítés lehet a „jelesen” kívül), példás magatartásért és kiemelkedő szorgalomért (legfeljebb a magatartás jó) az osztályfőnök tanévzárón az osztályközösség előtt a tanulónak jutalomkönyvet adhat.

Az iskola szintű versenyek első három helyezettje oklevelet és könyvjutalmat kap, melyet az iskola közössége előtt vehet át.

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, előadásokon, bemutatókon kiemelkedően szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek. A dicséretet az igazgató vagy az igazgatóhelyettes a tanévzáró ünnepélyen ismerteti.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni. Az elismerésre az osztályfőnök, munkaközösségek tesznek javaslatot, melyet a nevelőtestület véleményez.

15 A sajátos nevelési igényű tanulók fogyatékoságához és típusához igazodó fejlesztő program

Általános iskolánk felvállalta a sajátos nevelésű igényű tanulók: **enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos valamint a pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési és tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók** integrált iskolai nevelését és oktatását. Programunkat a 32/2012.(X.8) EMMI rendelet 2. mellékletében foglalt a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei megtartásával állítottuk össze.

A sajátos nevelési igényű program célja:

- a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése és oktatása során a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél.
- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érdekében az iskola a szakértői véleményekre támaszkodva pontosan meghatározza a sérült képességek rehabilitációs célú korrekciójának területeit, a tartalmak kijelölésekor az egyes területeket módosítja, elhagyja, vagy új területeket von be a fejlesztésbe. A nevelés, oktatás és fejlesztés során biztosítjuk a szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló:

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

Az alsó tagozatban az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkcióik fejlesztésén van a hangsúly. A tanulók között meglévő eltéréseket differenciált eljárásokkal, tartalmakkal és oktatásszervezési megoldásokkal korrigáljuk.

A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően módosítjuk a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegét. A gyógypedagógiai nevelés az egész

személyiség fejlesztését tűzi ki célul. Az alsó tagozaton nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

Fejlesztési területek – nevelési célok:

Az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulóink számára a tananyagtartalmak beépítésre kerültek a helyi tanterv tananyagtartalmába tantárgyakként. Speciális fejlesztési szempontsорт állítottunk össze arról, hogy a tantárgy tanításánál milyen fejlesztési szempontokra kell tekintettel lenni a tantárgyat tanító pedagógusnak, ezzel is segítve a differenciált óravezetést. A köznevelési törvény által meghatározott óraszámban a tanítási óra során gyógypedagógus segítségével folyik a tanulók oktatása. A gyógypedagógus rendszeresen konzultál az enyhe értelmi fogyatékos tanulókat nevelő, oktató pedagógusokkal, munkájukat tanácsaival segíti. A szakértői bizottság által előírt óraszámban fejlesztő, rehabilitációs órákon vesznek részt a tanulók. Az egyéni fejlesztési terveket a gyógypedagógus készíti el a tanév elején, a szakértői bizottság által előírt fejlesztendő területek figyelembevételével. Iskolánk biztosítja a speciális tankönyveket, fejlesztő eszközöket, tantermet is.

A beszéd fogyatékos tanuló:

Beszéd fogyatékos az a tanuló, aki a receptív és/vagy expresszív beszéd/nyelvi rendszer szerveződése, fejlődési eredetű vagy szerzett zavara életkorától eltérő, különböző klinikai képekben megmutatkozó tüneti sajátosságai, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus fejlődése miatt a későbbi társadalmi beilleszkedés szempontjából veszélyeztetett.

A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai:

A beszéd fogyatékos tanuló iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeinek kielégítésében fokozottan figyelünk az ép beszélő környezetben integráltan történő oktatásnak.

A beszéd fogyatékos tanulók beszéd és nyelvi fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében történik, az egyéni képességekhez igazodva. A beszéd fogyatékos tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján adott tantárgyak, tantárgyrészek értékelése alól mentességben részesülhet.

A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekedünk a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszédműködés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére. A fejlesztés tudatos és tervszerű, egyénre szabott terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul. Kiemelt figyelmet fordítunk a tehetség felismerésére és gondozására. A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti.

Beszéd fogyatékos tanulóink számára tantárgyakként szempontsорт fogalmaztunk meg, melyre tekintettel kell lenni az oktatás, fejlesztés során. Szükség esetén többletidőt biztosítunk számukra a tananyag elsajátításához. A fejlesztő, rehabilitációs órákat a

törvényben meghatározottak alapján biztosítjuk számukra. A tanév elején gyógypedagógus, logopédus készíti el az egyéni fejlesztési tervet, (szakértői vélemény alapján). A beszéd fogyatékos tanuló az iskolai oktatás keretében, annak részeként vesz részt a beszéd technikai és tartalmi fejlesztését szolgáló logopédiai terápiás foglalkozáson. A beszéd fogyatékoság eltérő kórformái szerint a rehabilitációs feladatok is eltérőek.

A logopédiai terápia célja:

- képességfejlesztés (mozgás, észlelés, kognitív és tanulási funkciók fejlesztése)
- szám- és műveleti fogalmak kiépítése (számosság, számérzék, analóg mennyiség rendszer; alpműveletek)
- alapvető mennyiségi és matematikai ismeretek kialakítása
- matematikai fogalmak megértése és használata
- matematikai szimbólumok tartalmi azonosítása
- matematikai szövegértés fejlesztése
- geometriai alapismeretek
- idői tájékozódás

A logopédus segíti a többségi pedagógus munkáját is. Iskolánk a speciális fejlesztő eszközöket, tantermet biztosítja.

Pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók:

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságai, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik. Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakos gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat:

- a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása,
- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- a tanulás iránti motiváció és a kudarcűrő képesség növelése,
- a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,
- a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A többségi pedagógusok differenciált óravezetéssel segítik a tananyag elsajátítását, mely során figyelembe veszik a szakvéleményben a gyermek számára megfogalmazott speciális követelményeket, számonkérési lehetőségeket. Biztosítjuk a tanulók egyéni fejlesztéséhez szükséges eszközöket is.

16 Az iskolaváltás, a tanuló átvételének szabályai

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Az iskola beiskolázási körzetéből - melyet a fenntartó határoz meg - minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

A beiratkozáshoz be kell mutatni:

- a gyermek lakcímkártyája
- a gyermek születési anyakönyvi kivonata

- óvodai szakvélemény
- orvosi igazolás - az iskolába lépéshez szükség fejlettség elérését tanúsító igazolás; a szükséges védőoltások meglétének igazolása
- Nevelési Tanácsadó keretében végzett iskolaérettségi szakértői vélemény
- Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság szakvéleménye

5-8.osztályba történő felvételnél be kell mutatni a

- tanuló anyakönyvi kivonatát
- a gyermek lakcímkártyája
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot
- a szakértői bizottság határozatát (ha van).

Az integrációs programban való részvételhez szükséges a szülő írásos nyilatkozata.

Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő írásos kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményeinek, valamint magatartás és szorgalom érdemjegyeinek figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt. Ha a körzeten kívül lakó tanuló az 1. évfolyamra jelentkezik, vagy ha a 2-8. évfolyamon magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag minősítésű, az igazgató döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettes, az alsós vagy felsős osztályfőnöki munkaközösség vezetőjének, az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét.

17 Sajátos pedagógiai módszerek: projektoktatás

A projektoktatás fogalma: A projekt olyan oktatásszervezési eljárás, amely az oktatás menetét gyakorlati problémák megoldása köré csoportosítja.

A projektoktatás tartalma: Sajátos tanulási egység, technika, a megismerés fő forrásává az önálló és csoportos tapasztalást teszi. A tanulók egy-egy problémának a lehető legtöbb összefüggését és kapcsolódási pontját is felfedjék. A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett, a saját meglévő képességek, viselkedésformák kipróbálására, és újak kialakítása.

A projektmódszer fő értéke a munkafolyamat: a gondolkodási folyamat, a gyakorlati tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalatok, élmények szellemi és érzelmi hatása.

A projektoktatás fő jellemzői: Mindig alkotó jellegű, megismerési cselekvési egység. Mindig komplex, feltételezi a tanárok és diákok partneri együttműködését, a differenciálás eszköze.

Intézményünkben minden évben aktualitásnak megfelelően egy-egy középtávú projektet valósítunk meg, amelyekben a projektoktatás technikái közül alkalmazzuk a kreatív, felfedező kutató technikákat, az együttműködésre készítő technikákat és a tanulói kezdeményezésre épülő technikákat egyaránt. Támogatjuk, hogy tanórai keretben is megvalósuljon a projektoktatás, hogy a módszertani sokszínűség és minél szélesebb tanulói személyiségfejlesztés ezzel is biztosított legyen.

18 Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

Az írásbeli beszámoltatás rendje

Bejelentés nélküli témazáró dolgozatot nem íratunk.

A félévi és év végi osztályzatok eldöntésénél a témazárók eredményét nagyobb hangsúllyal vesszük figyelembe. Egy napon nem íratunk két tantárgynál több tárgyból témazáró dolgozatot. A témazárók időpontjáról a pedagógus 1 héttel korábban tájékoztatja a tanulókat. A kijavításra 2 hét áll rendelkezésre. A félévi és tanév végi minősítés nem alakítható ki csak írásbeli számonkérés alapján született érdemjegyekből azokból a tantárgyakból, amelyek alkalmasak a szóbeli kifejezőképesség fejlesztésére. A bizonyítottan részképeség-hiányos (dyslexiás), illetve írásképtelenséget okozó fogyatékkal élő diákokat az írásbeli számonkérés alól fölmentjük a szakértői bizottság javaslata alapján. Az írásbeli kifejezőképesség fejlesztésébe beleértendő az is, hogy megtaníttuk a diákokat az információhordozók használatára. (Pl. szövegszerkesztés, az Internet használata levelezésre, forrásgyűjtésre, stb.). A diákok írásbeli dolgozatait, beszedett füzetét, beadott munkáját rövid időn belül értékelni, javítani kell: ellenkező esetben annak – fontosabb – visszajelzés jellege háttérbe szorul „jegyszerző” funkciója mögött. Az értékelésre beadott tanulói munkákat vissza kell adni a készítőiknek, illetve csak a tanuló engedélyével őrizheti meg azokat a pedagógus. A tanulókat tájékoztatni kell arról, hogy melyik tantárgyi füzetüket, jegyzetüket kérheti el, szedheti be pedagógus.

A szóbeli beszámoltatás rendje

A szóbeli beszámoltatásra akkor kerül sor, amikor a pedagógiai folyamatba az beilleszthető.

A számonkérés formái	A számonkérés fajtái
szóbeli	Önértékelés, társak munkájának értékelése, hangos olvasás, szóbeli felelet, kiselőadás, beszámoló, feladatmegoldások a táblánál, kísérletelemzés, közös vagy egyéni éneklés, ritmizálás, szolmizálás, memoriterek: vers és prózamondás, műelemzés, folyamatábrák, táblázatok, térképek értelmezése, szókincs ellenőrzés (német), ellenőrző beszélgetés egy adott témáról, beszélgetés, összefüggő felelet, kiselőadás, csoportmunka esetén összefoglaló előadása, dramatizált jelenetek stb.
írásbeli	feladatlap, teszt, dolgozat, témazáró, házi feladat, házi dolgozat, füzet, munkatankönyv, munkafüzet, IKT eszközökkel készített tanulói prezentációk, képgyűjtemények, felhívó plakátok, hírek, képek készítése, gyűjteménybe rendezése stb.
gyakorlati	munkadarab, gyűjtőmunka, sportteljesítmény, mérési gyakorlat, kiállítás

Az általános iskolában az értékelésnél használt dokumentumok

Évfolyam	Évközben	Félévkor	Tanév végén
1. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Értékelő lap, napló	Értékelő lap, napló, törzslap
2. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap
3-4. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap
5-8. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap

19 Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok elvei és korlátai

A házi feladatok kitűzésének elvei és gyakorlata

Kötelező házi feladat

A házi feladat céljai:

- újra feldolgozni, elmélyíteni, rögzíteni az órán tanultakat
- készség szintig gyakorolni a tanult algoritmusokat
- önálló kutatómunkát végezni valamely témában
- alkotó munkát végezni valamely témában

Szóbeli házi feladat

Tananyaghoz kapcsolódó:

- elnevezések – szakkifejezések,
- fogalmak – összefüggések,
- szabályok – törvények ismeretek, melyet az óravázlat ill. a tankönyv tanár által kijelölt részei tartalmaznak,
- kötelező olvasmány, melyet a magyar nyelv és irodalom tanterv évfolyamonként megjelöl,
- tananyaghoz kapcsolódó, az ismeretek elmélyítését szolgáló szemelvények, ajánlott irodalom,
- memoriterek – melyet a szaktárgyi tanterv megjelöl.

Írásbeli házi feladat

Tankönyv, munkafüzet, feladatgyűjtemény, iskolai füzet, tanító – tanár által kijelölt feladatainak megoldása.

Tananyag szerves részét képező fogalmazások, írásbeli elemzések, gyűjtőmunkák elkészítése.

Általános rendelkezések a kötelező házi feladatra vonatkozóan:

A szóbeli és írásbeli házi feladat mindenkor szervesen kapcsolódjon a tanóra anyagához, témájához. Célja minden esetben a tanórán szerzett ismeretek megszilárdítása, elmélyítése és a tantárgyi készségek begyakorlása.

A rendszeres írásbeli házi feladat mennyisége átlagosan tantárgyanként fél óránál több felkészülést ne követeljen a tanulótól. Hétvégére (péntekről - hétfőre), valamint tanítási szünet idejére legfeljebb annyi kötelező házi feladat adható, amennyi egyik óráról a másikra szokásos.

A házi feladatot elmulasztók a tanító és a szaktanár által kidolgozott rendszerű elmarasztalásban részesülnek. Az el nem készített, illetve hibás, hiányos házi feladat értékelésekor különbséget kell tenni a mulasztás okai szerint:

- nem büntetjük a tanulót, ha a mulasztás, hiány, hiba a feladat vagy annak alapjául szolgáló anyag nem értéséből fakad,
- meg kell adni a tanulónak a házi feladat pótlásának a lehetőségét, ha önhibáján kívül (igazolt betegség) mulasztotta azt el,
- a hanyagságból elmulasztott írásbeli feladat nem értékelhető elégtelennel (Érdemjegyet csak tudásra adunk. Az el nem készített feladattal tudásszint nem mérhető. A házi feladat elvégzésének hanyagságból történő elmulasztásakor pedagógiai eszközöket és módszereket alkalmazunk. Ez lehet feleltetés, a házi feladathoz hasonló feladat dolgozat formájában történő megíratása, pótfeladat kitűzése, stb.).

A házi feladat ellenőrzése, megbeszélése következetes legyen a legközelebbi órán.

Módszere lehet: a tanulók önellenőrzése, a tanító - tanár javítása.

Félévente minden nevelő kötelessége tanítványai füzetét, írásbeli munkáját legalább egyszer áttekinteni. Alsó tagozaton – különösen első osztályban – az eredményes készségfejlesztés érdekében havi gyakorisággal.

Írásbeli házi feladat értékelése - tartalmi és formai szempontból - egyaránt fontos, ezt a nevelő szóban és írásban is közölheti a tanulóval.

Korrekció:

Tartalmi vagy formai igénytelenség esetén a feladat újra íratása.

Hibás feladatmegoldás javítása egyéni esetben.

Osztályt érintő általános hiba esetén újratanítás, hiányosságok pótlása.

Szorgalmi (házi) feladat

Minden esetben a tanuló önkéntes vállalása alapján történik.

Szóbeli szorgalmi házi feladat:

Vállalt kiselőadás a tananyaghoz kapcsolódva.

Ajánlott olvasmány – melynek a jegyzékét a magyar nyelv és irodalom tanterv megjelöl évfolyamonként.

Házi és felmenő versenyekre való felkészülés.

Írásbeli szorgalmi házi feladat

Képességek fejlődését, tehetség fejlesztését, kibontakozását elősegítő feladatok megoldása.

Levelezős és versenyfeladatok megoldása.

Írásbeli pályamunkák készítése.

Általános rendelkezések szorgalmi (házi) feladatra vonatkozóan:

Szóbeli és írásbeli szorgalmi feladat a tantárgyi követelményeken felüli teljesítményt célozza.

Hozzájárul a tanuló széleskörű tájékozottságához. Szaktanár ajánlása, motivációja alapján a tanuló önként vállalása.

A szorgalmi feladat mennyisége: a tanuló teherbírásán és kitartásán is múlik, más – más elvárás lehet egyénenként, elkerüljük, hogy túl sok feladat adásával a tanuló a kedvét elveszítse.

Szorgalmi feladat gyakorisága a tanulók elfoglaltságát figyelembe véve történik, átlagosan havonta egy-két alkalommal adjuk, kivételt képez ez alól a versenyre felkészülés időszaka. Pedagógiai szempontból szükséges a szorgalmi feladat megoldásához plusz tanári segítség nyújtása.

Minden esetben a szorgalmi munkát ellenőrizzük, értékeljük (az igazi pedagógiai értéke akkor van, ha ez a közösség előtt történik) az érdemi szorgalmi munkát jutalmazzuk (a tanító és a szaktanár által kidolgozott rendszerű jutalomban részesül a tanuló.)

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**KOLLÉGIUMI
PEDAGÓGIAI PROGRAM**

**I. BÉLA GIMNÁZIUM,
KOLLÉGIUM ÉS
ÁLTALÁNOS ISKOLA**

2013

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS.....	1
1.1. A KOLLÉGIUM TEVÉKENYSÉGÉT MEGHATÁROZÓ JOGSZABÁLYOK:	1
2. HELYZETELEMZÉS.....	1
2.1. A TANULÓK JELLEMZŐI:	1
2.2. A MŰKÖDÉS BELSŐ FELTÉTELRENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA	1
3. A KOLLÉGIUMI ÉLET SZERVEZÉSE	4
3.1. A SZERVEZETI MŰKÖDÉS FÓRUMAI	6
3.2. A SZERVEZETI MŰKÖDÉS DOKUMENTUMAI	7
4. KOLLÉGIUMUNK KÜLDETÉSNYILATKOZATA	8
5. A KOLLÉGIUM KAPCSOLATRENDSZERE	9
5.1. A TÖBBCÉLÚ INTÉZMÉNYEN BELÜLI KAPCSOLATRENDSZER	10
5.2. EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ISKOLÁKKAL	10
5.3. SZAKMAI KAPCSOLAT MÁS KOLLÉGIUMOKKAL	11
5.4. KAPCSOLAT A FENNTARTÓVAL, MŰKÖDTETŐVEL	11
5.5. KAPCSOLAT EGYÉB SZERVEZETEKSEL.....	11
5.6. KAPCSOLAT A SZÜLŐKKEL	12
6. A KOLLÉGIUM NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI	12
6.1. A KOLLÉGIUM TÁRSADALMI SZEREPE	12
6.2. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS CÉLJA ÉS ALAPELVEI	12
6.3. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS FELADATAI.....	13
7. A TANULÓK ÉLETRENDJE, TANULÁSA, SZABADIDEJE SZERVEZÉSÉNEK PEDAGÓGIAI ELVEI.....	16
8. A TANULÓK FEJLŐDÉSÉT, TEHETSÉGGONDOZÁSÁT, FELZÁRKÓZTATÁSÁT, PÁLYAVÁLASZTÁSÁT, AZ ÖNÁLLÓ ÉLETKEZDÉST ELŐSEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG ELVEI.....	16
8.1. A TANULÓK FEJLŐDÉSÉT ELŐSEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG ELVEI	17
9. A KOLLÉGIUMI KÖZÖSSÉGI ÉLET FEJLESZTÉSÉNEK MÓDSZEREI, ESZKÖZEI, A MŰVELŐDÉSI ÉS SPORTOLÁSI TEVÉKENYSÉG SZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	17
10. A KOLLÉGIUMI FOGLALKOZÁSOK FORMÁI, MEGSZERVEZÉSÜKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK.....	18
11. A KOLLÉGIUMI TEVÉKENYSÉG RENDSZERE	19
11.1. A KOLLÉGIUM ÁLTAL KÖTELEZŐEN BIZTOSÍTANDÓ FOGLALKOZÁSOK.....	19
11.2. PEDAGÓGIAI FELÜGYELET.....	20
12. A KOLLÉGIUM EREDMÉNYESSÉGE	21
12.1. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS EREDMÉNYESSÉGE	21
13. A CSOPORTFOGLALKOZÁSOK KERETTERVE ÉS ÉVES ÓRASZÁMA	21
14. A KOLLÉGIUMI FOGLALKOZÁSOK KERETPROGRAMTERVE, A TEMATIKUS CSOPORTFOGLALKOZÁSOK TARTALMA.....	23
14.1. A TANULÁS TANÍTÁSA	23

14.2.	AZ ERKÖLCSI NEVELÉS	24
14.3.	NEMZETI ÖNTUDAT, HAZAFIAS NEVELÉS.....	25
14.4.	ÁLLAMPOLGÁRSÁGRA, DEMOKRÁCIÁRA NEVELÉS	26
14.5.	AZ ÖNISMERET ÉS A TÁRSAS KULTÚRA FEJLESZTÉSE	27
14.6.	A CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉS	28
14.7.	TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉGRE NEVELÉS	29
14.8.	FELELŐSSÉGVÁLLALÁS MÁSOKÉRT, ÖNKÉNTESSEG	30
14.9.	FENNTARTHATÓSÁG, KÖRNYEZETTUDATOSSÁG	31
14.10.	PÁLYAORIENTÁCIÓ	32
14.11.	GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI NEVELÉS	33
14.12.	MÉDIATUDATOSSÁGRA NEVELÉS.....	34
15.	A TANULÓK FEJLESZTÉSÉNEK TERÜLETEI	36
15.1.	TANULÁSIRÁNYÍTÁS, TANULÁSSZERVEZÉS	36
15.2.	HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓK SZERVEZETT FELZÁRKÓZTATÁSÁNAK, TEHETSÉGGONDOZÁSÁNAK, TÁRSADALMI BEILLESZKEDÉSÜK TERVE.....	38
15.3.	TEHETSÉGEK KIVÁLASZTÁSA, TEHETSÉGGONDOZÁS, TEHETSÉGVÉDELEM	40
15.4.	SZOCIÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE	41
15.5.	A KULTURÁLT ÉLETMÓDRA NEVELÉS, SZUVERÉN VILÁGKÉP KIALAKULÁSÁNAK SEGÍTÉSE	43
16.	EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK	44
17.	A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	44
17.1.	AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD, A Z EGÉSZSÉGTUDATOS MAGATARTÁS KIALAKÍTÁSÁNAK SEGÍTÉSE	45
17.2.	TERMÉSZETI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉS	46
18.	ÉLETPÁLYA-ÉPÍTÉS KOMPETENCIAFEJLESZTÉS, PÁLYAORIENTÁCIÓ SEGÍTÉSE	48
19.	A KOLLÉGIUM HAGYOMÁNYAI ÉS TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK TERVE.....	49
20.	A KOLLÉGIUMI FELVÉTEL RENDJE	50
21.	A TANULÓI JOGVISZONY MEGSZŰNÉSE.....	51
22.	GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	51
23.	AZ ISKOLÁVAL, A SZÜLŐVEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI	51
23.1.	KOLLÉGIUM ÉS A CSALÁD KAPCSOLATA	51
23.2.	A KOLLÉGIUM ÉS A KAPCSOLÓDÓ ISKOLÁK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK, ÉS A KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI	54
24.	AZ ARANY JÁNOS KOLLÉGIUMI PROGRAM	57
24.1.	BEVEZETÉS.....	57
24.2.	AZ AJKP-BAN RÉSZT VEVŐ KOLLÉGIUM FELADATAI	59
24.3.	AZ AJKP FŐ FOLYAMATAI, A FOLYAMATOK CÉLJAI, INDIKÁTORAI, MŰKÖDTETÉSE SORÁN MEGVALÓSÍTANDÓ TEVÉKENYSÉGEK, TEVÉKENYSÉGCSOPORTOK	62
24.4.	AZ AJKP PROGRAMOT MEGVALÓSÍTÓ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK AZ EGYES ÉVFOLYAMOKON.....	71
25.	A KOLLÉGIUMI NEVELÉS MINŐSÉGE, EREDMÉNYESSÉGE.....	77

1. Bevezetés

A kollégium a Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény tagintézménye.

1.1. A kollégium tevékenységét meghatározó jogszabályok:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról (Knoap)

A kollégium pedagógiai programja összhangban van az intézmény Pedagógiai programjával, figyelembe veszi az SZMSZ –ben leírtakat

2. Helyzetelemzés

2.1. A tanulók jellemzői:

Koedukált kollégiumunk általános és középiskolás tanulók elhelyezésére biztosít lehetőséget.

A férőhelyek megoszlása: kétharmada a lányok, egyharmada a fiúk elhelyezését biztosítja, az épület sajátosságaként ez az igényeknek megfelelően változtatható. Az intézmény a Szekszárdi I. Béla Gimnázium tanulói mellett a város összes középiskolájából fogad diákokat, egyes esetekben általános iskolásokat. A tanulók összetételére iskolatípus tekintetében a sokszínűség jellemző, a középfokú iskolarendszer teljes palettája megtalálható, esetenként a gyermekvédelmi szervezet intézkedéseként általános iskolai tanuló is elhelyezésre kerül.

A heterogenitás megjelenik szociális és családi háttér tekintetében is, a diákok egy része hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH).

A kollégista tanulók többsége Tolna megye kistélepléseiről és városaiból, kisebb része más megyéből érkezik (Somogy, Baranya, Bács-Kiskun, Fejér megye).

2.2. A működés belső feltételrendszerének bemutatása

A szervezet felépítése, a személyi feltételek

A többcélú köznevelési intézmény élén az igazgató áll, aki szorosan együttműködik a kollégium tagintézmény élén álló kollégiumvezetővel. A kollégiumvezető az Arany János Kollégiumi Program (AJKP) programgazdája is egyben.

A nevelőtestület kollégiumi tagjai: kollégiumi nevelőtanárok, valamint a felsőfokú végzettséggel rendelkező, nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott AJKP- mentor és ifjúságsegítő és a pedagógiai felügyelők.

A nevelőtestület tagjai rendelkeznek a törvény által előírt, vagy még megengedett végzettséggel. A kollégiumi nevelőtanárok és a pedagógiai felügyelők egy része több diplomával /pedagógus szakvizsgával rendelkezik, ismereteiket további, az oktató-nevelő munka területeit érintő továbbképzéseken egészítették ki. (Kooperatív technikák, IPR módszerek alkalmazását támogató képzés, IKT oktatásban történő alkalmazását segítő képzés, informatikai alapozó képzés, új tanulásszervezési eljárások (projekt, témahét), tevékenységközpontú pedagógiák, mérés és értékelés, hatékony tanuló- megismerési technikák, professzionális tanári kommunikáció, változásmenedzsment, pályaépítés és szociális kompetencia oktatáscsomag bevezetését segítő képzések, SNI gyermekek együttnevelésére felkészítő képzés). A TÁMOP 3.1.4 pályázat keretein belül a pályázatba bevont pedagógusok IKT Portfólió készítés tartalmú „Jó gyakorlat” átvételén vettek részt.

A pedagógusok szakmai-módszertani és szemléletbeli megújulásához elengedhetetlen az új tanulásszervezési módok elsajátítása. Cél, hogy a kollégiumban általánossá válják a kulcskompetenciák fejlesztését előtérbe helyező fejlesztési tevékenység, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

Mindegyik egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárul a sikeres élethez egy tudásalapú társadalomban. Célunk, hogy a pedagógusok az eszközjellegű kompetenciafejlesztés mellett a szociális, életviteli és környezeti, valamint az életpálya-építési kulcskompetencia fejlesztésében is nagy szaktudással és gyakorlattal rendelkezzenek.

A kollégiumi nevelőtanárok a képzettségüknek megfelelő tantárgyakból (angol nyelv, magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem) felzárkóztató és tehetséggondozó, kompetenciafejlesztő foglalkozásokat tartanak.

A szakos ellátottság részben biztosítja a szaktárgyi lefedettséget. A hiányt megbízási szerződéssel alkalmazott pedagógusokkal pótoljuk. Egyes szakkörök szervezésénél külső szakembereket vonunk be. Az SNI tanulók fejlesztésére gyógypedagógust, a kollégisták pszichológiai ellátására pszichológust alkalmazunk.

Az AJKP- mentor és ifjúságsegítő támogatja a pedagógusok gyermek és ifjúságvédelmi tevékenységét, segítséget nyújt a hátrányos és a halmozottan hátrányos tanulók ifjúságvédelemmel kapcsolatos és szociális problémáinak megoldásában, kiemelt feladata az Arany János Kollégiumi Programban résztvevők támogatása.

A kollégiumban nem pedagógus munkakört ellátó dolgozók (a két portás és a kollégium gondnoka) munkáját is a gyermekközpontság, az empátia jellemzi, ezzel támogatják nevelőmunkánk eredményességét.

Kiemelt fontosságú a kollégiumban dolgozók közösségének együttműködése a tanulók jó légkörben történő nevelése érdekében.

Tárgyi, környezeti feltételek a kollégiumban

A kollégium belső és külső környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, a kollégisták biztonságát, kényelmét, megfelel az otthonosság általános kritériumainak. Megteremti – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, a sport- és egyéb szabadidős tevékenységek, valamint a diákkörök, szakkörök működésének feltételeit.

A kollégium gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

Az épület 1967-ben épült. A kollégium belső és külső környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, szolgálja a kollégisták biztonságát, kényelmét, megfelel az otthonosság általános kritériumainak.

Megteremti – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, a sport és egyéb szabadidős tevékenységek, valamint a diákkörök, szakkörök működésének feltételeit. A kollégium gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

Egy épületben 8 lakószinten 51 lakószobával, hét tanulószobával rendelkezünk. A tanulók elhelyezése 3 vagy 4 férőhelyes lakószobákban történik. Szociális helységeink emeletenként és nemenként a szabványok szerinti elosztásban és mennyiségben rendelkezésre állnak.

Mosásra alkalmas helyiség a szükséges berendezésekkel (mosógép, centrifuga) a megfelelő biztonsági előírások mellett emeletenként biztosítva van. Három darab automata mosógép

A földszinti korszerűen felszerelt teakonyhában lehetőség van az ételek melegítésére és a kulturált étkezésre, a hűtőszekrényekben tartható a tanuló névvel ellátott zárt módon tárolt élelmiszere.

Az étteremben kulturált körülmények között étkeznek a kollégisták.

Orvosi rendelővel rendelkezünk, ahol szakképzett ápoló várja az ellátásra szorulókat.

A földszinti társalgó (tv, DVD lejátszó, videó), egyben könyvtár – segíti a szabadidő hasznos eltöltését. A könyvtárhasználat a kollégiumi könyvtáros alkalmazásával a kollégium társalgójában a tanulók igényeihez igazodva megoldott.

A működéshez szükséges egyéb helyiségek: rádióstúdió, számítógépes terem a szükséges bútorzattal és technikai eszközökkel, korszerű eszközökkel felszerelt konditerem, a megújított aerobik-terem, a két helyiségből álló tanári szoba, kollégiumvezetői, és gondnoki iroda, porta, a nevelők számára 8 db – külön vizesblokkal ellátott – nevelői szoba, betegszoba, raktárak.

A szervezési és biztonsági okokból elengedhetetlen belső és külső kommunikációs rendszerekkel rendelkezünk (riasztó, biztonsági kamerák, telefonok, rádióstúdió, számítógépek internethasználattal).

A kollégium műszaki állapota elfogadható, azonban sok területen felújításra szorul. A hálósobák bútorzata 2008 szeptemberétől fokozatosan megújult. Három szint három ágyas, heverővel berendezett, a többi szinten négy ágyas, emeletes ágyakkal berendezett hálósobákat alakítottunk ki

modern bútorokkal. Két tanulószoba kivételével a többi berendezését is korszerűre cseréltük. A leány szinteken, több emeleten kicserélésre kerültek a lakószobák bejárati ajtóit. A 2009-ben a belső udvar is megújult, térfő burkolat, növények és kerti bútorok elhelyezése tette otthonossá.

A könyvtárban bővültek a tanulási lehetőségek a korszerű számítógépek beszerzésével.

Az intézmény nagyrészt rendelkezik azokkal az eszközökkel, amelyek szükségesek a kollégiumi tevékenységek (kulturális, sport, szakkör és egyéb szabadidős tevékenységek) szervezéséhez. Törekszünk az eszközállomány folyamatos bővítésére, kihasználjuk a pályázati lehetőségeket, amelyek eddig is nagymértékben segítettek a feltételek javításában.

A foglalkozásokon info-kommunikációs technológiát, (IKT.) eszközöket alkalmazunk (tanári és tanulói laptopok - IKT 1:1 öt csoportban) a kompetenciafejlesztő foglalkozások tananyagának feldolgozására. Az internet-elérhetőség biztosított az emeletenként elhelyezett WIFI-k segítségével és a sávszélesség is nőtt az elmúlt tanévtől.

Fejlesztési igények:

- A kollégium szociális helyiségeinek – mosdó-zuhanyzó, WC korszerűsítése, a csatornarendszer cseréje,
- A villamosvezetékek és a világítás korszerűsítése az energiatakarékosság figyelembevételével.
- A nyílászárók javítása, cseréje,
- Az intézmény fűtési, hűtési és használati melegvíz - ellátó rendszerének korszerűsítése,
- A gondnoki iroda és a porta hőszigetelése,
- A kollégium bejárati lépcsőjének biztonságosabbá tétele,
- A fiú szinteken a lakószobák bejárati ajtóinak cseréje, korszerű, biztonságos zárak felszerelése,
- A kollégium helyiségeinek a felújítása, festése, a parketta javítása,
- A számítógéppark további bővítése
- A földszinti társalgó/könyvtár elavult bútorzatának a cseréje,
- A könyvtárban a könyvállomány további bővítése kompetenciaalapú tankönyvekkel, oktatási segédanyagokkal
- Biztonsági kamerák elhelyezése további emeleteken, a teakonyhában és a gimnázium kollégiumra néző oldalán.
- Füstjelző rendszer beépítése,
- A kollégium külső környezetének (sportpálya felé vezető terület) rendbetétele, tereprendezése és balesetvédelmi szempontból is megfelelő burkolattal ellátása.

3. A kollégiumi élet szervezése

A kollégium – belső életének szabályozása során – biztosítja a diákok optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit, beleértve a rendszeres és egészséges étkezést, a tisztálkodást, az előírásoknak megfelelő egészségügyi ellátást. Figyelembe veszi a speciális tanulói, szülői és iskolai igényeket, valamint az intézményi hagyományokat, szokásokat is. A tanulók napi életének kereteit úgy szervezi, hogy az egyes tevékenységek belső arányai – a jogszabályi keretek között – a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjanak.

A kollégiumi élet megszervezésében jelentős szerepet tölt be a kollégium diákönkormányzata. A kollégiumnak biztosítani kell, hogy a diákok választott tisztségviselőik révén részt vehessenek a tanulóközösségek mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében. Lehetővé kell tenni, hogy a diákönkormányzat tagjai és vezetői megismerjék és a mindennapi gyakorlatban felelősen alkalmazzák a demokratikus érdekérvényesítés, a problémamegoldás és a konfliktuskezelés technikáit, módszereit.

A kollégium a maga sajátos eszközeivel kiépíti, folyamatosan ápolja és megújítja az önálló arculatához kapcsolódó hagyományait, erősíti a kollégiumi közösség együvé tartozását.

Kollégiumunk – belső életének szabályozása során – biztosítja a tanulók optimális testi-lelki-értelmi fejlődésének feltételeit, beleértve

- a szociális ellátást,
- a napi rendszeres étkezést,
- a tisztálkodás, mosás és vasalás lehetőségét,
- az előírásoknak megfelelő egészségügyi ellátást,
- a személyközpontú, kényelmes, otthonos lakhatási és tanulási feltételeket,
- a jó minőségű tudáshoz és a kapcsolódást, feltöltődést szolgáló kulturális-, sport- és egyéb szabadidős tevékenységekhez való hozzáférést,
- a nyugodt pihenés, az egyéni visszavonulás lehetőségét,
- a biztonságot és az érzelmi védettséget.

A kollégiumban 2004-től pedagógiai felügyelői rendszer működik.

Dolgozóink 24 órás munkarendje – a pedagógiai felügyelő rendszer bevezetésével - alkalmazkodik tanulóink iskolai elfoglaltságához, emellett figyelembe veszi a diákok és a szülők egyéni igényeit is.

Az intézményi szintű szabályozást házirendünk biztosítja, melynek kiemelt fontosságú fejezete a napirend. A keretszabályozást – a nevelési, egyéni, életkori sajátosságok, a belső és külső környezet, valamint a törvényi keretek figyelembevételével – a tantestület és a diákönkormányzat közösen alakítja ki.

A kollégiumi élet szervezésénél irányadó

- a pozitív szokásrendszer és a belső motiváció kialakítása,
- az egyéni igények, képességek figyelembe vétele (differenciálás, integrálás),
- a korszerű feltételek, a rend és a fegyelem megteremtése.

Intézményünkben jelentős szerepet tölt be a diákönkormányzat, mely lehetővé teszi, hogy diákjaink választott tisztségviselőik révén részt vehessenek

- a mindennapi élettel kapcsolatos céljaik, terveik kijelölésében,
- a feladatok megszervezésében, megvalósításában,
- az elért eredmények értékelésében.

Lehetővé tesszük azt is, hogy a diákönkormányzat tagjai megismerjék és a mindennapi gyakorlatban felelősen alkalmazzák a demokratikus érdekérvényesítés, a problémamegoldás és a konfliktuskezelés technikáit, módszereit.

Kollégiumunk a maga sajátos eszközeivel kiépíti, folyamatosan ápolja és megújítja az önálló arculatához kapcsolódó hagyományait, szokásait, erősíti a kollégiumi közösség együvé tartozását.

3.1. A szervezeti működés fórumai

A kollégium funkcióinak megfelelően jöttek létre kollégiumi fórumok, közösségek.

Pedagógusok:

Az intézményi nevelőtestület kollégiumi munkacsoportja: A nevelőtestület – a köznevelési törvény alapján – a nevelési–oktatási intézmény pedagógusainak közössége, nevelési és oktatási kérdésekben az intézmény legfontosabb tanácskozó és határozathozó szerve. A nevelőtestület tagja a nevelési-oktatási intézmény valamennyi pedagógus munkakört betöltő munkavállalója, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő egyéb felsőfokú végzettségű dolgozója.

A nevelési és oktatási intézmény nevelőtestülete a nevelési és oktatási kérdésekben a nevelési – oktatási intézmény működésével kapcsolatos ügyekben a köznevelési törvényben és más jogszabályokban meghatározott kérdésekben döntési, egyébként pedig véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik. A kollégiumi munkacsoport rész vesz saját munkájával kapcsolatos szakmai, módszertani kérdések megoldásában, a tagintézményben folyó nevelő és oktató munka tervezésében, szervezésében az Arany János Kollégiumi Program (AJKP) foglalkoztatási tervében szereplő képzési feladatok ellátásában és egyéb szabadidős programok szervezésében. A feladatok koordinálásával, egy-egy részterület elemzésével nyújt segítséget. Munkájában a kezdeményező, javaslattevő jelleg dominál (módszertani eljárások, szakmai témák feldolgozása, belső továbbképzés).

A kollégiumi munkacsoport tevékenysége kapcsolódik a Gimnázium és a többi partneriskola nevelőtestületének munkájához.

Az Arany János Kollégiumi Programjának kollégiumi nevelői csoportja (AJKP-csoport)

Munkáját az AJKP programgazda vezeti az AJKP mentor - ifjúságsegítő munkatárssal együttműködve. Feladatuk a program szerinti munka tervezése és összehangolása.

Az AJKP csoport tagjai az AJKP tanulók a csoportvezetői, a méréssel megbízott pedagógus és azok a kollégiumi nevelőtanárok, akik részt vesznek program keretein belül a tanulók kompetenciáinak tervszerű fejlesztésében. A csoport tagjai részt vesznek a beiskolázási tevékenységben, a bevonható tanulók felkutatásában, családot látogatnak, AJKP esetmegbeszéléseket tartanak. A csoportvezetők a tanulók számára mérések alapján egyéni fejlesztési terveket készítenek, ennek alapján személyre szabott fejlesztési tevékenységet végeznek. Együttműködnek a Gimnázium AJKP- team tagjaival és a partneriskolák osztályfőnökeivel és az Oktatásfejlesztő és Kutató Intézet (OFI) által delegált AJKP mentorral.

Tanulók:

Foglalkozási csoport: a nemzeti köznevelésről szóló törvény által meghatározott létszámok alapján megszervezett kollégiumi csoportok tanulóiból a kollégium pedagógiai programja alapján a kollégiumi neveléshez és oktatáshoz, a szabadidő eltöltéséhez szervezett legalább öt tanulóiból álló, pedagógus vagy a kollégium vezetője által megbízott személy által irányított tanulóközösség;

Kollégiumi csoport: a kollégiumi, externátusi felvételt nyert tanulókból kialakított, pedagógus (csoportvezető nevelőtanár) által irányított állandó tanulóközösség, bizonyos mértékig saját vezetőséggel (DÖK tagok), csoportot illetően önálló döntési és értékelési jogokkal rendelkeznek. A

nevelőtanár irányításával (feladatok megbeszélése, szervezés, ellenőrzés, értékelés, motiváció) végzik tevékenységüket.

Kollégiumi szervezeti egység: a pedagógiai felügyelettel összefüggő, a kollégium működtetéséhez, valamint a kollégiumi élet szervezéséhez kapcsolódó feladat végrehajtásához kialakított, épületenként és nemenként átlagosan száz, legfeljebb százhusz tanulóból álló, pedagógus által irányított tanulóközösség;

A diákönkormányzat (DÖK):

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola többcélú intézményben gimnáziumi, kollégiumi és általános iskolai diákönkormányzat működik.

Mivel az intézményben több diákönkormányzat tevékenykedik, az járhat el a nevelési-oktatási intézmény egészét érintő ügyekben, amelyeknek a megválasztásában a legtöbb tanuló vett részt, feltéve, hogy ily módon a tanulók több mint ötven százalékának képvisellete biztosított.

Az intézményben a gimnáziumi diákönkormányzat rendelkezik ezzel a képviseleti joggal.

A kollégiumi diákönkormányzat a kollégium diákjainak érdekvédelmi és jogérvényesítő szervezete, a megválasztott diákképviselők véleményt nyilváníthatnak, javaslattal élhetnek a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben. A diákönkormányzatok saját szervezeti és működési szabályzataik szerint működnek. Jogaikat a hatályos jogszabályok, joggyakorlásuk módját saját szervezeti szabályzatuk tartalmazza. A működésükhöz szükséges feltételeket az intézmény vezetője biztosítja a szervezetek számára.

A képviseleti jogú diákönkormányzat a gimnáziumi, általános iskolai és kollégiumi diákönkormányzatot segítő pedagógus segítségével gondoskodik arról, hogy az intézmény egészére vonatkozó vélemény-nyilvánításához beszerezze a többi diákönkormányzat véleményét.

A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát a diákönkormányzat készíti el, a választó tanulóközösség fogadja el és a nevelőtestület hagyja jóvá. A diákönkormányzat élén, annak szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint választott diákönkormányzati vezető illetve az iskolai diákbizottság áll. A diákönkormányzatok tevékenységét a diákmozgalmat segítő nevelőtanár támogatja akit ezzel a feladattal – a diákközösség javaslatára – az igazgató bíz meg határozott, legfeljebb ötéves időtartamra.

Lehetővé tesszük azt is, hogy a diákönkormányzat tagjai megismerjék és a mindennapi gyakorlatban felelősen alkalmazzák a demokratikus érdekvérvényesítés, a problémamegoldás és a konfliktuskezelés technikáit, módszereit.

3.2. A szervezeti működés dokumentumai

A Kollégium Pedagógiai Programja: a nevelő-oktató munka a minden előírt fórumon elfogadott pedagógiai program szerint folyik, amely összhangban van a házirenddel.

A tanévre vonatkozóan a pedagógiai program alapján órarendszerűen elkészítjük a tanulók egyénre szabott éves foglalkoztatási tervét, amely tartalmazza a kötelező és a szabadon választható foglalkozásokat.

Kollégiumi Munkaterv:

A tanév elején a tanév rendjének megfelelően elkészítjük a feladatok ütemezését, megtervezzük a programokat, meghatározzuk a felelősöket.

Portfólió-rendszer:

- Csoport-portfólió – tartalmazza a csoport teljes dokumentációját/jelentkezési lapok, szilenciumi jelenléti lapokat, HH és a HHH igazolásokat, SNI szakértői véleményeket, egészségügyi és orvosi igazolásokat, a tanulók éves fejlesztési tervét órarendszerűen, az iskolai órarenddel egybeszerkesztve, a csoportfoglalkozások jelenléti íveit és dokumentációját, a csoport fegyelmi ügyeinek a dokumentációját, a tanulók versenyeken, egyéb rendezvényeken elért eredményeinek dokumentációját, a kollégiumból kiiratkozó tanulók leszámoló lapját stb.
- Egyéni portfólió: az AJKP tanulók mérési eredményeit és az egyéni fejlesztési terveit, jogosultságról szóló igazolásait, iskolai értékeléseit tartalmazza, szakértői véleményeket, határozatokat, a tanuló által készített projektmunkákat.
- Nevelőtanári portfóliók:
Az AJKP, a TÁMOP 3.1.4-be és a TIOP 1. 1. 1.-be bevont csoportok kompetenciafejlesztő foglalkozásaival kapcsolatos dokumentációt tartalmazza (tanmenetek, jelenléti ívek, tanulói projektmunkák, stb).
Tanári portfólió: a tanár adott tanévi tevékenységét prezentáló portfólió (pl. tanmenetek, egyéni fejlesztési tervek stb.)

4. Kollégiumunk küldetésnyilatkozata

Mottó: Célunk azonos a Tieddel! Az általad választott közép fokú iskola sikeres elvégzése, pozitív emberi tulajdonságaid bővítése, erősítése.

Pedagógiai értékrendünk szerint olyan diákközpontú, otthonos kollégiumot szeretnénk működtetni, ahol a tanulók nyugodt, elfogadó és befogadó, szeretetteljes légkörben élhetnek és tanulhatnak. Diákközpontú pedagógiánk garancia arra, hogy a diákok személyisége kibontakozzon, fejlődjön, a pozitív tulajdonságaik megerősítést kapjanak, hogy a szociális kompetenciák fejlesztésének hatásaként könnyedén beilleszkedjenek a kollégiumi közösségbe, ami később segíti a felnőtt társadalomban való helytállásukat.

Fontos küldetésünk az önismeretre alapozott életpálya-építési kompetencia fejlesztése és az élethosszig tartó tanulás megalapozása.

Kollégiumunk a helyi társadalom elvárásait, a nevelési-oktatási környezet lehetőségeit is figyelembe véve végzi munkáját,

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium Kollégiuma részt vesz az Arany János Kollégiumi Programban, speciális eszközeivel elősegíti az Arany János Kollégiumi Program célrendszerének a megvalósítását.

A kollégiumban a nevelési feladatokat – az Nemzeti köznevelési törvényben meghatározott végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező, pedagógus munkakörben foglalkoztatott – kollégiumi nevelőtanár látja és a nevelőmunkát segítő alkalmazotti munkakörben foglalkoztatott felsőfokú pedagógiai végzettséggel rendelkező pedagógiai felügyelő látja el, aki

- a) a nevelőtestület tagjaival és vezetőivel szoros szakmai együttműködésben végzi munkáját,
- b) rendszeres önképzéssel, szervezett továbbképzéssel megújított, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkezik,

- c) képes a nevelési folyamat megtervezésére, megszervezésére, irányítására, ellenőrzésére, értékelésére; jártas a különböző pedagógiai eljárások, módszerek alkalmazásában,
- d) egyéniségével, megjelenésével, felkészültségével, műveltségével, életmódjával követendő példaként szolgál a diákok számára,
- e) megfelelő empátiával rendelkezik, nevelői eljárásaiban, pedagógiai kommunikációjában a tanulók iránti tiszteletet, szeretetet, elkötelezettséget és bizalmat helyezi előtérbe,
- f) képes a diákok helyzetének, személyiségének megismerésére, megértésére,
- g) képes a diákokkal őszinte, bizalmon alapuló viszonyt kialakítani,
- h) képes a konfliktusok eredményes kezelésére,
- i) munkája során folyamatosan együttműködik a tanulók közösségeivel, a nevelésükben részt vevő személyekkel, szervezetekkel.

A kollégiumi nevelőtanár és a jogszabályokban foglaltak szerint végzi, tevékenységét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint az egészséges életmódra és a fenntartható fejlődésre nevelés határozzák meg.

A kollégiumban dolgozó, nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak munkáját is a gyermekközpontúság, a nevelés eredményességének támogatása kell, hogy jellemezze. Jelenlétük, megnyilvánulásaik, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényezőként hat a kollégisták mindennapjaiban.

Kollégiumunk fejlesztése érdekében kitűzött céljaink:

- a kulcskompetenciák fejlesztésével segítjük a tanulók szocializációját, tanulását, és az életpályára felkészülését,
- a hátrányos helyzetű és SNI tanulók esélyegyenlőségének javítása: hatékony együttnevelés a kollégiumban,
- Integrált Pedagógiai Rendszer módszereinek alkalmazása. Célunk az esélykülönbségek, a kulturális és a szociális hátrányok mérséklése mellett a tehetséges tanulók támogatása,
- a tevékenységközpontú, együttműködésen alapuló módszerekkel jó kapcsolatokat legyenek képesek kialakítani, együttnevelés,
- az együttnevelés során alakuljon ki az empátia, a tolerancia, az elfogadás, a probléma- és konfliktuskezelő képesség,
- célunk, hogy az érdekérvényesítés demokratikus eszközeit, a demokrácia alapértékeit képviseljük.

5. A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, illetve a tanuló törvényes képviselőjével, szülői szervezetekkel, a fenntartóval, a

működtetővel, a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, valamint veszélyeztetett gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálattal, a település – a tanulók nevelésében érintett – intézményeivel, nevelésbe vett gyermek esetén a gyámjával, nevelőszülőjével vagy gyermekotthonával, civil szervezeteivel, szakmai közösségeivel, érintettség esetén a helyi nemzetiségi önkormányzatokkal, továbbá minden olyan szervezettel, amely a kollégiumi nevelés céljainak megvalósítását elősegítheti.

A kapcsolatok kialakításában, gazdagításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező. A kapcsolattartás helyi szabályozása a jogszabályi előírásoknak megfelelően történik.

Az intézmény kezdeményező és nyitott kapcsolatrendszer épít ki a kollégium működésében szerepet játszó partnerekkel.

5.1. A többcélú intézményen belüli kapcsolatrendszer

- Szekszárdi I. Béla Gimnázium:

Gimnáziummal partneriskolaként és szervezetileg is szoros az együttműködés.

A két intézmény építésetileg is kapcsolódik egymáshoz, így a szabad átjárás és a közvetlen telefonkapcsolat biztosított a tantestület tagjai között.

A kollégium figyelembe veszi az iskolai programokat, hétfélig nyitva tartását is ennek megfelelően alakítja. Szülői értekezleteken, az iskolai fogadóóra idején a kollégium is nyitott, a szülő igényére fogadóórát tart. Az Arany János Kollégiumi Program 9. előkészítő osztálya a Gimnáziumban tanul, így az osztályban tanító tanárokkal nagyon intenzív a kollégium kapcsolata. A tanárok a kollégiumi rendezvényekre meghívást kapnak és a Gimnázium is meghívja programjaira a kollégiumi nevelőtestületet.

Az Arany János Kollégiumi Programban (AJKP) részt vevő iskolai team a kollégiummal havonta egy alkalommal AJKP egyeztetést tart, amelyen az osztályfőnökkel és a szaktanárokkal a kollégiumi nevelők találkoznak és a tanulók fejlesztése érdekében konzultálnak.

A szaktanárok, nevelőtanárok egymás óráin/foglalkozásain hospitálnak.

- **A Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolájával** való kapcsolattartás:

Az Általános Iskola együttműködik a kollégium Arany János Kollégiumi Programjával a pályázatban megjelölt tanulói célcsoport AJKP-ba orientálásával és a szülők informálásával, majd az AJKP programgazdával együttműködve segíti a tanuló pályázatának az elkészítését.

Az iskola lehetőséget biztosít a kollégium számára, hogy a tanulókkal és a szülőikkel a kapcsolatot felvegye és tájékoztassa őket az AJKP céljairól.

5.2. Együttműködés az iskolákkal

A partner iskolák

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium mellett további középiskolákkal állunk kapcsolatban:

- A Szekszárdi Garay János Gimnázium,
- Tolna Megyei Szent László Szakképző Iskola és Kollégium (TISZK), szekszárdi tagintézményei,

- VM Dunántúli Agrár-szakképző Központ, Csapó Dániel Középiskola, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium,
- A Szekszárdi Kolping Katolikus Szakképző Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- „Esély” Szolgáltató és Szakképző Iskola.
- Edutop Szakközépiskola és Szakiskola

Kapcsolat az általános iskolákkal:

Az Arany János Kollégiumi Programba való beiskolázás sikerességének az alapja az általános iskolákkal való jó együttműködés. AJKP munkacsoportunk általános iskolai adatbázist hozott létre, hogy az intézményeket tájékoztatni tudjuk az Arany János Kollégiumi Programmal kapcsolatos információkról. Az iskolákban többnyire az igazgatóhelyettesek a kapcsolattartóink, akik a hetedik és a nyolcadik évfolyam osztályfőnökeinek bevonásával végzik a tanulók programba orientálását.

5.3. Szakmai kapcsolat más kollégiumokkal

- A régió, főként a megye kollégiumaival sport és kulturális versenyeken, tanulók számára szervezett programokon való együttműködés.
- A pedagógusok szakmai együttműködése, a horizontális tanulás lehetőségének a kidolgozása.
- A Kollégiumok Országos Érdekvédelmi Szövetségével és a szövetség megyei tagozatával – választmányi üléseken részvétel, vezetői konzultációk tartása, szakmai segédanyagok – együttműködés.
- Az Arany János Kollégiumi Programban részt vevő kollégiumokkal való kapcsolattartás, közös értekezletek, AJKP Művészeti Fesztivál, szakmai programok az AJKP Egyesület és a Nemzeti Tehetség Programiroda koordinálásával.
- Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet - Nemzeti Tehetség Programiroda
- AJKP Egyesület

5.4. Kapcsolat a fenntartóval, működtetővel

Fenntartó: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) Szekszárdi Tankerület

Működtető: Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata

5.5. Kapcsolat egyéb szervezetekkel

A kollégium nyitott minden olyan külső kapcsolatrendszer kialakítására és folyamatos működtetésére, amely a tanulók fejlődését, közösségi tevékenységét, szabadidejének hasznos eltöltését szolgálja.

- Kapcsolatot tartunk a Gyermekjóléti Szolgálatokkal, a Nevelési Tanácsadóval, a Családsegítő Szolgálattal, a gyermekotthonokkal, ifjúsági irodákkal,
- Rendőrség: bűnmegelőzés, bűnesetek felderítése, a rendőrség projektjében részvétel
- RÉV,
- TIT,
- Munkaügyi Központ,
- Együttműködés a művelődési és sport intézményekkel: a Babits Mihály Művelődési Ház és Művészetek Háza, Megyei Illyés Gyula Könyvtár, Zeneiskola, Sportcsarnok, Magyarországi Német Színház,
- Színházak: Pécs, Budapest,
- Média: Tolna Táv Televízió, Tolna Megyei Népújság,

- Polgármesteri Hivatalokkal, a jegyzőkkel való kapcsolattartás,
- Szekszárdi Mentálhigiénés Műhely,
- Szekszárdi Klímakör Oktatási csoportja,
- Szekszárdi Diákétkeztetési Kft,
- F & F Kft.

5.6. **Kapcsolat a szülőkkel**

Kollégium a szülőkkel (gondviselőkkel) eredményes együttműködésre törekszik. A stratégiailag nagyon fontos kapcsolatrendszer bemutatásával a Pedagógiai Program külön fejezete foglalkozik.

6. **A kollégium nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései**

6.1. **A kollégium társadalmi szerepe**

A kollégium a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye. Alapfeladata, hogy biztosítsa a megfelelő lakhatási és tanulási feltételeket azon tanulók számára, akiknek a lakóhelyén nincs lehetőség a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való jog érvényesítésére, a nemzetiségi oktatásra, illetve akiknek a családja nem tudja biztosítani a tanuláshoz szükséges körülményeket.

A kollégium kiemelt társadalompolitikai szerepe és feladata, hogy fenntartsa a társadalmi mobilitást: esélyeket teremtsen, biztosítsa a hozzáférést a jó minőségű tudáshoz, segítse a szociális, kulturális hátrányok leküzdését, a társadalmi integráció folyamatát. Fontos szerepe van az egész életen át tartó tanulás megalapozásában, a tanuláshoz szükséges készségek és képességek, a Nat.-ban meghatározott kulcskompetenciák erősítésében, a tehetség felismerésében és fejlesztésében, a tanulók felzárkózásának segítésében.

A kollégium a tevékenysége során megteremti a feltételeket az iskolai tanulmányok sikeres folytatásához, kiegészíti a családi és iskolai nevelést és oktatást, egyúttal szociális ellátást, biztonságot, valamint érzelmi védettséget is nyújt.

A kollégium – megfelelő pedagógiai környezet biztosításával – elősegíti a társadalmi szerepek tanulását, a diákok önszerveződése során kialakuló közösségekben az együttélés, az együttműködés, az önkormányzó képesség, a döntés és felelősség, a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak megismerését, gyakorlását; ezzel a kollégium hatékony támogatást nyújt a sikeres társadalmi beilleszkedéshez.

A kollégium adottságainál fogva alkalmas lehet arra, hogy egy lakóközösség pedagógiai, kulturális központjává válhasson.

A kollégium a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul a Nat-ban a nevelési-oktatási rendszer egészére kitűzött célok megvalósulásához, az ott meghatározott feladatok megoldásához, az ott megfogalmazott értékek alapján.

6.2. **A kollégiumi nevelés célja és alapelvei**

A kollégiumi nevelés célja legfőképp a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása.

A kollégium – céljai elérése érdekében – diákközpontú, az egyén és a közösség harmóniáján alapuló környezetet és tevékenységrendszert alakít ki, melynek főbb alapelvei:

- a) az alapvető emberi és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- b) demokratikus, humanista, nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása;
- c) a tanulók és közösségeik iránti felelősség, a bizalom, a szeretet, a segítőkészség;
- d) szakmai és intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységében;
- e) az alapvető erkölcsi normák érvényesítése;
- f) az egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembevétele;
- g) építkezés a tanulók aktivitására, öntevékenységére, önszerveződő képességére;
- h) az integrált nevelés, az integrációt elősegítő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- i) a szülőkkel, a kollégiumhoz kapcsolódó iskolákkal, a társadalmi környezettel való konstruktív együttműködés;
- j) a nemzeti hagyományok megőrzése, a nemzeti azonosságtudat fejlesztése;
- k) a nemzetiségi azonosságtudat tiszteletben tartása, ápolása.

6.3. A kollégiumi nevelés feladatai

A kollégium – a kollégiumi jogviszony fennállása alatt – biztosítja diákjai számára azok iskolai tanulmányai folytatásához szükséges kollégiumi feltételeket. Köznevelési feladatait kollégiumi ellátás, nemzetiségi kollégiumi ellátás, illetve sajátos nevelési igényű tanulók kollégiumi ellátásán keresztül valósítja meg.

A kollégiumi nevelés feladata különösen:

6.3.1. A tanulás tanítása

A kollégiumi nevelés feladata a diákok egyéni fejlődésének elősegítése, a hátránnyal küzdők felzárkóztatása, a gyermekek tehetségének kibontakoztatása. Ennek érdekében a kollégium lehetőséget biztosít az ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztésére, valamint arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Ezzel fejleszti a kreativitást, erősíti a tanulási motívumokat, az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyát. Fontos, hogy a tanulók elsajátítsák az információkeresés különböző formáit a kollégiumi könyvtárban az egyéni fejlesztés elmélyítése érdekében, az információk megtalálásának célravezető útjain keresztül. Törekszik a tanulási kudarcok okainak feltárására, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges helyes énkép, a pozitív önértékelés kialakítására. Segíti a mindennapi feladatokra történő felkészülést. A kollégiumnak gondot kell fordítania arra, hogy az ismeretek elsajátítása közben a tanulásra belső igény ébredjen a tanulóknál, mindennapi életük részévé váljon a tanulás. A tanulás tanítása, az ismeretszerzést elősegítő beállítódások kialakítása hatással lesz a tanulók egész felnőtt életére, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

6.3.2. **Az erkölcsi nevelés**

A kollégium feladata az alapvető erkölcsi normák megismertetése, elfogadtatása, valamint ezen normák beépülésének elősegítése a tanulók mindennapi életébe, személyiségükbe. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű, készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra valamint azok kezelésére, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési kérdéseire, problémáira. A kollégiumi közösség élete, a kollégiumi nevelőtanárok példamutatása segítse elő a tanulók életében az olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás, az empátia, a szociális érzékenység.

6.3.3. **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

A kollégium, az iskolai tanulmányokra alapozva, azt kiegészítve segítse elő a nemzeti, népi kultúránk értékeinek, hagyományaink megismerését. A kollégiumi foglalkozások keretében a diákok tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. A nevelés révén alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. A nemzetiséghez tartozó tanulók nevelését ellátó kollégium kiemelt feladata az anyanyelvű nevelés, az adott nemzetiséghez való tartozás tudatának erősítése, nemzetiségi kultúrájának, nyelvének, szokásainak ápolása és fejlesztése.

6.3.4. **Állampolgárságra, demokráciára nevelés**

A kollégiumi nevelés elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét. Ezzel is erősíti a diákokban a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremtve az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A kollégium megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. A közügyekben való aktív részvétel megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának folyamatában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a kollégiumi diák-önkormányzati rendszer.

6.3.5. **Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése**

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. Kiemelt feladat a tanuló helyes, reális énképének, illetve önértékelésének kialakítása; elő kell segíteni a kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését; hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

6.3.6. **A családi életre nevelés**

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. Ezért a kollégium kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. Ez segítséget nyújt a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a tanulók családi életében felmerülő konfliktusok kezeléséről. A kollégiumnak foglalkoznia kell a Nat.-ban meghatározott szexuális nevelés kérdéseivel is.

6.3.7. A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A kollégium ösztönözzé a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A kollégiumi pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához. Fontos, hogy a kollégium a diákok számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus közeget biztosítson, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely együttal fejleszti ízlésüket, igényességüket.

6.3.8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A kollégiumi nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóknál úgy, hogy önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét. Ez a segítő magatartás fejleszti a diákokban az együttérzést, együttműködést, problémamegoldást és az önkéntes feladatvállalást, mely elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

6.3.9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulónak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A kollégiumi nevelés során fel kell készíteni a tanulókat a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tággabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

6.3.10. Pályaorientáció

A kollégiumnak – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket (szakkörök, érdeklődési körök) kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését. A kollégium – a kollégium pedagógiai munkájával kapcsolatban álló iskolákkal együttműködve – valamennyi tanulója számára lehetővé teszi egyes kiválasztott szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a tanuló által választott életpályára való felkészülést.

6.3.11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A kollégiumnak – a bentlakásos köznevelési intézmény sajátos adottságaiból adódóan – segíteni kell, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű

gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. A kollégium a diák-önkormányzati tevékenység működtetésén keresztül segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

6.3.12. Médiatudatosságra nevelés

Fontos, hogy a tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés során az értelmező, kritikai beállítódás kialakításának nagy jelentősége van. A diákokkal ismertetni kell a média működésének és hatásmechanizmusának főbb törvényszerűségeit, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokat, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módját.

7. A tanulók életrendje, tanulása, szabadideje szervezésének pedagógiai elvei

Életrend:

- az egészséges életmód, életritmus, napirend kialakítása,
- a diák személyiségének a figyelembe vétele,
- az iskolai és a kollégiumi életrend összehangolása,
- a szülői igények figyelembevétele
- egészséges életmódra nevelés

Tanulás:

- a tanuló kötelessége, hogy eleget tegyen - rendszeres munkával és fegyelmezett magatartással, képességeinek megfelelően - tanulmányi kötelezettségének
- A tanulónak joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön,
- a nyugodt tanulás feltételeinek a megteremtése a kollégium és a pedagógus kötelessége,
- egyéni adottságok és igények figyelembe vétele,
- egyéni elbírálás alapján a kötelező foglalkozások alól felmentés adható,
- az iskola elvárás-rendszerének figyelembe vétele.

Szabadidő:

- a tanulónak a kollégiumban biztosítani kell a szabadidőt
- a tanulókat érdeklő programokat, szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozásokat szervez a kollégium
- a szabadidős programok a tanulói igények figyelembevételével szerveződnek,
- a tanuló rendelkezik szabadidejével (a jogi normák betartása mellett)

8. A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását, pályaválasztását, az önálló életkezdést elősegítő tevékenység elvei

8.1. A tanulók fejlődését elősegítő tevékenység elvei

- Kulcskompetenciák fejlesztésének megvalósítása
- Személyiségfejlesztés/önismeret fejlesztés

8.1.1. A tanulók tehetséggondozását elősegítő tevékenység elvei:

- tehetségazonosítás, tehetségfejlesztés
- inspiráló környezet biztosítása a tehetség kibontakozásához,
- a pedagógus szerepvállalása a tehetséggondozásban

8.1.2. A tanulók felzárkóztatását elősegítő tevékenység elvei:

- egyéni szükségleteken alapuló felzárkóztatás, célok, részcélok meghatározása
- a tanulói motiváció erősítése,
- a felzárkózás igényének a felkeltése
- a lemaradó tanulóknak a felzárkózásra lehetőség biztosítása,
- támogató pedagógiai környezet

8.1.3. A tanulók pályaválasztását elősegítő tevékenység elvei:

- a pályaaorientáció önismeretre és pályaismeretre épüljön
- élethosszig tartó tanulásra motiválás
- az életpálya kompetenciafejlesztésben részvétel, pályamódosítási képesség
- a pályák megismeréséhez lehetőségek biztosítása
- érdeklődésnek és a munkapiaci igényeknek megfelelő pályaaorientáció
- a belső motiváltság elérése a munka világának a megismerésére.
- képzéskeresés, álláskereső technikákat megismertetése, tudatos felkészülés a pályaválasztásra, a továbbtanulásra és a munkába állásra,

8.1.4. A tanulók önálló életkezdését elősegítő tevékenységek elvei

- a társadalom szerepelvárásainak a megismerése,
- családi szerepek, szerepelvárások
- az otthonteremtés képessége
- alkalmazkodóképesség, felelősségvállalás, megbízhatóság,
- a sokoldalúság, mint érték,
- a munkahely, szaktudás, egyéni felelősség,
- törekednünk kell arra, hogy az önálló életkezdéshez szükséges gyakorlati kompetenciák fejlesztésével diákjaink sikeresen tudjanak beilleszkedni a felnőtt szerepekbe

9. A kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszerei, eszközei, a művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei

A kollégium, mint közösségi helyszín a nevelési folyamat során hangsúlyt helyez a pozitív közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek, együttműködés, konfliktuskezelés, kommunikáció, vitakultúra, szervezőkészség stb. fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértését.

Eszközök

- a nevelőtanári közösség a tevékenységek megtervezésével, koordinálásával,

- lebonyolításával közvetíti a pozitív szokás-és értékrendet, a humánus etikai normarendszer, kialakulását (empátia, tolerancia, stb.),
- a csoport- és szobaközösségekben elsajátítható az együttműködés, a kulturált vitakészség,
- a konfliktuskezelés,
- a különböző rendezvények, kirándulások, sportversenyek erősítik a kollégiumi közösséget,
- a kollégiumi DÖK programjaival segíti, és fontos szerepet tölt be a diákok társadalmi életének szervezésében (közösségi együttélés, döntés, felelősség).

Módszerek

- Tevékenységközpontú tanulásirányzatok alkalmazása (projekt, témahét),
- Kooperatív módszerek előtérbe helyezése.

Művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei

- a művelődési tevékenységek széles kínálati lehetőséggel a tanulói érdeklődésen alapuljanak,
- a kollégium biztosítsa az egyenlő hozzáférést a különböző programokon,
- a tanulók szervezett közösségi életüket olyan tevékenységgel töltsék el, amelyek fejlesztik képességeiket, személyiségüket,
- a kollégium adjon lehetőséget a mindennapos testmozgásra,
- a kollégium adjon alkalmat hobbi-tevékenységek folytatására (pl. foci, tömegsport, kondicionáló edzés, asztalitenisz).

10. A kollégiumi foglalkozások formái, megszervezésükre vonatkozó szabályok

A kollégium – a nevelési és oktatási feladatainak teljesítéséhez – a tanulók részére kollégiumi foglalkozásokat szervez. A kollégiumi foglalkozások 45 perc időtartamúak.

A Nemzeti köznevelési törvényben meghatározott időkeret terhére szervezett kollégiumi foglalkozás lehet:

- a) felzárkóztató, tehetség-kibontakoztató, speciális ismereteket adó felkészítő, egyéni vagy csoportos foglalkozás,
- b) közösségi fejlesztést megvalósító csoportos foglalkozás,
- c) a szabadidő eltöltését szolgáló csoportos foglalkozás, ezen belül
 - szakkör,
 - érdeklődési kör,
 - önképzőkör,
 - énekkar,
 - művészeti csoport,
 - tanulmányi, szakmai, kulturális verseny, házi bajnokság, iskolák közötti verseny, bajnokság, diáknapi,
- d) a tanulókkal való törődést és gondoskodást biztosító egyéni foglalkozás,
- e) a kollégiumi közösségek működésével összefüggő csoportos foglalkozás.

A kollégiumban gondoskodni kell

- a) az iskolai, kollégiumi foglalkozásokon részt nem vevő tanulók folyamatos pedagógiai felügyeletéről,
- b) a kollégium működtetéséről,
- c) a kollégiumi élet szervezéséről.

A tanulói részvétel szempontjából a kollégiumi foglalkozás lehet

- a) kötelező vagy
- b) szabadon választható.

A tanuló heti tizenhárom órában köteles részt venni felzárkóztató, tehetség-kibontakoztató, speciális ismereteket adó felkészítő, egyéni vagy csoportos foglalkozásokon, heti egy órában közösségi fejlesztést megvalósító csoportos foglalkozásokon.

A tanuló a kollégium által biztosított lehetőségek közül további heti egy, szabadon választott foglalkozáson köteles részt venni.

A felzárkóztató, tehetség-kibontakoztató, speciális ismereteket adó felkészítő, egyéni vagy csoportos foglalkozások látogatása alól a tanuló – a kollégium házirendjében meghatározott elvek szerint, részben vagy egészben, kivéve az ebben a keretben szervezett tematikus csoportfoglalkozásokat – felmentést kaphat.

A kollégiumi foglalkozásokat a pedagógiai programnak megfelelő éves tanulói foglalkozási terv alapján kell megszervezni. Az éves tanulói foglalkozási terv kollégiumi csoportonként tartalmazza a kötelező foglalkozásokat, továbbá a kollégium egészére az előre tervezhető szabadon választható foglalkozásokat.

A kollégiumnak az éves tanulói foglalkozási terv elkészítéséhez minden tanév első hetében fel kell mérnie, hány tanuló és milyen szabadon választható foglalkozáson kíván a tanévben részt venni.

Az éves tanulói foglalkozási tervet a kollégium vezetője készíti elő, és a nevelőtestület fogadja el a kötelező foglalkozásokra vonatkozóan a tanév megkezdéséig, a szabadon választható foglalkozásokra vonatkozóan legkésőbb az adott tanév szeptember 30-áig.

Az éves tanulói foglalkozási tervet az elfogadást követő három munkanapon belül a helyben szokásos módon közzé kell tenni.

A tanulók a közzétételtől számított hét munkanapon belül jelenthetik be írásban a kollégium vezetőjének, hogy melyik szabadon választható foglalkozáson kívánnak részt venni.

11. A kollégiumi tevékenység rendszere

A kollégium – igazodva az Nkt. rendelkezéseire – a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket – annak céljától, jellegétől függően – kollégiumi programok, csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi, az intézményi szervezet működéséhez pedagógiai irányítást, illetve támogatást biztosít.

11.1. A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások

A kollégium a foglalkozások tervezése, szervezése során kiemelten ügyel a pozitív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, a kreativitás fejlesztésére, az egész életen át tartó ismeretbővítés fontosságára, gondoskodik a tanulókkal való személyes törődés tapintatos formáinak kialakítására. Külön figyelmet fordít a nemzetiségi sajátosságokra és a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire. A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozza meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

11.1.1. Felkészítő foglalkozások (heti 13 óra)

11.1.1.1. Tanulást segítő foglalkozások

- a) Rendszeres iskolai felkészülést biztosító egyéni és csoportos foglalkozás
- b) Differenciált képességfejlesztő, tehetséggondozó foglalkozás
- c) a bármely okból lemaradó tanulók felzárkóztatása, hátránykompenzáció,

- d) A tantárgyi ismeretek bővítése és a pályaválasztás segítése érdekében szervezett, illetve a sajátos érdeklődéssel, adottsággal rendelkező tanulók ismereteinek, tudásának gyarapítására szakkörök, diákkörök

e) **Tematikus csoportfoglalkozás**

11.1.2. **Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító csoportfoglalkozások (1 óra/hét)**

11.1.2.1. **Csoportvezetői foglalkozások:**

a) **Közösségi foglalkozások a csoportok számára:**

a csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események, problémák megbeszélése, értékelése.

- b) **Tematikus csoportfoglalkozások** – a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja által előírt témakörök, időkeretek és szervezési keretek között szervezhető.

11.1.2.2. **A kollégiumi közösségek szervezésével összefüggő foglalkozások:**

- a) a kollégiumi diákönkormányzat működésének támogatása
- b) kollégiumi diákfórumok

11.1.2.3. **A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások**

- a foglalkozásokon (tanulói vagy pedagógusi kezdeményezésre) a diákok feltárhatják, egyéni problémáikat ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére
- A pedagógiai felügyelővel együtt segítjük a konfliktushelyzetek feloldását, pedagógiai tanácsadást végzünk, (egyéni meghallgatás, életvezetés, szituáció-elemzés).

11.1.2.4. **A szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások (szabadon választható, de kötelező foglalkozás)**

Állandó, vagy adott eseményre szerveződő kollégiumi diákcsoportok számára szervezett

- irodalmi, képzőművészeti, zenei, tánc, vizuális képességeket fejlesztő művészeti,
- természettudományos, műszaki, vállalkozói, gazdasági ismereteket bővítő *szakmai*,
- egészséges életmódra nevelést, a rendszeres testedzést szolgáló sportcélú,
- a hasznos gyakorlati ismeretek megszerzését, az önellátás képességének fejlesztését célzó, a pályaorientáció szempontjából is fontos tartalmakat hordozó, szakkörök, szakmai, művészeti foglalkozások, kollégiumi sportkörök, rendezvények, versenyek, vetélkedők.

11.2. **Pedagógiai felügyelet**

A kollégium – szervezeti egységeként egy pedagógus közreműködésével (kollégiumunkban pedagógiai felügyelői rendszer működik, a pedagógiai felügyeletet a nevelőtanár és a pedagógiai felügyelő látja el. Továbbiakban: ügyeletes nevelő) – gondoskodik a foglalkozáson nem tartózkodó tanulók pedagógiai felügyeletéről, a kollégiumi élet szervezéséről.

A kollégium zavarmentes működésének biztosítása céljából az ügyeletes nevelő feladatai:

- visszatérő rendszerű ellenőrzést folytat a külső és belső biztonsági rendszabályok, a balesetvédelmi előírások betartása, az egyéni és közösségi tulajdon védelme, a megelőzés érdekében,
- folyamatos jelenlétével biztosítja a házirend betartását, különös tekintettel az együttélési normák, a személyiségvédelem, a diákok önrendelkezési jogának érvényesülésére,
- időszakos ellenőrzést folytat az egyéni és közösségi rend fenntartása, a tisztasági és az egészségvédelmi szabályok teljesítése céljából,
- A pedagógiai felügyelet átadásakor az ügyeletes nevelők között – dokumentált – információcserére kell sort keríteni.

A kollégiumi élet szervezése során a kollégium vezetőjének a feladata:

- a napirend szerinti tevékenységek, így az ébresztő, a takarodó, az étkeztetés megszervezése, felügyelete, ellenőrzése,
- a tanulói nyilvántartások, különösen a betegség, távollét, kimenő, engedélyek folyamatos vezetése,
- a közös helyiségek és közösségi eszközök használatának, az öntevékeny diákkörök tevékenységének a felügyelete,
- a felmerülő egyéni problémák kezelése, ennek részeként az ügyeletes nevelői intézkedés, továbbá információtovábbítás a csoportvezető nevelőtanárnak.

12. A kollégium eredményessége

12.1. A kollégiumi nevelés eredményessége

A kollégium – a szülővel és az iskolával együttműködve – hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be tanulmányait választott iskolájában.

A tanuló a kollégiumi nevelési folyamat során elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a hivatás gyakorlásában, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket:

- elsajátítja és követi az alapvető erkölcsi normákat;
- képes az egészséges és kulturált életmód kialakítására;
- sokoldalú képzettsége, műveltsége párosul az új ismeretek befogadásának és a folyamatos megújulásnak a képességével;
- kialakul reális társadalomképe;
- rendelkezik az önszerveződéshez, a demokratikus érdekérvényesítéshez szükséges képességekkel;
- tudása versenyképes, önértékelő képességére, szakmai felkészültségére alapozva választ tud adni a szakmai kihívásokra;
- képes az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására és továbbépítésére;
- másokhoz való viszonyában toleráns, empátiával rendelkezik, társadalmi szemléletét a szolidaritás jellemzi;
- ismeri nemzetünk, nemzetiségeink kulturális, történelmi hagyományait.

A kollégiumi nevelés eredményességének értékelésekor figyelembe veendő, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki hatását.

13. A csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszám

TÉMAKÖRÖK

1. A tanulás tanítása

2. Az erkölcsi nevelés
3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
6. A családi életre nevelés
7. Testi és lelki egészségre nevelés
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság
10. Pályaorientáció
11. Gazdasági és pénzügyi nevelés
12. Médiatudatosságra nevelés

A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszámja

TÉMAKÖR	7–8. évfolyam	9. évfolyam, 9./AJKP évfolyam, 9./Ny. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13–14. évfolyam
A tanulás tanítása	4	3	2	2	2	1
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	2	1	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	2	1	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	1	2	2	2	1	2
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	1	2	2	3	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	2	1	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	2	3	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1	1
	22 óra	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra	20 óra

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12–13–14. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportvezetői foglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat – részben vagy egészben – a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg.

A 13-14. évfolyamra vonatkozó óraszámok és követelmények a szakképzésben résztvevő pedagógiai foglalkozások alapját jelentik, amelyek ezekben a feladatokban résztvevő és nem tanköteles tanulók számára kollégiumi ellátást biztosító kollégiumok számára csak szakmai ajánlást jelentenek.

14. A kollégiumi foglalkozások keretprogramterve, a tematikus csoportfoglalkozások tartalma

Bevezető

A kollégiumi nevelésben a foglalkozások célja a kollégisták személyiségének, erkölcsi és esztétikai ismereteinek, jellemének, önismeretének, önbizalmának, felelősségvállalásának, közösségi szellemiségének megalapozása, illetve fejlesztése.

A kollégiumi foglalkozások a közösségi kapcsolatok kialakítására, a szociális képességek fejlesztésére, az egyéni tanulási módszerek elsajátítására, a helyes életviteli szokások kialakítására, a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett felelősségre nevelnek.

A kollégiumi együttélésben, a foglalkozásokon és tevékenységekben a kollégisták megtapasztalhatják a másik ember elfogadásának, segítségének és megbecsülésének a fontosságát. Megélhetik az értékek mentén kialakult közösséghez való tartozás biztonságát, mélyíthetik a természeti, történelmi és kulturális örökségünk megbecsülését. Nyitottabbá és elfogadóbbá válnak a hazai nemzetiségek és más népek kultúrája iránt. Felkészülnek a közéleti szereplésre, egyéni és közösségi érdekeik és értékrendjük képviselésére.

A foglalkozások olyan kompetenciákat is fejlesztenek, melyek révén a tanulóknál kialakul az alkalmazkodóképesség, a tolerancia, a konfliktuskezelő képesség.

A kollégiumi foglalkozások kiegészítik az iskolák nevelő-oktató munkáját. A középiskolai szakaszban a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, a szakközépiskolában az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges képességek, készségek, attitűdök együttes fejlesztése a cél.

A csoportfoglalkozások keretprogramterve nevelési területenként, az adott témakör legfontosabb tartalmi elemei alapján határozza meg a kollégiumi nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát. A foglalkozások számát, éves elosztását, tartalmi felépítését úgy kell meghatározni, hogy alkalmazkodjon a tanulók életkorához, a választott iskolájuk típusához.

A kollégiumi nevelés és oktatás a Nat. kiemelt fejlesztési feladatain keresztül kapcsolódik az iskolai tantervi szabályozáshoz.

14.1. A tanulás tanítása

A kollégium a foglalkozások és a tevékenységek során támogatást nyújt abban, hogy a tanulók eredményesen fejezzék be választott iskolájukat.

Nagy jelentősége van az egyénre szabott tanulási módszerek elsajátításának, ezzel segítve az iskolai órákra való felkészülést, a jó eredmények elérését, a hátránnyal küzdők felzárkóztatását, a gyermekek tehetségének kibontakoztatását.

A tanulás tanítása, az ismeretszerzést és hasznosítást elősegítő beállítódások kialakítása nagymértékben hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat.
- A tanuló – pedagógus segítségével – legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani.
- Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.
- Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges szakirodalmakat.
- Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket. Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	3	2	2	2	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- különböző tanulási technikák és módszerek alkalmazása - a megszerzett és elsajátított ismeretek értelmezése, rendezése - a könyvtárhasználat rendje és módszerei	- Ismertessük az általánosan elfogadott tanulási módszereket, különös tekintettel a közösségben történő tanulásra. - Ismertessük az alapvető tanulási stílusokat, azok sajátosságait, az egyes stílusoknak leginkább megfelelő, hatékony tanulási módokat. - Gyakoroltassuk az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat. - A gyakorlatban sajátítsa el a tantárgyhoz kapcsolódó ismeretek, tartalmi elemek szabatos szóbeli és írásbeli megfogalmazását. - Elemezzék, értelmezzék, rendszerezzék a megszerzett ismereteket. - Könyvtárlátogatással segítsük elő, hogy megfelelő módon és hatékonyan tudja használni a könyvtár nyújtotta ismeretszerzési lehetőségeket. - Készítsük fel a diákokat a tudatos, tanulást segítő internethasználatra. - Kérjük számon a megszerzett ismereteket és vessük össze az alkalmazott tanulási technika kiválasztásával, megfelelőségével.				

14.2. Az erkölcsi nevelés

A kollégiumi nevelés során fontos, hogy a diákok megismerjék az alapvető erkölcsi normákat, és ezek a normák beépüljenek személyiségükbe, mindennapi életükbe, tevékenységükbe.

Lényeges, hogy az erkölcsi nevelés a napi élet gyakorlatából, tapasztalataiból vegyen példákat, egyben készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra és azok kezelésére.

A kamasz fiatalok esetében különösen jelentős, hogy segítsen számukra választ találni erkölcsi kérdéseikre, az esetleges problémáikra. Az erkölcsi nevelés nagy hatással van a közösség és az egyén életére egyaránt.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Lássa be az erkölcsi felelősség fontosságát.
- Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.
- Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- erkölcsi érzék kifejlődése és szerepe - felelősség- és kötelességtudat - a munka megbecsülése - mértéktartás, együttérzés, segítőkészség	- Mutassuk be az embert, mint értékelő és erkölcsi lényt. - Szerepgyakorlatokon keresztül, a drámapedagógia eszközeivel teremtsünk összhangot a lelkiismeret szabadsága és a személy erkölcsi felelőssége között. - Példákon keresztül utaljunk az erkölcsi értékek és az erkölcsi érzék kialakításának jelentőségére az emberi kapcsolatokban. - Irodalmi, történelmi személyiségek életén keresztül ismertessük a különböző erkölcsi választásokat és ezeket értékeljük. - Mutassunk be a mindennapi élet tapasztalataiból a morális helytállás jelentőségét, az egyéni döntések meghozatalában betöltött szerepét. - Ismertessük fel a diákokkal az erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzeteket.				

14.3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégiumi foglalkozások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.

Ennek révén kialakul bennük a szűkebb és tágabb közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
- Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
- Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt.
- Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.
- Legyen kellő ismerete a település kultúrtörténetéről, hagyományairól.

Programterv

Évfolyam	9.		11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)		2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- közösséghez tartozás, hazaszeretet - nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai - a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene - nemzetünk kapcsolódása Európához	- Mutassuk be nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. - Történeti előadásokon keresztül alakítsunk ki pozitív attitűdöt a településhez, az országhoz, a nemzethez. - Ismertessük általában az Európához és az Európai Unióhoz való tartozásunk jelentőségét, történeti alapjait. - Mutassuk be a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket. - Ismertessük a nemzeti és az európai identitás kapcsolatát. - Egyéni témafeldolgozások révén mutassuk be a hazai nemzetiségek kulturális és nyelvi sokféleségét.				

14.4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumban folyó nevelés sajátos pedagógiai eszközei révén elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését.

A közösségi tevékenységek gyakorlásával a diákok átélhetik annak jelentőségét, hogy mit is jelent a felelős állampolgári részvétel a közügyekben a közösség és az egyén számára egyaránt.

Ez tágabb értelemben sokat segít a nemzeti öntudat erősítésében, és egyben összhangot teremt az egyéni célok és a közösségi jó között.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).
- Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.
- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Képes legyen belátni a kollégiumi diák-önkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)		2	2	1	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- a demokratikus jogállam felépítése - a felelős állampolgári magatartás jelentősége - a demokrácia elvei és gyakorlati megvalósulása - cselekvő állampolgári magatartás és törvénytisztelet	- Ismertessük a demokratikus jogállam működésének alapelveit, az állampolgárság fogalmát és az alapvető állampolgári jogokat. - Szerepjátékokon keresztül értessük meg a cselekvő állampolgári magatartás és a törvénytisztelet jelentőségét. - A diák-önkormányzati munka révén gyakorolja a közügyekben kifejtett hatékony együttműködés jelentőségét, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránti érdeklődés fontosságát. - Tevékenyen vegyen részt a kollégiumi diákönkormányzat munkájában, így a demokratikus elvek megvalósításában, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításában.				

14.5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumi nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai.

A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók elősegítik a reális énkép és az önértékelés kialakulását, melyek a személyiségfejlődés meghatározó elemei.

Mód van a mások helyzetébe történő beleélés képességének kialakítására, mások elfogadására.

Ezek a képességek elősegítik, hogy kulturált közösségi élet alakuljon ki a kollégiumban.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat.
- Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben.
- Életkorának megfelelő választékossággal legyen képes a társas kommunikációra.
- Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni.
- Válgék természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, ön maga felvállalása.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	1	1	1	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- az önismeret és társas kapcsolati kultúra - az empátia és mások elfogadása - a tudás és tapasztalat jelentősége - társas kommunikáció	- Ismertessük az önismeret és a társas kapcsolati kultúra meghatározó jellemzőit. - A csoport aktív közreműködésével segítsük elő a megalapozott önismeret kialakítását. - Mutassuk be a kulturált társas kapcsolatokat, a helyes egyéni és közösségi élet szabályait. - Szerepjátékok segítségével alakítsuk ki, illetve fejlesszük a mások megértéséhez és tiszteletéhez szükséges képességeket. - Csoport előtti megmértetés révén segítsük elő a pozitív énkép kialakítását az eddig elsajátított készségekre és tudásra alapozva annak érdekében, hogy a diákok sorsukat és életpályájukat maguk alakítsák.				

14.6. A családi életre nevelés

A család mint a társadalom alapvető közösségi építőköve különös jelentőséggel bír a fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében.

A kollégiumnak éppen ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése.

A kamaszkorban kiépülő párkapcsolatoknak is fontos szerepe van a későbbi családi közösség kialakításában.

Egymás tisztelete, a másik iránt érzett felelősség, a helyes szexuális kultúra és az erkölcsi értékek kialakítása döntő jelentőségű, melyben a kollégiumi nevelésnek fontos szerepe van.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban.
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
- Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét apárkapcsolatokban.

Programterv

Évfolyam	1-8.	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	1	1	2	2	3	3
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- a család szerepe, jelentősége az egyén életében - együttműködés és felelősségvállalás a családban - szexuális kultúra - családtervezés - konfliktusok a családban	- Példákon keresztül mutassuk be, hogy a családi élet színtere a családi otthon. - Ismertessük a család szerepét, jelentőségét az egészséges testi és lelki fejlődés kialakulásában. Hangsúlyozzuk az idős családtagokkal való kapcsolattartás, együttműködés és támogatásuk fontosságát. - Mérjük fel, hogy kinek, mit jelent a család, az otthon. - Szemléltessük a családi munkamegosztást, ennek helyét és szerepét a családi közösségben. - Ismertessük a helyes, felelősségteljes párkapcsolat jelentőségét és kialakításának folyamatát. - Ismertessük a helyes szexuális kultúra jellemzőit és jelentőségét a férfi-nő kapcsolatban. - Szerepjátékokon keresztül mutassuk be a családban előforduló konfliktusokat és kezelésük módját.					

14.7. Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életritmus és életvitel kialakítása, tudatosítása meghatározó jelentőségű a fiatalok számára.

A tanulók a kollégiumban olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátíthatnak el, olyan szokásokat tanulhatnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

A kollégium sportélete nagymértékben hozzájárulhat az egészséges életmód kialakításához és fejlesztéséhez.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.
- Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód.
- Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- egészséges életmód és életvitel - a sport hatása a lelki egyensúly megteremtésében és megőrzésében - prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	- Ismertessük a rendszeres testmozgás és az egészségtudatosság kapcsolatát, az elhízás és a korszerű táplálkozás, egészséges életmód és életvitel összefüggéseit. - Ismertessük a káros szenvedélyeket, szokásokat, a teljesítménynövelő szerek használatának veszélyeit. - Mutassuk be és a gyakorlatban alkalmazzuk a rendszeres fizikai aktivitás és sport hatását a szervezetre. - Ismertessük az érzelem-, feszültség szabályozás és agresszió megelőzését a sport, a mozgással járó tevékenységek révén. - Diákköri tevékenységek révén a tanulók tapasztalják meg az egyéni felelősség és döntés jelentőségét az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.				

14.8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A hátránnyal élők iránt érzett felelősség, és az értük végzett önkéntes feladatvállalás megfelelő módon segíti a szociális érzékenység kialakulását a tanulóknál.

A szűkebb és tágabb környezetünkben ilyen helyzetben élőkért végzett önkéntes feladatvállalás fontos személyiségfejlesztő hatással bír.

Az önkéntes feladatvállalási hajlandóság beépülése, megszilárdítása fontos nevelési feladat: a tudatos, felelősségteljes állampolgári lét alapvető velejárója.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők iránt.
- Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága.
- Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás - önkéntes feladatvállalás másokért - összetartás és együttérzés	- Ismertessük a hátrányos helyzet fogalmát. - Példákon keresztül mutassuk be a társadalmi felelősségvállalás fontosságát, a másokért érzett szolidaritás jelentőségét. - Ismertessük, hogy mit jelent fogyatékkal élni. - A segítő magatartás kifejlődése érdekében szervezzünk olyan diákkört, melyben beteg, idős emberek élethelyzetén javíthatunk. - Az együttműködés, egymásra figyelés képességének kialakítása érdekében élethelyzeteken keresztül mutassuk be az egyéni felelősség és a közös felelősségvállalás egymásra hatását. - Ismertessük a tágabb közösségért (kollégium, település) végzett önkéntes munka lehetőségeit és jelentőségét.				

14.9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A mai társadalmi, gazdasági helyzetben kitüntetett szerepe van a természeti környezet megóvásának.

A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására, a környezet védelmét elősegítő tevékenységekre, közös cselekvésekre.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket.

- Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat.
- Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.
- Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
- Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.
- Válgék erkölcsi alapelvét a természet tisztelete, környezete megbecsülése.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- a természet és az emberi környezet egymásra hatása - természeti erőforrásaink védelme - ipari termelés és a környezet védelme - 'gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan'	- Ismertessük, és lehetőségeink szerint mutassuk be a környezetre káros anyagokat és tevékenységeket. - Mutassuk be (pl. természetfilm segítségével) az ember és természet egészséges együttélését. - A gyakorlatban szervezzünk természeti környezetet védő tevékenységeket, akciókat. - Mutassuk be az újrahasznosítható anyagok sokszínű felhasználhatóságát. - A tanulók adjanak számot az iskolában tanultak felhasználásával arról, hogy miként tudnának segíteni környezetük megóvásában. - Ismertessük a környezetkímélő életmód előnyeit úgy egyéni, mint a közösségre gyakorolt hatása alapján.				

14.10. Pályaorientáció

A kollégium olyan feltételekkel rendelkezik, melyek az öntevékeny tanulói cselekvések révén biztosítják a képességeik kibontakoztatását, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát.

A különféle szakkörökön, önképző körökön képessé válhatnak arra, hogy a számukra megfelelő pályaválasztásuk érdekében megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

A pályaválasztáson túl egyben felkészülhetnek a választott életpályára is.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.
- Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- tevékenységek és szakmák jellemzői - különféle életpályák bemutatása - a munka világa és jellemzői - továbbtanulási lehetőségek	- Mutassuk be a különféle szakmákat és a betöltésükhöz szükséges képességeket, adottságokat, ergonómiai elvárásokat. - Önismereti teszt segítségével mérjük fel a tanulók személyiségjellemzőit, érdeklődési körét és ehhez kapcsolódóan a pályaválasztási lehetőségeit. - Mutassuk be, milyen pályaválasztási dokumentumok léteznek és azok hogyan használhatók. - Ismertessük és gyakoroltassuk az álláskeresés (bemutatkozás, interjú, pályázat írás stb.) különböző technikáit. - Mutassuk be, hogy a folyamatos tanulás, az újabb képzettség megszerzése mennyiben segíti a pályamódosítást, és munkanélkülivé válás esetén az újbóli elhelyezkedést.				

14.11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A pénz világának, a helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismerésére a kollégium megfelelő helyet és lehetőséget biztosít a tanulók számára.

Működése egyben megfelelő példát mutat arra, hogy miként kell és szabad a javakkal ésszerűen gazdálkodni, a fogyasztás szerkezetét a lehetőségekhez viszonyítva megfontolt módon kialakítani.

Az egyéni és közösségi érdekek jól összehangolhatók a diák-önkormányzati munka révén. Gyakorolhatók a döntés és a felelősség egymásra hatásából adódó helyzetek.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
- Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.
- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	3	3
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
a gazdaság működésének alapjai - a családi gazdálkodás - munka, fogyasztás és gazdálkodás - pénzkezelés technikái - vállalkozás és kockázat	- A helyes családi gazdálkodás bemutatása különféle családszerkezetben. - Példákon keresztül ismertessük, milyen problémák adódhatnak a társadalomban a helytelen gazdálkodás miatt és ezek milyen következményekkel járnak. - Ismertessük és a lehetőségeknek megfelelően gyakoroltassuk a banki műveleteket (csekk kitöltése, bankkártya használata, pénztátutalás stb.). - Mutassuk be a munkával szerzett jövedelem és az ebből finanszírozható javak, szolgáltatások összefüggéseit. - Ismertessük a vállalkozás lényegét, alapvető formáit és a működési módjukat. - Példákon keresztül mutassuk be, mit jelent a kockázatelemzés, a kockázatvállalás, miért van ennek jelentősége, és melyek a veszélyei.				

14.12. Médiatudatosságra nevelés

A társadalmi élet szinte minden mozzanatát áthatják a különféle médiumok.

A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából tehát fontos, hogy értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát.

A médiatudatosságra nevelés során a megfelelő értelmező, kritikai beállítódás kialakításának és fejlesztésének meghatározó jelentősége van valamennyi korosztály számára.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki kritikai érzéke a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.
- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.
- Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	1	1	1	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- a média társadalmi szerepe - a reklám és a fogyasztás összefüggése - a médiatartalmak és a valóság összefüggése - az internet használatának szabályai, a helyes etikai magatartás és felelősség - a számítógép, az internetfüggőség veszélyei	- Ismerkedés a hagyományos médiával a különféle folyóiratokon, kiadványokon keresztül. - Az elektronikus médiák (internetes ismeretterjesztő oldalak, e-book stb.) használatának gyakorlása. - Reklámok céljainak, hatásainak bemutatása különféle (pozitív és negatív) példákon keresztül. - Jogszabályok, etikai előírások ismertetése a hagyományos média és az internet használat esetében. - Gyakoroltassuk különféle ismeretek hozzájutásának módjait az internetes keresők segítségével. - Az adatbiztonság szabályainak, megteremtési lehetőségeinek ismertetése. - Az internet- és játékküggőség kóros hatásainak bemutatása.				

15. A tanulók fejlesztésének területei

15.1. Tanulásirányítás, tanulásszervezés

A kötelező foglalkozásokon, melyeket pedagógus irányításával – csoportos és egyéni formában – szervezünk, a tanuló köteles részt venni, távolmaradása igazolatlan hiányzásnak minősül

Tanulási idő – a naponkénti tanulószobai (egyéni) felkészülés intervalluma, melyen a tanuló heti 13 órában köteles részt venni (tanórai foglalkozás: 12 óra/hét, – felzárkóztatás, képességfejlesztés: 1 óra/hét).

A tanulásra szánt idő hatékonyabbá tétele és az eredményes felkészülés érdekében feladataink:

- A tanulás rendjének, a tanulási idő védelmének, intenzív felhasználásának biztosítása (időpontok betartása, távolmaradások, más irányú elfoglaltságok kiiktatása).
- Nevelőtanári döntés alapján a tanulószobai csoportos, illetve egyéni felkészülés differenciált kijelölése, a „gyakorlati hetes” kollégisták bevonása a tanulószobai munkába.
- A tanulásban lemaradtak felzárkóztatása, az elmarasztalt tanulók számának csökkentése.
- Tudatosítjuk, hogy az ismeretek elsajátítása igényként fogalmazódjon meg, váljon az életprogram szerves részévé, segítjük a tanulási motívumok (érdeklődés, tudásvágy) kialakulását
- Bemutatjuk az eredményes tanulási módszereket és lehetőséget biztosítunk azok elsajátítására, a megismerési-, gondolkodási képességek fejlesztésére (szövegelemzés, szövegértés, tanulási technikák).
- Igényként fogalmazzuk meg, hogy diákjaink idejüket, erejüket jól be tudják osztani, fontossági sorrendet tudjanak felállítani tevékenységeik és a tanulnivalók között.
- A gyengébb, segítségre rászoruló diákok felkészülését tanulópárok kialakulásával, csoportmunkával és egyéni segítségnyújtással támogatjuk.

A tanulók kreatív tevékenységére épülő új tanulásszervezési eljárásokat vezettünk be intézményünkben a TÁMOP 3.1.4 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben” című pályázatban foglaltaknak megfelelően a fenntarthatóság kritériumát (5 év) figyelembe véve. 2009/2010-es tanévtől egy-egy kulcstéma feldolgozására kerül sor projekt és témahét keretein belül. Célunk, hogy a diákok érdeklődésének, életkorának megfelelő, minél színesebb fejlesztő programpalettát kínáljunk.

15.1.1. A projekt módszer

A projekt módszer, mint cselekvő tanulás áll egy gondosan megválogatott ismeretrendszer feldolgozásának középpontjában, ahol a hangsúly áthelyeződik a különféle feladathelyzetekben való sikeres helytállásra felkészítő, a 21.sz.d.-i kompetenciákat fejlesztő tanulási helyzetek és tevékenységek megszervezésére, működtetésére.

Célunk, hogy diákjaink eligazodjanak az ismeretek hatalmasra nőtt áradatában, kezelni tudják az ismeretforrásokat, meg tudják szerezni azokat az információkat, amelyekre aktuálisan szükségük van. Tudásukat szokatlan helyzetekben is jól tudják mozgósítani a sikeres megoldáshoz és legyenek képesek –szükség szerint– a társaikkal való együttműködésre is.

A projekt-folyamatot illetően négy cselekvési fázist különböztethetünk meg:

Célmeghatározás, témaválasztás:

- a projektötlet strukturálása és továbbfejlesztése
- témakiválasztás
- a tevékenység céljainak rögzítése

Tervezés (tartalom, munkaszervezés):

- a komplex téma kezelhető egységekre bontása
- A projekt határainak kijelölése
- a munkavégzés helyszíneinek kiválasztása
- munkaformák meghatározása

Kivitelezés:

- belső munkamegosztású kiscsoportos munkavégzés
- a csoportok közti munkamegosztás
- projektnaptár vezetése
- menet közben szükséges korrigálás, visszacsatolás

Értékelési stratégia kidolgozása:

- az elkészült projekt bemutatása
- a projekt eredményességének csoportos megvitatása
- a tanulságok összegzése
- dokumentálás

A projekt módszer hatása az intézmény működésére

A projekt módszer elősegíti, hogy a kollégium a nevelés helyi rendszerévé váljon, mert egy adott intézmény tanulóinak és tanárainak közös tervezéséből és elhatározásából jön létre. Gyakran azt a környezetet vonja be egy komplex feladat tartományába, ahol a projekt bevezetése és kivitelezése során kapcsolattartó környezetükhöz (települési viszonyaikhoz, személyi és tárgyi feltételeikhez) kell igazodniuk.

A projekt módszer demokratizálja a tradicionális tanár-diák viszonyrendszert, mert a projekt a tanárok és diákok közös munkája, amelyben az eleve elrendelt hierarchikus viszonyokat a munka diktálta kooperatív viszonyok váltják fel.

A projekt módszer teret biztosít eltérő szintű és irányú képességeknek. Sokoldalú tevékenységeket kínál, amelyek közül ki-kédeklődése és képességei szerint választhat. A diákok azonos esélyeit biztosítja a különböző képességek felszínre hozásával, mert a kognitív képességek mellett más jellegűek (kézműves, szervezési, művészi, sport) is egyenrangú helyet kapnak.

A projekt módszer nyitottá teszi az oktatási intézményt, mert tevékenysége

15.1.2. A témahét

A témahét során a diákok

- három-öt napon, esetleg hosszabb időkeretben
- kollégiumi, illetve kollégiumon kívüli helyszíneken,
- rugalmas időkeretek között,
- változatos tevékenységtípusok
- és sokszínű módszertani eszközök segítségével, a hagyományostól eltérő csoportalkotási lehetőségekkel dolgoznak fel egy konkrét témakört.

A feldolgozás az alábbi jól elkülöníthető szakaszokból áll:

- témaválasztás
- tervkészítés – programok, fotózás, levelezés(média, szülők, iskolavezetők), helyszín berendezése, tornaterem, sportpálya igénylés -
- program, cél, idő, helyszín, feladat, módszer, eszköz, felelős
- iskolavezetés, szülők, diákok tájékoztatása
- adatgyűjtés
- vendégek, média meghívása
- a téma feldolgozása
- a produktum összeállítása bemutatható formában
- a produktum bemutatása
- értékelés, tapasztalatok összegzése
- a zárást követő feladatok elvégzése, következtetések megfogalmazása
- köszönő levelek elküldése

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha

- kialakul és növekszik a munka során a személyes érintettségből adódó motiváltság.
- kölcsönösen pozitív irányba változik a diák-tanár viszony
- növekszik az önbizalom, magabiztosság, amely újabb cselekvésre ösztönöz
- csökkennek a magatartási anomáliák
- fejlődik a cselekvő- és szervezőképesség és az önálló ismeretszerzés képessége.
- az azonos cél elérésének tudata biztosítja a magas fokú szocializációt.
- a csoportmunkák során erősödik az egymásra figyelés, az esetleg periférián lévő tanulók is bekapcsolódhatnak a közös tevékenységbe
- (IPR alkalmazása).

15.2. Hátrányos helyzetű tanulók szervezett felzárkóztatásának, tehetséggondozásának, társadalmi beilleszkedésük terve

A kollégium tevékenysége a hátrányok kiegyenlítését és az esélyteremtést is szolgálja. Hátránykompenzációban kell részesíteni minden olyan fiataalt, akit környezete – család, iskola, élethelyzete valamilyen módon hátrányos helyzetbe hoz, és önerőből képtelen továbblépni, problémáit megoldani. A hátránykompenzációs tevékenység a kollégiumi gyakorlatban elsősorban a hátrányos helyzetű tanulók segítségét jelenti. A hátrányok kiegyenlítésének ne egy optimumhoz való viszonyítás legyen az alapja, hanem mindig a fiatal hozott kultúrája, értékei, képességei.

Hátránytípusok a kollégiumban

- szociális hátrányok (létfenntartási zavarok, rossz lakókörülmények, stb.),
- iskolai pályafutást, az egyéni boldogulását alapvetően meghatározó hátrányok, (egyéni adottságok, motiváció hiány),

- a nem megfelelően működő családi nevelésből adódó hátrányok, (szülők alacsony iskolai végzettsége, szeretethiány, sérült szerkezetű család, deviáns szülői minta),
- családon kívüli környezetből eredő, hátrányos helyzet, (negatív baráti környezet, deviáns hatások),
- képezhetőségi, - tanulási zavarok, SNI (organikus eredetű zavarok, nem organikus eredetű zavarok, etnikai és kisebbségi okokból fakadó hátrányok).

A hátránykompenzáció céljai:

- A tanuló környezetének kedvező alakítása, minőségének javítása – „indulási” hátrányok csökkentése.
- A tudás- és kultúráközvetítéssel növelni a diákok esélyeit (ismeretek pótlása, személyiségfejlődés).
- A tanulók érdekei érvényesülésének segítése (jogok érvényesülése, képességek kibontakoztatása, megfelelő életpályára állítása).
- A tanuló befogadó-készségének, motivációjának fejlesztése. (hatékonyabb iskolai tanulás, önművelés, folyamatos tanulásra való ösztönzés).

A segítő tevékenység formái: (AJKP mentor-ifjúságsegítő is részt vesz a feladatok ellátásában)

- tanári tájékozódás a tanulók szociális helyzetéről, életviteléről, szokásairól, (információkérés szülőktől, hozzátartozóktól),
- szülők, családok életvezetési, nevelési gondjainak megismerése, közös megoldás keresése,
- információk gyűjtése a tanulók megnyilvánulása alapján (közös programok, feladatok, viselkedés),
- az egyéni képességekhez igazodó tanulás támogatása,
- személyes beszélgetések,
- felzárkóztató foglalkozások, képességek fejlesztése,
- pályaaorientációs tevékenység,
- továbbtanulás támogatása, irányítása, segítése,
- szoros kapcsolat a csoportvezető tanár, mentor-tanár, pszichológus, iskolai osztályfőnökök között,
- az iskolai hiányzások figyelemmel kísérése,
- szabadidős foglalkozásokon való folyamatos részvételre ösztönzés, kulturális hátrányok enyhítése,
- egészségvédelmi előadások szervezése, (életkoronként más-más témákból: serdülőkori problémák, egészségügyi szokások, szexuális felvilágosítás, szenvedélybetegségek, drogok, stb.)
- kollégiumon belüli támogatási lehetőségek, (pályázatokon nyert kulturális programokon való részvétel),
- kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal, a hátrányt szenvedő tanulók lakóhelye szerinti polgármesteri hivatalokkal,
- támogatás nyújtása érdekében,
- mentálhigiénés támogatás.

Szervezett foglalkozások és módszerek

Az ismerethiány pótlására, az alapkészségek fejlesztésére korrekciós pedagógiai tevékenységet alkalmazunk:

- **Eszköz- jellegű kompetenciák fejlesztése** (pl.: angol, magyar, matematika tárgyakból).
- **Szociális kompetencia fejlesztése:** a SULINOVA ide vonatkozó modulja alapján.
- **Életpálya építés, kompetenciafejlesztés, pályaaorientáció - oktatási programcsomagok használatával.**

Az ismeretek hatékonyabb átadása és elsajátítása céljából alkalmazzuk az új tanulásszervezési eljárásokat:

IPR – alkalmazása (kooperatív-eljárások)
Tevékenységek központú tanulásszervezés (projekt-módszer, témahét)

15.3. Tehetségek kiválasztása, tehetséggondozás, tehetségvédelem

Kollégiumunkban a tehetségek felismerése, kibontakoztatása is fontos feladat. Ehhez meg kell ismernünk tanulóinkat, szociokulturális háttérüket, előképzettségüket, érdeklődésüket, igényeiket. A tehetségkutatásnak, tehetséggondozásnak az a célja, hogy objektív és szubjektív módszerekkel feltárjuk a személyiségnek azon elemeit, melyekre építhető a fejlesztés (műveltség, gazdag szókinész, tudományos munka, olvasottság, kreativitás.)

A tehetség összetevői:

- átlagon felüli képességek,
- kreativitás,
- feladat-elkötelezettség, (szorgalom) melyre hatással van a család, iskola, és a tanuló kortárs csoportja.

A tehetségnevelés során nem elegendő a képességek fejlesztése, a teljes személyiséget kell fejleszteni. A kollégiumi tanárok nagy gondot fordítanak arra, hogy felismerjék a kollégisták valamilyen területen megnyilvánuló, vagy rejtetten működő – fejlesztésre érdemes képességeit.

Általános fejlesztési feladatok

- A tehetség korai felismerésére megbízható eszközrendszer kiépítése és működtetése.
- Olyan közösségi élet létrehozása, melyben a tehetség felismerése után a tehetséges tanulók teret kapnak különböző szervezett formákban való tevékenységek végzésére. (szakkörök).
- A tehetség kibontakoztatásához „ingergazdag” környezetet kell biztosítani, erre a kollégium igen alkalmas. (rendszeres szereplési, bemutatkozási lehetőség, produktumok készítése).
- A tanár-diák kapcsolat milyensége meghatározó jellegű, ezért fejlesztendő:
 - a tanuló partnerként való kezelése,
 - önálló ismeretszerzésre való ösztönzése,
 - önálló problémamegoldó képesség kialakítására való ösztönzése,
 - képzeletet „megmozgató” alkotásra serkentő feladatok biztosítása.

A tehetségfejlesztés minden kollégiumi nevelőtanár feladata. (a tanulók megismerése, képességek, készségek felmérése, tájékozódás, feladat-biztosítás) A kollégium kereteket, feltételeket biztosít a tehetségfejlesztésre, (helyiségek, eszközök, tárgyak, stb.) a képességfejlesztő szakkörökre. (zenei, irodalmi, színjátszó, rajz, csillagászat, sport)

A fejlesztést elősegítő tevékenységek, módszerek:

- A tanulóra való folyamatos „odafigyelés”, érdeklődés, partnerként való kezelése,
- cselekvésre, munkára, játékra bátorítás,
- önálló ismeretszerzésre való ösztönzés,
- önálló problémamegoldásra ösztönzés,
- beszélgetésekbe, vitákba való bevonás,
- építő kritika,
- képzeletfejlesztő, alkotásra serkentő feladatok kitűzése.

A tehetséggondozás formái, színterei:

- **szakköri foglalkozások, ill. egyéb speciális ismereteket fejlesztő foglalkozások** megszervezése, (pl. csillagászat, labdarúgás, művészetek (versmondás, ~írás, mozgás-színház, magán-ének, rajz)
- **speciális, igen intenzív felkészítés**, pontosan meghatározott céllal:
 - közszereplés esetén (ún. házi bemutatkozások, estek)
 - tanulócsoporthoz (kiránduláson, városnézésen kiselőadás)
 - kollégiumi szinten (különböző műsorokban való részvétel: karácsony, ballagás, vetélkedők, produkciók, - tanulói alkotásokkal kiállítások)
 - kollégiumon kívüli szereplésre való felkészítés, (pl. szavalóverseny, KI MIT TUD, sportversenyre való felkészítés stb.)

Személyre szóló, - differenciált fejlesztés esetén - az intézmény a tehetségeket támogató külső kapcsolatok megkeresésével lehetőségeket biztosít a speciális ismereteket igénylő diákok kibontakoztatására.

15.4. Szociális kompetenciák fejlesztése

Célunk, hogy a szociális kompetenciafejlesztés révén sikeres legyen tanulóink egyén szocializációja, hiszen a fejlett szociális kompetenciákkal rendelkező egyének könnyebben lesznek egy közösség harmonikus életet élő, sikeres tagjai.

Másrészt egy fejlett szociális kompetenciákkal rendelkező, tudatosan együttműködő egyénekből álló közösség maga is könnyebben lesz sikeres. Egy közösség csak akkor sikeres hosszú távon is, ha képes időben reagálni a változásokra és működése fenntartható.

Fontosnak tartjuk az egyénnek azt az érzetét is, hogy ő képes valamire, tehát a belső biztonság és magabiztosság nélkülözhetetlen összetevője e kompetenciának.

Intézményünk pedagógusainak **feladata**, hogy tartalmas és rendszeres együttműködés során segítse a tanulók személyiségfejlődését, az egyéni képességek kibontakoztatásának támogatását, a fiatalok testi, lelki, szociális fejlődését az életkori sajátosságok és egyéni adottságok figyelembevételével. Hiszen diákjaink érzékenyek minden őket érő érzelmi és mentális hatásra. E hatások feldolgozásában a család helyett vagy mellett a kollégiumi közösség nyújt segítséget.

A fejlesztés megvalósítása:

Intézményünkben a **tematikus csoportfoglalkozás** mellett új tartalmi elemként szerepel a **kompetenciafejlesztő foglalkozás** moduláris oktatás keretében.

A csoportfoglalkozások témakörök szerinti éves óraszámát évfolyamonként a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja szabályozza.

Az idegen nyelvi, szövegértés, matematika és életpálya építés dimenziókon kívül **szociális kompetenciafejlesztést végzünk** 9. AJKP előkészítő és 10. évfolyamon heti egy tanórán **toleranciára nevelés témakörben**.

A fejlesztés **további színterei**:

- Tanulói projekt
- Témahét
- Kirándulás,
- Gólya-tábor
- Diákönkormányzat
- Szakkörök, önképző körök
- egyéb programok (színházlátogatás, kirándulások)

Kollégiumunk ezen **kompetenciák fejlesztését** úgy segíti,

- hogy a tematikus csoportfoglalkozások során olyan tevékenységeket szervez, amelyek által a tanulók ismeretei bővülnek, képességeik gyarapodnak, attitűdjeik pozitív irányba formálódnak. Az **önismeretre, a közösségi kapcsolatok kialakítására, a szociális képességek fejlesztésére**, az egyénileg hatékony tanulási módszerek elsajátítására, az egészséges életvitel kialakítására, a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett **felelősségre** nevelnek.
- Másrészt a kollégiumi foglalkozások lehetőséget adnak arra, hogy a tanulók a tantárgyközi területekről is ismereteket és képességeket szerezzenek, élményekben részesüljenek. Olyan kompetenciákat is fejlesztünk, melyek révén a tanulóknak kialakul az **alkalmazkodóképesség, a tolerancia, a konfliktuskezelő képesség**.
- A tanulóknak a pszichés történéseket tudatosítjuk, elősegítjük önmaguk mélyebb megismerésével az alkalmazkodást, **beilleszkedést**, saját helyük felismerését szűkebb és tágabb környezetükbe. Emellett felkészítjük az **önbizalom, az önértékelés** megalapozására.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha a kollégista tanuló:

- Ismeri az emberi tulajdonságokat, tudja mérlegelni, elemezni döntéseit.
- Képes bemutatni néhány fontosabb vállalt, illetve elutasított erkölcsi felfogást, valamint tud érvelni ellenük vagy mellettük.
- Ismeri az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat és erényeket.
- Tudatában van a gondosan kiválasztott és mély kapcsolatok értékének.
- Képes fontos helyzetekben a választási lehetőségek mérlegelésére.
- Képes a másik ember, másik embercsoport személyiségének tiszteletére és megértésére, a helyes önismeret kialakítására, önmaga felvállalására.
- Törekszik a felelősségteljes nemi magatartás kialakítására, megőrzésére.
- Tud érvelni saját meggyőződése mellett, képes mások meggyőződését tiszteletben tartani.

A hatékony kompetenciafejlesztéshez felhasznált interaktív, részvételen, személyes tapasztalatokon, saját élményen alapuló **módszereink, tanulásszervezési eljárásaink:**

- Beszélgető kör
- Csoportmunka
- Kooperatív tanulás
- Szerepjáték
- Drámajáték
- Vita
- Résztvevő megfigyelés
- Projekt

A tanári információközlés klasszikus fajtái is helyet kapnak ugyan a módszerek között, de semmiképpen nem kerülhetnek túlsúlyba.

Ezek:

- Előadás
- Magyarázat
- Megbeszélés, beszélgetés
- Szemléltetés, kísérlet

A foglalkozásokon, tanórákon olyan helyzeteket teremtünk, amelyekben különböző szituációk, szerepek megismerése, megélése, eljátszása lehetséges, illetve az interakció és az együttműködés kerül a középpontba. Ezek a módszerek sok tekintetben rokoníthatók egymással és eszköztárunk is több ponton érintkezik. Mindezek mellett pedig kifinomult eszközöket biztosítanak a differenciáláshoz is.

A szemléleti keret, amelyre a módszerek épülnek:

- Személyközpontú, a gyerekek igényeit, személyiségét figyelembe vevő pedagógiai gyakorlat.
- A gyermekek életkorának megfelelő pedagógus-szerep:- támogató, viselkedési mintát nyújtó; facilitáló szerep, partneri viszony.
- Integráció: különböző kultúrákban szocializálódott, valamint sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelése.
- Differenciáló pedagógia - az azonos korú gyerekek különböző érdeklődését, képességeit, fejlettségét figyelembe vevő tananyag mennyiség, feladatok, követelmények és értékelés.
- Egyéni fejlesztés - megfelelő megismerési folyamat után meghatározott fejlesztési időszak teendőinek összeállítása
- Intimitásnak teret adó tevékenységek: például: napindító/napzáró beszélgető kör.

- A tananyag egészben látását elősegítő tanulásszervezési módok alkalmazása:
Projekt módszer: adott témájú együttműködés, előre meghatározott cél, időben behatárolt és kézzelfogható eredménnyel záruló megvalósítására.

Téma nap, témahét: élményszerű, tapasztalati úton való ismeretszerzés, meghatározott témában.

- Komplex művészeti fejlesztés - az alkotás fejlesztő hatásának tudatos alkalmazása, beépítése a tanulási folyamatba.
- Tevékenység központúság, amit az aktív tanulás lehetőségeinek megteremtése jellemez és rendszerint többféle párhuzamos tevékenység lehetőségét kínálja fel ugyanazon célokhoz, illetve tartalmakhoz kapcsolódóan.
- Konzekvensen épít a diákok előzetes tudására, informális és nem formális tanulási helyzetekben megszerzett tapasztalataira.
- A tevékenységrendszer egésze közvetett módon hozzájárul az önművelés igényének, és az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges képességeknek a kialakításához.

15.5. A kulturált életmódra nevelés, szuverén világkép kialakulásának segítése

Kollégiumunk diákja szeresse szülőföldjét, elbocsátó és befogadó környezetét, hazáját, hazája népeit, annak nemzeti sajátosságait! Tisztelje a nemzetiségi, vallási, származási különbségekből adódó változatosságot! Legyen tudatában annak, hogy identitásának része a nemzeti szimbólumok tisztelete! Legyen befogadó, értse az emberiség globális problémáit! Ismerje fel a jó-rossz, helyes-helytelen, igaz-hamis közötti különbségeket! Legyen jellemzője az őszinteség, egyenesség, nyíltság és a felelősség vállalása! Érezze, hogy családjá, a kollégium, az iskola a nemzet közösségéhez tartozik! Legyen büszke a kollégium hagyományaira, értékeire, sikereire! Legyen intelligens, tudjon eligazodni a művészet, a tudomány különböző területein! Értékelje a tudást, a műveltséget. Tudniuk kell, hogy kik az elődeik, miről nevezetes a hely, mire legyenek büszkék, kinek-minek a hírnevét kell fenntartaniuk, továbbvinniük.

Ezért célunk, hogy:

- tanulóink megismerjék, még jobban megszeressék lakóhelyüket,
- gyűjtőmunkájuk eredményeit a kollégium többi lakójával is megismertessék.

Szervezett tevékenységi formák Szekszárd város helytörténetével, irodalmi- zenei-képzőművészeti értékeinek megismerésével kapcsolatban

- városnézés, vetélkedő,
- Projekt-tevékenység: az előítéletek kezelését szolgáló program, a gyűjtő és feldolgozó munka dokumentálása (faliújság, leporello, kiállítás),
- Szekszárd városi közművelődési intézményei rendezvényeinek, kiállításainak megtekintése.

A kollégiumban szervezhető tevékenységek:

- Előadás, vagy látogatás (Babits-ház, Augusz-ház, Mészöly-emlékház) - a megyéhez és a városhoz kötődő, híres művészek, írók, költők, zenészek számára mit jelentett a kötődés, hogyan jelent ez meg műveikben?
- versmondó verseny,
- közös kollégiumi ünnepségek műsorai (pl.: Karácsony, Ballagás).

Egyéb műveltség-területek

- filmklub
- kollégiumi Rádió működtetése
- könyvtárhasználat biztosítása
- internet-hozzáférés biztosítása

Arra törekszünk, hogy minél több diákunk vegyen részt tanulmányi, önképző, szakmai tudást bővítő tevékenységekben, igyekezzon alkotóképességének kibontakoztatására. Kulturáltan viselkedjen, óvja egészségét, fejlessze fizikai képességeit. Tudja beosztani szabadidejét, olvasson, nézzen tartalmas színházi és filmes műveket, látogassa meg Szekszárd Megye Jogú Város Múzeumát.

Legyen tudatában annak, hogy a természet szépségei, a műalkotások ismerete is része az általános műveltségnek. Igényelje az esztétikai élményeket, legyen jellemzője a lelkiismeretesség.

Legyen motivált a tanulásra, ismeretszerzésre, váljon fontossá számára a jó eredmény elérése, tisztességesen végezze munkáját. Legyen reális énképe, higgyen saját magában. Tűrje a konfliktusokat, tudja azokat megoldani. Legyen céltudatos. Legyen képes a demokrácia megteremtésére, működtetésére, tudja ön maga és mások érdekeit megvédeni, ismerje jogait. Legyen jól képzett, konvertálható szaktudással rendelkező, tudjon és merjen kockázatot vállalni.

Munkájában legyen igényes, szorgalmas, kreatív. Legyen mértékletes és takarékos a fogyasztásban.

16. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

- **Egészséges fizikai, pszichológiai és társas környezet és egészség összefüggésének elve**
- **Az egészséges életmód, mint választás elve**
- **A nemet mondás képességének a kialakítása (drog, alkohol, dohányzás)**
- **Az egészség, mint érték elve**
- **Prevenációs szemlélet elve**
- **Ember és természet harmóniájának megteremtésének elve**
- **Minél kisebb ökológiai lábnyomunk legyen elve**
- **Környezetért felelős életvitel elősegítése**
- **Környezettudatosság, önszabályozás tudatosítása**
- **Megújuló energiák hasznosítása, környezetkímélés elve**
- **Természetes anyagok használata a környezetért**
- **Szelektív hulladékgyűjtés és újrahasznosítás elve**

17. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

„Az egészségfejlesztés olyan folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy fokozzák kontrolljukat egészségük felett, illetve javítsák azt. A jóllét állapotának elérése érdekében az egyén vagy csoport legyen képes azonosítani és megvalósítani célkitűzéseit, kielégíteni szükségleteit és / vagy megváltoztatni környezetét, vagy megküzdeni azzal.” ottawai Charta

Célunk az egészségfejlesztés, testi és a lelki egészség megőrzése. az egészség, mint érték szemléletének erősítése

A testi és lelki egészség megőrzése érdekében biztosítjuk az egészséges életritmus (napirend), az egészségügyi ellátottság, a kulturált étkezés, tisztálkodás, testápolás, pihenés feltételeit

Életvezetési tanácsot adunk a betegség- és baleset-megelőzéshez, az önálló és felelős életvitel kialakításához, megismertetjük az elsősegélynyújtás módszereit,

Családi életre nevelés, öngondoskodásra nevelés, a párkapcsolatok kulturált kialakítása

Sportprogramokkal ösztönözzük az egészséges életvitelt, népszerűsítjük a versenyképesség, a mentális és fizikai állóképesség fontosságát. Részt veszünk a kollégiumok közötti, a megyei és országos rendezvényeken,

Empátiát tanúsítunk a fiatalok egyéni problémái, konfliktusai iránt, kellő pedagógiai tapasztalattal segítjük élethelyzeteik elemzését, feldolgozását (egyéni konzultáció, szakemberhez irányítás),

17.1. **Az egészséges életmód, a z egészségtudatos magatartás kialakításának segítése**

A kollégiumi nevelés során nagy hangsúlyt helyezünk az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válására, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer kialakítására.

Célunk:

- a testi-lelki egészség kialakítására, megőrzésére irányuló szokások kialakítása, gyakoroltatása, megerősítése,
- a tanulás és szabadidő –egyenre szabott- optimális elosztása, annak hatékony kihasználása,
- olyan ismeretek és gyakorlati tevékenységek elsajátítása, amelyek segítik a tanulókat egészségük megőrzésében, a betegségek megelőzésében, az egészségkárosító szokások elkerülésében
- a napi sportmozgás igényének kialakítása
- a természet tisztelete, épségének megóvása, a közvetlen környezettel való harmonikus kapcsolat kialakítása

A kollégiumi életvezetés kialakításához szervezett tevékenységi formák, módszerek:

- szobarend/tisztaság verseny (sorrend),
- PROJEKT (ötletbörze, gyűjtőmunka dekoráció és díszítések lakókörnyezetünk otthonosabbá tétele érdekében),
- reformtáplálkozás, termékbemutató, kóstoló,
- ismereteket bővítő előadások szervezése (egészségkárosító szokások: dohányzás, alkohol, drog),
- Egészségnap szervezése, mentálhigiénés programok
- tapintatos ellenőrzés,
- Higiénés szokások kialakítása (testi higiéné, tiszta ruházat)
- A ruházat mosásának a megtanítása
- A lakószoba rendjének és tisztaságának a megteremtése (takarítás megtanítása, rendszeresség, ennek ellenőrzése)

- Káros szokások kialakulásának a megelőzése
- Prevenciós oktatófilmek, felvilágosító előadások szervezésével járunk hozzá az egészségkárosító szokások (dohányozás, alkohol, drog) kialakulásának megelőzéséhez

A testi fejlődés biztosítása mindennapi sportmozgással

Minden embernek minden életkorban szüksége van tervszerű mozgásra, rendszeres testedzésre, sportra. Különösen igaz ez ma, hiszen a tanulói ifjúság civilizáció okozta mozgásszegény életmódja és a szellemi leterheltség különbségei miatt nem fordít elég gondot az „ép testben, ép lélek” örök érvényű követelményének betartására. Ezért felfogásunk szerint, a sportélet különböző területein végzett testgyakorlás nem egyszerűen a szabadidő helyes eltöltésének eszköze, hanem olyan egészségügyi preventív tevékenység, ami semmi mással nem pótolható.

Ezért nagy hangsúly fektetünk a rendszeres testmozgás fontosságára, a választási lehetőségek bővítésére.

Kollégiumunk mozgásorientált tevékenységének célja:

- a sport eszközeivel az egyén egészségi állapotának javítása, kondíciójának növelése, teljesítőképségeinek, személyiségének formálása,
- a keringési rendszer „karbantartása”,
- a fizikai deformitások prevenciójával a jó közérzet kialakítása,
- az akkumulálódó stressz-hatások levezetése, sikerélmény biztosítása,
- diákjaink felnőtt életének is szerves részévé váljon a mindennapos sporttevékenység,
- a kiemelkedő képességű diákok sportegyesületekbe való irányítása.

A rendszeres tömegsport-szintű edzésekkel diákjaink házibajnokságokon, városon belüli barátságos mérkőzéseken és a megyei kollégiumok közötti bajnokságokon mérhetik össze ügyességüket.

- fiú labdarúgás sportágban,
- lány kézilabda sportágban,
- Asztalitenisz: egész tanévben végezhető hobbi-program, felkészülés házi - ill. megyei bajnokságra,
- Tollaslabda: egész tanévben végezhető hobbi-program
- Futás-kocogás: egyéni ill. kiscsoportos tevékenység, ősszel/tavasszal, szakmai segítségadással (iram-időtáblázat, egyéni edzésterv),
- Kerékpár- és gyalogtúra alkalomszerűen.

Tevékenyen veszünk részt a város által szervezett, „akciós” sport-rendezvényeken

A sportolás helyszínei: a Szekszárdi I. Béla Gimnázium tornaterme, sportpályái, valamint a Pécsi Tudományegyetem szekszárdi Illyés Gyula Tanítóképző Főiskola Tagintézményének tanuszodája.

17.2. Természeti és környezeti nevelés

Filozófiai alapok: a természeti nevelés olyan pedagógiai ráhatás, amely segíti a Természettel, mint egésszel való érzelmi és tudati azonosulást, erősíti az ember veleszületett érdeklődését és kíváncsiságát a világ iránt, elmélyíti a természet iránti szeretetet, s felkelti a vágyat annak megőrzésére, megóvására. A Természet az Univerzum maga. Eszerint a természetet nem tekintjük az emberi környezet részének, hanem éppen fordítva: az ember része a Természetnek.

A természeti és környezeti nevelés az emberi önzetlenség magasabb fokát kívánja meg; egy olyan egyetemes világlátást, amely túllép az emberi érdekek prioritásán, s az együttélés olyan módját igyekszik megteremteni, amely figyelembe veszi a többi létező – élettelen és élő – érdekeit is, és alkalmazkodni igyekszik azokhoz. Ez a világlátás egy új világkép kialakítását jelenti, tulajdonképpen a holisztikus szemléletet, amely egyetlen új és átfogó szintézisben olvassza össze az embert és természetet, a tudományt és lelket, a műszaki erőket és szellemi törekvéseket.

A jelenlegi globális válságsürgető kényszere egy valódi paradigmaváltás – értékrendben, gazdálkodásban –, mely az emberiség túléléséhez szükséges.

Az értékrendben megnyilvánuló paradigmaváltás elérése kihívás a nevelés számára, s egyben legfontosabb feladata is.

Célunk: a pedagógiai folyamat részeként egy olyan kultúra közvetítése, amely gondolkodásmódja, értékrendje alapján felkészíti a tanulót a fenntartható, környezettel harmonikus életvezetésre.

A nevelés elérhető céljaként létfontosságú feladat, hogy a következő generációknak olyan *perspektívát* adjunk, amely a fenntarthatóság elérését segíti.

A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások megőrzésével egyidejűleg a jövő generációi számára.

E célból össze kell hangolni a környezet-, társadalom-, és emberismeret elemeit, etikai tanításait az ökológiai-természeti ismeretekkel. Feltételezve, hogy a tantárgy centrikus iskolai felkészítés során a tanulók rendelkeznek racionális ismereti elemekkel, a kollégiumi nevelésben a globális ismeretekre, a globális szemlélet formálására összpontosíthatunk.

Mindez egyidejűleg attitűdformálás, szokásalakítás és egy határozott értékrend közvetítése is.

A legtöbbet azzal tehetjük, hogy felhívjuk a fiatalok figyelmét a problémákra és lehetséges megoldási módjaikra. Láttatnunk kell a világ nagyságát és szépségét, és abban reménykednünk, hogy felébresztjük tanítványaink érdeklődését ennek belső összefüggései iránt. Törekedjünk a kollégista pozitív jövőképének a kialakítására.

A megvalósításhoz az alábbi tételek szükségesek:

- rendszerszemléletre való nevelés (holisztikus szemléletmód kialakítása),
- a globális válság lényegének megértése,
- a létminőség választásához szükséges értékek megmutatása, viselkedési normák kialakítása,
- a természet, az élet, a biológiai sokféleség jelentőségének megértése,
- ökológiai lábnyomunk meghatározása, indikátorok fejlesztése.

Szervezett tevékenységi formák:

- csillagászat szakkör (távoli világok megismerése - Galilei- élmény, távcsöves bolygó- és Holdmegfigyelések, stb.),
- kerékpáros kirándulások természetvédelmi helyekre: pl.: (bogyiszlói orchideás-erdő, taplós-gógai holtág, báránfyoki tanösvény, szedresi tarkasáfrányos),
- természetfotó kiállítás látogatása,
- a Föld Napján egy nagyobb program,

- egyéni feladatok egy-egy lokális probléma azonosítására, kollégium működése és környezetvédelem
- hulladékkezelés, szelektív hulladékgyűjtés megszervezése a kollégiumban,
- igények és szükségletek, környezetbarát termékek, helyes vásárlói szokások kialakítása (pl.: „ne vásárolj nap” betartása).

Terv: környezetvédelmi klub működtetése

Egyes programok megvalósíthatósága érdekében szükséges felvenni a kapcsolatot helyi civil szervezetekkel is. Kiemelten fontos a kapcsolattartás a Szekszárdi Klímakör oktatási munkacsoportjával.

18. Életpálya-építés kompetenciafejlesztés, pályaaorientáció segítése

Cél: Az életpálya-építésnek, mint bonyolult kompetenciastruktúrának a kifejlesztése a nevelés minden szakaszát és területét érintő pedagógiai feladat, melynek célja, megteremtődjenek azok a feltételek: ismeretek, képességek, stb. amelyek alkalmassá teszik a tanulót az egész életen át tartó, tudatos és aktív életpálya-vezetésre. Ideális esetben az élethelyzet-döntések közelében ez az életpálya kép valóságos, így a döntések nem esetleges kényszerként, hanem természetes automatizmusként születnek meg.

A tanulók reális pályaválasztásának elősegítése érdekében elengedhetetlen feladat az egyéni érdeklődésüknek, képességeiknek és továbbtanulási szándékuknak a megismerése és nyomon követése. E feladat ellátására különösen alkalmas a kollégium, mivel méréses módszerek alkalmazásával, szakmailag irányított lehetőségekkel, mint a különböző szakkörök, továbbtanulásra felkészítő programok, pályaaorientációs foglalkozások moduláris oktatás keretében olyan pluszt adhatnak a tanulónak, amelyeket sok esetben sem a szülők, sem pedig az iskola nem tudja biztosítani. Életpálya-építés kompetenciafejlesztés keretében a kollégisták elkészítik az egyéni IKT portfóliójukat (névjegy, önéletrajz, motivációs levél, tanulói prezentációk stb)

Igen jelentős szerepe van a pályaaorientációban a volt kollégistákkal történő kapcsolattartásnak is, hisz a beszélgetések során szinte mindig szóba kerülnek a felsőoktatási intézmények, a munka világának követelményei, vizsgái. Bár a tanulók életpályára való felkészítése nem a középiskolában kezdődik, mégis a **pályaválasztás előkészítése** különösen jelentőséggel bír a kollégisták esetében, hisz pont a pályára való felkészülésük legintenzívebb szakaszát töltik a tanulók családjuktól távol, így a reális pályaválasztásuk érdekében a legtöbb segítséget a kollégiumtól kaphatják. Ehhez mindenképp tájékozódni kell a tanulók érdeklődéséről, pályaválasztási motívumairól, attitűdjeiről, pályára való alkalmasságáról, és objektív módszerek felhasználásával meg kell ismerni képességeit. Mindezt ki kell egészíteni az diákkal, az osztályfőnökkel, a szaktanárokkal és a családtagokkal

folytatott beszélgetésekkel, ezzel is kontrollálva a választás realitását. A serdülőknek - és különösen a nehéz helyzetben élőknek - számos olyan tényező nehezíti a **pályaválasztását**, mint a motiváció hiánya, a döntésképtelenség, az olvasottság vagy a tájékozottság hiánya illetve a kortársnyomás, ezért különösen hangsúlyos a diákok pályaismeretének bővítése, és olyan lehetőségek biztosítása, mikor módja van tanulótársaival, volt kollégistákkal, különböző foglalkozású felnőttekkel a szabad beszélgetésre. A pályaaorientáció a felnőtt lét szerepeire való felkészítés egyik fontos eleme. Célja, hogy segítse a tanulók kíváncsiságát és lehetséges további iskola- és pályaválasztását az **önismeret**, a pályaismeret és a társadalmi kihívások, a gazdasági helyzet tükrében. Tudatosítani kell a tanulóinkban, hogy életük során többször kényszerülhetnek pályamódosításra. Ezért kollégiumunk lehetőségeihez képest átfogó fejlesztést kínál, anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikációból, esztétikai – művészeti tudatosság, kifejezőkészség, hatékony önálló tanulás és digitális kompetenciák területén.

19. A kollégium hagyományai és továbbfejlesztésének terve

Értekezletek rendje:

- tanévnyitó és tanévzáró értekező
- félévi nevelési értekező a fejlesztő stratégia kidolgozásával
- szülői értekező, összehangolva az iskolai szülői értekezlettel, fogadóórával
- Nevelési értekező (tanévente legalább egy)
- Intézményi szintű vezetői értekező
- naponta nevelői munkamegbeszélés

Hagyományok rendje:

A kollégium az iskolától függetlenül

Intézményi szintű rendezvényeink:

- Gólya-bál - 9. évfolyamosaink avatása
- Télapó-buli
- Karácsonyi ünnepség
- Valentin nap
- Farsangi bál
- Nőnap
- Legalább egy három hetet meghaladó projekt
- Témahét
- Kollégiumi ballagás
- Gólya-tábort – június második felében
- Diákforum
- AJKP projektek

Ünnepek, megemlékezések:

- az aradi vértanúk emléknapja (október 6.),
- a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatai (február 25.),
- a holokauszt áldozatai (április 16.),

- a Nemzeti Összetartozás Napja (június 4.),
- a március 15-ei és az október 23-ai nemzeti ünnepek

Ünnepeinket kollégiumi vagy csoport-megemlékezés formájában ünnepeljük.

Hagyományaink közé beépítjük minden tanévben a legalább egy három hetet meghaladó projekt és egy témahét megszervezését.

Továbbfejlesztés terve: a 9. és az AJKP 9. előkészítő csoportok bevonása a hagyományok ápolásába, a város hagyományaiba való bekapcsolódás, pl. szüreti felvonulás

20. A kollégiumi felvétel rendje

A kollégiumi tagsági viszony keletkezése és megszűnése

A kollégium - jogszabályban meghatározott keretek között - állapíthatja meg a tanulói jogviszony, kollégiumi tagsági viszony létesítésének feltételeit.

Kollégiumi felvétel

1. A tanuló az iskola vagy személyes megkeresés útján vagy közvetlenül kérheti kollégiumi felvételét, valamint externátusi elhelyezését.

A felvételtől a kollégiumvezető egyetértésével az iskola igazgatója dönt.

2. A gyámhatóság kezdeményezésére a tanulót fel kell venni a kollégiumba.

3. Fel kell venni a kollégiumba azt a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanulót, akinek gyermekotthoni elhelyezése nagykorúság miatt szűnt meg.

2. és a 3. pont esetében a kollégiumi felvétel, externátusi elhelyezés a tanulói jogviszony fennállásáig szól, egyébként egy tanévre szól

A kollégiumba felvett tanulók foglalkozásra történő beosztásáról a kollégium igazgatója vagy a kollégiumvezető dönt, a kollégiumi nevelőtestület véleményének kikérésével.

Amennyiben az iskolák által megküldött javasolt tanulók közül férőhely hiányában mindenkinek a felvétele nem megoldható, **a felvétel szempontjai:**

- a bejárás nehézségei
- a megállapítható szociális indok

Aki az előző tanévben már kollégista volt (felsőéves), a kollégiumban kérheti felvételét a következő tanévre is. A csoportvezető tanár véleménye alapján a felvételtől a kollégiumvezető javaslatára az igazgató dönt.

A Arany János Kollégiumi Programjában való részvételre azok a tanulói jogviszonyban álló, a középiskola kilencedik évfolyamára jelentkező tanulók adhatják be pályázatukat, akik a pályázati kiírás feltételrendszerének megfelelnek. Az Arany János Kollégiumi Programban résztvevők kollégiumi felvétele öt évre szól. A képzésben érintett célcsoporthoz tartozó tanulók felkutatása, előkészítésük, az együttműködő középiskolába történő beiskolázása a kollégium feladata. Ezt a munkát szeptember és február hónap között végezzük el. Ebben a tevékenységben szorosan együttműködünk az általános iskolákkal, a számításba jöhető tanulók szüleivel. Az előkészítő – felkészítő munkát követően – a gimnázium és a kollégium a pályázatokat közösen bírálja el. A felvett tanulók egyúttal kollégiumi elhelyezést is nyernek.

A kollégiumi felvételtől illetve elutasításról írásban kapnak kiértékelést a jelentkezők. Az elutasított tanuló vagy gondviselője az igazgatói döntés ellen felül bírálati kérelmet nyújthat be a Szekszárd Megyei Jogú Város Jegyzőjéhez a közléstől számított 15 napon belül.

21. A tanulói jogviszony megszűnése

A tanuló kollégiumi tagsága megszűnik

1. a tanulói jogviszony megszűnésével, egyébként a tanév végén,
2. a kollégiumból kizáró fegyelmi határozat jogerőre emelkedésével,
3. ha a tanuló kollégiumi tagságát fizetési hátralék miatt az igazgató - a szülő, nagykorú tanuló esetében a tanuló eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után - megszünteti, a megszűnés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján,
4. ha a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő a tanuló kollégiumi tagságáról írásban lemond, a nyilatkozatban megjelölt napon,
5. ha a tanulót másik kollégium átvette, az átvétel napján.

22. Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységek

A nevelőtestület valamennyi tagjának feladata és kötelessége hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában.

A kollégiumban a gyermek és ifjúságvédelmi munkát az AJKP mentor-ifjúságsegítő segíti.

Kiemelt feladataink:

- a gyermekvédelmi törvény alapos ismerete, előírásainak betartása,
- a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzése,
- megismerjük a tanuló otthoni körülményeit, családi és szociális háttérét, figyelemmel kísérjük az életkörülményekben bekövetkező változásokat, feladatunk a személyiségfejlődésben tapasztalható rendellenességek korai feltárása,
- a problémát előidéző okok megszüntetésére irányuló intézkedések megtétele,
- folyamatos kapcsolattartás a partneriskolák gyermek- és ifjúságvédelmi felelőseivel,
- Jó kapcsolat kiépítése a helyi önkormányzatok gyermekvédelmi és gyámügyi feladatot ellátó osztályaival.

23. Az iskolával, a szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formái

23.1. Kollégium és a család kapcsolata

A kollégiumnak jelentős csapódópótló funkciója van, mert a diák a tanítási napokon szüleitől távol van, a kollégiumi közösség pótolja a család közösségét, ezért a kollégiumi nevelés területén nélkülözhetetlen a szülők és a kollégium harmonikus együttműködése. A nevelés a család, a szülő kezéből részben átkerül a kollégiumba, hiszen a tanuló idejének nagy részét az iskola mellett a kollégiumban, a szoba és csoporttársakkal, csoportvezetőjével körülveve tölti. Ez a közös nevelés csak akkor lehet eredményes, ha a szülő és a kollégium együttműködik, illetve ebbe a folyamatba mind tevékenyebben bekapcsolódik maga a tanuló is. A kollégiumunkba érkező gyerekek személyiségi vonásai a családban alakulnak ki, meghatározza őket a család életmódja,

szocializáltsága, szellemi szintje, anyagi helyzete, a szülő és a gyermek közötti érzelmi-lelki kapcsolat. Az így kialakult pozitív hatásokat a kollégiumban meg kell erősíteni, az esetleges negatív nevelési mintákat, szokásokat azonban csak nehezen lehet ellensúlyozni, de az alapvetően kialakult szociális formákat, kötődéseket alakítani, formálni, fejleszteni kell.

A kollégiumi szülői munkaközösség

A kollégium szülői munkaközösségét a tanulócsoporthokból megválasztott szülők együttesen alkotják. Az kollégiumi szülői munkaközösséget a választott elnök irányítja. A választmány a szükségleteknek megfelelően, de évente legalább két alkalommal ülést tart. A munkaközösség elnöke vagy megbízottja kapcsolatot tart az igazgatósággal és meghívás alapján részt vehet a tantestületi értekezleteken. A munkaközösség elnöke eljuttathatja véleményét a kollégium vezetőségéhez. Véleményezési joga van a kollégium belső szabályzatai és Pedagógiai Programja tekintetében. A kollégium szülői munkaközössége figyelemmel kíséri a kollégiumban folyó nevelő munkát, segítséget nyújt az kollégiumi és a családi nevelés összehangolásában. Közreműködhet a tanulókat érintő rendezvények lebonyolításában, segítheti a diákönkormányzatot és a tantestületet tanórán kívüli programok szervezésében. A szervezettől a nevelőtestület segítséget kérhet a tanulókat érintő kollégiumi és kollégiumon kívüli teendők ellátásában (pl. szponzorok felkutatása).

Összességében a munkaközösség célja, hogy a szülők mélyebben beelássonak az kollégium működésébe és nevelő-oktató-fejlesztő munkájába, a közösségi életbe és a szülők elfoglaltságaik függvényében vállaljanak részt a kollégiumi események rendezésében, lebonyolításában.

23.1.1. Kapcsolattartás és együttműködés a szülőkkel

Az kollégiumvezető feladatai:

- a leendő tanulók szüleinek tájékoztatása a felvételi értesítő megküldésével,
- a szülői munkaközösség vezetőjével való kapcsolattartás,
- a szülői szervezetek jogosítványainak érvényre juttatása,
- kérdőíves szülői és elégedettségmérés értékelése a félévi és év végi értekezleten,
- kollégiumi nyílt nap megszervezése, Szekszárd középiskoláinak nyílt napjaival összehangolva akár az évben több alkalommal is.

A nevelőtanár feladatai:

- kapcsolattartás a szülőkkel az éves munkatervben rögzített fogadónapokon, valamint a szülő kérésére egyeztetett külön időpontban telefonon vagy személyesen,
- a szülő tájékoztatása, ha a gyermek fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek (pl.: iskolai hiányzások, kollégiumi kötelező foglalkozásokról való hiányzás, házi rend megsértése...),
- a szülők jogainak érvényesítését és kötelességük teljesítését figyelemmel kísérve együttműködés a szülőkkel,
- a szülő tájékoztatása az ellenőrző útján a tanuló magatartásáról,
- családlátogatások megszervezése a csoportba tartozó diákokhoz,
- kérdőíves elégedettségmérés kitölttetése a szülőkkel a tanévben folyamatosan,
- kollégiumi nyílt napok lebonyolításának segítése.

AJKP csoportvezető feladatai:

- Az AJKP-s diákokkal kapcsolatos nevelési elképzeléseinek megbeszélése a szülőkkel, családlátogatások megszervezése.
- AJKP-s kollégiumi nyílt nap megvalósításának segítése.

AJKP programgazda feladatai:

- A kollégium nevelési programjának és az AJKP-nak az ismertetése a szülőkkel.

- AJKP-os szülői értekezlet összehívása évente legalább két alkalommal és tájékoztatás a tanév rendjéről, feladatokról az első szülői értekezleten.
- A leendő és a jelenlegi AJKP-os szülőknek nyíltnap megszervezése.

Pedagógiai felügyelő feladatai:

- kapcsolattartás a szülőkkel az éves munkatervben rögzített fogadónapokon, valamint a szülő kérésére egyeztetett külön időpontban telefonon vagy személyesen.
- kérdőíves elégedettségmérés kitölttetése a szülőkkel a tanévben folyamatosan.
- kollégiumi nyíltnapok lebonyolításának segítése.

Kollégium egyéb alkalmazottai:

- A szülőkkel való kapcsolattartás segítése.
- Kollégiumi honlapon való megjelenítése a szülőket is érintő információknak. (pl. kollégiumi rendezvények)
- kollégiumi nyíltnapok lebonyolításának segítése.

A pedagógusok és szülők közötti együttműködés formái

Fogadóórák

- a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal.
- Évente több alkalommal kerül megrendezésre. Lehetőség szerint a szekszárdi középiskolák szülői értekezleteihez és fogadóóráihoz igazítva, vagy a pedagógus és a szülő egyéni megbeszélése alapján.

AJKP-os szülői értekezlet

Évente legalább két alkalommal kerül megrendezésre.

Alapvető céljai:

- az AJKP-os szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása az AJKP-s rendezvényekről, feladatokról,
- kollégium nevelési programjának és az AJKP-nak az ismertetése a szülőkkel,
- a diákokkal szemben támasztott követelmények ismertetése,
- beszámoló a kollégium és a nevelőtanárok értékelő munkájáról, a csoportok tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtés.

Családlátogatás

Célja, hogy a nevelőtanár ismerje meg a csoportjába tartozó diákok és szüleinek tágabb és szűkebb lakókörnyezetét. A tanár és a szülő tájékoztassa egymást a gyermek tanulmányi munkájáról, magatartásával kapcsolatos pozitív és negatív benyomásokról, erősségeiről és gyengeségeiről, valamint az előbbiekhöz kapcsolódóan a jövőbeni kitűzött célokról, amivel a szülő és a tanár segíthetik egymás nevelőmunkáját a diák minél jobb előrehaladásának érdekében. A családlátogatást a mellékelt családlátogatási lapon dokumentálni szükséges, majd a csoportportfólióban kell elhelyezni.

Kollégiumi nyílt napok

A nyílt napok célja, hogy a szülők betekintést nyerjenek a kollégium nevelő-oktató-fejlesztő és felzárkóztató munkájának mindennapjaiba. Ismerjék meg a csoportfoglalkozásokat, fejlesztő- és felzárkóztató foglalkozásokat, szakkörök lefolyását, közvetlenül tájékozódjanak gyermekük - jelenlegi

vagy leendő - kollégiumi életteréről, a kollégium infrastrukturális felszereltségéről, állapotáról: lakószobák és közösségi helyiségek, a nevelést segítő eszközök.

Kollégiumi ellenőrző füzet

A szülő tájékoztatására szolgál a diákok magatartásával összefüggő fegyelmezési intézkedésekről, a kollégiumi rendezvényekről és a gyermekük által a csoportvezető tanáratól kért állandó és eseti kimenőről. Ha a nevelőtanár úgy ítéli meg, hogy a csoportjába tartozó diák nem tájékoztatja a szülőket kimenőről és azt az ellenőrző füzetben lévő szülői aláírás hiánya is igazolja, akkor a további kimenők adását megvonhatja.

Szülői elégedettségmérés kérdőív

A kollégium és a szülő közös feladata, hogy a diák középiskolás éveit minél jobb eredményt hozzanak a neveltség és a tudás területén egyaránt, ezért a szülők elvárásait, igényeit, véleményét is meg kell ismerni és be kell építeni kollégiumi munkába. Az elégedettségmérés kérdőív kitöltésével tehát a szülők értékelik és véleményezik a kollégium működésének különböző területeit (kapcsolattartás, módszerek, feladatok, színvonal, feltételek, szakmai munka, emberi kapcsolatok, AJKP)

Lehetőségek a szülők és kollégium kapcsolatának továbbfejlesztéséhez

- szülőkkel közös akciók, bevonásuk az intézmény életébe (pl.: gyűjtések),
- *szülői tájékoztató „újság”*: A kollégium életéről, eseményeiről szóló kiadvány, mely meghatározott időközönként tájékoztatja a szülőket,
- szülők bevonása a kollégiumi napok rendezvényeibe (hagyományok, hobbik bemutatása).

23.2. A kollégium és a kapcsolódó iskolák együttműködésének, és a kapcsolattartásának formái

I. Béla Gimnázium mellett az alábbi iskolákkal van a kollégium partneri viszonyban:

- A Szekszárdi Garay János Gimnáziumot 1896-ban alapították, több mint százéves hagyományaival Tolna megye legrégebbi gimnáziuma. Növendékeink egy része ebben az intézményben tanul, céljuk a közép és emeltszintű érettségire felkészülés és továbbtanulás a felsőfokú intézményekben.
- Tolna Megyei Szent László Szakképző Iskola és Kollégium (TISZK) tagintézményei:
 - ❖ Székhely Szakképző Tagintézmény,
 - ❖ Egészségügyi - Szociális Szakképző Tagintézmény,
 - ❖ Bezerédj István Szakképző Tagintézmény,
 - ❖ Vendéglátó Szakképző Tagintézmény.Képzési profil: szakközépiskola, szakiskola, szakképzés, érettségi utáni szakképzés.
- VM Dunántúli Agrár-Szakképző Központ, Csapó Dániel középiskola, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium, Szekszárd.
Szakközépiskola és szakiskolai képzésben vesznek részt kollégistáink az iskolában.
- A Szekszárdi Kolping Katolikus Szakképző Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
Az iskola alapvetően a hátrányos helyzetű – tanulási, szociális, családi, anyagi nehézségekkel, magatartászavarokkal küszködő – tanulók részére nyújt felzárkóztatáshoz, szakmatanuláshoz lehetőséget, és érettségire való felkészülést keresztény szellemű nevelés keretében.
- „Esély” Szolgáltató és Szakképző Iskola szakmai képzési lehetőséget biztosít a tanulóknak a tisztas ipar presztízsét az előtérbe helyezve.
A tanulók szakiskolai képzésen vesznek részt az iskolában.

- EDUTOP Szakközépiskola és Szakiskola

Feladatunk a partneriskolákban folyó oktató-nevelő munka segítése, a megszerzett ismeretek megerősítése, kiegészítése.

A tanulókról való gondoskodás, a nevelés és oktatás hatékonyabb és eredményesebb, ha a folyamatban résztvevő intézmények szorosan együttműködnek.

Tanulóink nagy része hátrányos helyzetű, érzékelhetően megnövekedtek a társadalmi, szociális, családi és iskolai problémák, amelyek a nevelés szempontjából új kihívást jelentenek a kollégium számára.

A kollégium működése szempontjából kiemelkedő feladat az iskolákkal való konstruktív, naprakész kapcsolattartás, még szorosabb együttműködés, melyben a kollégium és iskola egyenrangú partnerként, azonos alapértékek mentén végzi munkáját. Ez az együttműködés segíti a tanulók beilleszkedését, személyiségfejlődését, tanulmányait, melynek eredménye lesz az iskola sikeres befejezése után a továbbtanulás vagy a munkába állás.

A kapcsolatnak rendszeres információcserén kell alapulnia az egységes pedagógiai hatások érvényesülése érdekében.

A diákoknak érezniük kell a két tantestület közti szoros együttműködést, ami segíti a jelentkező problémák hatékony megoldását, és azt, hogy a tanulásban a gyerekek önmagukhoz képest a lehető legjobban teljesítsenek.

A kommunikációt, a rendszeres kapcsolattartást követendő eljárásként célszerű szabályozni, függetlenül attól, hogy az adott osztályba hány tanuló jár.

Az együttműködés formái

A kollégiumvezető feladatai:

Kapcsolatfelvétel tanév elején az iskola vezetőivel, esetenként részvétel az iskolák nevelési értekezletein, a nagyobb szabású programok összehangolása.

A partneri igények felmérése, egyeztetés, kapcsolódás az iskolai projektekhez, témahetekhez.

A munkatervek kölcsönös megismerése, közös alapelvek kidolgozása.

Tanév elején az iskolai vezetők és osztályfőnökök meghívása a kollégiumba.

A kollégiumi tantestület elérhetőségének az elküldése az iskolákba és az iskolában tanítók./név, e-mail cím, telefonszám/ adatainak az eljuttatása a kollégiumba.

A tanulói órarendek elkérésével a kollégista iskolai elfoglaltsága követhető, lehetővé válik a kollégiumi foglalkoztatási terv /tanulói órarend elkészítése.

Az intézményekbe a kollégiumvezető eljuttatja a diákok csoportjának adatait.

Az ehhez szükséges dokumentum: táblázatban a tanuló neve, kollégiumi csoportja, a csoportvezető neve, telefonszáma.

A nevelőtestületi értekezleteken az iskolák képviselőivel egyeztetés, a problémás esetek megbeszélése, közös megoldások kidolgozása.

A kollégium nagyobb rendezvényeiről tájékoztatás és a vezetők meghívása.

Intézményközi kapcsolatot a jövőben az is nagymértékben segíti, ha az elektronikus naplók bevezetésekor a kollégiumi nevelők számára is hozzáférést biztosít az iskola.

Az Arany János Kollégiumi Program még intenzívebb vezetők közötti iskola-kollégium együttműködést igényel

A nevelőtanár/ csoportvezető feladatai:

Év elején tájékozik a tanuló iskolai órarendjéről, iskolai elfoglaltságairól és ennek megfelelően elkészíti az ezzel harmonizáló kollégiumi órarendet a tanulók számára. Órarend tartalmazza a tanuló iskolai órarendjét és a kollégiumi órarendet, így átlátható a kollégista teljes heti beosztása.

Figyelemmel kíséri a tanuló iskolai előmenetelét.

A nevelőtanár a tanév elején felveszi a kapcsolatot a tanulók osztályfőnökeivel.

A csoportvezető havi rendszerességgel felkeresi az iskolát, tájékozik a tanuló/tanulók jegyeiről, a hiányzásról, a magatartásról. Fontos a problémák feltárása, az osztályfőnökkel, szaktanárral közösen a megoldási javaslat készítése, szükség esetén egyéni fejlesztési terv kidolgozása.

Közösen szervezett értekezletek, egységes nevelési célok meghatározása.

Pedagógiai vélemény cseréje, kölcsönös hospitálás.

Az Arany János Kollégiumi Programban részt vevő tanulók osztályfőnökeivel még szorosabb együttműködés szükséges.

A 9. osztályosok iskolai beiratkozásának napján/napjain nevelőtanári ügyelet vállalása.

Az iskolai szülői értekezlet idején kollégiumban fogadóórán az érdeklődő szülők tájékoztatása.

A kollégiumban a korrepetáló tanár kapcsolatot tart az iskolai szaktanárral, problémás esetekben egyéni fejlesztési tervet dolgoznak ki.

Fejlesztési lehetőségek:

Egyes iskolákban bevezetésre került az elektronikus napló, szükséges belépési kód egyeztetése tanév elején a nevelőtanár részére a tanulók osztályzatainak és hiányzásának figyelemmel kíséréséhez.

A csoportvezető éves tervet készít az iskolákkal való kapcsolattartásra (heti 1 óra a kötelező órájából) és ennek dokumentálása.

Pedagógiai felügyelők feladatai:

A kollégiumban gondoskodni kell az iskolai, kollégiumi foglalkozásokon részt nem vevő tanulók folyamatos pedagógiai felügyeletéről. Az éjszakai ügyeletes pedagógiai felügyelő a napirendnek megfelelően felébreszti a tanulót, felügyeli az iskolába indulás előtti és az indulás időszakát. A napirendtől eltérően előbb vagy később iskolába vagy gyakorlatra menő diákoknál a csoportvezető vagy a tanuló egyeztetni a felkelés időpontját. Az iskolai tanítás időpontját a pedagógiai felügyelő a lakószobában kifüggesztett órarendeken ellenőrizheti.

A délelőtti ügyeletes a tanítás ideje alatt 8.00-12.00 között figyelemmel kíséri a bármilyen ok miatt a kollégiumban maradó diákok tevékenységét. Indokolatlan hiányzás gyanúja esetén felveszi a kapcsolatot a tanuló osztályfőnökével és intézkedik, hogy a tanuló iskolába menjen. Problémák esetén a felmerülő napi probléma egyeztetése, nevelési tapasztalatok cseréje.

Az iskolai szülőértekezletekkel egy időben tartott fogadóórákon a szülő kérésére tájékoztatást ad a kollégista beilleszkedéséről, a házirendhez való alkalmazkodásáról, és az esetleges viselkedési problémákról.

AJKP mentor-ifjúságsegítő feladata:

Feladata a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása a pedagógusokkal együttműködve.

Munkája eredményességéhez szükséges az iskolák gyermek- és ifjúságvédelmi felelőseivel való együttműködés kialakítása és az intézkedések összehangolása.

A kollégium minden munkatársa részt vesz a kollégium-iskola jó kapcsolatának és együttműködésének a kialakításában.

A kollégiumunk számára tehát kiemelten fontos a kollégista diákok szüleivel, iskolájával való jó együttműködés és a szoros kapcsolattartás. A diákok intézményünkbe való beilleszkedéséhez és a középiskolás éveik sikeres elvégzéséhez a szülőktől, tanároktól, osztályfőnököktől kapott és szerzett információk nagymértékben hozzá tudnak járulni. Az intézményekkel és a szülőkkel való konzultációk, tapasztalatcserék segítik a gyerekek kollégiumba, tanulócsoportba történő integrációjának, inklúziójának megvalósítását.

24. Az Arany János Kollégiumi Program

24.1. Bevezetés

Kollégiumunk a 2005/2006-os tanévben sikeres pályázat útján csatlakozott az Oktatási Minisztérium programjához. Az Arany János Kollégiumi Program (továbbiakban AJKP) intézményi pedagógiai programja a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott célkitűzések és a program által külön meghatározott követelményeknek megfelelően került megfogalmazásra összhangban a fenntartó Esélyegyenlőségi Tervével, valamint a kollégium működését biztosító alapidokumentumokkal. Az Arany János Kollégiumi Programban (a továbbiakban: AJKP) részt vevő kollégiumoknak az alapprogramban megfogalmazott célkitűzések teljesítése mellett további, a KNOAP AJKP mellékletben meghatározott követelményeknek kell megfelelniük.

Az AJKP-ban részt vevő kollégiumok a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának AJKP mellékletében meghatározottaknak megfelelően és a feladattervező alkalmazásával elkészítik a saját éves munkatervüket az AJKP-ban érintett tanulókra, kollégiumi csoportokra, tanári és nevelői tevékenységekre, intézményszervezésre és intézményvezetésre, valamint az intézmény fejlesztésére vonatkozóan.

A programban részt vevő kollégiumok az érettségi megszerzéséig e mellékletben meghatározott pedagógiai elvek és fejlesztési tevékenységek alapján folyamatosan támogatják az AJKP-ban részt vevő tanulóikat. Az AJKP első évében a tanulók a középiskolai tanulmányaikat bármely középiskola nyelvi előkészítő évfolyamán, vagy két tanítási nyelvű oktatásban a 9. évfolyamon, vagy a kollégiummal szorosan együttműködő középiskola egyéves, AJKP előkészítő osztályában folytatják.

Az AJKP előkészítő évét elvégző diákok valamennyien nappali tagozatos, érettségire felkészítő középiskolai osztályban tanulnak tovább az integráló pedagógiai gyakorlat alapján úgy, hogy az egy osztályban tanuló AJKP-s tanulók létszáma nem haladhatja meg az osztálylétszám 30%-át. Ez az arány legfeljebb 50% lehet azokon a településeken, ahol maximum két – érettségit nyújtó – középiskolai osztály működik. Az előző mondatban foglaltak nem vonatkoznak azokra a cigány nemzetiségi nevelést, oktatást folytató középiskolákra, amelyeket részben vagy egészben a Magyarország Kormánya, mint alapító által létrehozott közhasznú nonprofit kft. fenntartóként működtet.

Az AJKP célja, hogy a középiskolai kollégiumok által alkalmazható eszközrendszer segítségével biztosítani lehessen, hogy a jelenleginél lényegesen nagyobb arányban tanulhassanak eredményesen nappali tagozatos, érettségit adó középiskolai osztályokban és ennek eredményeképpen minél nagyobb arányban folytathassák iskolai pályafutásukat a felsőoktatásban azoknak a szülőknek a gyermekei, akik megfelelnek a programba bekerülés jogszabályi feltételeinek.

Az AJKP-ban a középiskolai kollégiumok vállalnak felelősséget azért, hogy az AJKP-ba bekerülő tanulókat – AJKP előkészítő év esetén egyéves felkészítő munkát követően – szakközépiskolába vagy gimnáziumba beiskolázzák, és a program keretében nappali tagozatos osztályokban érettségi bizonyítványhoz segítsék őket, valamint közösen készített karriertervvel támogassák az érettségi utáni továbbtanulást valamely felsőoktatási intézménybe, vagy szakmaszerzést (technikusi vizsgát), illetve a sikeres belépést a munka világába.

Az AJKP-ban részt vevő intézményeknek fokozott erőfeszítést kell tenniük annak érdekében, hogy az AJKP jelentős mértékben hozzájáruljon a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve rászoruló gyermekek társadalmi felemelkedéséhez.

A kollégiumunk meghatározott pedagógiai elvek és fejlesztési tevékenységek alapján 5 évig támogatja az AJKP-ban részvevő tanulókat, akik az előkészítő évet követően nappali tagozatos, érettségire felkészítő középiskolai osztályokban tanulnak tovább az inkluzív és az integráló pedagógiai program alapján.

A speciális programelemek alkalmazó kollégiumi programban biztosítunk minden olyan eszközt, amelyek segítségével nő az eredményesen tanuló, érettségit szerző, illetve a pályafutását a felsőoktatásban folytató tanulók száma.

A kollégiumi tantestület a hátrányos, illetve halmozott hátrányos helyzetű tanulók felemelése, esélyhez juttatása tekintetében sok éves tapasztalattal rendelkezik. A tantestület felelős azért, hogy az AJKP-ba bekerülő tanulók egy éves szakszerű és gondos előkészítő munkát követően nappali tagozatos osztályokban érettségi bizonyítványhoz jussanak, illetve a diákok további elképzelésének megfelelően a munka, vagy a tanulás vonatkozásában közösen készített karriertervvel rendelkezzenek, és társadalmi mobilitásuk megvalósuljon.

24.2. Az AJKP-ban részt vevő kollégium feladatai

24.2.1. Az AJKP-ra épülő helyi kollégiumi pedagógiai program

A programban részt vevő tanulók sikeres tanulmányi előmenetele, szociális hátrányainak csökkentése, kulturális javakhoz való hozzáférése érdekében a támogató eszközrendszert az intézmény pedagógiai programjában önálló programként jelenik meg a felsorolt tevékenységek beépítésével. Az egyes tevékenységek és szolgáltatások bevezetése és alkalmazása az évente elkészítendő részletes feladatterv szerint történik.

Elsődleges célunk a tanulók érdeklődésének, motivációjának folyamatos fenntartása a sikeres tanulmányi előmenetelük érdekében, valamint az, hogy a szülők erőteljesebben ambicionálják a gyermeküket a továbbtanulásra. Komplex tevékenységrendszerrel, eszközrendszerrel biztosítjuk a szociális hátrányok csökkentését, a kulturális javakhoz való egyenlő hozzáférést, a multikulturális tartalmak közvetítését.

24.2.2. A nevelőtestület

Az AJKP-ban részt vevő pedagógusok kiválasztásakor a kollégiumnak törekednie kell arra, hogy az AJKP megvalósításába bevont pedagógusok képzettsége és kompetenciái összességében alkalmasak legyenek az AJKP program megvalósításához szükséges, a Kollégiumi nevelés országos alappogramban széles körű pedagógiai tevékenységrendszer megvalósítására.

A kollégiumi tantestület tagjai – ha eltérő mértékben is – de érintettek az AJKP-s tanulók fejlesztésében. Kiemelt szerepük van a csoportvezetőknek, akiknek képzettsége és kompetenciái megfelelnek a jogszabályokban megfogalmazott pedagógiai tevékenységrendszer megvalósításához

A kollégium nevelőtestülete

- **elfogadja a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat; törekszik arra, hogy egyénileg felmérje, megismerje, értelmezze és kielégítse szociális, kulturális és mentális igényeiket és szükségleteiket, képes a tanuló szüleivel/gondviselőjével és a tanulóval alkotó együttműködésre mindezen törekvések teljesülése érdekében,**
- **elfogadja, hogy a heterogén tanulócsoportok optimális, az egyéni fejlődést is elősegítő környezetet jelentenek a diákok számára és ennek megvalósítása érdekében összpontosítja képességeit,**
- **kész a kollégiumi nevelés, tanulás szociális közegének megismerésére; képes hatásainak értelmezésére és a szociális, pedagógiai befolyásolási lehetőségek kiaknázására a segítő partnerekkel együttműködve,**

- jól felkészült saját tantárgyában vagy műveltségterületén, képes komplex műveltségterületi tanulói fejlesztő tevékenységekben gondolkodni, és látni a célok, a tartalom és a tanulásszervezés, valamint eredmények közötti összefüggéseket,
- érti, elfogadja az AJKP és a kollégiumi pedagógiai program prioritásait: ismeri és érti a személyre szabott nevelési szemléletmódot, vagy törekszik megismerésére, annak elfogadására,
- törekszik a személyre szabott nevelés gyakorlati megvalósítására, a nevelés tervezésében, megvalósításában, képes a tanulók egyéni fejlődési igényeire építve a tanulókat önálló, felelős fejlesztő tevékenységekre, tudáskonstruálásra ösztönözni; ismeri, érti a különböző szervezési módok lehetőségeit és korlátait, nem azonosítja a személyre szabottságot az egyéni munkával; képes kooperatív tanulásszervezés ösztönzésére, irányítására, törekszik a fejlesztő értékelés alkalmazására,
- kész a belső együttműködésre, kész együttműködni a munkájukat támogató és az AJKP-ban érintett szakemberekkel, különösen a mentorral, szociális munkással, mentálhigiénés szakemberrel, gyermekvédelmi szakemberrel, pszichológussal, továbbá a szülőkkel és a csoport vagy tanuló szűkebb társadalmi környezetével,
- kész az önértékelésre, nyitott mások értékelő visszajelzésére, képes a reflexiók alapján változtatni nézetein és gyakorlatán,
- pedagógiai kihívásként értelmezi a programban való részvételt, érdeklődik a pedagógus szakmában felmerülő új megközelítések, új módszerek iránt, kész ezekről párbeszédet folytatni és saját gyakorlatában kipróbálni,
- a programhoz való csatlakozásakor részt vesz egy érzékenyítő alapképzésen és rendszeresen továbbképzéseken.

Az egyes tevékenységek és támogatások éves tervezése során a megfelelő képzettségű és kompetenciájú humánerőforrás-igény áttekintése és a szükséges fejlesztések érdekében intézkedéseket teszünk a kollégiumi nevelők kompetenciáinak fejlesztésére, önfejlesztő programokon is részt veszünk az AJKP keretein belül.

Az AJKP kollégiumi nevelői csoport:

- szilárd pedagógiai alapelvekkel és értékrendekkel rendelkezik az AJKP vonatkozásában, elfogadó, együttműködésre törekvő,
- egyéni fejlődést elősegítő integrált környezetet biztosít a heterogén tanulócsoportok számára,
- nyitott a diákok háttérközegének megismerésére és befogadására, kész a jótékony befolyásolásra a fejlesztésben résztvevő partnerekkel együttesen,
- jól felkészült szaktanárok közössége, akik képesek a komplex fejlesztésre, látják a célok, a tanulásszervezés és a várható eredmények közötti összefüggéseket,
- elfogadja az AJKP és a kollégiumi pedagógiai program prioritásait, ismeri és érti a személyre szabott nevelési szemléletmódot,
- gyakorlott az egyéni fejlesztési terv készítésében, a tanulók egyéni fejlődési igényeire épít személyre szabottan (nem egyénileg) önálló tevékenységre inspirál, hatékony tanulási módszereket alkalmaz,
- képes a team munkára, a képzésben résztvevő szaktanárokkal, szakemberekkel, a mentorral, mentálhigiénés szakemberekkel, a pszichológussal, a fejlesztő pedagógussal,

együttműködésben végzi a munkát a szülőkkel és a kollégium kapcsolatrendszerében leírt szervezetekkel.

- kész az önértékelésre, nyitott mások véleményére és képes változtatni,
- érdekli az új megközelítések, új módszerek iránt, igénye van a továbbképzésre,
- Jó gyakorlatokat alakít ki, képes átadni a jó gyakorlatokat átvenni és részt vesz az AJKP folyamatos fejlesztésében

24.2.3. **Csoportszervezés**

Kollégiumunk az AJKP-ba felvett tanulókat három féle módon szervezi kollégiumi, illetve foglalkozási csoporttá.

- Az AJKP 9. előkészítő csoportja homogén.
- A felsőbb évfolyamos AJKP-s tanulókat alacsonyabb létszám esetén integráljuk a nem AJKP-s tanulók csoportjába.
- Az AJKP-ban tanulók nem AJKP-s tanulókkal együtt alkotnak foglalkozási csoportokat a korrepetálások, speciális ismereteket adó tevékenységek, szakkörök és különböző rendezvények, sportkörök és különböző rendezvények mentén.

24.2.4. **Együttműködés**

A kollégium olyan kapcsolatrendszert működtet, amely a programban érintett valamennyi szereplőre kiterjed. Az AJKP komplex pedagógiai tevékenységét a jól összehangolt munka és a partnerszemléletű együttműködés hatja át

Az együttműködés területei:

- a képzésben résztvevő szaktanárok, szakemberek és szakszolgálatok,
- együttműködés a családdal: szülői értekezlet évente több alkalommal, a partner iskolákkal összehangolva, kollégiumi ellenőrzőfüzet használata, internetes közösségi portálok, levelező rendszerek, telefon használata, szülői elégedettségmérés, tanulói elégedettségmérés
- éves ütemterv szerint a 9. előkészítő évfolyamon havi egyeztetések a gimnázium és a kollégium között, szaktanári konzultációk, kapcsolattartás a felsőbb évfolyamokon az osztályfőnökökkel és a szaktanárokkal,
- együttműködés a középiskolákkal
- a diákokat és a teljes dolgozói kört érintő programok, műsorok,
- együttműködés az általános iskolákkal, beiskolázás kapcsán érintett általános iskolai igazgatók, osztályfőnökök, a felsőbb éves AJKP-s diákok iskoláinak igazgatói, a diákok osztályfőnökei,
- a Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség tagja révén a megye kollégiumaival szervezett közös sport és művészeti rendezvények,
- Művelődési Központ, RÉV,
- a diákok gyermekvédelmi kedvezményről szóló határozatainak, a szülő iskolai végzettségéről szóló nyilatkozatainak kapcsán a települési önkormányzatok jegyzőivel
- a nemzetiségi önkormányzatokkal való kapcsolattartás,
- Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet Nemzeti Tehetség Programiroda
- a gyermekjóléti szolgálatokkal, gyermekotthonnal, lakásotthonnal szakellátó rendszerekkel való együttműködés a szociális háttér megismeréséhez, támogatási rendszerek kialakításához (árvaság, félárvaság, nevelőszülők),
- Szekszárd város civil szervezetei.
- együttműködés a fenntartóval, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szekszárdi Tankerületével
- együttműködés a mentorral,
- együttműködés az AJKP-t megvalósító intézményekkel

Fejlesztési cél: nemzetközi partnerekkel történő kapcsolatfelvétel

24.3. Az AJKP fő folyamatai, a folyamatok céljai, indikátorai, működtetése során megvalósítandó tevékenységek, tevékenységcsoportok

(Az AJKP fő feladatai az éves feladattervező kulcsfolyamatai alapján)

Az AJKP fő folyamatok azok a kulcsfolyamatok, melyek együttesen és komplex alkalmazásban az AJKP céljainak elérését biztosítják. A fő folyamatokban meghatározott tevékenységcsoportokra vonatkozóan rögzített célok elérése érdekében a programban részt vevő intézményünk a tevékenységek tervezésénél figyelembe veszi a helyi sajátosságokat, valamint a tevékenységek megvalósítása során – azoknak a program célkitűzéseire való viszonya alapján – folyamatos fejlesztéssel biztosítjuk a tevékenységek hatékonyságát.

Igazodunk a célok elérését mérhető módon megjelenítő indikátorokhoz. Az egyes indikátoroktól való eltérés kizárólag az AJKP központi irányítója által kijelölt, szakmai háttértámogatást nyújtó szervezet egyedi mérlegelése alapján történhet.

A tevékenységek rendszerszemléletű, komplex alkalmazása az intézmény fejlesztése érdekében követelmény. A tevékenységek részletes tervezése az AJKP programban résztvevő mentor segítségével történik.

A tevékenységek céljainak elérését, az indikátorok teljesülését az Nkt.-ban foglaltaknak megfelelően évente értékeljük és erről beszámolót készítünk az OFI Nemzeti Tehetség Programiroda számára.

Az intézményi és programszintű helyesbítő tevékenységek meghatározása érdekében a program előrehaladásának felmérését szolgáló vizsgálatok megállapításait is figyelembe kell venni. A program előrehaladását szakmai monitor vizsgálja az intézménnyel együttműködve, a szakmai háttértámogatást nyújtó szervezet megbízásából, az intézményi és programszintű szabályozó tevékenységek meghatározása érdekében.

24.3.1. A tanulók felkutatásának és beiskolázásának folyamata

Cél: Olyan beiskolázási intézményi stratégia megalkotása, amelybe foglalt tevékenységek végrehajtásának eredményeképpen az intézmény a tanulót és szüleit eléri, és kellő motivációt képes kialakítani a leendő partnerekben a programba való belépéshez. Cél a program teljesítésére legalkalmasabb diákok megtalálása

Céлиндikátor:

Cél az egy évben maximálisan felvehető tanulólétszám felvétele, de annak eléréséig is törekednie kell a kollégiumnak arra, hogy legalábbis növekedjen a megelőző évhez képest a programba jelentkezett tanulók száma.

Tevékenységek:

**stratégia készítése
kapcsolati háló kiépítése és működtetése intézményi szinten a szülőkkel,
általános iskolákkal, középiskolákkal, szakszolgálatokkal, gyermekjóléti**

szolgálat, gyermekvédelmi szakellátó rendszerrel, önkormányzatokkal, nemzetiségi önkormányzatokkal, munkaügyi szervezetekkel, civil szervezetekkel stb.,

szükség szerint kapcsolati háló kiépítése személyi szinten az érintett családokkal, tanulókkal,

az intézmény sokoldalú bemutatása az érintett tanulóknak, családjaiknak, kapcsolattartás a fenntartóval

- a számításba jöhető diákok személyes megkeresése, évente növekvő számban (Tolna, Baranya, Somogy, Fejér, Bács- Kiskun megye)
- az érdeklődők adatainak pontos rögzítése, a válogatás megkezdése - december, január hónapban,
- ismerkedés, találkozás az érdeklődőkkel a kapott információk birtokában,
- a tanulók beiskolázásának előkészítése.
- általános iskolai adatbank tanév eleji aktualizálása,
- a pályázat megjelenését követően figyelemfelhívó e-mail, tájékoztató levelek küldése az igazgatóknak, osztályfőnököknek,
- települési útvonalterv készítése,
- a felkutatás elindítása szeptember végén- október elején,
- felkészülés a pályaválasztási kiállításra (terv a stand berendezésére, a tehetséges AJKP-ban tanulók felkészítése a kulturális műsorra, prospektusok, pályázati anyag előkészítése), majd a program bemutatása a pályaválasztási kiállításokon, ahol lehetőség van az osztályfőnökök, a tanulók és a szülők tájékoztatására,
- időpont-egyeztetéssel az iskolákban a program megismertetése, a felsőbb éves AJKP-sok prezentációt mutatnak be a volt iskolájukban, találkozás az érintett diákokkal és lehetőség szerint a szülőkkel, a kollégiumról készített film bemutatása,
- időpont –egyeztetés a szülőkkel, családlátogatások szervezése, (mint vendég) a szülői érdeklődés felkeltése és szinten tartása,
- Tájékoztatás és segítségnyújtás a pályázathoz szükséges dokumentumok beszerzéséhez (HH, HHH igazolások, kitöltendő pályázati adatlapok),
- kollégiumi nyílt nap szervezése, diák és szülő invitálása a nyíltnapra – a kollégium bemutatása, bepillantás a tanulók napirendjébe, részvétel a foglalkozásokon, a szülőknek tájékoztatás az iskolába jelentkezés módjáról is, (a képzés kódzáma, első helyen a gimnáziumi előkészítő osztályt kell jelölni)
- együttműködés a gimnáziummal: a megjelentek részt vehetnek a 9. előkészítő osztály óráin,
- segítség a pályázat megírásához és benyújtásához,
- a pályázatok beérkezése a pályázati kiírásban közzétett határidőig,
- a pályázat elbírálása jogosultság alapján, erről értesítés küldése,
- hivatalos jelentkezés a középiskolába, ennek a koordinálása,
- az iskolával együtt döntés a felvett tanulók személyéről, felvételi lista elkészítése és közzététele.
- A 7. és 8. osztályosoknál a MOTEL program adaptációját tervezzük.

Stratégia: marketingterv készítése, prezentáció, prospektusok, plakátok megtervezése és elkészítése, eljuttatása a célcsoportnak, pontos tájékoztatás a programelemekről, a diákok lehetőségeiről és az elvárásokról. A médiák bevonása a tájékoztatásba.

Motiváció: vonzó kép felállítása a programról, szülő és diák érdekeltté tétele, településbeli AJKP-s diáktól szerzett kedvező információk.

Kapcsolati háló: igazgatókkal, osztályfőnökökkel történő konzultáció, a diákok személyes megkeresése, települési önkormányzatoktól információ a szociális háttérrel, jegyzőktől való kapcsolatfelvétel, a határozatok, nyilatkozatok kapcsán, levélben és telefonon történő folyamatos együttműködés, kapcsolatfelvétel a munkaügyi központ pályaválasztási börzéinek szervezőivel

24.3.2. **Felkészítés folyamata az AJKP-ban való részvételre**

Cél: Részvétel a középiskolai életre való felkészítésben, olyan tevékenységek tervezése és megvalósítása, amelyek – együttműködésben a tanuló családjával és általános iskolájával – az AJKP előkészítő évre, illetve nyelvi előkészítő évre készítene fel az általános iskolai tanulmányok befejező szakaszában, illetve az AJKP első évében.

Célindikátor:

A megelőző évekhez képest nő a tanulók és családjaik ismerete a programban történő részvétel feltételeiről, a programban résztvevő 9. évfolyamos tanulók iskolai sikerességét jelző folyamatokban pozitív irányú változás tapasztalható. Akár már az általános iskolai tanulmányok időszakában, de az AJKP első évét megelőző nyáron feltétlenül a középiskolai életre való felkészítés támogatása érdekében végzett tevékenységek: a tanuló felkészítése, tanulmányi, kulturális, mentális szempontból pedagógiaiilag tervezett foglalkozások, illetve egyéb más formák keretében a családokkal együttműködve.

Az előkészítő év célja a hátrányok kompenzálása, sikeres felkészítés, alapozás a középiskola négy évére, az év végén átvétellel a tanuló bekerül a szekszárdi érettségit adó középiskolák egyikébe és a tanév végén be is iratkozik

Tevékenységek:

- a leendő 9. előkészítő osztályos AJKP-sok gólyatáborban való részvétele, bemeneti mérés készítése,
- beköltözés a kollégiumba, tanévkezdés,
- a kollégiumi és az iskolai beilleszkedés segítése, a házirend és a szabályzatok ismertetése, a város megismertetése,
- család és a gimnázium /kollégium jó együttműködése, folyamatos kapcsolattartás,
- a tantárgyak tanulásának rendje, a tanulás módszertan alapelemeinek megismertetése,
- folyamatos részvétel az önálló tanulást fejlesztő foglalkozásokon,
- egyéni beszélgetések,
- önismereti tesztek kitöltése és értékelése a reális énkép kialakulása céljából,
- a kollégiumi házirend következetes betartását szolgáló tevékenységek,
- a középiskolai életre történő felkészülés, a kulcskompetenciák fejlesztése, eszközjellegű kompetencia foglalkozások (szövegértés, kommunikáció...), szakkörök, kommunikációs tréningek, szaktárgyi korrepetálásokon való részvétel,
- életkorhoz igazított élményszerű, élményszerző módszerek alkalmazása, (kollégiumi rendezvényekre való közös felkészülés, előadás, projekt, témahét, moduláris rendszerű fejlesztés, kooperatív módszer, drámapedagógia)
- multikulturális rendezvények, különböző kultúrák bemutatása,
- városi kulturális rendezvényeken való részvétel, az élmények közös feldolgozása,
- tanulmányi kirándulások,
- integrációt segítő kollégiumi programokon való aktív részvétel,
- IPR alkalmazása, szocializációs szint emelése szociális kompetencia fejlesztéssel,

- hétféltéti közös program a szülőkkel, (kirándulás, közös főzés, vidám vetélkedő, kollégium szépítése)
- pályáorientációs tanácsadás a munkaügyi központ munkatársainak közreműködésével,
- pályáorientációs tevékenység: csoportfoglalkozás keretein belül, (Tájékozódás az internet segítségével iskolai honlapokon, Pálya.hu –n levő pályáalkalmassági tesztek személyiségtesztek kitöltése, értékelése)
- a diák választásának megismerése, a vágyak és a valóság összhangba hozatala, a lehetőségek és a követelményrendszer pontos felvázolása,
- az előkészítő osztályosok látogatásának megszervezése a szekszárdi pályaválasztási kiállításra és az ehhez kapcsolódó rendezvényekre, és bemutatókra,
- tájékoztató foglalkozások a középiskolák pályaválasztási felelőseinek részvételével,
- részvétel a partneriskolák nyílt napjain,
- felsőbb éves AJKP - s tanulóink tájékoztatója iskolai tapasztalataikról,
- a választható iskolákról adatok gyűjtése, pályaválasztási projekt munka /plakát vagy portfólió készítése a megjelent cikkekben, prospektusokból és a honlapokon található információkból,
- fontos információk beszerzése a „választott” iskolákban,
- a szülőértekezlet a döntés előtt,
- a megfelelő középiskola megtalálása,
- a megfelelő iskola kiválasztása, döntés,
- az átvétel előkészítése, a továbbtanulási portfólió elkészítése, az átvétel koordinálása és (család, iskola, kollégium együttműködése)
- tanulók átvétele, majd beiratkozás a választott középiskolába, minden előkészítő beiratkozik valahova.

24.3.3. **Bemeneti mérés folyamata**

Cél: Olyan folyamat kialakítása, amely megalapozza a tanuló fejlesztése érdekében végzett pedagógiai munka tervezését.

Célindikátor: Olyan adaptált mérések-értékelések elvégzése, melyek eredményei 100%-ban beépülnek az egyéni fejlesztési tervekbe. Az első mérések elvégzése és értékelése, a tanuló megismerése és a fejlesztéshez szükséges tervezés, az érdeklődés felmérése, pszichológiai mérés

Tevékenységek:

- mérőeszközök kiválasztása, összeállítása,
- tantárgyi felmérések számítógépes programok segítségével (BEST) a gyakorlás napi lehetőségeinek biztosítása (mérőszoba),
- tanulási stílus mérése,
- tanulás motívumai mérése,
- iskolai motiváció mérése,
- vizsgaszorongás mérése,
- szociális készségek mérése,
- eszközjellegű kompetenciamérés,
- pszichológiai mérés
- az értékelés eredményeinek alapján a fejlesztési szükségletek meghatározása, az egyéni fejlesztési tervek elkészítése.

24.3.4. **Az egyéni fejlesztés folyamata**

A kollégiumi nevelőtanár koordinálja a fejlesztésbe bevont partnerek részvételével.

Cél: Olyan folyamat kialakítása, amely során a tanuló egyéni szükségleteihez igazodó fejlesztésben részesül. A tanuló hozzájusson minden olyan tárgyi eszközhez, foglalkozáshoz, szabadidő eltöltését szolgáló színvonalas rendezvényhez, szolgáltatáshoz, amelyek igazodnak az egyéni szükségleteihez és személyiségét fejlődési pályára állítják

Céлиндikátor:

A tanulók egyéni fejlesztési terveiben megfogalmazott összes cél a csoportra vetítetten legalább 80%-ban teljesül.

egyéni portfólió (mind az 5 évfolyamon) melynek része az egyéni fejlődési napló és a tanuló minden fejlesztést szolgáló egyéb produktuma. Minden AJKP-s diák esetében nyomon követhető a fejlesztés tárgya a fejlesztést végző szakember neve, a fejlesztés helye, időpontja, mely alapján a fejlesztés tempója, iránya pontosan kijelölhető.

Tevékenységek:

- egyéni fejlesztés eljárásrendjének megalkotása és működtetése,
- ütemterv készítése az egyéni fejlesztési terv kialakításához,
- egyéni megállapodás a tanulók tanulmányi és egyéb céljairól,
- egyéni fejlesztési és tanulási tervek kialakítása, a tehetségfejlesztés érdekében; a tervek megvalósulásának érdekében differenciált tanulásszervezés,
- folyamatos visszajelzés a tanuló egyéni haladásáról és a továbblépés lehetséges irányairól (egyéni fejlesztési tervek és napló, szöveges értékelés, számszerű eredmények), az egyéni fejlesztési tervek alapján szervezett tantárgyi képességfejlesztő programok.
- a fejlesztés megvalósításának színterei: kollégiumi tanórák, foglalkozások, szabadidős programok,
- fejlesztési stratégia a tanárok részéről, amely az adott terület éppen aktuális cél- és követelményrendszerére épül,
- a diagnosztizáló értékelés folyamatos alkalmazása a továbbhaladás segítésének érdekében,
- szöveges értékelés felhasználása félévkor és évvégén (9. előkészítő évfolyam egyéni tempó biztosítása az aktuális fejlettségi állapot figyelembevételében)
- tantárgyi képesség fejlesztési programok (rendhagyó irodalom óra, külföldi utazások prezentálása),
- egyéni tempó biztosítása az aktuális fejlettségi állapot figyelembevételével,
- havi AJKP egyeztető megbeszélés.

24.3.5. Az egyéni fejlesztés eszközrendszere

Cél: Olyan eszközrendszer biztosítása, amely a tanuló egyéni fejlesztését szolgálja.

Olyan foglalkozási struktúra kialakítása, amely a célcsoport fejlesztését szolgálja a fejlesztésben résztvevő összes szereplő és a meglévő kapcsolati háló segítségével.

Céлиндikátor: Az egyéni fejlesztési naplóban, az eszközrendszerben rendelkezésre álló támogatások igénybevétele 100%-ban nyomon követhető. A tanórákon, a fejlesztő foglalkozásokon, a szakkörökön, a korrepetálásokon való megjelenés és aktív részvétel, pozitív visszajelzések a tanulókról.

Tevékenységek:

Esélyegyenlőséget elősegítő tevékenységek:

- az alapprogramban meghatározott kompetenciák fejlesztése,

- szaktárgyi korrepetálások a közismereti tárgyak vonatkozásában,
- tanulási motivációt fejlesztő tevékenységek,
- kulcs-és eszközjellegű kompetenciafejlesztő foglalkozások (szövegértés, realika, angol, német),
- előítéletek kezelése, identitás artikulálása és erősítése,
- multikulturális tartalmak közvetítése,
- tantárgyi felmérések, tesztek számítógépes programok segítségével a gyakorlás napi lehetőségeinek biztosítása (mérőszoba),
- tanulásmódszertan, tanulási technikák tanulása, érdeklődést felkeltő előadások, szabadidős foglalkozások keretében, ÁKOFE módszer alkalmazása,
- heterogén csoportok működtetése, roma és nemzetiségi estek szervezése és közösségépítő kirándulások,
- egymás megismerésének lehetősége, csoportfoglalkozások, tematikus foglalkozások keretében,
- az egyéni és a közösségi identitás erősítése szituációs és drámajátékok beépítésével (minden diák találja meg a helyét a kollégiumban, tudja, hogy közösségi szinten ki ő),
- multikulturális programokon való részvétel intézményi és városi szinten egyaránt,
- bekapcsolódás az alkotó művészetbe,
- kortárssegítés, tanuló párok alakítása elsősorban tantárgyi segítségnyújtás céljából,
- szereplési lehetőséggel összekapcsolt együttműködés (táncsoport, közös zenélés, irodalmi színpad), projekt, témahét, tevékenységközpontú foglalkozások,
- tanári patrónusi rendszer működtetése
- programban résztvevő tanulók mentortanára a tanulmányi eredmény javulása érdekében tevékenykedik, munkája nyomán csökkenek a hiányzások, a bukások és a lemorzsolódások száma, segít a pályaaorientációban a reális pályaválasztásban, a kamaszkori problémák megoldásában, támogatja a sikeres életvezetést, rendszeresen konzultál a diák tanáraival, látogatja a diákot a kollégiumban és a családnál,
- önismereti foglalkozások, szituációs vagy dráma játékok beépítésével a helyes önértékelés és önbizalom kialakítása érdekében, kérdőívek kitöltése, önismereti játékok, mentálhigiénia segítség,
- a diákönkormányzat hatékony működése (szabadidős programok megszervezése, golyaavató, farsang), diákrádió működése (szervezés, szerkesztés, önkiszolgáló tevékenységek).

24.3.6. Pedagógiai környezet

Cél: Olyan pedagógiai környezet megteremtése, amely környezetben a tanuló fejlődése a leghatékonyabb módon folyik. Kiegyensúlyozott, nyugodt, kényelmes, hangulatos tanulószobák működtetése tanári irányítással. Olyan inkluzív pedagógiai környezet megteremtése, melyen a tanuló fejlődése a leghatékonyabban folyik. A felzárkóztató, tehetséggondozó lehetőségek maximális kihasználása, a tanuláshoz szükséges IKT eszközök (számítógépek, projektor, szoftverek használata DVD, interaktív tábla, internet), CD-lejátszó, könyvtári anyagok biztosítása, lehetőség adása az egyéni tanulási igények (lakószoba, társalgó, félreeső nyugodt helyek, könyvtár,) megvalósítására.

Céлиндikátor: A tanulók több mint 50%-a javít az előző félévi tanulmányi átlageredményén, vagy az AJKP csoport összesített átlaga meghaladja az előző félévi átlageredményét, mindaddig, amíg el nem éri a 3,5-et, amit tartani kell az érettségi időpontjáig.

a tanulási motiváció növekedése, a bukások számának csökkenése, a diákok többségénél a rövidtávú tanulmányi célok teljesülése, a csoportátlag javulása az előző félév átlagához képest.

Tevékenységek:

- Inkluzív pedagógiai környezet megteremtését szolgáló módszertanok, valamint a tanuló egyéni és csoportos felkészülését támogató tanulásszervezési keretek alkalmazását támogató tevékenységek
- kooperatív alapelvek mentén szerveződött tevékenységek (csoportfoglalkozáson, csoportfoglalkozáson kívül, kooperációra épülő tanári fejlesztő műhelyek keretében),
- projektmódszer alkalmazásával szerveződő tevékenységek (csoportfoglalkozáson, csoportfoglalkozáson kívül),
- Könyvtárhasználati foglalkozások,
- számítógépes kurzusokon való részvétel,
- a csoportfoglalkozások adott témájának élményszerű, játékos, kooperatív feldolgozása,
- közös projektek (főzés, folyosódíszítés, közös produktum készítése, tánctanulás, kirándulás témahét),
- mentálhigiénés műhelyek megfelelő szakemberek bevonásával a tanulók értékelésébe, esetmegbeszélések, hospitálások, problémamegoldó fórumok szervezésével,
- a szülők inspirálása az otthoni egészséges tanuló környezet kialakítására (legyen egy zúg, asztal, szék, fény), ötletek adása, családlátogatás,
- drámapedagógia alkalmazása az érdeklődés és a tanulási motiváció fenntartása érdekében, az optimizmus, az elköteleződés és a teljesítményre való törekvés ösztönzésére,
- tevékenységközpontú tanulási és tanítási eljárások, próbatanórák, a mindennapi gyakorlati életben történő eligazodás segítése, disputajátékok, tolerancia tréningek, kiállítások diák munkáiból.

24.3.7. A tanuló mérés és értékelés folyamata

Cél: Olyan folyamat kialakítása, amely során a tanulói teljesítmény mérése és értékelése a tanuló fejlesztését szolgálja.

Célindikátor: Olyan, az intézményben kifejlesztett vagy adaptált mérések és értékelések elvégzése minimum évente egy alkalommal, amelyek eredményei 100%-ban beépülnek az egyéni fejlesztési tervekbe. A tanuló értékelése, az értékelésről történő visszajelzés minden esetben szükséges valamennyi érintett partner számára. A kompetencia alapú fejlesztés elengedhetetlen eszköze az egyéni képességek feltérképezése, a fejlesztési törekvések kiértékelése, sőt a fejlesztésben résztvevők bevonása az értékelés továbbfejlesztésének folyamatába. Ez biztosítja a fejlesztés számára minél inkább felhasználható, a fejlesztésben részt vevők számára érthető visszajelzéseket.

A tanuló értékelése, az értékelésről történő visszajelzés tevékenységei:

mérőeszközök kiválasztása, kifejlesztése, adaptálása, a mérési rendszer eljárásrendjének kialakítása és rögzítése az intézmény tanévenként elkészítendő feladattervének mellékleteként
az intézmény által kifejlesztett, vagy adaptált mérőeszközök használatával, rögzített eljárásrend szerint a mérések elvégzése:
kulcskompetenciák és kognitív ismeretek egyéni, intézményi és országos standardokkal is összevethető mérése,
a tanuló szociális helyzetének felmérése,
az értékelési eredmények alapján a támogatási, fejlesztési igények és szükségletek azonosítása,
hatékony tanulómegismerési technikák alkalmazása (spontán és tudatos, pl.: interjú, kérdőív, megfigyelés, dokumentumelemzés),

a tanulók és családjaik bevonásával a mérésekkel összefüggő visszajelzési rendszer kialakítása, fejlesztése.

korszerű programcsomagok alkalmazása,

- az öt részből álló adaptált mérőanyag használata,
- helyi tantárgyi felmérések (magyar, szövegértés, matematika),
- a mérések tartalma, ideje, értékelése rögzítésre kerül az intézmény minőségi irányítási programjában,
- a kulcskompetenciák és a kognitív ismeretek mérése, értékelése összevetésre kerül az országos standardokkal,
- a tanulók szociális helyzetének felmérése helyi mérőanyag segítségével,
- szociometriai mérések,
- a tanulók produktumainak elemzése,
- kooperatív módszer, projekt, dráma, kommunikációs gyakorlatok, tesztek, kérdőívek, stressz kezelési technikák alkalmazása
- szülő és tanuló elégedettségi kérdőív kiértékelése,
- szakemberek /pszichológus, fejlesztőpedagógus bevonása.

24.3.8. Pályaorientáció

Cél: Olyan folyamat kialakítása és működtetése, amely a tanuló irányultságának megfelelő életpálya sikeres építését szolgálja. A szakmához, pályához kötődő alapvető ismeretek feltérképezése, a tanulók irányultságának, képességeinek, érdeklődésének megfelelő orientálás.

Célindikátor: A programban tanulók legalább az érettségit megelőző két tanévre rendelkeznek karriertervvel – célokkal, azok elérését szolgáló tevékenységekkel –, mely célokat minden tanuló eléri az érettségi időpontjáig.

A diákok jól ismerik a választott szakma, pálya jellegzetességeit, a 11. évfolyamtól tudatosan készülnek, megragadnak minden kollégium és iskola adta lehetőséget a fejlődés, szolgáltatásokat vesznek igénybe (megyei könyvtári tagság, ECDL vizsgára való felkészülés). Tanári segítséggel egyéni célokat határoznak meg, karriertervet készítenek, mely a 11. évfolyam kezdetétől az érettségi vizsgáig tart.

A továbbtanulási és munkavállalási célok kijelölése érdekében a **tanuló két tanévvel az érettségi előtt a nevelésében érintettekkel közösen karriertervet készít az egyéni fejlesztési terv keretei között**, mellyel összefüggésben megvalósítandó tevékenységek:

- karrierterv készítése a célok, részcélok rögzítésével, amelyből a diák pontosan tudja honnan hova szeretne eljutni
- karrierterv céljainak elérését szolgáló tevékenységek megvalósítása,
- karrierterv értékelése és korrekciója.
- életpálya-építés kompetenciafejlesztés 11. és 12. évfolyamon,
- pályaorientációs projektek szervezése
- önismeret fejlesztés, a tanuló ismerje meg saját adottságait, képességeit, lehetőségeit,
- a pályaismeret növelése, a hivatások összegyűjtése, bemutatása, tablókészítés,
- a tanulók irányultságának meghatározása érdekében pályaválasztási börszék, nyílt napok és az Educatio pályaválasztási és szakma kiállítás rendezvényének látogatása,
- pályaaalkalmassági tesztek kitöltése,

- szóróanyagok megismertetése (szülő, diák) a választott szakma vagy pálya vonatkozásában,
- munkaügyi központ által tartott pályaaorientációs foglalkozások, mérések, életpálya – építés foglalkozások
- a tanulók felkészítése felsőoktatási tanulmányokra
- az Alma mater program helyi körülményekre történő adaptációja.

24.3.9. Az AJKP folyamatos fejlesztése

Cél: Olyan folyamat kialakítása, amely az intézményben megvalósított AJKP alapú kollégiumi program fejlesztését szolgálja.

Célindikátor:

Folyamatosan nagyobb az intézménybe jelentkezők száma, mint a felvehető maximális létszám.

Folyamatosan nő a programba felvettek száma az évente meghatározottévfolyamonkénti maximális létszámig.

Érettségit szerez az AJKP keretében a programban résztvevő, az utolsó tanévig eljutó tanulók minimum 90%-a.

A programban részt vevő diákok legalább 15%-a középfokú nyelvvizsgát tesz, valamint jogosítványt szerez és számítógép-kezelői tanfolyamot teljesít.

A programban végzett diákok körében öt év átlagában számítva növekszik a felsőoktatási intézményekbe felvett diákok aránya, legalább az 50% eléréséig.

A program folyamatos fejlesztése érdekében intézményen belüli és intézmények között végzett tevékenységek, melyek kiterjednek a program tervezésére, folyamatos belső ellenőrzésére, értékelésére és a tapasztalatok alapján történő továbbfejlesztésére:

- az AJKP fejlesztési stratégia és eszközrendszer (humánerőforrás, szabályozás, tevékenységek) kialakítása és működtetése,
- évente készítendő feladatterv részeként programfejlesztési feladatok meghatározása,
- a mentori beszámolók, a monitori visszajelzések és a program előrehaladásának értékelését szolgáló tevékenységek hasznosítása a programfejlesztés érdekében,
- a horizontális tanulás működtetése a programban részt vevő intézmények között és az intézményben futó programon belül az intézményfejlesztés érdekében (többek között a jó gyakorlatok leírása, adaptálása, fejlesztő csoportok működtetése a programban részt vevő intézményen belül és intézmények között),
- a programban keletkező adatok visszacsatolása a programfejlesztés folyamatába.
- a csoportvezető tanárok és a fejlesztést segítők folyamatos képzése, önképzése,
- a pedagógiai munkát segítő szakemberek növekvő óraszámában történő alkalmazása (pszichológus, fejlesztő pedagógus, AJKP-mentor-ifjúságsegítő, mentálhigiénés szakember, művészetoktatási szakemberek),
- szociális és érzelmi védőháló működtetése a fejlesztésekben résztvevő szakemberek által,
- a program helyi gyengeségeinek feltérképezése, a továbbfejlesztés lehetőségének évenkénti meghatározása a feladattervező alapján,
- a mentori jelentések, monitorok közös feldolgozása, megbeszélése, az abból adódó feladatok kijelölése, végrehajtása,
- törekvés a jó gyakorlatok kidolgozására, kihasználva a többcélú intézményből adódó lehetőségeket (általános iskola – beiskolázás, gimnázium – speciális ismerteket adó fejlesztő foglalkozások, programok),

- rendszeres kapcsolattartás az AJKP, AJKSZP hálózattal,
- más intézmények jó gyakorlatainak átvétele és alkalmazása,
- OFI Nemzeti Tehetség Programirodával való kapcsolattartás.

24.4. **AZ AJKP programot megvalósító pedagógiai tevékenységek az egyes évfolyamokon**

Az AJKP pedagógiai tevékenységek megvalósításához a költségek fedezetét a program támogatására nyújtott finanszírozási keret teszi lehetővé.

24.4.1. **Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 9.,előkészítő évfolyamán**

I. Az önismereten alapuló, önálló tanulást segítő fejlesztés

Időkeret: 36 óra

Cél: A tanulás tanulása, a saját tanulás önállóan és csoportban történő szervezése és szabályozása, megismerni a tanuló tanulási és magatartási szokásait, nehézségeit, egyéni tanulási stílusát. Segíteni a sikeres, személyre szabott tanulási technikák elsajátítását, erősíteni a tanulási motivációt. Hatékony időbeosztás kialakítása, az egyenletes tanulási ritmus beépülése a napirendbe.

Módszerek, eszközök: erősségek, gyengeségek feltérképezése, kooperatív tanulás, páros tanulás – opponáló társ, facilitáló interjú, napi szintű pozitív megerősítés, kérdőívek, mérések, kiscsoportos beszélgetések, szituációs játékok

II. Anyanyelvi és idegen nyelvi kompetencia fejlesztés (angol és német nyelv)

Időkeret: 37 - 37 óra

Cél: A két tárgy (magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv) hiányosságainak felmérése, a hiányok pótlása, gyakorlása, a helyesírási készség fejlesztése. A gondolatok, érzések és tények szóbeli és írásbeli formában történő kifejezése és értelmezése képességének kialakítása – szövegértés – szöveg- alkotás, értő olvasás.

Módszerek, eszközök: kérdőíves felmérés, kooperatív és projekt módszer, interaktív óra, drámajáték, logikai feladványok, játékos problémamegoldás, nyelvi kommunikációs gyakorlatok, szókincsbővítés, mesék, tanulságos történetek feldolgozása és eljátszása, anyanyelvi játékok, hallás utáni szövegek megértése.

III. Matematikai és digitális kompetencia fejlesztés

Időkeret: 36 – 36 óra

Cél: Az alapműveletek rutinszerű használata a fejben és írásban végzett számítások során, a különféle, mindennapi problémák megoldásához szükséges logikai gondolkodás fejlesztése, az elektronikus média alap szinten történő, de magabiztos és egyre kritikusabb alkalmazása a tanulásban, a kommunikációban és a szabadidőben.

Kiemelt cél: ECDL vizsgák elkezdése – START és egyéb modulok

Módszerek, eszközök: tesztek, szöveges feladatok, ismétlésen alapuló gyakoroltatás, kooperatív és páros munka, logikai feladványok, gyűjtő munka, kutató módszerek alkalmazása, egyszerűbb digitális produktumok készítése.

IV. Szociális és életviteli kompetenciák fejlesztése – személyes és társas kompetenciák

Időkeret: 36 óra

Cél: A reális énkép kialakítása, egészséges önértékelés, önszabályozó képesség. A tanuló képes legyen másokkal együtt dolgozni, mások érzelmeit felismerni, társas kapcsolatait irányítani, legyen megfelelően árnyalt a stílusa, ismerje az etikett alapvető szabályait, kezelje érzelmeit, legyen kezdeményező, találja meg az együttműködés és a versengés összhangját.

Módszerek, eszközök: csoportmunka, drámapedagógia, kooperatív, tesztek, kérdőívek, kommunikációs gyakorlatok, stressz kezelési technikák kommunikatív, együttélési, érdekérvényesítő képességek fejlesztése. *Viselkedési* normák: személyes viselkedés - konfliktuskezelés, üdvözlés, segítség másokon, asszertivitás, mérsékelt hangnem használata, testbeszéd, viselkedéskultúra. *Önmagával* szembeni viselkedés követelményrendszer ismerete és vállalása, etikus viselkedés, érzelmek kifejezése, felelősség a tanulásban, kapcsolatokban.

Feladatvállalással kapcsolatos viselkedés - megfelelő kommunikáció feladatvégzés közben, tartós figyelem, csoporton belüli aktivitás, mások előtti szerepvállalás. *Környezettel* szemben tanúsított viselkedés: egészséges életmód, életvitel szerinti napirend - szervezés, környezet megóvására irányuló tevékenységek, helyes étkezési szokások tudatosulása,

V. Pályaorientáció, integráció a továbbhaladás érdekében

Időkeret: 36 óra

Cél: A reális önismereten alapuló iskola - és pályaválasztás, a különböző tevékenységi körökben, programokon való aktív részvétel, amely lehetővé teszi a széleskörű ismeretszerzést, a hálózati tanulás eszközrendszerének beépülése a tanulási folyamatba, a különböző pályairányok, tudományterületek és szakmák, intézmények megismerése.

A helyes pályairány napi szintű támogatása, a képességeknek és az igényeknek egyaránt megfelelő iskolaválasztás segítése, megismertetni a tanulókat a lehetőségeikkel és a követelményrendszerrel

Módszerek, eszközök: az érdeklődés feltérképezése – kérdőívek, személyiségtesztek, pályaaalkalmassági tesztek, pályaválasztási kiállításokon való részvétel, a választható középiskolák követelményrendszerének megismerése az iskolalátogatások során, egyéni, társas, kiscsoportos munka, a pálya irányába való motiváció fenntartása, indokolt esetben a pályakorrekció támogatása, kreativitást fejlesztő feladatok, az önkifejezés formáinak szélesítése, inspiráció az egyéni, alkotó munkára, csapatjátékok, önálló alkotások, produktumok létrehozása – esetleges kiállítása.

Kiemelt cél: A tanulók általi, igényesen összeállított **továbbtanulási portfólió** elkészítése. Az általános iskolai és az előkészítő évfolyam ideje alatt keletkezett tanulóval kapcsolatos anyagok összegyűjtése és rendszerezése: önéletrajz, hivatalos dokumentumok, a tanuló fejlődését bizonyító értékelések, produktumok, versenyeredmények, kiegészítő információk.

24.4.2. Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 9. évfolyamán

I. A középiskolai életbe való integráció, a középiskolás kommunikáció

Időkeret: 36 óra

Cél: Eligazodás az új környezetben, a személyközi kapcsolatok gazdagodása. A jó benyomáskeltés fogásainak tudatosítása, a különböző társas helyzetekben való korrekt állásfoglalás, mások igényeire történő érzékenyítés. Rendszerességre, pontosságra szoktatás, megfelelő életritmus, hatékony munkakultúra. Az értő olvasás és az érvelő-bizonyító, elemző szövegalkotás, reagálás a szöveg tartalmára, hibakeresés (releváns és irreleváns információk megkülönböztetése), új összefüggések megismerése, az információk értékelése, alternatívák mérlegelése.

Módszerek, eszközök: inspiráció az intézményen belüli és kívüli integrációs programokon való részvételre, önálló produkciók, fellépések lehetőségeinek biztosítása, nyilvános beszéd, vitahelyzetek, szituációs játékok, problémamegoldó helyzetek teremtése, az iskolában nehézséget okozó szituációk analízisa, cél - és félelemfa készítése.

I. Idegen nyelvi kompetencia fejlesztés – az alapfokú nyelvvizsgákra történő felkészítés

Időkeret: 36 óra

Cél: A tanulók képesek legyenek az egyszerűbb információkat megérteni és átadni, az alapvető interakciókban sikerrel részt venni, a tanárral és a társakkal a célnyelven együttműködni. Alakuljon ki az igény a foglalkozásokon kívüli idegen nyelvi hatások (pl.: reklám, popzene, film) hasznosítására.

Módszerek, eszközök: a különböző élethelyzetek, szituációk élményszerű feldolgozása, a célnyelven történő színházlátogatás, filmnézés, pop dalok fordítása, dialógusok éles helyzetekben – pl. párbeszéd külföldi diákokkal

II. Digitális kompetenciafejlesztés

Időkeret: 36 óra

Cél: Az info – kommunikációs technológiák elemeinek tudatos alkalmazása. Adatok, információk kezelése, értelmezése. A tanuláshoz szükséges és a tanuláson kívüli információk, gyűjtése, rendszerezése és kritikus válogatása. A projekt alapú tanulás elsajátítása.

Kiemelt cél: további ECDL modulok sikeres befejezése.

Módszerek, eszközök: segítségadáson és - nyújtáson alapuló páros és kiscsoportos munka, önállóságra ösztönzés, projektkészítés, kutatómunka, kérdőívek és egyéb felmérések feldolgozásába való bekapcsolódás.

24.4.3. Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 10. évfolyamán

I. Szociális és életviteli kompetenciák fejlesztése

Időkeret: 36 óra

Cél: Az együttélési készségek, kötődési-kapcsolatkezelési képességek fejlődése, a közösségben elfoglalt jó pozíciók megerősítése. Stabil társas kapcsolatok működtetése, a környezet iránti érdeklődés felkeltése, aktív részvétel a csoportmunkában, segítség elfogadása és nyújtása, a tolerancia fejlesztése, környezet iránti érzékenyítés, a tanuló önmagára irányuló kritikai gondolkodásának továbbfejlesztése, az iskolai és csoportbeli szerepvállalás erősítése.

Módszerek, eszközök: pozitív megerősítés, kooperatív technikák alkalmazása, buzdító, rávezető interjúk, szerepjátékok, történetek megbeszélése, esetmegbeszélések, drámajáték, élménybeszámolók, prezentációk készítése.

II. Idegen nyelvi kompetenciafejlesztés (angol, német)

Időkeret: 36 óra

Cél: Alap- és középfokú nyelvvizsgára való felkészítés, az eddigi tudásra épülő, továbbfejleszthető nyelvi stratégiák használata, a nyelvvizsgák szintjének megfelelő anyagok tudatos gyakoroltatása. Szókincsbővítés, ösztönzés a beszélgetések kezdeményezésére, a mindennapi élethez kapcsolódóan különböző témákról szóló szövegek megértése, a szövegalkotás folyamatos gyakorlása.

Módszerek, eszközök: játékos, motivációt erősítő feladatok, nyelvvizsga tesztek, hanganyagok által történő gyakorlás, közös projektek készítése az adott nyelvet beszélő országokról, hivatalos dokumentumok kitöltésének gyakorlása, rövid, közérdekű írások készítése

III. Digitális kompetenciafejlesztés

Időkeret: 36 óra

Cél: Pozitív attitűd a világhálózhoz és annak etikettjéhez, levelező és egyéb rendszerek, alkalmazások, rutinszerű, tanuláshoz illeszkedő használata. A multimédiás technológiájú információk biztos keresése, értékelése, bemutatása, átadása, internetes kommunikáció. A különböző hálózatokban – szakmai és közösségi - való aktív részvétel.

Kiemelt cél: az ECDL modulok (legalább START) befejezése.

Módszerek, eszközök: az alapvető számítógépes alkalmazások használata, adatok, fogalmak magasabb szinten történő rendszerezése, megfelelő segédeszközök - PPT, különböző grafikonok - használata, multimédiás projektek készítése.

24.4.4. Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 11. évfolyamán

I. Idegen nyelvi kompetenciafejlesztés (angol, német)

Időkeret: 36 óra

Cél: agyfokú jártasság a különböző élethelyzetek témaköreiben, levélírás, hivatalos dokumentumok helyes kitöltése, különböző szakszövegeknek minősülő írott szövegek olvasása és megértése, valamint a különböző célokat szolgáló szövegek alkotása, a középfokú nyelvvizsgára való tudatos készülés, illetve annak megszerzése.

Módszerek, eszközök: a követelményeknek megfelelő szintű tesztek kitöltése, különböző témájú idegen nyelvi hanganyagok hallgatása, az azokhoz kapcsolódó feladatok megoldása, kérdések alapján történő feldolgozás, szövegértési feladatok, szituációs gyakorlatok, képleírás

II. Érettségi előkészítő csoportos / egyéni, személyiségkomponensekre irányuló és szaktárgyi fejlesztések

Tantárgyak: matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem, idegen nyelvek, informatika

Időkeret: 36 óra tantárgyanként

Cél: A tantárgy sajátosságainak megfelelő felkészítés, korrepetálás, tehetséggondozás. Vizsgaszituációk teremtése – az abban való részvétel elemzése, a presszióérzés csökkentése, a megfelelő mentális állapot kialakítása. Következtetések levonása, a tanuláshoz szükséges alapvető személyiségjegyek egyénre szabott erősítése (pl. figyelem, koncentráció, emlékezet), összefüggésekben való gondolkodás, hálózati tanulás rendszerszemlélet.

Módszerek, eszközök: a tantárgyi sajátosságoknak megfelelő módszerek és eszközrendszer legszélesebb körben történő – ha indokolt, egyénre szabott - alkalmazása, az egyéni tantárgyi célok haladási naplóban történő rögzítése és folyamatos értékelése, pozitív megerősítés, dicséretetek alkalmazása.

III. Életpálya építési kompetenciák, vállalkozói kompetenciák

Időkeret: 37 óra

Cél: A társadalom kulcsfolyamatainak tudatosítása, az alapvető társadalmi normák, szerepek megismerése, szabálykövetés, önszabályozás, önreflexió. A pályák, szakmák mélyebb ismerete, külső tényezők által kiváltott újítások elfogadása, támogatása, alkalmazásának képessége, egészséges jövőkép. Döntéshozatal a leendő pálya irányába, egyéni felelősségvállalás a saját – pozitív és negatív cselekedetek iránt. A konkrét célok kitűzése, az azokhoz vezető utak meghatározása. A sikerorientált személyiségjegyek beépítése. Hatékony személyközi kapcsolatok a saját célok elérése érdekében, a lehetőségek pontos ismerete, az egyéni pályairányokhoz illeszthetőségének felismerése. A saját tevékenység – tervezés, szervezés, elemzés, kommunikáció, cselekvés, eredményekről való beszámolás, értékelés, dokumentálás készsége. Projektek kidolgozásához és végrehajtásához szükséges magas szintű készségek, kockázatok felmérése a saját jövő vonatkozásában és annak vállalása is.

Módszerek, eszközök: helyi és országos pályaválasztási és szakma kiállításokon való részvétel, saját személyre vonatkozó helyzetértékelő kérdőívek elemzése, munkavégzéshez, munkavállaláshoz, társadalmi – gazdasági folyamatokhoz köthető esetek szimulálása és analízisa, esetmegbeszélések, vitás szituációk generálása

24.4.5. Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 12. évfolyamán

I. Érettségire felkészítő csoportos/ egyéni, személyiségkomponensekre irányuló és szaktárgyi fejlesztések

Tantárgyak: matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem, idegen nyelvek, informatika, természettudományok és igény szerint egyéb

Időkeret: 33 óra tantárgyanként, egyéni igények alapján

Cél: Sikeres próba érettségik az iskolákban, eredménnyel záruló vizsgahelyzetek megélése „élesben”, a megfelelő rutin megszerzése, az egészséges önértékelés képességének megléte és alkalmazása, a továbbfejlődés lehetőségeinek meghatározása, felelősségteljes döntések.

Módszerek, eszközök: egyéni fejlesztő, bátorító beszélgetések alkalmazása, korszerű tanulásszervezési eljárások (hálózati tanulás módszerei, kooperatív módszerek, projekt), próbatesztek, korábbi érettségi feladatsorok megoldása, sikeres fiatalokkal való kerekasztal beszélgetések, az adott tantárgyhoz kapcsolható intézményekben rejlő lehetőségek kiaknázása.

II. Életpálya építési kompetenciák fejlesztése karrierépítés

Időkeret: 33 óra

Cél: Konkrét, a továbbtanulással összefüggő – a saját értékek és korlátok ismeretében megvalósítható - határozott célmeghatározás, a tervek, vágyak reális megfogalmazása, a pályairány követelményrendszerének pontos ismerete, a karrierépítés technikáinak, a gyakorlati élet alapvető ismereteinek alkalmazása, a saját cselekedetekre történő kritikai reflektálás, érdekérvényesítés. Karrierterv készítése a 9./AJKP - 12. évfolyamig átfogóan.

Kiemelt cél: infokommunikációs technikával készített egyéni portfólió elkészítése.

Módszerek, eszközök: a saját szempont szerinti információs források, informátorok megtalálása, a közigazgatás különböző területeihez kapcsolódó hivatalos dokumentumok helyes kitöltése, hivatalos levelek megírása, bemutatkozó levél, hatásos motivációs levél, önéletrajz (Europass és amerikai stílusú szakmai) készítése, saját dokumentumok portfólióban történő rendszerezése, IKT eszközök professzionális használata.

Az AJKP pedagógiai rendszerében a tevékenységek megvalósításához a költségek fedezetét a program támogatására nyújtott többletfinanszírozási keret teszi lehetővé.

Az AJKP pedagógiai rendszerében minden évfolyamon az alábbiakat biztosítjuk az Arany János Kollégiumi Program tanulói számára csoportos vagy egyéni fejlesztési tervbe illesztve:

- Közösségépítő hétfégi programok, belföldi és külföldi tanulmányi kirándulások

- Tantárgyi fejlesztések
- Nyelvvizsga felkészítés
- Pszichológus és mentálhigiénés szakember háttér biztosítása
- Fejlesztő pedagógus biztosítása
- IKT 1:1 (5 csoportban)
- IPR módszerek alkalmazása
- AJKP Művészeti fesztiválra felkészítés, részvétel, versenyeztetés
- Új tanulásszervezési módszerek alkalmazása (AJKP projektek, témahét, kooperatív technikák)
- Közösségi szolgálat

Egyéni tehetséggondozás (sport, művészeti, tantárgyi) igénye esetén a tanulókat A Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Programjában részt vevő diákok szociális juttatásai dokumentumban foglaltak szerint támogatjuk.

25. A kollégiumi nevelés minősége, eredményessége

Az intézményi minőségirányítási program foglalja rendszerbe, hogy milyen eljárásrend alapján zajlanak a belső pedagógiai vizsgálatok és mérések, illetve milyen szabály alapján veszik figyelembe a belső és külső vizsgálatok és mérések eredményeit. A tanulók kollégiumban történő értékelésének módját az intézmény házirendje szabályozza.

A gimnázium és az általános iskola Egészségfejlesztési Programja

„Nemcsak az a hasznos, ha pénzt gyűjtünk, de az is, ha egészséget szerzünk, mert az egészség – talán inkább, mint a vagyon – örökölhető.”

(Fodor József)

1. Az egészségnevelési program elkészítésének alapjai

1.1 Törvényi háttere

A köznevelési jogszabályok és hivatkozások, a fenntartó és az iskola dokumentumai, szabályzatai adják azokat a kereteket, melyeket az egészségnevelési program elkészítésénél figyelembe vettünk.

1.2 Helyzetelemzés, helyzetkép

1.2.1. A gimnázium

➤ Az iskola

Az iskola helye és épülete egészségnevelési szempontból

Az I. Béla Gimnázium és Informatikai Középiskola alig több, mint 40 éve, Szekszárd északi városrészében épült, a város központjától gyalogosan körülbelül 20 percre. Tömegközlekedési eszközökkel könnyen megközelíthető, tanulóink nagy része azonban a viszonylag ritkán közlekedő autóbuszjáratok miatt az iskolába gyalog érkezik, vagy onnan gyalog távozik.

Az iskola két épületét jól gondozott kis park veszi körül. Két épületünk adottságai a kora nyári időszakban kedvezőtlenek: a termekben a sötétítés ellenére szinte elviselhetetlen a hőség. A téli időszakban a két épület közötti közlekedés egészségvédelmi szempontból hátrányos. Tornatermünk kicsi. Sportudvarunkban két sportpálya (egy aszfaltos és egy salakos) van, felújításukra 1984-ben került sor utoljára. A salakos pálya mára balesetveszélyessé vált. Kisméretű konditeremmel és asztalitenisz-teremmel rendelkezünk. Épületeink, termeink felszereltsége jónak mondható, mind a berendezést, mind a technikai felszereltséget illetően.

Az iskola adottságai befolyásolják egészségnevelési munkánk tartalmát, lehetőségeit. Mindig van azonban néhány teendő azért, hogy kellemesebb legyen a mindennapi iskolai élet: a könyvtárba az iskola alatt működő fűtőmű anyagi segítségével klíma-berendezést szereltünk; az iskola bejáratánál, a büfé mellett beüzemeltük az ivóvízkutat; a B épületben italautomata, az A épületben büfé üzemel. A könyvtári olvasó, és a számítástechnika termék közül néhány klimatizálása megtörtént.

A szomszédos kollégiumban kulturált környezetben kapjuk az ebédet.

Az iskola működése egészségnevelési szempontból

Az egészségnevelés az a területe az iskolai életnek, ahol a magatartás befolyásolásában csak türelmesen, fokozatosan haladhatunk előre. Az osztályfőnökök, a biológiatanárok és a testnevelők foglalkoznak a leg-intenzívebben az egészségnevelés kérdésével. A 2002/2003-as tanévtől kezdődően a RÉV-vel együttműködve pályázati úton évente bekapcsolódunk a Szociális és Munkaügyi Minisztérium drogprevenciók programjába. A prevenciók munkához intézményi drogstratégiával rendelkezünk. Az egész tanéven átívelő tevékenységben valamennyi osztályfőnök részt vesz. A munkában a gyermek- és ifjúságvédő jelentős részt vállal. Az akció-jellegű tevékenységben a nevelőtestületnek szinte minden tagja bekapcsolódik.

➤ **Az egészségnevelés szinterei iskolánkban**

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben

Tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő egészségnevelési vonatkozásokat. Az óra jellege meghatározza a problémák megközelítésének és feldolgozásának módját, mélységét. Az egészségnevelés terén különös felelősségű tantárgyak iskolánkban az osztályfőnöki, a biológia és a testnevelés órák. Tantárgyi programjaink rögzítik az egészségneveléssel kapcsolatos feladatokat és teendőket.

- tanórai testnevelés: valamennyi osztályunk heti 2 (2012. szeptember 1-től 2,5) órarendi testnevelés órán vesz részt. A 2004 szeptemberében induló nyelvi előkészítő osztály testnevelés óráinak száma 3. A 9-13. évfolyamon tanulóink szabadon választott tárgyként felvehetnek többlet testnevelés és sportórákat. A tanév során két alkalommal – szeptemberben és májusban – a tanulók fizikai állapotának mérését meghatározott szempontok szerint végezzük testnevelés órán. A mérés, egyéni értékelés motiváló tényező, mivel a tanuló képet kap saját teljesítményéről, társai eredményeihez és saját korábbi eredményeihez viszonyítva is. A 2010- 11. tanévben induló sportosztályban ettől eltérő (jóval több) időkeretben sportolnak tanulóink.
- gyógytestnevelés: a 2000/2001-es tanévtől kezdődően indítottuk be a gyógytestnevelés órákat, melyeket gyógytestnevelő tanári diplomával rendelkező kollégánk vezet. A foglalkozásokon szakorvos javaslatára, iskolaorvosi besorolás után vesznek részt az érintett tanulók, heti 3 órában. Célunk az asztmás, a mozgásszervi (mellkasi, gerinc és láb) deformitásokkal és belgyógyászati (ifjúkori hipertónia, endokrin-zavarok és egyéb) panaszokkal küszködő, a testi képességekben visszamaradó tanulók panaszainak csökkentése illetve megszüntetése a testnevelés eszközeivel. Szakorvosi kontroll, iskolaorvosi és a szülőkkel való kapcsolattartás elengedhetetlen az érdemi munkához. Anyagi lehetőségeinktől függően a gyógytestnevelés keretében uszodai foglalkozásokat is szervezünk.
- osztályfőnöki órák: az osztályfőnöki órákon évfolyamonként különböző tartalommal minimum 10 órában foglalkoznak tanárok-diákok közösen az egészségnevelés különböző területeivel a lelki és testi egészség témaköreikhez rendelt fejlesztési célok elérését szolgáló különböző tevékenységformákban. Az osztályfőnökök a drogreveníciós programban megfelelő képzéssel sajátították el azokat az interaktív módszereket és technikákat, mellyel az élményszerű ismeretszerzésre nyílik mód. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is kihasználjuk ahhoz, hogy tanulóink olyan tudásra tegyenek szert, mely segíti őket az életvitellel kapcsolatos döntések önálló meghozatalában. A munkához külső szakemberek segítségét is igénybe vesszük. Ugyancsak osztályfőnöki órák keretében foglalkozunk a veszélyhelyzetek elkerülésének módjaival a helyes közlekedési szokások terén.
- A biológia, kémia, nyelv, művészetek tárgyak keretében különösen sok lehetőséget használhatunk ki az egészségneveléshez kapcsolódó szemléletformálás terén.

Moduláris oktatási program megvalósítása:

Iskolánkban az „Egészséges test, egészséges lélek, egészséges környezet” című modult valósítjuk meg. Ez a téma jól illeszthető a 9. évfolyam Európai Unió ismeretek tantárgyába. A témához Az Educatio Kht. Kompetenciafejlesztő oktatási program Életpálya-építési kompetencia terület „A” Földünk és környezetünk VIII.A.3.1. moduljait használjuk. 11. évfolyamon a német nyelv órákon foglalkozunk a témával. A modulok kiválasztásánál döntő szerepet játszott az adott modul témája, nyelvi szintje, típusa, ill. a tanulócsoporthoz. Ezek figyelembevételével 3 modult dolgozunk fel az „Egészséges test, egészséges lélek, egészséges környezet” témában. A modulok a www.sulinovadatbank.hu honlapon álltak rendelkezésünkre. A modulok témája a Greenpeace szervezete, a klímaváltozás ill. az emberek higiéniai szokásai, melyek lehetőséget biztosítanak a fő téma sokoldalú megközelítéséhez és feldolgozásához. Megfelelnek a csoport tudásának (B1-B2). A 12. osztályban angol nyelv órákon

foglalkozunk ezzel a modullal. A legnagyobb hangsúlyt az egészséges környezet témára helyezzük, mivel ettől függ az emberiség jövője, egészségünk. Az anyagot a PLUS INTERMEDIATE kompetenciaalapú tankönyvből választottuk. A projektet kooperatív módszerekkel dolgozzuk fel, csoportokat alakítva. A részletes kidolgozást az egyes tantárgyak helyi tantervei illetve a tanmenetek tartalmazzák.

Nem hagyományos tanórai oktatásszervezésben

- A tanév szerves része a sportnap, a drogprevenció nap és a természetvédő nap, melyeket évről-évre megszervezünk egy-egy tanítási napként vagy annak részeként. A Béla-napon és a diáknapon egészségneveléshez kapcsolódó előadásokat szervezünk.
- **Mindennapos testedzés programja az órarendi testnevelés órákon túl:**
A tanórai testnevelésen kívül valamennyi lehetőség a diákok önkéntességére épül. A program sikeressége tehát nagymértékben függ a szemléletmódtól. Az iskolai sportkörü foglalkozásokat tanulóink választása és a tanévenként változó órakerethez mérten szervezzük. Törekszünk arra, hogy sportcsoportonként minimálisan heti 2 óra testmozgást biztosítsuk a sportkör munkájában résztvevőknek. A konditerem és az asztalitenisz-terem igénybevétele is önkéntességen alapul, a hét minden munkanapján lehetséges.

A városi és területi, regionális bajnokságokon, diákolimpián részt veszünk. Iskolánk sportolói egyéni és csapatversenyekben évről-évre szép helyezéseket érnek el.

A tanévi sportprogramot az éves munkaterv tartalmazza.

Tanórán kívüli programok:

Tanévkezdés előtt megszervezzük a 9. évfolyam „szöcsketáborát”. A tábor programjának fontos része a sporttevékenység és a prevenció tevékenység.

Hétvégi gyalog- ill. kerékpártúrákat kezdeményezünk, ill. kíséretet biztosítunk tanulóink számára a városi szabadidő hasznos eltöltésére szerveződő programokon való részvételre. Sajnos az érdeklődés nagyon kicsi.

Az évenként ismétlődő osztálykirándulásoknak részei a közösség- és szemléletformáló gyalogtúrák, a „hegymászások”.

Diákjaink olyan versenyeken indulnak, ahol az egészségvédelem kiemelt téma. (Elsősegélynyújtó-verseny, parlafű-vetélkedő)

- Részt veszünk különböző életmódformáló akciókban:
 - olimpiai ötpóba
 - autómentes világnap
 - egészséges táplálkozás napja
 - dohányzásmentes nap
 - más partnereink által meghirdetett tömegsport rendezvények
- Tanulóinkat évről-évre mozgósítjuk egy-egy nyári táborra, amely mintát ad a szabadidő egészséges, hasznos eltöltésére (vízitúra, gyalogtúra, sporttábor).
- Tanulóink egészségügyi szűrés keretében rendszeres iskolaorvosi és fogászati szűrésen vesznek részt.

1.2.2. Az általános iskola

Helyzetleírás

A diákok értékvalasztása elsősorban a családtól függ, ezt az iskola csak kismértékben tudja befolyásolni. Szép környezetű faluban élve gyermekeinknek lehetőségük van a természetközeli életre, nagy részükre jellemző mégis a mozgásszegény életmód, a rendszertelen táplálkozás, a kialvatlanság. Megnőtt a deviáns hatások és a médiák befolyása is. Az elmondottak indokolják egészségnevelési program létjogosultságát.

Az egészségnevelés szinterei az általános iskolában

A diákok értékválasztása elsősorban a családtól függ, ezt az iskola csak kismértékben tudja befolyásolni. Szép környezetű faluban élve gyermekeinknek lehetőségük van a természetközeli életre, nagy részükre jellemző mégis a mozgásszegény életmód, a rendszertelen táplálkozás, a kialvatlanság. Megnőtt a deviáns hatások és a médiák befolyása is. Az elmondottak indokolják egészségnevelési program létjogosultságát.

Egészségnevelés az 1-4. évfolyamon

Az iskolarendszer kezdő szakaszában nagy szerepe van az osztálytanítónak. Személyisége és elhivatottsága döntő súllyal alakítja a gyerekekben kialakuló, formálódó világképet. A tanulók számos attitűdjének alakításán túl a szülők hozzáállását is befolyásolhatja igényessége, értékrendje. Az egész tanítási napot együtt tölti osztályával, szinte minden tantárgy keretein belül lehetősége nyílik arra, hogy formálja a gyerekek egészségi szokásait, életmódjuk alakulását. Különösen a természetismeret tantárgy témaköreiben van lehetőség életmódminták elemzésére, együttes tevékenységek során közösségépítésre, értékek átadására. (Táplálkozási szokások, tisztálkodási szokások, anyag- és energiatakarékosság, életviteli szokásaink, életvezetés a családban.) A tantárgyakban szereplő konkrét témakörök a környezeti nevelési programhoz kapcsolódóan szerepelnek.

Egészségnevelés az 5-8. évfolyamon

Magyar nyelv és irodalom:

- növeljük az egészséghez való, pozitív érzelmi témájú könyvek feldolgozását
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és egészség értékeket, harmonikus kapcsolatokat

Történelem:

- értsék és tudják, hogy mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- tudják értelmezni, hogyan hatottak az egészségi változások a gazdálkodásra, az életmódra
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat

Idegen nyelvek:

- legyenek érzékenyek a hazai egészségnevelési problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit

Matematika:

- legyenek képesek egészségnevelési mérések eredményeinek értelmezésére

Fizika:

- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások egészségkárosítását
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni

Földrajz:

- szerezzenek tapasztalatokat az élő és az élettelen környezetről

Biológia:

- ismerjék meg az egészségi problémákat és azok megelőzési lehetőségeit
- ismerjék meg az egészségük alapvető szervezeti-működési jellemzőit
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat

- sajátítsanak el egészséget megőrző életviteli technikákat

Kémia:

- értsék meg a különböző technológiák, vegyszerek hatását a természeti környezetre

Ének-zene:

- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai károsító és esztétikai hatásúak is lehetnek

Rajz:

- legyenek képesek egészségnevelési témakörök ábrázolására
- ismerjék fel az egészséges életmód szempontjait figyelembevevő formatervezést

Technika:

- ismerjék a szakmák gyakorlásához kapcsolódó egészségi ismereteket
- ismerjék a szakmákhoz kapcsolódó higiéniai követelményeket
- ismerjék a szakmai ártalmak hatását az emberi szervezetre
- figyeljék meg az egészségnevelési technológiákat a gyakorlatban
- fejlődjön az egészséges életmód iránti igény, kultúrált lakhely kialakításának fontossága, környezettudatos fogyasztás

Osztályfőnöki órák

Jogsabályi előírásoknak megfelelően az iskola helyi tantervébe – az osztályfőnöki nevelő és oktató munkához kapcsolódva – be kell építeni az egészséges életre nevelést, illetve egészségvédelmet szolgáló tananyagot, melynek időkerete az 5–8. évfolyamon nem lehet kevesebb tanévenként 10 tanórai foglalkozásnál.

A tartalmi körök meghatározásánál a következő szempontokat tartottuk szem előtt:

- az egészségfejlesztés, védelem legfontosabb elméleti és gyakorlati megfontolásai;
- az adott életkori csoport ismert és legjellegzetesebb fejlődés- és szociálpszichológiai meghatározói, jellegzetességei;
- a legégetőbb, alkalmasint társadalmi méreteket öltő népegészségügyi problémák adott életkori csoporton belüli jelentkezési módjait
- az egészségmagatartás befolyásolásának lehetőségeit

1.3 Erőforrások

1.3.1. Gimnázium

Az egészségnevelési munka céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. Ezek egyúttal munkánk erőforrásai is, melyek számbavételével képet kaphatunk arról, hogy mire, miben számíthatunk.

Az alábbiakat szem előtt tartva az iskolának ki kell dolgoznia részletesen is kapcsolatrendszerét.

➤ Humán erőforrások

Belső erőforrások

Erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősség
--------------------	---------------------------	----------------

Iskolavezetés	Támogatja az egészségnevelési programokat. Forrásokat terem, ösztönöz a részvételre, aktívan részt vesz a programokban.	Hasznosítható kapcsolatrendszer
Szaktanárok	Tantárgyaikba építve kiemelik, erősítik az egészségfejlesztéshez tartozó ismereteket.	Minden tanár feladata az egészségnevelés
Egészségnevelési munkacsoport (természettud. munkaköz. tagjai, gyermek- és ifjúságvédő, testnevelő)	Éves akciótervet készít, segíti és koordinálja a megvalósítást. Dokumentációs és értékelő munkát végez, pályázatokat ír, kapcsolatokat terem, külső támogatókkal	Lehetőség különböző szakmacsoportok programjainak összehangolására
Osztályfőnöki közösség	Évfolyamokra bontva foglalkozik a tartalmak feldolgozásával	Aktualitások azonnali megvitatása osztályközösségben
DÖK-segítő, gyermek- és ifjúságvédő	Tagjai az egészségnevelési munkacsoportnak	Egyedi problémák azonnali kezelése, továbbítása szakemberhez
Informatikai oktatási asszisztens	Támogatja a tanári munkát	Gyakorlati szakértelem eszközkezelés
Titkársági dolgozók	Háttér-feltételek biztosítása	Egyéni gondoskodás egészségvédelemben Intézkedés sürgős beavatkozáshoz
Technikai dolgozók	Egészséges, tiszta környezet biztosítása, balesetveszély elhárítás	Azonnali beavatkozás, balesetvédelem
Diákok	Az éves akcióprogramban aktívan vesznek részt: hallgatóság, tevékeny szerepvállalás, önálló kezdeményezések	Partnerség
Szülők	Támogatás, részvétel, külső erőforrások felkutatása Előadások tartása Versenyfelkészítés	Az egészségnevelés csak jelentős szülői részvétel mellett lehetséges

Külső erőforrások, kapcsolatrendszer

Intézmény, szervezet	Kapcsolat tartalma	Kapcsolattartók
Iskola-egészségügyi Szolgálat (iskolaorvos, védőnő)	előadások, szűrések, mérések, szakmai tanácsadás, egyéni segítségnyújtás, egészségügyi elváltozással rendelkező tanulók nyomon követése (gondozás)	titkárságvezető védőnő
ÁNTSZ (utódszervezetei)	előadások, szakmai tanácsadás	gyermek- és ifjúságvédő felelős
Vöröskereszt Tolna Megyei Szervezete, Mentőállomás	szakmai segítségnyújtás, versenyekre felkészítés	gyermek- és ifjúságvédő, igazgató-helyettes, különböző osztályok vezetői
Sportegyesületek	közös szervezésű sport v. szabadidős programok	testnevelők, edzők
Rendőrség	drogprevenciók tevékenység drogstratégia kialakítása	igazgatóhelyettes, oktatási referens
Szakorvosok	szenvedélybetegségek megelőzéséhez	egészségnevelési

	kapcsolódó tevékenység segítése	munkacsoport vezetője, szakorvosok
RÉV	drogprevenációs tevékenység drogstratégia kialakítása	igazgatóhelyettes kuratórium titkára
Más közoktatási intézmény	közös akciók, sportprogramok, kirándulások	programtól függően osztályfőnökök, testnevelők
Fenntartó	elvárások megfogalmazása források biztosításához segítség	iskolavezetés, Művelődési és Sport Iroda, Művelődési B.

➤ Anyagi erőforrások

Saját anyagi erőforrásaink nincsenek. Az egészségneveléssel összefüggő feladatokra fenntartónk döntésének megfelelően a költségvetésébe építve vagy pályázati úton kaphatjuk meg. Az egészségnevelésre fordítható keret felhasználásáról az éves akcióprogram elkészülte után döntünk. Az éves működtetési költségvetésből minden évben olyan felújításokat és karbantartásokat kell végezni, melyek az egészséges, tiszta környezet fenntartását eredményezik.

Külső anyagi erőforrások: az I. Béla Alapítvány rendszeresen támogatja tanulóink sporttevékenységét, nyári táborokban való részvételét egyéni és csoportos támogatás keretében egyaránt.

Pályázatok: Az egészségneveléshez, a szabadidő hasznos, tartalmas eltöltéséhez kapcsolódó pályázatok figyelése az igazgatóhelyettes feladata. Ő tájékoztatja a kollégákat a pályázati lehetőségekről és segít azok elkészítésében. Az iskolavezetés kiemelt feladata a forrásbővítő pályázati tevékenység.

1.3.2. Általános iskola

Tárgyi feltételek

Iskolánk a település központjában fő közlekedési út mellett helyezkedik el. Ez a helyzet nem ideális a következő szempontok miatt:

zajártalom
levegőszennyeződés
drogveszély
balesetveszély.

A tantermek mérete, megvilágítása megfelelő, otthonosabbá tételük, a berendezés folyamatos cseréje segíti egészségnevelési és esztétikai nevelési céljaink megvalósulását. A bútorzat cseréjénél szem előtt kell tartanunk az ergonómiai szempontokat is. Szükségessé vált a tantermek világításának korszerűbbé, egészségesebbé tétele.

A testnevelési óráknak, a testmozgásnak megfelelő szintere a sportcsarnok, a sportudvar, a fásított, játszósarkot tartalmazó iskolaudvar. A sportpálya felújításra szorul.

Humán erőforrások

Belső: az osztályfőnökök, szaktanárok, könyvtáros, gyermekvédelmi felelős, diákönkormányzati vezető, vöröskeresztes szakkörvezető.

Külső: a szülői közösség, iskolaorvos, iskolafogász, védőnő, a helyi vöröskeresztes szervezet, sportegyesület, rendőrségi körzeti megbízott.

Anyagi erőforrások: az intézmény költségvetése, a községi és iskolai alapítvány, pályázati lehetőségek.

2. Alapelvek, jövőkép, célok, tartalmak

2.1 Gimnázium

➤ Alapelveink

A egészségnevelés terén az alábbi alapelveket kezeljük kiemelten; ezek tartalmát kell megvilágítanunk, nevelő munkánk során körbejárunk:

- az egészség érték
- az egészség a szomatikus, a pszichés és a szociális működések dinamikus egyensúlya
- az egészség optimalizálása a környezet optimalizálásával valósulhat meg
- az életmód komplex fogalom
- emberi jogok
- biológiai és társadalmi sokféleség
- toleráns viselkedés

➤ Jövőképünk, hosszú távú célunk

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy tanítványaink egészséges, kiegyensúlyozott, harmonikus életvitelű felnőtté váljanak.

Ezért diákjainkban ki kell alakítanunk

- az egészséges életmód igényét és elsajátítani az ehhez vezető technikákat módszereket
- a teherbíró személyiség kialakulásához szükséges képességeket
- a szabadidő értékes eltöltésének igényét
- a pozitív énképet, önmagunk és az emberek különbözőségeinek elfogadását
- a harmonikus emberi kapcsolatokra való törekvést
- a környezettel harmonikus viszonyra törekvést
- a fizikai megterhelés elfogadását, a mozgás igényét
- a korábbi generációk értékeinek elfogadását

➤ A célok eléréséhez szükséges készségek fejlesztése:

- erőfeszítésre való képesség
- testi, szellemi, lelki képesség harmonikus fejlesztése
- sikeres fellépés képessége
- kritikai érzék fejlesztése, értékelés és mérlegelés
- konfliktuskezelés és megoldás
- alternatív, problémamegoldó gondolkodás, a veszélyhelyzetek elkerülésének képessége

➤ A készségek, képességek fejlődését segítő tartalmak:

- az életmód komplex fogalma: stressztűrés; stresszkezelés; kiegyensúlyozott szexualitás; egészséges táplálkozás; több mozgás; nem dohányzás; kevesebb alkoholfogyasztás; drogtagadás; időben orvoshoz fordulás; együttműködés az egészségüggyel; egyén környezettisztelte; személyi higiéné; baleset-megelőzés
- az életmód szerepe a betegségek megelőzésében (szív, érrendszeri, daganatos, mozgásszervi, alkohol- és drogfüggés betegségei, AIDS megelőzése)
- a dohányzás egészségkárosító hatásainak elfogadtatása
- rendszeres sportolás gyakorlata
- kamaszkori, ifjúkori testi-lelki változások
- a munka és pihenés helyes aránya
- a felnőttek életmódjának kritikai elemzése
- orvosi vizsgálatok, szűrések szerepe az egészségmegőrzésben, prevenció fontossága
- a siker és a család, családtervezés; felelős szexuális élet

➤ **Az egészségnevelés iskolai szemlélete**

Hazánkban a társadalmi szokások egy része (magas alkoholfogyasztás, mozgásszegény életmód, helytelen táplálkozás, passzív pihenés...), valamint a hitre épülő, tudományos alapokat nélkülöző, esetenként széles körben elterjedt nézetek automatikus elfogadása és terjesztése megnehezítik az egészségnevelés iránt elkötelezett szakemberek, pedagógusok munkáját.

Az oktatásnak-nevelésnek, a személyes példamutatásnak és hitelességnek döntő szerepe, ezért a pedagógusoknak kiemelt felelőssége van abban, hogy a szokások és nézetek az egészséges életmódra vonatkozóan pozitív irányba változzanak.

Az egészségnevelés a mi megközelítésünkben a közösség és egyéni magatartás befolyásolására irányul. Célja az életminőség javítása, az egészség megőrzése és a betegségek megelőzése. Segítenünk kell, hogy tanítványaink nagyobb kontrollal rendelkezzenek saját életük és egészségük felett. Ehhez megfelelő tudásra és olyan jártasságra van szükség, ami képessé teszi őket a kontrollra és a megfelelő döntéshozatalra.

Tankönyveink tartalmukban hordozzák azokat a tudományos alapokat, melyeket kiemelve, céltudatosan megerősítve tanulóink azonosulni tudnak azzal, hogy

AZ EGÉSZSÉG NEM A BETEGSÉG HIÁNYA, HANEM A TESTI, LELKI, SZELLEMI, SZOCIÁLIS JÓLÉT EGYENSÚLYI ÁLLAPOTA.

Konkrét célok

➤ **Terveink:**

- a nevelőtestület tagjainak megnyerése az egészségnevelő munkához
- érettségi vizsgakövetelmények egészségnevelési vonatkozásainak tananyagba építése tantárgyanként
- iskolai egészségnap megrendezése
- az iskolai sportkör tevékenységének bővítése új sportággal taglétszámának növelése
- házi bajnokság megszervezése a mindennapos testedzés programjában, szabadon választott testnevelésórák keretében
- tantestületi belső képzés szervezése az interaktív módszerek, elsajátítására
- sporttevékenység (egyéni és csoportos) kiemelt elismerése
- az iskola parkjának hasznosítása a tanórákon (szabadtéri tanterem kialakítása)
- az iskolai erőszak megelőzése a Házi rend fegyelmező intézkedéseinek rendszerével, egyeztető eljárás lefolytatása, ha mégis bekövetkezik. A „jóvátétel” során egészségfejlesztési feladatok meghatározása

➤ **Hagyományok ápolása:**

- mindennapos testedzés feltételeinek biztosítása: szabadon választható többlet testnevelésórák biztosítása; iskolai sportkör működtetése (sportcsoportonként két óra/hét); gyógytestnevelés megszervezése; sport-versenyeken való iskolai részvétel; konditerem; asztalitenisz-terem használatának biztosítása tanítási napokon.
- drogprevenció folytatása
- egészséges életmódra vonatkozó akciók szervezése (pl. táplálkozási, dohányzásmentes napok)
- 3 napos „szöcsketábor” egészséges életmódot formáló programjainak szervezése
- tanévente min. egy nyári tábor a szabadidő tartalmas eltöltésére (mintaadás)
- osztálykirándulásokon természetjárás
- osztályfőnöki órák egészségnevelés témakörben
- Béla-napokon, diáknapokon egészséges életmóddal foglalkozó előadások

Egészségnevelési feladataink:

1. Higiénés magatartásra nevelés:

A személyi higiénére nevelés területei:

- általános testápolás,
- egészséges öltözködés,
- fogápolás,
- serdülőkori higiénés problémák.

A tisztaság iránti tartós igény kialakítása.

A környezet-higiénére való nevelés területei:

- a közvetlen tanulói környezet, az iskola higiénéje,
- a lakás, a lakókörnyezet higiénéje,
- a település higiénéje.

2. Egészséges táplálkozásra nevelés:

A táplálkozás-élettani optimumra törekvés ösztönzése.

A korszerű táplálkozástechnika megismertetése.

A táplálkozás napi és évszakos ritmusának tudatosítása.

Megfelelő étkezési szokások kialakítására nevelés:

- az étkezések higiénája,
- az étkezések esztétikája,
- az étkezések társas jellege.

Különböző csoportok eltérő táplálkozási sajátosságainak megismertetése.

3. Egészséges mozgásfejlődés biztosítása:

A rendszeres testmozgás, testedzés iránti igény felkeltése.

A sportolás szükségletté tétele.

A mozgás esztétikumának, örömszerző funkcióinak felismertetése.

Erőnlét, terheléstűrés, fittség, állóképesség egyéni fejlesztése

4. Balesetmegelőzésre, betegségek elkerülésére, az egészség megóvására nevelés:

Felkészítés a balesetveszélyes helyzetek felismerésére és elkerülésére:

- az iskolában,
- a háztartásban,
- a közlekedésben.

Elsősegély-nyújtási ismeretek adása.

Beteggondozási alapismeretek nyújtása.

A gyógyításba és gyógyulásba vetett bizalomra nevelés.

A szűrővizsgálatok, a prevenció jelentőségének megismertetése.

5. Mentálhigiéné, krízisprevenció:

A lelki egészség megóvására nevelés.

A perszonalizációs és szocializációs folyamatok segítése.

A problémamegoldó, konfliktuskezelő, konfrontációtűrő-képesség fejlesztése.

Az iskolai, kollégiumi erőszak megelőzésére irányuló értékorientáció

A pozitív jövőkép kialakulásának támogatása.

6. Függőséghez vezető szokások megelőzésére nevelés:

A függőséghez vezető motívumok, veszélyhelyzetek felismertetése.

Az egészséget veszélyeztető élvezeti szerek elutasítására nevelés.

7. Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés:

Folyamatos, reális önismeretre nevelés.

A társas kapcsolatokra való nyitottság fejlesztése.

Elfogadó, toleráns magatartásra nevelés.

Felelős, örömteli párkapcsolatok kialakítására nevelés.

8. Családi életre, társsá, szülővé nevelés:

A nemi szerepvállalásra való felkészítés.

Családtervezésre, gyermekgondozásra, gyermeknevelésre való felkészítés.

A család harmonikus életvitelének megtervezésére, megszervezésére való felkészítés.

A családi szerepek megélésére való nevelés.

2.2 Általános iskola

Feladataink

- mozgástevékenység – mozgási igényre nevelés
- higiénés magatartásra nevelés
- egészséges táplálkozásra nevelés
- a biztonság megőrzése: közlekedésbiztonságra nevelés, elsősegély-nyújtási ismeretek közvetítése, veszélyek felismerésének segítése
- családi életre nevelés: növekedés, változás, emberi szexualitás.
 - *a zaj és légszennyezés érdekében fák, cserjék ültetése az iskola környezetében*
 - *a növények gondozása, pótlása az iskola udvarán*
 - *parlagfű irtás az iskolához tartozó területeken*
 - *az iskolai játszótér felszereléseinek bővítése*
 - *szelektív hulladékgyűjtés*
 - *a tantermek dekorációja, élősarok kialakítása, növények gondozása*

Tanulásszervezési és tartalmi keretek:

- *meghívott vendégek egészségvédelmi előadásai*
- *alkohol és drogprevenciós előadások*

Törekszünk a munkavégzéshez ideális légkör megteremtésére.

Megteszünk mindent annak érdekében, hogy nevelésünk a gyermeki személyiség egészére irányuljon.

Oktató-nevelő munkánk során figyelembe vesszük az egyéni képességeket.

2.3. Az egészségneveléssel összefüggő feladatok

A) Iskolai étkeztetés

Az étkezési szokások miatt sok a túlsúlyos, de a rendszertelenül, egészségtelenül táplálkozó fiatal is. Az iskolai étkeztetés milyensége és mennyisége ezért kiemelt figyelmet kell hogy kapjon. A kulturált étkezés lehetőségének biztosítása segíti nevelő munkánkat.

Tanulóink több mint fele veszi igénybe az étkezési lehetőséget. Az étkeztetés szervezésével igyekszünk kellő időt biztosítani az ebéd, a tízórai és az uzsonna elfogyasztására.

Jelenleg nem tudunk diétás ételt biztosítani a rászoruló gyermekeknek (diabétesz, liszt- vagy tejérzékenység).

Az étrend kialakításának fő szempontja az egészséges táplálkozásra való törekvés, valamint a gyerekek ízlése, igénye. Így törekszünk a gyerekek, közvetve a családok táplálkozási szokásainak alakítására.

A konyha állapotát, az étel minőségét, az ételkezelés módját rendszeresen ellenőrizzük.

B) A személyiség fejlesztése

E program részeként az alábbi területeken végzünk tudatos fejlesztő munkát:

- önismeret erősítése, az önelfogadás képességének kialakítása
- kudarcűrő képesség fejlesztése
- kapcsolatteremtési képesség fejlesztése
- akaraterő fokozása
- az igényes környezet kialakítására és fenntartására való törekvés erősítése
- az egészséges táplálkozás iránti igény felkeltése

- az öltözködési szokások, az ízlés alakítása.

A tudatos fejlesztő munka színtere a tanóra, és minden szervezett iskolai és iskolán kívüli esemény, rendezvény, program, ahol spontán lehetőség kínálkozik a fiataloknak egymással és a pedagógusokkal közös tevékenységére.

A szülők körében egyrészt a felvilágosító munka (értekezletek, kiadványok) útján, másrészt a saját gyermekük fejlődéséről, problémáiról szóló beszélgetések során tudjuk elveinket, az általunk elsőbbséget élvező értékeket közvetíteni.

C) Küzdelem az antihumánus szenvedélyek ellen, drogprevenció

Legfőbb célunk **tanulóinkat** olyan ismeretekkel, pszichésen megalapozott benső értékévé vált normakultúrával felruházni, amelynek segítségével egyértelműen elhárítják a személyiségük integritását veszélyeztető szerek használatát; valamint a társadalmi normákhoz igazodó, életkoruknak, érdeklődésüknek megfelelő szabadidős elfoglaltságok nyújtása.

A drogprevenció összetett személyiségfejlesztő munka, ezért abban a tantestület minden tagjának részt kell vennie, kiemelten fontos az osztályfőnökök szerepe. **Pedagógusainknak** tisztában kell lenniük a legális és illegális drogok fogyasztása mögött meghúzódó okokkal. Közre kell működniük a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában megszüntetésében. Tudniuk kell, mi a teendőjük, kompetenciájuk, ha szembesülnek a kábítószeres problémájával.

A **szülő, a család** a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett megelőző munkában, megfelelő előkészítés és információátadás után részvételükkel tudják támogatni az iskola programjait.

D) Mindennapos iskolai testedzés

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás-program célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel, hiszen tapasztaljuk, hogy a modern kor és az azzal járó technikai fejlődés az embereket olyan életmódra kényszeríti, amely a mozgásszegény életmód kialakulásához, a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, áttételesen előidézve ezzel a szellemi teljesítmény romlását is. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszthető.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon iskolánkban, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai feladatokat valósítjuk meg:

- Minden gyermek minden nap részt vesz a testmozgás programunkban a tornateremben, a kondicionáló teremben, az iskolai sportudvaron, vagy a falu sportpályáján.
- Minden testnevelési órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési- és légzőrendszer megfelelő terhelése.
- Minden testnevelési órán van gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légzőtorna.
- A testnevelési tananyag egészében a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartását veszi alapul, külön figyelemmel kísérjük a fizikai teljesítménymérés testhelyezeteit, valamint a kondicionális képességfejlesztés során a legújabban elfogadott és javasolt gyakorlatokat alkalmazzuk.
- Minden testnevelési óra és az egyéb testmozgási alkalom jelentsen örömet és sikerélményt még az eltérő adottságú tanulók számára is.
- A testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatása minden testmozgási programban érvényesül.
- A testmozgás program iskolánkban életmód-sportokat, életminőség-javító sportokat is tartalmaz, és megtanít olyan sportokat, amelyeket egy életen át lehet folytatni.

- A testmozgás program figyelembe veszi a helyi sajátosságokat, hagyományokat, tartalmaz néptáncot, úszásoktatást, labdajátékokat, ütősportokat. Lehetőségeink szerint mindezek megvalósítása testnevelés órán, gyógytestnevelési órán, az iskolai sportkör keretein belül, valamint egyedi megvalósításban történik.
 - A tanév során minden évfolyamon három kötelező testnevelés órát biztosítunk.
 - Minden foglalkozás szerves részét képezi a játék.
 - A testnevelés és a testmozgás összességében stresszoldó, lazító hatású, így a gyermekek személyiségfejlődését pozitívan befolyásolja.
 - Az iskolaorvossal együttműködve a felmentett tanulók számát lehetőleg csökkentjük, a gyógytestnevelésre, valamint a könnyített testnevelésre utalt tanulóink számára megfelelő mozgásformát alakítunk ki.
 - A tantestületben az alsó és a felső tagozatos nevelők szorosan kooperálnak a tanulók mindennapi egészségfejlesztő programja végrehajtásának érdekében.
 - A szabadtéri és a tantermi órák aránya, a természeti erők felhasználása a tanulók edzettségi szintjének emelése érdekében történik.
 - A testnevelési órákon a balesetmentes külső feltételek biztosítása érdekében a tanulók testnevelési ruházatot viselnek, melyet a házirendben szabályozunk.
 - A közvetlen környezet átalakítása, értékmegőrzése érdekében a tanórákon és foglalkozásokon környezettudatos magatartást tanúsít mind a nevelő, mind a tanuló.
 - Az egészséges életmódszemlélet kialakítása érdekében létrehozott egészségnevelési csoportnak tagja a testnevelő tanár is.
 - A tanulók fizikai teljesítményének mérését évi 2 alkalommal a HUNGAROFIT- tesztrendszer alapján az őszi és tavaszi időszakban a testnevelő tanárok koordinálják. A folyamatos mérések rendjét az aktuális tanmenetben rögzítjük.
- Az általános fizikai teherbíró-képesség mérésének fő célja az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, egészségmegőrző szerepének népszerűsítése és tudatosítása az iskoláskorúak körében.

Mindennapos testmozgást biztosítása az általános iskolában

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontokat vesszük figyelembe:

- minden gyermek minden nap részt vesz a testmozgás-programban
- minden testnevelési órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési- és légző-rendszer megfelelő terhelése
- minden testnevelési órán van gimnasztika, benne e biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légző torna
- a testnevelési anyag egészében a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartása
- minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelent még az eltérő adottságú tanulóknak is
- a testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes testmozgás programban
- a testmozgás-program életmód sportokat, életminőség-sportokat is megtanít, amelyeket egész életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében

Alsó tagozaton minden nap, minden osztályban biztosítjuk a napi rendszeres testmozgást. 2012. szeptember 1-től felmenő rendszerben heti 5 testnevelés órát tartunk.

Az **iskolaotthonos oktatás keretében** a napi tanítás folyamatát többször megszakítjuk 20-30 perces testmozgással. Ezt többségében a gyermekek igényéhez igazítva, az időjárástól függően többségében udvari játék formájában valósítjuk meg.

Az alsó tagozat évfolyamain – általában a második osztályban – **úszásoktatást** szervezünk a diákoknak.

A **felső tagozaton** 2012. szeptember 1-től felmenő rendszerben heti 5 testnevelés órát tartunk. Ezt egészítik ki az iskolai **tömegsport foglalkozások és az iskolai sportkörök** (atlétika, kézilabda, futball).

A **napköziben** a délutáni tanulást **játékos testmozgással, állóképesség fejlesztő foglalkozásokkal** egészítjük ki.

A mindennapos testmozgás érdekében, a még nagyobb mozgásigénnyel rendelkező gyerekeknek az alábbi lehetőségeket kínáljuk:

- alsó tagozaton, a napköziben évszakonkénti sportversenyek
- iskolai gyalogtúrák évszakonként
- osztályszintű kerékpártúrák szervezése
- A mindennapos testedzésre fordítandó óraszám a heti három testnevelés órán kívül 2x30 perc hetente, amikor nincs óratermi testnevelés. Ez sportjáték formájában valósul meg.
- Az iskolai sportkör foglalkozásait minden tanuló szabadon választhatja.
- Az egészségfejlesztő testmozgás és a preventív gerinctorna időtartama 30 perc.
- A foglalkozásokon a pedagógus vezeti a tanuló hiányzásait.

A napközit igénybevevő tanulóink délutáni programjuk részeként naponta tornatermi vagy udvari testnevelési foglalkozáson vehetnek részt.

2.4. Az egészségnevelés lehetséges szinterei

Iskolai programok

- Tanórai foglalkozások
 - Szaktárgyi órák témafeldolgozása (minden tantárgynak van konkrét csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez és így a drogprevencióhoz)
 - Osztályfőnöki órák (balesetvédelmi oktatás, konkrét témakörök feldolgozása, ismeretátadás, interaktív gyakorlatok és esetelemzések, melyekhez szükség esetén külső előadókat, szakembereket is lehet hívni).
- Tanórán kívüli foglalkozások
 - Napközis foglalkozások, melyek kiváló szinterei a személyiségfejlesztő játékoknak, gyakorlatoknak.
 - Délutáni szabadidős foglalkozások
Sportprogramok, számítógépterem használat, vetélkedők, versenyek, játékos programok, témával kapcsolatos filmvetítések.
 - Szülői értekezletek: osztály-, évfolyam- vagy iskolaszintű, esetleg külső előadó pl. orvos, pszichológus, rendőr, védőnő
 - Értekezletek, esetmegbeszélések, tréningek: elsősorban a pedagógusok számára, de a DÖK, illetve a szülők képviselőit is meghívhatjuk, amikor a program illetve a téma engedi.

Iskolán kívüli rendezvények

- Egészségügyi intézmények rendezvényeinek látogatása
- Továbbképzések
- Kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz
- Kirándulások, túrák, sportprogramok, táborok.

Lehetséges programformák, módszerek

- szakkörök
- filmvetítés
- klubok, tematikus előadások
- kiscsoportos beszélgetések
- iskolarádió, iskolaújság, faliújság
- dramatikus játékok
- színjátszó kör
- sportprogramok, túrák, kirándulások
- könyvtári sarok
- Internet
- Disco (alkohol, cigaretta és drog nélkül)
- Diák-önkormányzati programok.

Az egészségneveléssel összefüggő egyéb programok, tevékenységek

- családgondozói, védőnői szolgálat igénybevétele
- egészségügyi szűrővizsgálatok (fogászat, hallás- és látásvizsgálat,...)
- egészségügyi felvilágosító előadások –védőnő szerepvállalása az osztályfőnöki órákon
- osztálykirándulások, táborok, túrák
- kreatív, cselekedtető akciók (faültetés, hulladékgyűjtés, tisztasági verseny, szemétszedés, plakátkészítés, ...)
- sportnap
- Bezerédj nap

Az egészségnevelés szinterei az általános iskolában összefoglalva:

Fő feladatok	Tevékenységek és szervezeti keretek	Sikerkritérium
Mindennapos testnevelés	tanórai keretbe építet 5 testnevelés óra felmenő rendszerben	tanulók testi, motoros, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődése
Mindennapos testmozgás megszervezése	Minden évszakban szervezett tanulmányi kirándulás (csoport, osztály, iskola), bicikli/gyalog túra, úszásoktatás/korcsolya/lovaglás, sportversenyek, játékekedményezés a szabadban, napközis időben irányított játékfoglalkozások.	egészségfejlesztés, rendszeres fizikai aktivitás minden tanuló életében jelentős szerepet kapjon, mozgásaiban is művelt egyén nevelése
Az egészséges táplálkozás és kulturált étkezés gyakoroltatása	Tízórai, reggeli, ebéd – szokásalakítás Gyümölcsök, zöldségfélék, rostos italok az étlapon Szociális, környezeti és életviteli kompetenciát közvetítő témafeldolgozások tantárgyakba ágyazva. Étlap felülvizsgálat.	egészségfejlesztés, tehetséggondozás, élethosszig tartó, egészségtudatos, aktív életvezetésre motiválás
Az egészségügyi ismeretterjesztés fő területei	Tájékoztatók, prezentációk: a védőnők, iskolaorvos, fogorvos vezetésével. Témák: a védőoltások, a pubertáskori testi és lelki változások, egészségmegőrzés	tanulóközpontú személyiségfejlesztés
Személyi higiénés szokások kialakítása és gyakoroltatása	Napi tevékenységek (kézmosás, higiénés szokások, szellőztetés, kint tartózkodás, öltözködés)	kritikus gondolkodás fejlesztése
Egészségügyi szűrések rendje	Tisztasági szűrés. Egészségügyi szűrések:1., 3., 5., 7. osztályokban az alábbi	önismeretet, az önkontroll fejlesztése

	területeken: Látásvizsgálat Hallásvizsgálat Mellkasi térfogatmérés Magasság és súlymérés Színlátás Vérnyomás és pulzusmérés Orvosi státusvizsgálat Védőoltások: 6. osztály: DI-PER-TE 8. osztály: Hepatitis B ellen Fogászati szűrés: minden héten egy kijelölt osztály, a kijelölt napon vesz részt a szűrésen	
Egészség hét	Az éves program meghatározása minden tanév elején a feladattervben kerül rögzítésre. A program elemek meghatározásánál az általános iskola sajátosságait és a tanévre kijelölt feladatokat vesszük alapul.	Személyiségfejlesztés, szociális és érzelmi képességek fejlesztése, szociális kapcsolatrendszer fejlesztése, alkalmazkodás, konfliktuskezelés, a csapathoz tartozás érzelmei, az együvé tartozás erősítése; testtudat

3. Módszerek, tanulásszerzés

- Érzelmi minták közvetítése élménygazdag helyzetek megteremtésével
- Viselkedési minták, példamutatás
- Döntési helyzetek biztosítása, problémamegoldás, konfliktuskezelés
- Ismeretek, tapasztalatok átadása
- Egyéni segítségnyújtás (S.O.S. láda, védőnői fogadóórák)
- Az együttműködő tanulási technikák előtérbe helyezése
- Irodalmi, képzőművészeti pályázatokon részvétel, kiállítások megtekintése, iskolai munkák kiállítása
- Versenyek, szakkörök
- Értékelés, jutalmazás megfelelő alkalmazása
- új tanulás szervezési eljárások alkalmazása (projekt, témahét , kooperatív stb.)

4. Eszközök

Folyamatosan frissítenünk kell az egészségneveléshez kapcsolódó szakkönyv- és CD tárat. A programok számára biztosítani kell a multimédiás eszközöket. A nyári táborokhoz, „szöcsketáborhoz” biztosítani kell a sporteszközöket is.

Hosszú távú tervünk, hogy a kis tornaterem helyett iskolánk sportudvarán egy olyan tornacsarnok épüljön, mely az iskola igényein túl a szomszédos kollégium és az északi városrész igényeinek is meg tud felelni (ld. Anyagi erőforrások alfejezet).

A versenyekhez biztosítjuk a szükséges felszerelést (pl. elsősegélynyújtáshoz).

5. Kommunikáció

Az egészségnevelés mint a magatartásra ható nevelési folyamat nem nélkülözheti a kommunikáció legkülönbözőbb módjait. Fontos, hogy az írott, a hallott és a látott információk közül diákjaink megfelelő kritikai érzékel tudjanak válogatni, az értéktelent az értékestől képesek legyenek megkülönböztetni.

A kommunikáció csatornái:

belső formái:

- hirdetések
- iskolarádió

külső formái:

- helyi sajtó
- tudományos folyóiratok

- faliújság
- iskolaújság
- honlapunk

- televízió
- Internet

6. Továbbképzés

Az iskola továbbképzési programjába beépíti az egészségnevelési területhez kapcsolódó külső továbbképzést.

Belső képzések keretében az egészségnevelési gyakorlatot, az alkalmazott módszereket tanulmányozzuk.

7. Minősbiztosítás

7.1. Gimnázium

Az egészségnevelési munkacsoport (vezetője a természettudományi munkaközösség-vezető) évente akcióprogramot készít az egészségnevelés tanévi feladataihoz. A tanév végén a tevékenységet értékeli. A munkacsoport tevékenységének hatásvizsgálatát évente kérdőíves elégedettségméréssel elvégzi. A munkába bekapcsolódik a védőnő: hetente egy alkalommal a gimnáziumban tevékenykedik; évente munkatervet készít, melyet a tanévnyitó vagy a munkatervi értekezleten ismertet a nevelőtestülettel; évente elemzi, értékeli a szűrővizsgálatok eredményét és erről a nevelőtestületnek beszámol; rendszeresen látogatja az osztályszintű, esetenként az évfolyamszintű szülői értekezleteket; prevenciós tevékenysége keretében ellátogat a szöcsketáborba, ahol előadást tart a diákoknak.

A tanulók fizikai képességének méréséhez a testnevelők értékelést készítenek és a tanév végén az összesített eredményekről ill. a változás irányáról beszámolnak a nevelőtestületnek, a szülőknek és a diákoknak.

Az iskola-egészségügyi szolgálat az éves szűrési eredményekről a következő tanév elején a tantestületnek beszámol; a diákoknak és a szülőnek osztályszinten elemzett eredményekről tanév elején írásban tájékoztatást nyújt.

7.2. Általános iskola

Az egészség- és környezetnevelési feladatok megvalósításában közreműködő munkacsoport alakul. A csoport – az iskolai munkaterv részeként az adott lehetőségeket figyelembe véve – elkészíti az egészségnevelési és környezeti nevelési programot. A félévi és az év végi értékelő nevelőtestületi értekezleten az iskolai munkaterv ezen része is megvitatásra, illetve elfogadásra kerül.

A csoport összetétele

- az intézményvezető vagy megbízottja
- biológia szakos tanár
- testnevelő, gyógytestnevelő tanár
- iskolaorvos
- védőnő
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- DÖK vezető
- körzeti megbízott

8. Az intézmény baleset-megelőzésre vonatkozó terve:

Tevékenység	Módszer	Felelősök	Határidő
Általános balesetvédelmi helyzetek, szabályok az iskolában.	Baleset megelőzésére, felkészítés a balesetveszélyes helyzetek felismerésére, elkerülésére. Tilos és elvárható magatartásformák ismertetése életkoruknak és fejlettségi szintjüknek	Osztályfőnökök - az ismertetés tényét, tartalmát dokumentálni kell.	Szeptember, első tanítási nap.

	megfelelően.		
Közlekedési eszközzel és közlekedési eszköz nélküli - szabályos közlekedés - elsajátítása, alkalmazásának fontossága.	A közlekedés elmélete és gyakorlata. /Biztonságos átkelés az úttesten, gyalogos és tömegközlekedési szabályok, kerékpározás szabályai, útburkolati jelek. / Versenyeken, rajz pályázatokon való részvétel,	Osztályfőnökök Technika – rajz tanárok	Szorgalmi évenként egy óra vagy szükség szerint. Témaköröknek megfelelően. Lehetséges pályázatokhoz kapcsolódóan.
Baleset megelőzés az iskolán kívül, külső helyszíneken.	Tanulmányi kirándulások, nyári táborok. Balesetveszélyes helyzetek a víz mellett, vízeken.	Osztályfőnökök Kísérőtanárok	Az aktualitásnak megfelelően.
Balesetvédelem a szakórákon	Kémia, fizika óra: a kísérletekhez szükséges anyagok és eszközök szakszerű, balesetmentes használata. Testnevelés: a sporttevékenységek sérülések nélküli végzése. Technika órákon: a munkafolyamatok szakszerű végzése	Szaktanárok	Első tanórán, folyamatos
Elsősegélynyújtás oktatása.	Egészségtan modul keretében.	Biológia tanárok	A modul anyagába építve.

A gimnázium és az általános iskola Környezeti Nevelési Programja

„...a kemény, de előrelátó demokratikusságra nem annyira az ösztöneink és logikánk taníthatnak meg jobban (hisz az ellenkezőjére ugyanúgy taníthatnak), hanem a természet.”

(Mészöly Miklós)

1. Helyzetkép

1.1. Gimnázium

1.1.1. Belső környezet: az iskola

Ki-ki dolgozhat a maga hivatásában a „környezet” – a világ és az ember jövője érdekében. A legfontosabb azonban a nevelés.” – valljuk mi is Sólyom László gondolatait. Településünk és iskolánk a környezeti nevelés érdekében feladatokat és lehetőségeket is bőségesen kínál. A kisvárosi lehetőségek, a természeti környezet, a védett területek közelsége, az iskolaudvar pozitív hatású. Ugyanakkor a diákok is hű visszatükrözői a környezetkultúra társadalmi szintjének. A XXI. század globális kihívásai, az európai uniós csatlakozás történelmi lehetősége, társadalmi és egészségügyi problémáink, a több évtizedes lemaradás hátrányainak felszámolását igényli. E tevékenységünkhöz a fiatal generáció lehet a legfontosabb katalizáló erő. Sikerességünk e téren nem a tárgyi feltételek hiányán múlik. Az iskola fizikai megjelenése a tanulás forrásaként is szolgálhat. A fenntarthatóság elveinek megfelelő működése a személyes, a csoportos és a közösségi felelősségvállalás terepe is lehet. Szaktermeink tárgyi felszereltsége megfelelő, az iskola tisztaságára, esztétikus megjelenésére, természetes anyagok használatára eddig is nagy gondot fordítottunk. Sok területen tudunk még attitűdváltással eredményeket elérni (iskolarádió, iskolai honlap, szabadidős tevékenység, büfé, energia- és papír-használat). A szülőkkel való jó kapcsolatunk az e területen való együttműködés lehetőségeit is kínálja. Számos területen eddig is nagy hangsúlyt kapott a környezeti nevelés, és fenntarthatóság pedagógiájának elvei: szaktárgyak, természettudományos emelt szintű képzés, szakkör, tehetséggondozás, nemzetközi kapcsolatok, versenyek szervezése, jeles napok rendezvényei, új tanulásszervezési eljárások alkalmazása (projekt, témahét)

1.1.2. Fizikai környezet

Az iskola épülete betonból készült, lapos tetős, energetikai szempontból nem ideális. A nagy ablakok esztétikailag előnyösek, de az erős fény miatt gyakran árnyékolni kell. A tanév végén nagy a hőség, emiatt a munkavégzés hetekig nagy erőpróbát jelen. A B épület sötét. A szellőztetési lehetőségek adottak, a csendes környezet nagy értékünk. Udvarunk ideális, bár több lehetőséget rejt, mint amennyit kihasználunk. A burkolatok esztétikusak, sok helyen fából készültek, de néhány terem sajnos PVC-vel borított. A folyosón sok a zöld növény, kertünk rendezett, ápolt. A fényforrásokat jó lenne energiatakarékosabbra cserélni. Szelektív hulladékgyűjtést még nem végzünk. Az iskolai büfé és a fogyasztási szokások zöldítése fontos, de nagy ellenállásba ütköző feladataink. Az étkezést más intézmény szolgáltatja, így hatásunk csak mérsékelt lehet.

1.1.3. Külső környezet

A város, a városkörnyék természeti, kulturális értékekben gazdag. Ezek megismertetésében, megszerettetésében is támaszkodhatunk hagyományaikra. Az értékek és problémák megismertetése eddig is szerepelt tevékenységi rendszerünkben. A közlekedésből adódó levegőszennyezés, az erózió és porterhelés, az atomerőművel kapcsolatos ismeretek beépültek tantárgyainkba. A városi rendezvényeken való részvétellel a helyi cselekvési lehetőségek igényének alakítása a célunk. A vidéki tanulók saját településeinek, lakóhelyeinek értékjellegét érdemes erősíteni. A régióban való gondolkodás új feladat számunkra.

1.1.4. Erősségeink:

- a természeti környezet közelsége
- településünk emberléptékűsége
- jó szociális környezet (szülők, civil szervezetek)
- kipróbált, használt kommunikációs csatornák
- mindennapos munkakapcsolat különböző intézményekkel (múzeumok, közművelődési, oktatási, nemzeti parki igazgatóság, civil szervezetek, önkormányzat)
- személyes kapcsolatok
- iskolánk arculata
- hagyományaink, eddigi sikereink
- a már kidolgozott taneszközeink
- a tantestület környezeti nevelés és fenntarthatóság elvei iránti elkötelezett tagjai
- iskolavezetés innovációs irányultsága
- iskolánk tárgyi feltételei

1.1.5 Gyengeségeink:

- a környezeti nevelés időigényes tevékenység
- anyagi eszközök szűkössége
- szemléleti tényezők
- társadalmi környezet ellenhatása
- érdekeltség hiánya

1.2. Általános iskola

Lsd. az egészségnevelési programban

2. Erőforrások

2.1. Gimnázium

2.1.1. Belső erőforrások

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősségek
Iskolavezetőség	Támogatja a környezeti nevelési programokat, a fenntarthatóságra nevelés célkitűzéseit. A minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet, részt vesz az egyes programokban.	Hiteles személyiségek a pedagógusok és a diákság számára. Hasznosítható kapcsolatrendszer.

Tanárok	Kidolgozzák és a tantárgyakba beépítve tanítják az egyes környezeti és fenntarthatóságra nevelést célzó tartalmakat.	Valamennyi szakos belátja, hogy minden tanár feladata a környezeti nevelés és a fenntarthatóságra nevelés.
Ökoiskolai munkacsoport (munkaközösség)	Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelően az ökoiskolai kritériumrendszerhez igazodó éves munkatervet, segíti és koordinálja annak megvalósítását.	Lehetőséget ad a különböző szakmacsoportok programjainak összehangolására (témahét, versenyek, akciók, kiállítások, jeles napok eseményei stb.)
Osztályfőnöki közösség	Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségneveléshez kötődő környezeti nevelési és fenntarthatóságra nevelési tartalmak feldolgozásával.	Lehetőség van az aktualitások azonnali „kibeszélésére” osztályközösségi szinten (pl. törvényi intézkedések, egészséges táplálkozás, reklámok hatásai, életmód kérdései stb.)
Diákönkormányzatot segítő tanár	Tagjai az ökoiskolai munkacsoportnak. Lehetőségük van a környezeti nevelés egészségnevelési területeinek erősítésére.	Napi kapcsolat a diákokkal, az egyedi problémák azonnali kezelése.
Iskolaorvos	Előadások tartása az egészséges életmódról, a környezeti ártalmakról. Segíti a tanárok munkáját.	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás.
Adminisztratív dolgozók	Támogatják a tanári munkát az egyes programok háttérének biztosításával (pl. hivatalos levelek, pénzügyi adminisztráció, pályázati elszámolások)	Részt vállalnak a szelektív hulladékgyűjtésben, takarékoságban.
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek biztosítása, vizesblokkok, világítási hálózat karbantartása, hőszigetelés, stb.	Zöldítési program, szelektív hulladékgyűjtés (terv)
Diákok	A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt (hallgatóság, tevékeny szerepvállalás, önálló kezdeményezések.	Valamennyi diák érintett, nagy a jelentősége a helyi értékek felkutatásának. Partnerség a felnőtt résztvevőkkel. A fő hangsúly a szemléletformáláson van.
Szülők	Előadások tartása, szemléltetőeszközök gazdagítása, anyagi támogatás, külső erőforrások felkutatása. Bevonásuk a fenntarthatóság pedagógiájával kapcsolatos programokba.	Tevékeny részvétel a programokban, az ő szemléletük is formálódik, a környezeti nevelés túlmutat az iskola falain.

2.1.2. Külső erőforrások

Intézmény, szervezet	A kapcsolat formája, tartalma	Iskolai képviselő, kapcsolat-tartó	A szervezet képviselője
nemzetközi kapcsolatok (BISEL-program)	csatlakozás, mérés, konferencia részvétel	munkaközösség-vezető	kapcsolat-tartó
Más közoktatási intézményekkel kapcsolat	általános iskolákkal: nyílt napok, kiállításainkon látogatás	ig., igh., munkaközösség-vezető	ig., igh., munkaközös- ségvezető
Önkormányzat környezetvédelmi referense	akciók	munkaközösség-vezető	tisztviselő
Egyetemek, főiskolák oktatói	előadások, rendezvények	ig., igh., munkaközösség-vezető	oktatók
Hollós László Oktatóközpont	program-szervezés		hivatalos képviselő
Múzeumok	közös projektek	igh.	kapcsolat-tartó
Duna- Dráva Nemzeti Park	szakmai előadások, terepgyakorlatok	ig., munkaközösség- vezető	ig.
MME helyi csoportja	terepgyakorlatok, túrák	biológiai tanárok	egyesület vezetője
Erdészet	túra	biológiai tanárok	kapcsolat- tartó
környezetvédelmi felügyelőség	laborlátogatás, szakmai anyagok, pályázatok	munkaközösség-vezető	képviselő
országos környezeti nevelési szervezetek			
KOKOSZ	csoport tagság	szaktanárok	képviselő
Körlánc	egyesületi tagság	szaktanárok	képviselő
Körny. Nev. Iskola Hálózat	Hírlevél	szaktanárok	képviselő
MKNE	egyéni tagság	szaktanárok	képviselő
TKTE	egyéni tagság	szaktanárok	képviselő
Országos Öko-Iskola Hálózat	tagság	munkaközösség-vezető	képviselő
országos környezetvédő szervezetek			
Magyar Természetvédők Szövetsége	tagság, információs anyagok	munkaközösség-vezető	képviselő
nemzetközi környezetvédő szervezetek			
WWF	szakmai anyagok, akciók	szaktanárok	képviselő
közművelődési intézmények			
könyvtárak, könyvtári olvasó, művelődési központ	segédanyagok, pályázatok, versenyek kiírása	igh.	Képviselő
Botanikus kert, Állatkert	szakmai segítség, versenyek, szobrok készítése kiveszett fajokról	művésztanárok	

ÁNTSZ	laborlátogatás, előadások, versenyek	gyermek- és ifj.véd felelős, munkaköz.vez.	Vezető
média	tájékoztatás	ig., igh.	Képviselő
rendőrség	engedélyek pl. demonstrációhoz	gazdasági vezető	Képviselő
helyi, regionális üzemek			
Vízmű	Szakmai látogatások	ig., munkaközösség-vezető	ig.
helyi szolgáltatók víz szennyvíz hulladéklerakó hulladékégető táv hőszolgáltató közlekedési vállalat	valamennyivel alkalmanként kapcsolat, versenyek, látogatások, bemutatók	ig., munkaközösség- vezető	Képviselő

2.2. Általános iskola

A) Nem anyagi erőforrások:

1. Iskolán belüli együttműködés

Pedagógusok: az iskola minden pedagógusának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára.

Tanulók: feladatuk, hogy vigyázzanak környezetükre, figyelmeztessék társaikat a kulturált magatartásra (tisztasági verseny).

Szülők: fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk közvetíteni kíván.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak: példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas takarítószerkeket használunk, az iskola működtetésében takarékos megoldásokat alkalmazunk.

2. Iskolán kívüli együttműködés

Fenntartó: célunk, hogy a fenntartó a lehetőségeihez mérten finanszírozza a környezetnevelési programot (pl. fásítás, parkosítás).

Civil szervezetek: a helyi Horgászegyesülettel, a Medina-Dalmand Vadásztársasággal konkrét környezetvédelmi feladatok megvalósítása (pl. vadetetés, vadak megfigyelése, a horgászto környékének rendben tartása).

B) Anyagi erőforrások

1. Saját erőforrás: a) az intézményi költségvetés

Az iskolai költségvetésből minden évben olyan felújításokat is el kell végezni, amelyek a környezetbarát és kulturált környezet megteremtését, a környezetkímélő működtetést szolgálják.

b) alapítvány

A Szedres Községért Alapítvány céljaival összhangban támogathatja a táborokban való részvételt (rászorultsági alapon).

2. Külső erőforrás:

a) bérbeadás

Az iskola különböző helyiségeinek bérbeadásából, bérleti díjából fordíthat bizonyos összegeket környezeti nevelésre.

b) pályázatok

Pályázatok figyelésével, lehetőségeik kihasználásával.

Taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek.

A természettudományi előadóban elzárt helyre kerültek a vegyszerek, ezeket folyamatosan pótolni kell. Megfelelő vegyi elszívó teszi biztonságosabbá a kísérletek elvégzését.

A helyi tanterv figyelembevételével új eszközöket kell beszerezni.

Folyamatosan frissíteni kell a környezeti nevelési szak- és CD könyvtárat. Biztosítani kell, hogy a környezeti nevelési tanórák és programok számára megfelelő audiovizuális eszközök álljanak a tanulók és a pedagógusok rendelkezésére.

3. Alapelvek, jövőkép, célok

3.1. Hosszú távú célok

Iskolánk nevelési tevékenységének célja a harmonikus személyiség kialakulásának elősegítése, a nevelői hatások változatosságának és a tehetség sokféle formájának elismerése; a természetnek, a Földnek működési és szervezeti egésznek, mint pótolhatatlan értéknek tisztelete és megőrzésének igénye és felelőssége. A harmóniára való törekvés igényének alakításával szeretnénk segíteni az egyéni és közösségi életminőség javulását. Célunk, hogy diákjaink környezettudatos állampolgárrá, az értékeket tudatosan választó felnőttekké váljanak. A környezettudatosságra nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezet megóvására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését (Nat), valamint óvja, védje a természetes és épített környezetét és olyan életvitelt alakítson ki, amely mentes a számára káros ártalmaktól. A környezeti nevelés alapelvei közül kiemelten kezeljük az alábbiakat. (Ezek jelentését, tartalmát, megvalósulási módját több oldalról kell megvilágítanunk)

- az élet különlegessége, egyedisége és tisztelete
- a környezet tág értelmezése (belső, külső, időbeli)
- környezet és élőlények kölcsönhatásainak komplexsége
- a Föld szférái kölcsönhatásban vannak
- az élettelen és élő természet hosszú evolúciós fejlődés eredménye
- a körfolyamatok jelentősége, szerepe a természetben és a társadalomban
- a bioszféra komplex rendszere
- a „természet jobban tudja” elv
- az ember része a bioszférának
- a közösség a természet életformája
- az ember különleges faj
- „a fenntartható fejlődés érdekeinek középpontjában az emberek állnak”.
- felelősség önmagunk, fajtársaink, jelenlegi, múltbeli, jövőbeli élőlények és a környezet vonatkozásaiban
- természettisztelő magatartás
- fejlődés, növekedés
- életminőség elv
- szükségletek, fogyasztás, termelés
- kooperáció és tolerancia

- a sokféleség mint érték
- holisztikus elv
- egyéni cselekvési igény, beleszólás, részvétel
- elővigyázatosság elve
- környezettudatosság
- környezetbiztonság
- gazdaság-társadalom-környezet együttese, kapcsolata
- globális, regionális és helyi összefogás

3.2. A céljaink eléréséhez a következő készségek kialakítása, fejlesztése szükséges:

- problémaérzékenység
- kreativitás
- problémamegoldó gondolkodás
- alternatív lehetőségek igénye
- kritikus véleményalkotás
- konfliktuskezelési technikák
- együttműködés
- tolerancia
- értékelés, mérlegelés készsége
- állampolgári részvétel és cselekvési igény.

3.3. Konkrét célok

Minden tantárgy óráin teljesítsük az alkalmazott kerettanterv környezeti nevelési és fenntarthatóságra nevelési követelményeit. A nem tanórán szervezett munkanapokon is jelenjen meg a fenntarthatóság elve és gyakorlata. Az iskola működésében minden lehetőséget igyekezzünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítására. Minden tanulónk ismerje meg településünk értékeit. Évente vegyen részt minden tanuló legalább egy nem kötelező programon.

3.4. Környezeti nevelési, ökoiskolai munkaterv

Évente az éves munkaterv részeként környezeti nevelési, ökoiskolai munkatervet készítünk, melyben az alábbiak szerint tervezzük meg az éves tevékenységünket:

Tartalom	Tevékenység	Cél-csoport	Idő-skála	Mód-szer	Helyszín	Ellenőrzés, értékelés módja	Várható eredmények	Feltételek	Felelősök

3.5. Helyi értéklista, amellyel minden tanulónknak meg kell ismerkednie:

- Béla tér
- Garay tér
- Megyeháza
- Templomaink
- Irodalmi emlékeink
- August-ház
- Szobrok a városban
- Múzeumok
- Temetők

- Duna-híd
- Gemenc
- Sárköz
- Szekszárdi dombság

Az általános iskolánk lehetőségei a környezeti nevelés tantervi tervezésében

- az osztályfőnöki órák témái között az ember és környezete kapcsolatára vonatkozó megtervezése
- a környezetismeret, a hon- és népismeret; a társadalomismeret; a természetismeret tantervi modul környezeti szemléletű megvalósítása
- a hagyományos tanórai foglalkozásoktól eltérő, környezethez illeszkedő tanulásszervezési módok kialakítása
- olyan cselekedtető módszerek alkalmazása, amelyek segítik a tanulók együttműködő tanulását, a valóságos problémák megoldásában, kezelésében való közreműködését, amelyek tevékeny és örömteli megismerést kínálnak
- olyan taneszközök választása, amelyek megfelelnek a fenntarthatóság pedagógiájának

4. Tanulásszervezési módok

4.1. Minden tanulót érintő tevékenységek

➤ Tantárgyak – tanórák

Minden tantárgy programjába beépítjük a kerettantervekben megtalálható globális és regionális gondok mellé a helyi cselekvési feladatokat, lehetőségeket. Tanmenetünkben, tanítási programunkban is jelöljük ezeket. A tanulók fejlesztését a helyi természeti és kulturális értékek megismertetését is szolgáló feladatokkal, példákkal végezzük. A házi feladatokban, dolgozatokban, tehetséggondozásban is meg kell nyilvánulnia e szemléletnek.

A hagyományos tantárgyi szemlélettel szakítanak a projektek, melyeket elsősorban a nemzetközi programokban bonyolítunk nagy sikerrel a környezet (és egészségvédelem) témák feldolgozásával.

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását;
- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket);
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását;
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre;
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük;
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére;
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit.

A tanulóknak

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség;
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelemi témájú könyvek feldolgozásával;
- fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével.

Történelem

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet;
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására;
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete;
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül;
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében.

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott autentikus, érdeklődési körüknek megfelelő szövegek feldolgozásának segítségével;
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit;
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit;
- teremtsenek kapcsolatot az interneten keresztül célnyelvi fórumokkal (anyanyelvi beszélőkkel, honlapokkal);
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni;
- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön.

A tanulóknál

- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben;
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit.

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják;
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával;
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni;
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön;
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait;
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására;

- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni;
- legyenek képesek reális becslésekre;
- tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni.

A tanulóknak

- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás;
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket.

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára;
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit;
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat;
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra;
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni;
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előregondolkodó állampolgárrá;
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat.

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel;
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására;
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére;
- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére;
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától;
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait.

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről;
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit;
- értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, világszemléletüket;
- értsék meg, hogy a társadalom földrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet;
- ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit;
- ismerjék, szeressék és őrizzék a természeti és az épített környezet szépségeit.

A tanulóknak

- a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igény;
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére;
- fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség.

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit;
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet;
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket;
- legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően;
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat;
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére;
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat.

A tanulóknak

- alakuljon ki ökológiai szemléletmód;
- alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség.

Egészségtan

A tanulók

- ismerjék meg szervezetük sajátosságait és az életkorral kapcsolatos változásait;
- sajátítsák el az elsősegély-nyújtási technikákat;
- ismerjék fel az empátia szerepét a másik ember megítélésében.

A tanulókat

- ösztönözze a helyes viselkedésmódok és a környezet-egészségvédő szokásrendek kialakítására;
- segítse az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában;
- segítse az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi tényezők és azok elhárítási módjainak felismerésében.

Ének-zene

A tanulók

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát;
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait;
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban;
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét;
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek;
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni.

Rajz és vizuális kultúra

A tanulók

- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát;
- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát;
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit;
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére;
- Tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira;
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát;
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni, melyek a természetről szólnak;
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni;
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően;
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését;
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre;
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket.

Filozófia

A tanulók

- értsék meg, hogy a filozófia történetén keresztül megmutatható az ember és természet egységének megbomlása;
- lássák, hogy milyen módon alakult ki az ember természet feletti uralomra- jutása;
- érzékeljék, hogy hogyan alakult ki a mai társadalmak manipulált fogyasztása;
- legyenek képesek követni az értékek alakulását a különböző történelmi korokban;
- véleményezze az értékrend-változás negatív következményeit;
- értsék meg, hogy csak akkor őrizhetők meg környezetünk életfeltételei, ha észszerűen használjuk azokat és tisztelettel közelítünk hozzá.

A tanulóknak

- alakuljon ki az a szemlélet, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek;
- alakuljon ki személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban;
- fejlődjön, szilárduljon meg a társadalmi szolidaritás és igazságosság az egészséges környezetért.

Tánc és dráma

A tanulók

- tudjanak improvizálni természeti jelenségeket a tánc és dráma eszközeivel;
- legyenek képesek adott szituáció megfogalmazására tartásképpen és mozdulatsorok segítségével (árvíz, erdőtűz, stb.);
- természethez való érzelmi kötődése erősödjön a drámajátékon keresztül;
- sajátítsák el a néptánc elemeit, lássák benne a környezeti nevelési lehetőségeket.

Informatika

A tanulók

- legyenek képesek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni;

- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására;
- ismerjék meg az informatikában (pl. az internet-használatban) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket;
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre;
- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembevevő szimulációkat és statisztikai tesztek;
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen;
- szerkesszenek és nyomtassanak környezetvédelmi újságokat és poszttereket;
- ismerjék meg a távközlési-informatikai berendezések környezetkárosító hatásait;
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtárhasználat, irodalmi hivatkozások);
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével;
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag- és energiatakarékos alkalmazás feltételeit.

Testnevelés és sport

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket;
- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól a különböző szervrendszerek működését tekintve;
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében;
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes;
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek;
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat.

A tanulóknál

- tudatosítsa az egészség és a környezet komplexitását;
- alakuljon ki az igény a higiénés normák betartására;
- segítse az egészséges napi-heti-évszakos életritmus kialakulását.

➤ Osztályfőnöki tevékenység

A fiatalok osztályközösségi létének keretét általában az osztályfőnök teremti meg. Ő a különböző szintű személyes kapcsolatok segítője, fejlesztője is. Az átalakuló iskolarendszerben az osztályfőnöki feladatok bővülnek, e tennivalók körül is egyre több a bizonytalanság. Az osztályfőnök személyisége, és elhivatottsága döntő súllyal alakítja a gyerekekben kialakuló, formálódó valóságképet. Munkálkodása nyomán válnak konkrét közösségi tevékenységgé a szaktanárok tanórán túlnövő elképzelései, a különböző iskolai programkínálatok. A tanulók számos attitűdjének alakításán túl a szülők hozzáállását is befolyásolhatja igényessége, értékrendje. A környezeti nevelés szempontjából nem meghatározó az osztályfőnök szaktárgyi

hovatartozása. Az általános tájékozottsága, problémafelismerő és -feldolgozó képessége segítheti abban, hogy ezt a sokszínű témakört a környezethez való viszony alakítására, egyben pedagógiai céljaira használni, alkalmazni tudja.

A környezet megóvására, szépítésére, otthonossá tételére, igényes gondos alakítására való nevelésen túl a mindennapi problémák felismerése, életmódminták elemzése, a megoldások keresése is kiváló lehetőséget nyújt az együttes tevékenységek során a közösségépítésre, a személyes kapcsolatok kialakítására, elmélyítésére.

Az osztályfőnök összefogja a szaktárgyak idevágó, de a hagyományos tanórai kereteket megbontó tevékenységeit, például a fogyasztói társadalom problémáinak felismerését és megoldását segíti az iskolában. Ilyenek a táplálkozási szokások, az iskolai büfé kínálata, a szükségtelen túl-csomagolás, a szemét kezelése, anyag- és energiatakarékosság. A közös tanulmányi kirándulások, vetélkedők, különböző akciókban való közös részvétel is kiegészítheti és összefűzheti az egyes szaktárgyakat.

Az osztályfőnöki órák témájának kínálata akkor hatékony, ha az legalább egy, de inkább négy évre tervezett sokszínű szocializációs programnak felel meg. Tervezése az osztályban tanító valamennyi pedagógus együtt-gondolkozását kívánja meg.

9. évfolyam - Életvezetés, életvezetési szokások a családban; életviteli szokásaink a múltban, a jelenben, és merre haladunk?

A felgyorsult változások az életvezetésre is kihatnak. Sokszor a régi tapasztalat már nem használható. Át kell tekinteni az egyes folyamatokat, s fel kell vázolni a lehetséges forgatókönyveket.

10. évfolyam - Testi, lelki problémák; a megoldás módjai

Iskolai egészségügyi nap keretében részletesen kapott információk osztályszintű megbeszélése. A szükségszerűen felmerülő problémákra – részben az értékrendek bizonytalanná válása miatt – sokszor hibás válaszok születnek: búskomorság, lelki betegség, depresszió, alkohol, drog. Az okok keresése mellett a fiziológiai hatások ismerete, a nehézségek érzékeltetése támpontokat adhat. Szemléltethető statisztikákon, videofilmeken, személyes találkozásokon keresztül.

11. évfolyam - A média szerepe. A tájékoztatás erkölcsé. Hirdetés, reklám.

A reklám-pszichológia tudománya. Szinte nincs perc, hogy mindez ne lenne jelen életünkben. A hatásmechanizmus megismerése helyre- billentheti a befolyásolhatóságot. Az elemzés csökkenti e technikák erejét. Az iskolaújság, az iskolarádió jó terep a gyakorlásra. Az előzőekben összegyűlt tapasztalatok környezetünkről és a médiahírek össze-hasonlítása fontos útmutatás az alapos odafigyelésre, kritikai értékelésre.

12. évfolyam - Intézmények. Civil szervezetek.

Mennyire hatékony azok feladata, hatásköre és struktúrája? Hibáink kiküszöbölésére különböző törvényeket hozunk, ám olykor áthágják azokat. Felelős állampolgárként tiltakozunk ez ellen. Miképpen gyakorolhatjuk környezeti jogainkat? A drámajáték segítheti a különböző szerepek tartalmi megközelítését, az álláspontok, vélemények, lehetőségek átgondolását:

- a tanulók közvetlen környezeti problémáinak, megoldási javaslatainak eljuttatása az önkormányzathoz;
- városunk civil szervezeteinek megismertetése;
- megelőző környezetvédelemmel foglalkozó helyi, és országosan ismert szervezetekkel való együttműködés.

➤ Nem tanórai szervezésű munkanapok

- Minden évben 8-12 km-es túrát szervezünk a környékre. Célunk egy-egy természeti érték

megismertetése és a terület környezetvédelmi problémáira való érzékenyítés.

- névadóról való megemlékezés, Béla-nap
- diáknap
- jeles napok
- iskolai szintű rendezvényt, kiállítást, vetélkedőt, akciót szervezünk 1-3 jeles napon, vagy kapcsolódunk a város akciójához
- témanap, témahét megtartása

➤ **Rejtett tanterv**

Az iskolai megjelenésnek környezetbarát jellege, a természetes anyagok jelenlétének növelése, a díszítőelemek szellemisége szükséges követelmény. Ezen kívül különösen figyelemmel kell lenni az alábbiakra:

- tanári példamutatás alapja a környezeti nevelési tevékenységnek is
- takarítás, világítás;
- hulladékok kezelése, szelektív gyűjtés, komposztálás a környezet kímélést szolgálja;
- szárazelemgyűjtést propagáljuk;
- víz- és energiafogyasztás, anyag és energiaminimalizálás igénye;
- tanösvény – iskolakert gondozása;
- madárbarát kert gondozása.

➤ **Osztálykirándulás**

Az iskola nevelési rendszerének megfelelően a közösségformáláson kívül a környezeti tartalmakat szolgáló nevelési lehetőségeket kihasználjuk.

4.2. Nem minden tanulót érintő tevékenységek

➤ **Komplex természettudományos program:**

Emelt óraszámú képzésben kínáljuk a 9-10. évfolyamon

➤ **Tehetséggondozás – versenyek**

Országos versenyek közül a következőkre készítünk fel: Kitaibel Pál, Bugát Pál, Curie, Lóczy-versenyek.

Megyei egyéni és csapatversenyeken indítjuk tanulóinkat.

Iskolai versenyeket szervezünk.

Akciók, projektek megvalósításában veszünk részt: savas eső, BISEL.

5. Módszerek

A környezeti nevelés módszertani szakirodalma gazdag, ezekből a következő szempontok szerint választunk:

- a tanulói aktivitást igénylő módszerek előtérbe helyezése: projekt módszer
- szenzitív pedagógia
- érzelmi minták közvetítése élmény gazdag helyzetek megteremtésével
- viselkedési minták közvetítése, példamutatás
- önismeret fejlesztése
- döntési helyzetek biztosítása
- ismeretek, tapasztalatok közvetítése
- az egyéni, kiscsoportos és nagycsoportos, tömeges hatás megfelelő alkalmazása
- a nevelői tevékenység mellett adekvát módon alkalmazandó a tanulói és együttes tevékenységek kombinálása

- irodalmi, képzőművészeti pályázatok, kiállítások
- terepi formák

6. Taneszközök

- ami már rendelkezésünkre áll: tankönyvek, segédkönyvek, szemléltető- és mérőeszközök
- amire szükségünk lenne: környezetvédelmi szakirodalom, segédkönyvek, munkafüzetek, mérőeszközök, a csoportmunkához megfelelő mennyiségben - előnyben kívánjuk részesíteni a kompetenciaalapú oktatás módszerein alapuló tankönyveket
- zöld könyvtár – zöld sarok a folyóiratok, szakkönyvek számára
- komposztáló
- vízminőségi, talajminőségi, levegőminőségi vizsgálatokhoz gyors tesztek, vegyszerek
- meteorológiai mérésekhez eszközök

7. Kommunikáció

7.1. Gimnázium

7.1.1. Iskolán belüli:

Alapvetően a diákok szervezésében működő kommunikációs eszközök, de fontos az iskolavezetés és a tanári kar támogatása.

- zöld faliújság
- iskolarádió
- iskola honlapja
- médiaszakkör
- informális csatornák
- hirdetések

7.1.2. Iskolán kívüli:

Az ilyen kommunikációt használva elsősorban a helyi média lehet a partnerünk. Különösen a látványos, jelentős programjaink esetében egy kapcsolattartó személy tájékoztatja a városi televíziót, újságot és a megyei napilapot az aktuális rendezvényekről, eseményekről. Az iskolai évkönyvben megjelenő cikkekkel, diákmunkákkal a lakosok környezettel kapcsolatos ismereteit bővítjük. Az iskolai honlap lehetőségeit kihasználva folyamatosan tájékoztatjuk az érdeklődőket (iskolai dolgozók, szülők, lakosság, régi diákok, iskolafenntartó).

7.2. Általános iskola

- a) Iskolán belüli
 - kiselőadások tartása megfelelő szemléltető eszközökkel
 - iskolarádió felhasználása
 - faliújságon közölt információk
 - szórólapok
 - Internet
 - könyvtárhasználat
- b) Iskolán kívüli
 - környezetvédelmi cikkek feldolgozása újságokból
 - környezetvédelmi problémákról megjelent tudósítások feldolgozása

- környezetvédelemről szóló rádió és TV hírek feldolgozása, értelmezése
- közvetlen környezeti problémák felmérése, együttműködés a fenntartó önkormányzattal
- helyi TV

8. Minőségfejlesztés

8.1. Gimnázium

Az értékelés, ellenőrzés e nevelési területen a hagyományos eljárások ártértékelését igényli. A következő módon tervezzük mérni a sikerességet és elégedettséget:

- kérdőíves felmérés évente
- interjú végzett tanulóinkkal
- a nem kötelező rendezvényeken résztvevők számának 5%-os növekedését tartjuk kívánatosnak.
- a pedagógusok környezeti nevelői munkájának értékelésére kritériumrendszert dolgozunk ki, amelyben megjelenik a fenntarthatóságra nevelés terén végzett munka, példamutatás, az alkalmazás gyakorisága.

8.1. Általános iskola

Az iskola környezetnevelési munkájának mérése, értékelése több szempontból eltér a más területeken alkalmazottaktól, mert a környezetnevelés a szakmai ismeretek mellett erőteljesebben közvetít egy viselkedésmódot és értékrendet az embernek a világban elfoglalt helyéről.

A szakmai tartalmakat az egyes tantárgyaknál a helyi tantervbe építjük be.

Környezet- és egészségnevelési munkacsoportot működtetünk.

Az egészségnevelési és környezeti nevelési program megvalósítása elsősorban a tantestület elkötelezettségén, a személyes példamutatáson és azon múlik, hogy mennyire sikerül a családokat az általunk képviselt értékek és követelmények mellé állítani.

9. Továbbképzések

9.1. Belső:

Az iskolavezetés a szakkönyv és folyóirat beszerzéssel támogatja a tanári önképzést. Tantestületi értekezletet, munkaközösségi megbeszéléseket tartunk, nevelésfilozófiánk és gyakorlatunk összevetésére. A fenntarthatóságra nevelés témakörében tantestületi műhelymunkát, előadásokat szervezünk. A nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak számára belső képzést tartunk.

9.2. Külső:

Előadásokon, konferenciákon, a fenntarthatóságra neveléssel kapcsolatos továbbképzéseken való részvétel támogatása a nem természet-tudományos munkaközösségek tagjai előnybe részesítésével.

